

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Aleksandra Knoll

**ŠPANJOLSKI PRIJEDLOZI A, DE, EN, POR,
PARA I NJIHOVI EKVIVALENTI U
HRVATSKOM JEZIKU**

DOKTORSKI RAD

Zagreb, 2018.

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Aleksandra Knoll

**ŠPANJOLSKI PRIJEDLOZI A, DE, EN, POR,
PARA I NJIHOVI EKVIVALENTI U
HRVATSKOM JEZIKU**

DOKTORSKI RAD

Mentori:

Dr.sc. Karlo Budor
Dr.sc. Ivo Pranjković

Zagreb, 2018.

University of Zagreb

Faculty of Humanities and Social Sciences

Aleksandra Knoll

**SPANISH PREPOSITIONS A, DE, EN, POR,
PARA AND THEIR EQUIVALENTS IN THE
CRAOTIAN LANGUAGE**

DOCTORAL THESIS

Supervisors:

Dr.sc. Karlo Budor
Dr.sc. Ivo Pranjković

Zagreb, 2018

Mentori:

Dr.sc. Karlo Budor

Rođen 24.03.1941. u Zagrebu gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je studij francuskoga jezika i književnosti i engleskog jezika 1963.godine. Akademsku godinu 1962/63. proveo je na studiju na Sveučilištu u Strasbourgu kao stipendist gdje se usavršavao u francuskom jeziku i lingvistici, ali i studirao španjolski jezik pod vodstvom hispanista i semantičara strukturalista prof. Bernarda Pottiera. Nakon završetka studija bavio se prevoditeljskim radom.

Magistrirao radom *Semantičke modifikacije španjolskog elementa u suvremenom francuskom vokabularu* (1968.), te doktorirao disertacijom *Fundamentos semánticos de los juegos de palabras en la poesía de Quevedo* (1986.).

Od 1970. do umirovljenja 2011. značajno je doprinio razvoju i radu katedre za španjolski jezik, a neki od kolegija koje je predavao su: Španjolska književnost srednjeg vijeka, Španjolska književnost XVI. i XVII. stoljeća, Pregled španjolske i hispanoameričke književnosti, Tumačenje španjolskih srednjovjekovnih i klasičnih španjolskih tekstova, Španjolska normativna gramatika, Španjolska semantika i leksikologija, Suvremena španjolska sintaksa, Povijest španjolskog jezika. Sudjelovao je u nastavi postdiplomskih studija kako lingvistike tako i književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Tijekom rada na fakultetu nastavio se baviti prevoditeljskim radom.

Sudjelovao je u više međunarodnih lingvističkih projekata (kao voditelj i kao istraživač), kao i hrvatskoga projekta Kontrastivna analiza hrvatskoga i europskih jezika. Kao sudionik i vanjski član sudjelovao je u pripremi i u radu nekoliko međunarodnih skupova. Član je (i suosnivač) *Asociación Internacional de Profesores de Español (AIPE)*, član Društva hrvatskih književnih prevoditelja. Dvadesetak je godina bio član redakcije i od 1995. do 2001. glavni urednik znanstvenog časopisa *SRAZ* Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

U svojim istraživanjima većinu brojnih objavljenih radova posvetio je ili čisto hispanističkim temama (španjolska sintaksa, leksikologija i semantika, starija i klasična španjolska književnost, naročito Quevedo, Cervantes, Lope de Vega) ili pak povijesnim, jezičnim, kulturnim i književnim španjolsko-hrvatskim vezama.

Dr.sc. Ivo Pranjković

Rođen 17. kolovoza 1947. u Kotor Varošu u BiH. Franjevačku klasičnu gimnaziju pohađao je u Visokom. Studij jugoslavenskih jezika i književnosti te komparativne književnosti završio je 1973.godine. Od jeseni 1974. predavao je na Katedri za hrvatski standardni jezik, najprije kao lektor, zatim asistent, docent, izvanredni profesor, a od 1996. redoviti profesor. Umirovljen je 2017.godine.

Magistrirao je radom *Koordinacija u hrvatskom književnom jeziku* (1978) te doktorirao disertacijom *Sintaktička jukstapozicija u hrvatskom književnom jeziku* (1982).

Predavao je najčešće hrvatsku sintaksu i poglavlja iz povijesti hrvatskoga standardnoga jezika. Predavao je na poslijediplomskim studijima kroatistike u Zagrebu, Rijeci i Osijeku te na poslijediplomskim studijima lingvistike u Zagrebu i Sarajevu.

Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu.

Član je Međunarodnoga slavističkog komiteta, Hrvatskoga filološkog društva, Matice hrvatske i HKD Napredak.

Tematske su cjeline njegove znanstvene djelatnosti sintaksa hrvatskoga standardnog jezika, povijest hrvatskoga jezika i jezikoslovlja, jezik franjevaca Bosne Srebrene, normativistička problematika i stilistika.

Objavio je značajan broj autorskih knjiga te raznolikih znanstvenih i stručnih radova.

Sažetak rada:

Španjolski prijedlozi *a, de, en, por, para* i njihovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku

Ovo je prvi rad koji se bavi usporedbom španjolskoga i hrvatskoga prijedložnog sustava te ekvivalentima španjolskih prijedloga u hrvatskom jeziku. Budući da španjolski i hrvatski jezik pripadaju različitim jezičnim skupinama, njihov se cjelokupni ustroj razlikuje. Tako i prijedlozi u ovim dvama jezicima imaju različit opseg upotrebe. U hrvatskom su jeziku prijedlozi vezani uz padeže i nadopunjavaju ih, dok su u španjolskom jeziku prijedlozi na sebe preuzeli ulogu latinskih padeža i latinskih prijedloga. Stoga je i upotreba prijedloga u španjolskom jeziku šireg opsega, a njihova uloga u španjolskom jeziku kompleksnija od uloge koju imaju prijedlozi u hrvatskom jeziku.

Ovaj se rad sastoji od dvaju dijelova: prvoga, koji je posvećen teorijskim spoznajama vezanima uz prijedloge, i drugoga, koji čini analiza korpusnog istraživanja. U prvom su dijelu prijedlozi smješteni unutar okvira vrsta riječi (na osnovi morfološkoga, semantičkoga i sintaktičkoga kriterija), navedene su i analizirane neke njihove definicije, govori se o njihovoj funkciji u jeziku i njihovu značenju, koje može biti dimenzionalno i nedimenzionalno, te se detaljnije opisuju prijedlozi i njihova funkcija u španjolskom i hrvatskom jeziku. U drugom se dijelu rada opisuju značenja pet najčešće korištenih španjolskih prijedloga (*a, de, en, por* i *para*) te se prezentiraju rezultati korpusne analize rađene na osnovu primjera iz osam djela na španjolskom jeziku i njihovih prijevoda na hrvatski jezik. Nakon analize svakog od prijedloga nalazi se i dio posvećen najčešćim opozicijama između pet proučavanih španjolskih prijedloga što dodatno doprinosi razumijevanju značenja navedenih španjolskih prijedloga i njihove upotrebe u španjolskom jeziku.

Cilj je rada: I.) navesti što više značenja (leksičkih i funkcionalnih) španjolskih prijedloga *a, de, en, por* i *para*, te II.) istražiti kako se ta značenja izražavaju u hrvatskom jeziku. Vrlo rijetko se jedna španjolska konstrukcija u hrvatskom jeziku izražava samo jednom konstrukcijom. U većini se slučajeva jedna španjolska konstrukcija u hrvatskom jeziku izražava različitim konstrukcijama (ponekad čak s osam različitih konstrukcija).

Ključni pojmovi: prijedlozi, dimenzionalna značenja prijedloga, nedimenzionalna značenja prijedloga, ekvivalenti, korpusna analiza, španjolski jezik, hrvatski jezik

Summary:

Spanish prepositions *a, de, en, por, para* and their equivalents in the Croatian language

Since Spanish and Croatian belong to different language groups their entire language structures are different. Spanish is an analytic language, so it does not use cases and morphological case endings to determine the noun's function in a sentence. Croatian, on the other hand, is synthetic, with seven cases and morphological case endings. Precisely because of this difference, prepositions in these two languages have a different scope of use.

The aim of this doctoral thesis is: I.) to list as many meanings (lexical and functional) of the five most frequently used Spanish prepositions (*a, de, en, por, para*), and II.) to explore in which way are those meanings expressed in the Croatian language.

The thesis is divided into two parts: theoretical background and the corpus analysis. The first part, which is dedicated to the theoretical notions related to prepositions, is divided into three major chapters. In the chapter dedicated to prepositions in general there is a description of prepositions based on the morphological, semantic and syntactic criteria, followed by the analysis of some of the definitions of prepositions, and finally an explanation of their function in language and their meanings (dimensional and non-dimensional). The chapter dedicated to the Spanish prepositions starts with a short outline of the history of the Spanish language which contributes to the better understanding of the role the prepositions play in the Spanish language. That chapter includes a description of similarities between prepositions, adverbs and conjunctions, an explanation of the connection between the case system and prepositions, and a brief review of prepositions that no longer function as prepositions and other words which sometimes function as prepositions. That is followed by the classification of types of Spanish prepositions and the inventory of Spanish prepositions, as well as the explanations of which words can function as the governing words and which can function as the governed words. Finally, there is a brief overview of some of the attempts to systematize the Spanish prepositions. The chapter dedicated to the Spanish prepositions ends with a description of the peculiarities of the Spanish prepositions (contraction with the word which follows them, grouped prepositions and the so called zero preposition) and the short review of the study of the Spanish prepositions during the 20 century and after. The chapter dedicated to the Croatian case system and the Croatian prepositions starts with a short description of the case system, which is followed by the description of the prepositions in the Croatian language: classification of the Croatian prepositions based on different criteria and the cases with which

the preposition are used. The chapter ends with listing the words which can precede and the words which can follow the Croatian prepositions, and a short overview of the study of prepositions in the Croatian language.

The second part of the thesis is dedicated to the corpus analysis. Different meanings of each of the Spanish prepositions in question are described by dividing them into dimensional and non-dimensional meanings. The description of the prepositional meanings includes the information on which words precede and which words follow a certain preposition in a certain context, because without that information the description would not be complete. The prepositions which can substitute a certain preposition in a certain context are also listed. Each of the meanings of the Spanish prepositions is supported by examples accompanied by their translation into Croatian, which illustrate how a certain meaning of a Spanish preposition is expressed in the Croatian language. The description of the meanings of the Spanish prepositions is taken from *Preposiciones: Valores generales* by Luque Durán. Since one of the goals of this thesis is to list as many meanings of the aforementioned Spanish prepositions the author of the thesis decided to use Luque Durán's description because he himself stated (1973:8) that he reduced the complex range of prepositional uses, at the same time describing each preposition with enough detail which enable drawing logical conclusions regarding the uses which are not described. The corpus which is analyzed is made up of examples which illustrate the prepositional meanings described by Luque Durán (and translated into Croatian by the author of the thesis) and sentences or parts of sentences from the following literary works and their translations into Croatian:

- Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios* / *O ljubavi i drugim nečistim silama*
- Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najjavljene smrti*
- Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*
- Gabriel García Márquez: *La mala hora* / *Zla kob*
- Jorge Luis Borges: *El Aleph* / *Aleph*
- Jorge Luis Borges: *Ficciones* / *Izmišljaji*
- Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia* / *Opća povijest gadosti*.

The corpus analysis is followed by a part dedicated to the most frequent oppositions between the five Spanish prepositions in question. It does not form part of the corpus analysis and

because of that it is not accompanied by the examples from the corpus, but it serves as an addition to the corpus analysis. It is added because emphasizing the oppositions between the prepositions in question additionally sheds light to their meaning and their use in the Spanish language. The Spanish examples are translated into Croatian as to clarify how these oppositions are expressed in the Croatian language.

The thesis ends with the conclusions drawn from the analysis which show how certain prepositional meanings in the Spanish language are expressed in the Croatian language. Rarely is one Spanish construction expressed by one Croatian construction. Most often one Spanish construction is expressed by different Croatians constructions (sometimes as many as eight different ones).

Key words: prepositions, dimensional prepositions, non-dimensional prepositions, corpus analysis, equivalents, Spanish language, Croatian language

SADRŽAJ

1. UVOD	1
I. DIO: TEORIJSKE SPOZNAJE	4
2. OPĆENITO O PRIJEDLOZIMA	4
2.1. Vrste riječi	4
2.1.1. Prijedlozi u okviru vrsta riječi kojima pripadaju	6
2.2. Definiranje prijedloga	7
2.3. Prijedlozi – zatvorena vrsta riječi	10
2.4. Leksičko značenje prijedloga	11
2.4.1. Dimenzionalna i nedimenzionalna značenja prijedloga	15
2.4.1.1. Dimenzionalna značenja prijedloga	15
2.4.1.1.1. Prostorna značenja prijedloga	15
2.4.1.1.2. Vremenska značenja prijedloga	17
2.4.1.2. Nedimenzionalna značenja prijedloga	19
3. PRIJEDLOZI U ŠPANJOLSKOM JEZIKU	21
3.1. Povijest španjolskog jezika	21
3.1.1. Latinski jezik	21
3.1.2. Klasični i vulgarni latinski	22
3.1.3. Latinski u Španjolskoj	22
3.1.4. Konkista i rekonkista	23
3.1.5. Standardni španjolski	24
3.1.6. Prekomorski španjolski	25
3.1.7. Kastiljski i španjolski	26
3.1.8. Prijedlozi – od latinskoga do španjolskoga	26
3.2. Metaklasa čestica	27
3.3. Prijedlozi koji nemaju prijedložnu funkciju i riječi koje katkad imaju prijedložnu funkciju	29
3.4. Veza između padežnog sustava i prijedloga	31
3.5. Prijedlozi i prefiksi u španjolskom jeziku	33
3.6. Vrste i inventar španjolskih prijedloga	34
3.6.1. Samostalni prijedlozi	35
3.6.2. Nesavršeni prijedlozi	38

3.6.3. Složeni prijedlozi _____	39
3.6.4. Prijedložni izrazi _____	39
3.6.5. Parni prijedlozi _____	47
3.7. Upravna i zavisna riječ _____	48
3.7.1. Zavisna riječ _____	48
3.7.2. Upravna riječ _____	49
3.8. Prepozicionalizacija imenice (prijedlogizacija) _____	49
3.9. Prijedlog u službi rekcije _____	50
3.10. Neki od pokušaja sistematizacije prijedloga _____	52
3.10.1. Galichet _____	52
3.10.2. Tesnière _____	54
3.10.3. Pottier _____	56
3.11. Specifičnosti španjolskih prijedloga _____	57
3.11.1. Spajanje španjolskih prijedloga s elementima koji ih slijede _____	57
3.11.2. Grupirani samostalni prijedlozi _____	57
3.11.3. Nulti prijedlog _____	62
3.12. Proučavanje španjolskih prijedloga od 20. stoljeća nadalje _____	64
4. HRVATSKI PADEŽNI SUSTAV I PRIJEDLOZI U HRVATSKOM JEZIKU _____	66
4.1. Hrvatski padežni sustav _____	66
4.1.1. Samostalni padeži _____	66
4.1.2. Nesamostalni padeži _____	67
4.2. Prijedlozi u hrvatskom jeziku _____	72
4.2.1. Vrste riječi od kojih se tvore prijedlozi _____	73
4.2.2. Prijedlozi po tvorbi _____	75
4.2.2.1. Primarni ili neproizvodni prijedlozi _____	75
4.2.2.2. Sekundarni ili proizvodni prijedlozi _____	76
4.2.3. Hrvatski prijedlozi i padeži s kojima se slažu _____	76
4.2.4. Podjela hrvatskih prijedloga po strukturi _____	78
4.2.5. Podjela hrvatskih prijedloga po načinu pisanja _____	81
4.2.6. Podjela hrvatskih prijedloga po broju članova _____	81
4.2.7. Mjesto hrvatskih prijedloga _____	81
4.2.8. Riječi koje dolaze iza i ispred hrvatskih prijedloga _____	81
4.2.9. Leksičko značenje prijedloga u hrvatskom jeziku _____	83
4.2.10. Proučavanje prijedloga u hrvatskom jeziku _____	84

II. DIO: ANALIZA	86
5. Opis španjolskih prijedloga i njihovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku	86
5.1. Prijedlog <i>a</i>	87
5.1.1. Dimenzionalna značenja	87
5.1.2. Nedimenzionalna značenja	104
5.2. Prijedlog <i>de</i>	144
5.2.1. Odnosi atributivnoga karaktera	144
5.2.1.1. Dimenzionalna značenja	144
5.2.1.2. Nedimenzionalna značenja	160
5.2.2. Odnosi determinativnoga karaktera	204
5.2.2.1. Dimenzionalna značenja	204
5.2.2.2. Nedimenzionalna značenja	209
5.3. Prijedlog <i>en</i>	216
5.3.1. Dimenzionalna značenja	216
5.3.2. Nedimenzionalna značenja	229
5.4. Prijedlog <i>por</i>	253
5.4.1. Dimenzionalna značenja	253
5.4.2. Nedimenzionalna značenja	273
5.5. Prijedlog <i>para</i>	301
5.5.1. Dimenzionalno značenje	301
5.5.2. Nedimenzionalna značenja	308
5.6. Neke opozicije i neutralizacije između španjolskih prijedloga <i>a</i> , <i>de</i> , <i>en</i> , <i>por</i> i <i>para</i>	333
6. ZAKLJUČAK	350
7. BIBLIOGRAFIJA	394
ŽIVOTOPIS	398

1. UVOD

Kad govorimo o prijedlozima i njihovu proučavanju, rečenica kojom Trujillo počinje svoje djelo *Notas para un estudio de las preposiciones españolas* (1971) govori nam mnogo o kompleksnosti te teme: *No es fácil cosa decir qué son las preposiciones, ni aun determinar con exactitud cuántas hay, o si se trata de una clase homogénea o de varias*. Slična „upozorenja” nalazimo u gotovo svim djelima koja se bave prijedlozima. V. Vinja (1998: 376) naglašava da je „gotovo nemoguće za svaki prijedlog dati točno određeno značenje, kako zbog raznolikosti njihove upotrebe, tako i zbog činjenice da u španjolskom, kao i u ostalim romanskim jezicima, prijedlozi uvelike vrše funkciju čitavog latinskog padežnog sustava.”, dok José Laguna Campos svoj članak počinje sljedećom rečenicom: *Uno de los temas que suscita mayores problemas a la hora de explicar el español como lengua extranjera es el de las preposiciones*. Luque Durán (1973: 5) u uvodu svog priručnika posvećenoga prijedlozima navodi: *esa clase de palabras que denominamos ‘Preposiciones’ que, como es bien sabido, son sin duda las que plantean más dificultad para llegar a alcanzar el dominio completo de un idioma*.

Upravo u toj kompleksnosti teme španjolskih prijedloga leži i motivacija za pisanje ovog rada, koji će istraživati pet najčešće upotrebljivanih prijedloga u španjolskom jeziku – *a, de, en, por* i *para* – te njihove ekvivalente u hrvatskom jeziku. Cilj je rada: I.) navesti što više značenja (leksičkih i funkcionalnih) ovih španjolskih prijedloga te II.) istražiti kako se ta značenja izražavaju u hrvatskom jeziku.

Rad je podijeljen na dva dijela: teorijsku podlogu i analizu korpusnog istraživanja. Prvi će se dio, posvećen teorijskim spoznajama vezanima uz prijedloge, sastojati od triju većih poglavlja, a koja će dalje biti podijeljena na niz manjih. U poglavlju posvećenomu prijedlozima općenito prijedloge će se smjestiti unutar okvira vrsta riječi (na temelju morfološkoga, semantičkoga i sintaktičkoga kriterija), navest će se i analizirati neke njihove definicije, govorit će se o njihovoj funkciji u jeziku te o značenju, koje može biti dimenzionalno i nedimenzionalno. Poglavlje posvećeno prijedlozima u španjolskom jeziku početak će kratkim osvrtom na povijest španjolskog jezika, a s ciljem osvješćivanja uloge prijedloga u španjolskom jeziku. Na kraju će se osvrta u najkraćim crtama opisati razvoj istraživanih španjolskih prijedloga od latinskog jezika do suvremenoga španjolskog jezika. Opisat će se sličnosti koje prijedlozi imaju s priložima i veznicima, zbog čega ih se često svrstava u zajedničku metaklasu čestica, te veze između padežnog sustava i prijedloga.

Ukratko ćemo se osvrnuti na prijedloge koji nemaju prijedložnu funkciju i riječi koje katkad imaju prijedložnu funkciju. Zatim ćemo navesti vrste i inventar španjolskih prijedloga, koje se sve vrste riječi pojavljuju kao upravna i zavisna riječ te neke od pokušaja sistematizacije španjolskih prijedloga. Poglavlje posvećeno španjolskim prijedlozima završit ćemo opisom specifičnosti španjolskih prijedloga (a to su spajanje s elementom koji slijedi, grupiranje samostalnih prijedloga i nulti prijedlog) te kratkim osvrtom na proučavanje španjolskih prijedloga od 20. stoljeća nadalje. Poglavlje posvećeno hrvatskome padežnom sustavu i prijedlozima u hrvatskom jeziku počat ćemo kratkim opisom padežnog sustava. Zatim ćemo opisati prijedloge u hrvatskom jeziku: opisat ćemo podjelu prijedloga prema tvorbi, navest ćemo s kojim se padežom (ili padežima) slažu te ćemo spomenuti nekoliko podjela hrvatskih prijedloga prema različitim kriterijima. Poglavlje ćemo završiti navođenjem riječi koje dolaze iza i ispred hrvatskih prijedloga te kratkim osvrtom na proučavanje prijedloga u hrvatskom jeziku.

Drugi dio rada bit će posvećen analizi korpusnog istraživanja. Opisat ćemo što više značenja svakog od istraživanih prijedloga, i to tako da ih podijelimo na dimenzionalna i nedimenzionalna značenja. U opisu ćemo navesti i koji elementi prethode određenom prijedlogu te koji ga slijede jer bez toga opis određene upotrebe ne bi bio potpun. Navest ćemo i kojim drugim prijedlogom određeni prijedlog može biti zamijenjen u istom kontekstu. Primjerima ćemo potkrijepiti svako od značenja na španjolskom jeziku te ćemo uz njih navesti rečenice prevedene na hrvatski jezik, a iz kojih će biti vidljivo kako se u hrvatskom jeziku izražava značenje koje se u španjolskom jeziku izražava upotrebom određenoga španjolskog prijedloga. Opis značenja španjolskih prijedloga preuzet ćemo iz priručnika *Preposiciones: Valores generales* autora Luque Durána. On je španjolske prijedloge opisao u priručniku koji je podijelio na dvije knjige; u prvoj (koju smo upotrebljavali pri svojem opisu španjolskih prijedloga) opisuje opća značenja španjolskih prijedloga, dok u drugoj opisuje idiomatska značenja. Kako je jedan od ciljeva ovog rada bio opisati što više značenja proučavanih španjolskih prijedloga, odlučili smo njegove opise uzeti kao polaznu točku jer je on u svojem djelu, kako i sam kaže (1973: 8), reducirao kompleksnu panoramu prijedložnih upotreba, a opet opisao svaki prijedlog dovoljno detaljno da se na osnovi tog opisa mogu logički izvući zaključci o upotrebama koje nisu opisane. Dodatni je razlog i činjenica da je on svoj opis španjolskih prijedloga, kao što smo već napomenuli, podijelio na dva dijela – prvi, koji opisuje prijedloge koji se u raznim kontekstima pojavljuju u svojem autosemantičnom obliku, i drugi, u kojem se prijedloge opisuje kao dijelove idiomatskih izraza. Korpus koji

ćemo analizirati ĉinit će primjeri koji potkrepljuju objašnjena znaćenja prema Luque Duránovu priručniku (uz koje ćemo dodati vlastiti prijevod na hrvatski jezik) te rećenice ili dijelovi rećenica iz sljedećih književnih djela i njihovih prijevoda na hrvatski jezik:

- Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios* / *O ljubavi i drugim nećistim silama*
- Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*
- Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*
- Gabriel García Márquez: *La mala hora* / *Zla kob*
- Jorge Luis Borges: *El Aleph* / *Aleph*
- Jorge Luis Borges: *Ficciones* / *Izmišljaji*
- Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia* / *Opća povijest gadosti*.

Nakon analize dodat ćemo dio posvećen najćešćim opozicijama između pet istraživanih španjolskih prijedloga. On nije dio korpusnog istraživanja, pa neće biti potkrijepljen primjerima iz istraživanoga korpusa, nego ĉini svojevrtan dodatak korpusnoj analizi. Dodajemo ga smatrajući da naglašavanje opozicija među istraživanim prijedlozima dodatno objašnjava njihovo znaćenje i upotrebu u španjolskom jeziku. Analiza opozicija bit će preuzeta iz djela *Problemas y métodos en el análisis de preposiciones* (1970: 168–208), koje je napisala María Luisa López, a španjolske ćemo primjere prevesti na hrvatski jezik da bi bilo jasno kako se navedene opozicije izražavaju u njemu.

Na kraju ćemo, naravno, iznijeti zaključke do kojih ćemo doći tijekom analize korpusnog istraživanja.

I. DIO: TEORIJSKE SPOZNAJE

2. OPĆENITO O PRIJEDLOZIMA

2.1. Vrste riječi

Opis prijedloga početi ćemo smještajući ih u vrste riječi kojima pripadaju. No kako je podjela riječi na vrste različita u španjolskom i hrvatskom jeziku, najprije ćemo se pozabaviti tim razlikama.

U djelu *Nueva Gramática*, RAE (2009: 43) stoji da se vrste riječi na španjolskom jeziku mogu nazivati *clases sintácticas de palabras*, *categorías gramaticales* ili jednostavno *clases de palabras*. Nadalje se objašnjava da naziv *categorías gramaticales* (hrv. „gramatičke kategorije”) u španjolskom jeziku ima dva moguća značenja: u prvom označava isto što i vrste riječi, dok u drugom označava gramatičke informacije koje su sadržane u flektivnom morfemu, to jest rod, broj, padež i tako dalje.

Sve novije hrvatske gramatike i sintakse spominju deset vrsta riječi: imenice, zamjenice, pridjeve, glagole, priloge, brojeve, prijedloge, veznike, uzvike i čestice. No u prošlosti je bilo i drugačijih podjela. Bartol Kašić u *Osnovama ilirskoga jezika* (1604) piše sljedeće: „Knjiga prva. Drugi dio. O govoru i imenu. Glava I. (...) A govor se kod nas dijeli, kao i kod Latina, na osam dijelova, a to su: ime, zajedničko ime, glagol, particip, prilog, prijedlog, uzvik i veznik.” U *Slovnici Hèrvatskoj* (1859: 51) Antun Mažuranić piše sljedeće: „II. Pregibanje rečih. Glava 5. Glavno dèljenje rečih. Reči su po značenju ili imena (*nomina*), ili glagolji (*verba*) ili čestice (*particulae*).” U daljnjem pak tekstu (1859: 153) specificira: „IV. O česticah. Glava 15. Čestice (*particulae*) dèle se na slèdeća četiri reda: 1. prislovi (*adverbia*), 2. predlozi (*praepositiones*), 3. veznici (*conjunctions*) i 4. umetci (*interjections*).” Tomislav Maretić u djelu *Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika* (1931) navodi sljedeće dijelove govora: imenice, pridjeve, zamjenice, brojeve, glagole, priloge, prijedloge, veznike i uzvike. Josip Florschütz u *Gramatici hrvatskoga ili srpskoga jezika za srednje i slične škole* (1940: 16–17) navodi istih devet vrsta riječi, to jest: imenice, pridjeve, zamjenice, brojeve, glagole, priloge, prijedloge, veznike i uzvike.

U španjolskom je jeziku situacija ipak malo drugačija. U djelu *Nueva Gramática*, RAE (2009: 43) piše da su gramatičari u svim razdobljima riječi klasificirali prema vrstama, no činili su to na različite načine. U nastavku stoji da trenutačno mnogi autori priznaju sljedeće vrste riječi u španjolskom jeziku: član (šp. *el artículo*), imenica (šp. *el sustantivo*), pridjev (šp. *el adjetivo*), zamjenica (šp. *el pronombre*), glagol (šp. *el verbo*), prilog (šp. *el adverbio*), prijedlog (šp. *la*

preposición), veznik (šp. *la conjunción*) i uzvik (šp. *la interjección*). Brojevi (šp. *los numerales*) u španjolskoj se gramatici svrstavaju među više vrsta riječi. *Nueva Gramática*, RAE (2009: 47 i 1504) to objašnjava ovako:

En la tradición gramatical hispánica ha sido frecuente analizar los indefinidos y los numerales cardinales como clases de adjetivos, entendiendo adjetivo en sentido amplio, es decir, como aquella categoría que modifica a los sustantivos (alguna oportunidad, tres árboles, [...]), y también como una clase de pronombres, en tanto que pueden subsistir sin sustantivos y desempeñan las mismas funciones sintácticas que ellos (no me quede ninguna; He leído tres; [...]).

Desde el punto de vista sintáctico, los numerales admiten usos como sustantivos, pronombres, adjetivos e incluso – aunque más raramente – como adverbios.

Napominje se da postoje i skupine riječi koje se nazivaju transverzalnim skupinama (šp. *agrupaciones transversales*), u koje se svrstavaju kvantifikatori (šp. *cuantificadores*), demonstrativi (šp. *demonstrativos*) i determinanti (šp. *determinantes*), a objašnjava ih se na sljedeći način: *Existen otras clases gramaticales de palabras que constituyen agrupaciones transversales de las clases examinadas en los apartados precedentes. Es importante resaltar que las palabras se clasifican en grupos sintácticos que pueden resaltar compatibles entre sí, puesto que cada uno de ellos representa alguna de sus propiedades sintácticas o semánticas. Muchos gramáticos contemporáneos entienden por ello que algunas de estas propiedades constituyen rasgos cruzados, es decir, particularidades no contradictorias entre sí que acercan clases sintácticas en principio diferenciadas, pero que explican diversos aspectos de su funcionamiento y de su significación.*

U hrvatskom se jeziku ove skupine većinom smatraju funkcionalnim razredom. Potvrđuje to i Vukojević (1995: 229) kad kaže: „Određenju, statusu i funkciji determinatora posvetila je S. Kordić jedan cjelovit članak. (...) Autorica je dobro odredila i opisala položaj i funkciju determinatora. Slažemo se također s njezinom postavkom da se determinatori ne mogu smatrati posebnom vrstom riječi (kako to čine P. Mrazović i Z. Vukadinović 1990, 242–243, 317)¹, nego ih se treba smatrati funkcionalnim razredom”.

Ovdje je još potrebno napomenuti da se tradicionalno u španjolskog gramatici prijedloge, veznike i priloge svrstavalo u zajedničku metaklasu koja se naziva čestice (šp. *las partículas*), no o tome će više govora biti u poglavlju 3.2.

¹ Misli se na Mrazović, P. i Vukadinović, Z. (1990): *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*, Novi Sad.

2.1.1. Prijedlozi u okviru vrsta riječi kojima pripadaju

Za početak ćemo prijedloge promotriti u okviru vrsta riječi kojima pripadaju. Postoje tri kriterija na temelju kojih možemo razvrstati riječi, a to su morfološki, semantički i sintaktički.

Na temelju **morfološkog kriterija** riječi dijelimo na promjenjive (šp. *palabras variables*) i **nepromjenjive** (šp. *palabras invariables*). Promjenjive su vrste riječi one koje mijenjaju svoj oblik, odnosno poprimaju morfološke nastavke. U ovu se skupinu riječi u hrvatskom jeziku ubrajaju imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi i glagoli, dok se u španjolskom jeziku ubrajaju imenice (šp. *los sustantivos*), pridjevi (šp. *los adjetivos*), zamjenice (šp. *los pronombres*), glagoli (šp. *los verbos*) i članovi (šp. *los artículos*). Nepromjenjive su riječi one čiji se oblik ne mijenja. Prijedlozi (šp. *las preposiciones*) pripadaju ovoj skupini – u hrvatskom jeziku zajedno s veznicima, priložima, uzvicima i česticama ili riječcama, a u španjolskom jeziku s veznicima (šp. *las conjunciones*), priložima (šp. *los adverbios*) i uzvicima (šp. *las interjecciones*).

Dijelimo li riječi **prema značenjskom**, odnosno **semantičkom kriteriju**, one mogu biti pune (šp. *palabras llenas*) ili **prazne** (šp. *palabras vacias*). Takozvane pune riječi izriču kakav sadržaj unutarnjega ili vanjskog svijeta¹. U hrvatskom ih se jeziku naziva punoznačnima, leksičkima, autosemantičnima ili samoznačnim riječima, dok se u španjolskome nazivaju *palabras léxicas* ili *palabras semánticas*. To su imenice, prijedlozi, zamjenice, brojevi (u hrvatskom jeziku), glagoli i prilozi. Naziv prazne riječi zavarava i navodi na pomisao da ove riječi nemaju nikakvo značenje. No one zapravo, za razliku od punoznačnih riječi, ne predstavljaju neku konkretnu pojavu unutarnjega ili vanjskog svijeta, pa se njihovo značenje teže definira. No to ne znači da one nemaju nikakvo značenje; one izriču odnose između onoga što znače punoznačne riječi. U hrvatskom ih se jeziku naziva odnošajnama, pomoćnima, gramatičkima, sinsemantičkima ili suznačnim riječima, a u španjolskom *palabras sinsemánticas*, *palabras gramaticales* ili *palabras funcionales*. Prijedlozi se svrstavaju u suznačne riječi, zajedno s veznicima, česticama (u hrvatskom jeziku), članovima (u španjolskom jeziku) i uzvicima. Njih karakterizira morfološka nepromjenjivost i relativno malen i ograničen broj, posebice u usporedbi s nekim punoznačnim skupinama riječi kao što su primjerice imenice ili glagoli.

¹ Preuzeto iz *Hrvatska gramatika* (1997: 99).

Prema **sintaktičkom kriteriju** riječi dijelimo s obzirom na njihovu sintaktičku samostalnost. Samoznačne riječi¹ mogu zauzimati poziciju samostalnih rečeničnih članova (to jest predikata, subjekta, objekta, priložne oznake) ili nesamostalnih rečeničnih članova (atributa i apozicije), a to su glagoli, imenice, pridjevi, brojevi i prilozi. Suznačne se riječi smatraju **nesamostalnim** jer ne mogu same za sebe funkcionirati kao članovi rečeničnog ustrojstva, odnosno ne mogu same zauzimati pozicije ni samostalnih ni nesamostalnih rečeničnih članova.

To bi značilo da su prijedlozi riječi koje možemo proučavati samo u suodnosu s drugim riječima.

2.2. Definiranje prijedloga

Prije nego što se osvrnemo na neke od suvremenih definicija prijedloga, pogledajmo kako se na njih gledalo od Atene i Aleksandrije, preko Rima, pa do današnjih dana. María Luisa López (1970: 12–17) sažeto je to opisala, a mi u najkraćim crtama prenosimo glavne ideje izražene u njezinu opisu.

Grci su bili prvi narod u Europi koji je osjetio potrebu za analiziranjem svog jezika. Njihovu su pozornost prije svega privlačile riječi koje obilježavaju stvari i riječi koje govore o tome što se sa stvarima događa. Protagora i Platon razlikovali su dvije vrste riječi: imenice i glagole, a Aristotel je dodao još i veznike i članove.

Stoici uspostavljaju nove vrste riječi i daju im imena, od kojih su neka do danas nestala. Prijedlozi su smatrani riječima koje služe za povezivanje, kao i veznici, a stoici su upućivali i na njihovo predloženo mjesto u sintagmi. Aleksandrijski su filolozi napravili izbor vrsta riječi. Aristarhova škola ustanovljuje vrste riječi koje se i danas, nakon dvije tisuće godina, poučavaju u školama. Njih nam prenosi Dionizije Tračanin u svom djelu *Gramatičko umijeće*. Riječ *Σύνδεσμος*, iz koje je nastala latinska riječ *conjunctio* (veznik), općenito je izražavala sve riječi koje povezuju druge riječi. Od nje se odvojila vrsta riječi *praepositio*. Upravo je Dionizije Tračanin odvojio prijedloge od veznika i definirao ih kao dio rečenice koji se stavlja ispred drugih rečeničnih dijelova u sintaktičkim kombinacijama i tvorbi riječi.

¹ Preuzeto iz Silić, J. i Pranjaković, I.: *Gramatika hrvatskoga jezika* (2005: 184).

U europskim je školama tijekom antike i srednjeg vijeka gramatika promatrala prijedlog s logičkog stajališta, kao oblik *σύνδεσμος*, odnosno kao vezni element koji je u opoziciji s vrstama riječi kao što su imenice ili zamjenice.

Kasnije, kad se gramatika razvila tehnički, prijedlozi su promatrani sa sintaktičkoga gledišta kao elementi koji se smještaju ispred drugih riječi, odnosno s morfološkoga gledišta kao riječi koje ne mijenjaju svoj oblik.

U vrijeme renesanse Nebrija (1492., XV. poglavlje djela *De la preposición*) donosi definiciju koja je u skladu s već navedenim: *Preposición es una de las diez partes de la oración, la cual se pone delante de las otras por ayuntamiento o por composición*. Osim toga, navodi i da prijedlozi služe kako bi pokazali značenje padeža.

Smatramo još potrebnim dodati i da López (1970: 134) navodi da općenito možemo reći da se značenje prijedloga definira po dvjema koordinatama, to jest kroz sintaktičku i semantičku os. Sintaktička nas os informira o sintaktičkom funkcioniranju prijedloga (primjerice koji će ga element slijediti), dok semantička os obuhvaća tri koncepta prijedloga (prostor, vrijeme i nedimenzionalne pojmove). Zato prijedloge i dijelimo prema njihovom značenju na dimenzionalne (koji obuhvaćaju koncepte prostora i vremena) i nedimenzionalne.

Pogledamo li definicije prijedloga, vidjet ćemo da se većina njih osvrće upravo na funkciju prijedloga kao elemenata relacije, ali se naglašava i njihova morfološka nepromjenjivost. U hrvatskom se jeziku, naravno, napominje i njihova veza s padežnim sustavom. Iz toga bismo mogli zaključiti da se lingvisti, s obzirom na to da su forma i relacijska funkcija prijedloga očite, nisu razilazili u mišljenjima oko toga, odnosno da su upravo ta dva elementa više ili manje naglašavali definirajući prijedloge.

U nastavku navodimo nekoliko definicija iz španjolskih i hrvatskih gramatika i priručnika iz kojih je to i vidljivo.

Nueva gramática de la lengua española, RAE (2009: 2223): *Las preposiciones son **palabras invariables** y por lo general átonas que se caracterizan por **introducir un complemento** que en la tradición gramatical hispánica se denomina término*.

Esbozo de una nueva gramática de la lengua española (ENGLE), RAE (2006: 434): *Podemos, pues, definir provisionalmente las preposiciones como **palabras invariables que enlazan** un elemento sintáctico cualquiera con un complemento sustantivo*.

Curso superior de sintaxis española, Samuel Gili Gaya (2002: 246): *La función propia de toda preposición consiste en **servir de nexos** entre un elemento sintáctico cualquiera y su complemento.*

Gramática didáctica del español, Leonardo Gómez Torrego (2002: 218): *Su función consiste en relacionar palabras con autonomía sintáctica **sirviendo de enlace** entre ellas.*

Gramática descriptiva de la lengua española, Ignacio Bosque y Violeta Demonte (1999: 567): *La preposición es una clase de palabras encargada de **establecer una relación de modificación o subordinación** entre dos constituyentes.*

Gramática de la lengua española, Emilio Alarcos Llorach (1998: 214): *Las preposiciones son **unidades dependientes** que incrementan a los sustantivos, adjetivos o adverbios como índices explícitos de las funciones que tales palabras cumplen bien en la oración, bien en el grupo unitario nominal.*

Gramatika španjolskog jezika, Vojmir Vinja (1998: 375): „Prijedlog je, osobito u romanskim jezicima, ‘prazna riječ’, kojoj je osnovna funkcija da **služi za vezu** između bilo kojeg sintaktičkog elementa i njegove dopune.”

Gramatika hrvatskoga jezika, Dragutin Raguž (2010: 144): „Prijedlozi (prepozicije) su **nepromjenjiva vrsta riječi**, koji, kao dopuna padežnom sustavu (sustav padežnih oblika), **pokazuju različite gramatičke odnose** među riječima unutar rečenice.”

Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, J. Silić i I. Pranjković (2005: 242): „Prijedlozi ili prepozicije suznačne su **nepromjenjive riječi** kojima se **upućuje na odnose** među predmetima ili događajima.”

Školska gramatika hrvatskoga jezika, Sanda Ham (2002: 98): „Prijedlozi su **nepromjenjiva vrsta riječi** koja **izriče odnos** riječi sa sklonidbom i ostalih riječi u rečenici.”

Hrvatska gramatika, Barić i dr. (1995: 277): „Prijedlozi su riječi koje **izriču različite odnose** između onog što znače imenice ili na što upućuju zamjenice.”

Sintaksa hrvatskoga jezika, udžbenik za treći razred gimnazije, I. Pranjković (1995: 10): „Prijedlozi konkretiziraju padežna značenja pa zato **nemaju samostalne službe**, nego dolaze isključivo u prijedložnim izrazima koji mogu imati službu objekta (*Razmišljao je o svemu*), priložne oznake (*Sreli su se na skijanju, Došao je prije vremena, Nije dobro raditi na taj način*), atributnog skupa (*Pripremila je juhu od gljiva*) i sl.”

Gramatika hrvatskoga jezika, priručnik za osnovno jezično obrazovanje, S. Težak i S. Babić (1992: 137 i 275): „**Nepromjenjive riječi** koje služe da bi se pokazali odnosi među bićima, stvarima i pojavama zovu se prijedlozi. Prijedlozi **služe za označavanje odnosa** među riječima i kao takvi nemaju druge, samostalnije službe u rečenici.”

Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika, Babić i dr. (1991: 724): „Prijedlozi (prepozicije) pomoćne su **gramatičke riječi** koje označuju podređenost jedne punoznačne riječi drugoj i time **izriču međusobni odnos** predmeta ili radnji koje izriču punoznačne riječi.”

Leksičkom značenju prijedloga pristupano je s više stajališta i lingvisti su ga različito interpretirali. Više o tome u poglavlju 2.4.

2.3. Prijedlozi – zatvorena vrsta riječi

Tradicionalno se za prijedloge tvrdi da su zatvorena vrsta riječi te se za svaki jezik stvara popis inventara prijedloga. No to implicira da se taj inventar ne mijenja, odnosno da se i ne smanjuje i ne povećava. Tu je implikaciju vrlo jednostavno pobiti pribjegne li se dijakronijskoj usporedbi inventara prijedloga u određenom jeziku. Inventar prijedloga u španjolskom jeziku varira ovisno o autoru i vremenu kad je popis nastao. RAE u svojoj prvoj gramatici (*Gramática de la lengua castellana* iz 1771. godine), u IX. poglavlju, naslovljenom *De la preposición*, nabraja sljedeće prave prijedloge: *a, ante, como, con, contra, de, desde, en, entre, hacia, hasta, para, por, según, sin, sobre, tras*. Antonio Nebrija u djelu *Gramática de la lengua castellana* iz 1492. godine, u XV. poglavlju, naslovljenom *De la preposición*, nabraja znatno više prijedloga te među njih svrstava i neke riječi koje bismo danas smatrali priložima: *ante, delante, allende, aquende, bajo, debajo, cerca, después, dentro, fuera, lejos, encima, hondón, derredor, tras, a, contra, entre, por, según, hasta, hacia, de, sin, con, en, so, para*. Pogledamo li popis inventara španjolskih prijedloga koji se nalazi u gramatici *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española* iz 2006. godine, koju je izdao RAE, pronaći ćemo sljedeće prijedloge: *a, ante, bajo, cabe, con, contra, de, desde, en, entre, hacia, hasta, para, por, pro, según, sin, so, sobre, tras*. *Nueva gramática de la lengua española*, RAE (2009) pak u popisu inventara španjolskih prijedloga navodi sljedeće: *a, ante, bajo, cabe, con, contra, de, desde, durante, en, entre, hacia, hasta, mediante, para, por, según, sin, so, sobre, tras, versus, vía*. Usporedimo li spomenute

popise, uočiti ćemo odstupanja, što upućuje na to da inventar prijedloga u određenom jeziku možemo smatrati zatvorenim skupom samo u određenome promatranom razdoblju. Dijakronijski pak gledano inventar se tih skupova ipak mijenja. Promjene nisu tako velike kao kod nekih drugih vrsta riječi, posebice glagola i imenica, no do njih ipak dolazi.

Želimo li razumjeti zašto dolazi do promjena u broju prijedloga u određenom jeziku, korisno će biti pogledati na koje promjene u upotrebi prijedloga u hrvatskom jeziku upozorava Vlasta Rišner (2006: 87):

- 1.) *smanjenje upotrebe nekih prijedloga* – rezultat je promjene glagolske rekcije, manjeg utjecaja stranih uzora (latinskoga, talijanskoga, njemačkoga), manje upotrebe pasivnih rečenica (*od, po*), male obavijesnosti prijedloga (*k*)
- 2.) *povećanje upotrebe nekih prijedloga (prema, kod, o)*
- 3.) *ograničenje upotrebe prijedloga* – morfosintaktička, značenjska i normativna ograničenja (u izboru nadređene i podređene riječi – *među, kroz, po, za, pri...*)
- 4.) *razgraničenja semantičkih polja bliskih prijedloga (u/na)*
- 5.) *preuzimanje tradicijski utemeljenih obrazaca (Gospa od utočišta, Gospa od brze pomoći...)*
- 6.) *uporaba arhaičnih prijedloga kao stilema u književnoumjetničkom stilu.*

Iako su ovo primjeri za hrvatski jezik, možemo pretpostaviti da se promjene upotrebe prijedloga i u drugim jezicima odvijaju na ovaj ili sličan način.

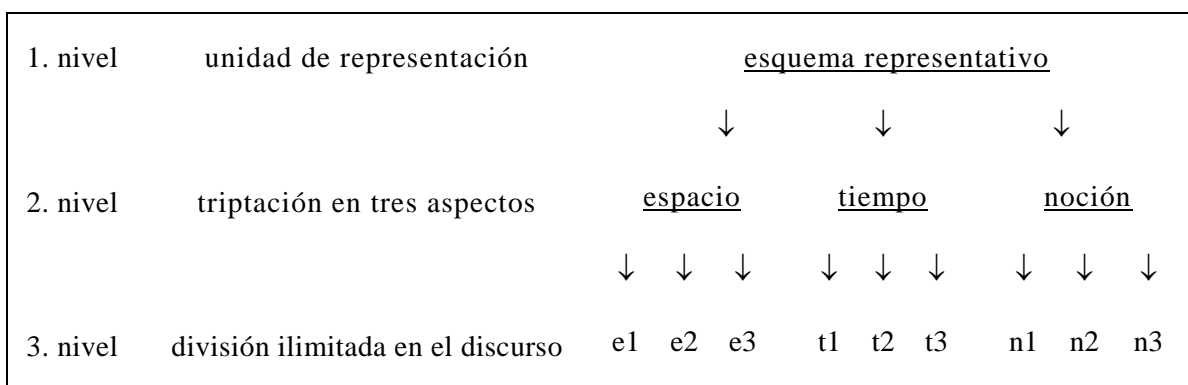
2.4. Leksičko značenje prijedloga

Leksičkom značenju prijedloga lingvisti su pristupali na različite načine.

Trujillo smatra da je upravo značenje jedan od najtežih aspekata analize prijedloga. U *Notas para un estudio de las preposiciones españolas* (1971: 255) naziva ga najčešćim kamenom spoticanja: *Puede hablarse de significación de las preposiciones? Posee un valor semántico cada preposición, o se trata sólo de elementos 'vacíos' cuyo valor está a merced de los términos relacionados? He aquí uno de los puntos difíciles en el análisis de las preposiciones: el obstáculo en que más se ha tropezado.* Navodi da pogreške semantičke interpretacije prijedloga možemo svrstati u dva tipa. Ili se miješa jednostavnost gramatičkoga s kompleksnošću leksičkoga nabrajajući jedno za drugim sva značenja jednog prijedloga, kao

što je to slučaj u leksikografiji, ili se sva značenja reduciraju na jedno temeljno značenje, kao što to čini B. Pottier u djelu *Systématique des éléments de relation. Étude de morphosyntaxe structurale romane* (1962).

Kad govori o prijedlozima u navedenom djelu, Pottier¹ polazi od sljedeće ideje: prijedlozi u jeziku imaju samo jedno općenito značenje, a u diskursu dobivaju nijanse značenja. Univerzum dijelimo na dimenzionalni i nedimenzionalni. Dimenzionalni pritom ima prostornu i vremensku dimenziju. Pottier smatra da bi se zbog toga svaki prijedlog morao proučavati kroz ova tri aspekta: prostor, vrijeme i nedimenzionalni pojmovi (šp. *espacio, tiempo y noción*). On je to zamislio ovako:

Luque Durán (1973: 14–15) osvrće se na Pottierovo stajalište da prijedlozi imaju jedno temeljno značenje, a da u kontekstu poprimaju nijanse značenja. Ne slaže se s tim i argumentira to na sljedeći način. Prethodno stajalište bazira se na pretpostavci da se iz mjesnog značenja razvija vremensko, a zatim i nedimenzionalna značenja, kao što je moguće vidjeti u sljedećim primjerima:

- a) mjesno značenje: *Llegó a Madrid.*
- b) vremensko značenje: *Llegó a las cuatro de la tarde.*
- c) nedimenzionalno značenje: *Llegó a una conclusión errónea.*

Međutim, ova se shema ne može primijeniti na sve prijedloge, kao ni na sva njihova semantička značenja. Jedan je razlog tomu činjenica da njihovo značenje dijakronijski ne proizlazi iz istog ishodišta, kao što je na primjer slučaj s prijedlogom *por*, koji u sebi spaja značenja latinskih prijedloga *per* i *por*. U drugim je slučajevima razlog činjenica da iako značenja prijedloga koja su sada u upotrebi potječu iz istog ishodišta, spoznaja o tom

¹ Informacija preuzeta iz M. L. López (1970: 133).

istom ishodištu davno se izgubila te trenutačno nemaju jedno temeljno značenje, nego više njih, a koja često ne veže ništa osim istog oblika riječi. Tako bi bilo bespredmetno pokušavati pronaći jedinstveno značenje koje bi imao prijedlog *por* u sljedećim rečenicama:

a) *Esta escultura fue hecha por Rodin.*

b) *Me he encontrado a tu primo por la calle.*

Luque Durán zaključuje da bi sa semantičkog stajališta prijedlog trebali definirati kao: *unidades lingüísticas capaces de una extraordinaria polisemia que se deriva, por una parte, de la desemmatización sufrida por su frecuente uso, y por otra, por su capacidad de fijarse en numerosos y diferentes contextos, ajustándose a ellos y adquiriendo valores semánticos situacionales.*

Trujillo (1971: 259) upozorava na to da kad je riječ o značenju prijedloga, na jednoj strani imamo ekstremnu reakciju na padežna značenja prijedloga koju predstavlja doktrina praznog karaktera prijedloga (šp. *la doctrina del carácter 'vacío' de las preposiciones*), koja je neodrživa unatoč činjenici da se u određenim kontekstima čini kao da neki prijedlozi nemaju leksičko značenje. Kao primjere navodi *jugar a la pelota* i *Miguel de Cervantes*. Budući da lingvistička tradicija nije bila u stanju precizirati osnovno značenje svakog prijedloga, mnogi su lingvisti, poput Tesnière¹ i Ch. de Boera² bili skloni smatrati prijedloge praznim riječima. Tijekom 20. stoljeća neki su lingvisti klasificirali prijedloge kao prazne čestice. Ovakvo stajalište podupire i Luque Durán³ govoreći o španjolskim prijedlozima kad kaže da prijedlog ima značenje samo u kontekstu i ne može predstavljati nikakvu mentalnu predodžbu. Razlog je tomu možda činjenica da prijedlozi u španjolskom jeziku mogu imati samo sintaktičku funkciju ili mogu imati i sintaktičku funkciju i prenositi određeno leksičko značenje. Neki prijedlozi u određenim konstrukcijama imaju samo sintaktičku, odnosno padežnu funkciju. Tako primjerice prijedlog *de* ima značenje genitiva u konstrukcijama u kojima uvodi imensku dopunu, npr. *libro de María* („Marijina knjiga”). Ali uz to „padežno” značenje ima i značenje podrijetla: *viene de Madrid* („dolazi iz Madrida”). Također, prijedlog *a* u rečenici I., koja slijedi, ima isključivo sintaktičku ulogu, dok u rečenici II. ima i sintaktičku ulogu i leksičko značenje.

¹ *Esquisse d'une syntaxe structurale*, iz Trujillo (1971: 260)

² *Introduction a l'étude de la syntaxe du français* i *Essai sur la syntaxe moderne de la préposition en français et en italien*, iz Trujillo (1971: 260).

³ Informacija preuzeta iz Gravnik (2003: 14).

I.) *David quiere a Julia.* (hrv. „David voli Juliu.”)

II.) *Ella se fue a España.* (hrv. „Ona je otišla u Španjolsku.”)

No drugi su, uvidjevši da je to slučaj samo s nekim prijedlozima, podijelili prijedloge na dvije vrste koje su bile jasno povezane s količinom informacija koje su ti prijedlozi prenosili: Sechehaye¹ tako govori o slabim i jakim prijedlozima (šp. *débiles y fuertes*), a Wartburg² o bezbojnim i punim prijedlozima (šp. *incoloras y plenas*). De Boer³ je u vezi s tim razlikovao 1. padežne, 2. polupadežne i 3. nepadežne prijedloge (šp. *casuales, semicasuales y no casuales*) smatrajući da postoje prijedlozi čija je funkcija općenita, slična funkciji padeža (poput španjolskih prijedloga *a* i *de*), dok neki imaju vrlo konkretna značenja i zbog toga nisu „padežni”. Neki su pak između tih dviju pozicija. No Trujillo to smatra pogrešnim stajalištem. On drži da svi prijedlozi imaju jasno definirano značenje, a da u određenim konstrukcijama imaju samo sintaktičku funkciju, onu koja prenosi padežna značenja. Takav je već navedeni španjolski prijedlog *de*, koji ima značenje genitiva kad uvodi imensku dopunu. No ne treba zaboraviti da on izvan ove strukture ima značenje koje nije padežno, kao na primjer u rečenici *Viene de Paris*.

Trujillo (1971: 261) tvrdi da prijedlozi nisu prazne riječi, nego da svaki ima značenje, neovisno o tome što se mogu pojavljivati fiksirani u nekoj lingvističkoj normi, ostvarujući tako s drugim elementima jedinice sintaktičke funkcije ili leksije određene vrijednosti. On smatra da semantička analiza prijedloga nije komplicirana ako pribjegnemo nekim metodološkim postupcima kao što je primjerice isključivanje slučajeva fiksacije, to jest leksikalizacije prijedloga s elementom koji mu prethodi (npr. *atreverse a...*) ili dolazi iza njega, kao što je slučaj s frazeološkom upotrebom (npr. *a hurtadillas*). Također bi trebalo isključiti slučajeve kad prijedlog ima samo sintaktičku ulogu, kao primjerice prijedlog *a* + neizravni objekt (šp. *a + complemento indirecto*). Kad bi se izdvojilo navedeno, onda bi trebalo usporediti, to jest suprotstaviti značenja prijedloga da bi se došlo do pravog značenja svakoga od njih. Uz to bi trebalo opisati i kontekstualne komponente koje utječu na promjenu značenja jer kombinatorna kompatibilnost i nekompatibilnost ovise o određenim obilježjima značenja koja su u nekim uvjetima vidljiva, dok u drugima nisu.

¹ *Essai sur la structure logique de la phase*, iz Trujillo (1971: 260).

² Wartburg i Zumthor, *Précis de syntaxe de français contemporain*, iz Trujillo (1971: 260).

³ Ibidem.

Nešto ranije u svom djelu Trujillo (1971: 245) naglašava da nije čest primjer da prijedlozi mogu zamijeniti jedan drugoga u određenom kontekstu. Semantičko značenje koje svaki prijedlog ima katkad nije kompatibilno sa semantičkim značenjem elemenata koji ga okružuju. Na primjer, može se reći *viene a la calle, de la calle, por la calle*, ali ne i *viene en la calle*. To znači da semantička vrijednost elemenata koji okružuju prijedlog postavlja određene granice vezane uz to koji se prijedlog može upotrijebiti umjesto njega. Kompatibilnost ili nekompatibilnost s određenim kontekstima omogućuje nam da odredimo značenje svakog od prijedloga.

Za Trujilla je dovoljan dokaz da prijedlozi imaju određena semantička značenja nemogućnost da ih u određenom kontekstu zamijenimo jedan drugim. Njihovo značenje može biti manje ili više neprecizno, manje ili više teško određivo, ali je neupitno da ne postoje dva prijedloga koja bi se u potpunosti značenjski preklapala. Sinonimija postoji u određenim kontekstima, no da bismo neke prijedloge mogli proglasiti ekvivalentnim, oni to moraju biti u svim kontekstima u kojima se upotrebljavaju. Djelomična se preklapanja u određenim kontekstima događaju i u drugim jezičnim sektorima te ne dokazuju suprotno.

2.4.1. Dimenzionalna i nedimenzionalna značenja prijedloga

Značenja prijedloga možemo podijeliti na dvije velike skupine – dimenzionalna značenja i nedimenzionalna značenja – koje se dalje mogu podijeliti na više podskupina. Primjeri i opis dimenzionalnih i nedimenzionalnih značenja prijedloga koji slijede preuzeti su iz Silić, Pranjković (2005: 245–250).

2.4.1.1. Dimenzionalna značenja prijedloga

Dimenzionalna značenja odnose se na **mjerljive dimenzije prostora i vremena**.

2.4.1.1.1. Prostorna značenja prijedloga jesu osnovna, primarna i najčešća. Sva se glavna prostorna značenja mogu opisati na temelju suodnosa između dvaju predmeta ili dvaju skupova predmeta, između predmeta kojemu treba odrediti mjesto, koji je objekt lokalizacije (dalje u tekstu OL) i predmeta uz čiju se pomoć objektu lokalizacije određuje mjesto, tj. lokalizatora (dalje u tekstu L). Odnos između predmeta može biti statičan ili dinamičan, to jest može se raditi o mirovanju ili o kretanju predmeta.

Kao temeljna prostorna značenja prijedloga možemo izdvojiti sljedeće:

- a) predmjesnost (predlokalnost): OL nalazi se ili kreće s prednje, čelne strane u odnosu na L, npr. *ispred kuće, pred gosta/gostom, s prednje strane fakulteta*
- b) izamjesnost (postlokalnost): OL nalazi se ili kreće sa stražnje strane u odnosu na L, npr. *iza kuće, za brdo/brdom, sa stražnje strane kazališta*
- c) nadmjesnost (supralokalnost): OL nalazi se ili kreće u gornjem, vršnom dijelu L, bilo po površini bilo iznad njega, npr. *na stol/stolu, po blatu, više uzglavlja, nad rijeku/rijekom, iznad grada, povrh oblaka*
- d) podmjesnost (sublokalnost): OL u odnosu je s nižim, donjim dijelom L, npr. *pod orah/orahom, ispod lišća, udno boce*
- e) unutamjesnost (intralokalnost): OL nalazi se ili kreće u granicama L, npr. *u sobu/sobi, unutar kaznenog prostora, u sklopu zacrtanog plana*
- f) izvanmjesnost (ekstralokalnost): OL nalazi se ili kreće izvan granica L, npr. *(iz)van škole, izvan oblasti zdravstva*
- g) primjesnost (adlokalnost): OL nalazi se u neposrednoj blizini L, npr. *blizu kuće, pored rijeke, uz obalu, (tik) do ograde, u blizini (tramvaja)*
- h) prostorna udaljenost (ultralokalnost): OL nalazi se ili kreće na većoj udaljenosti od L, npr. *daleko od bolnice, podalje od središta zbivanja*
- i) bočna prostranost (lateralna lokalnost): OL nalazi se ili kreće sa strane ili sa strana (zdesna ili slijeva) u odnosu na L, npr. *bočno od ulaza, slijeva od tržnice*
- j) horizontalna prostornost (ekstremalna lokalnost): OL nalazi se na čelnome ili začelnome dijelu u odnosu na L, npr. *čelo stola, na početku ulice, nakraj staze*
- k) prostornost po dužini, odnosno po širini (prolokalnost): OL nalazi se ili se, znatno češće, kreće po dužini ili širini L, npr. *uzduž puta, dužinom hodnika, širinom ulice*
- l) okomjesnost (cirkumlokalnost): OL nalazi se ili se kreće s više ili sa svih strana u odnosu na L, npr. *oko igrališta, (u)okrug sela*
- m) središnja prostornost (centrumlokalnost): OL nalazi se ili se kreće u središnjem dijelu L, npr. *usred grada, sredinom ulice, na centru igrališta*
- n) prekomjesnost (translokalnost): OL nalazi se ili se kreće poprijeko u odnosu na L, npr. *preko planine, poprijeko od glavne ulice*

- o) visinska prostornost (ekvilokalnost): OL određuje se u odnosu na neku točku po visini L, npr. *na razini (mora), u visini (nebodera), niže od (katedrale)*
- p) međumjesnost (interlokalnost): OL okružen je lokalizatorima – ako su dva, riječ je (a) o linearnom interesivu, npr. *između kuhinje i balkona, između mladenaca*; a ako ih je više, riječ je (b) o skupnom interesivu, npr. *među studente/studentima*
- r) umjestomjesnost (alterlokalnost): OL mijenja poziciju s lokalizatorom, npr. *umjesto škole (sagradili su hotel), na mjestu stare općine (sada je robna kuća)*
- s) prostorna sučeljenost (frontalna lokalnost): OL nalazi se ili se kreće na manjemu ili većemu odstojanju u odnosu na L, i to tako da su im prednje strane sučeljene, npr. *nasuprot bolnici/bolnice, preko puta benzinske crpke, vis-à-vis banke*
- t) usmjerena prostornost (direktivna lokalnost): OL kreće se u smjeru L; s obzirom na to je li granica kretanja fiksirana razlikuje se: (a) opća direktivnost, npr. *ka gornjem gradu (uputiti se), prema jugu (letjeti)*; (b) direktivno-granična lokalnost, npr. *do zida (dotrčati), u luku (stići), na cilj (doći), do na vrh brijega (popeti se)*
- u) ablativna prostornost (ablokalnost): OL kreće se tako da se udaljuje od L, npr. *iz škole (doći), od temelja (početi), ispred glavne pošte (krenuti)*.

2.4.1.1.2. Vremenska značenja prijedloga odnose se na događaj (D) i vremenski lokalizator (VL), to jest na jezične jedinice s vremenskim značenjem uz čiju se pomoć precizira vrijeme događaja.

Neka su od vremenskih značenja prijedloga sljedeća:

- a) istodobnost (simultanost): vrijeme događaja podudara se s vremenom koje je označeno VL, npr. *za/u vrijeme blagdana, za ljetnih vrućina*
- b) prijevremenost (anteriornost): vrijeme događaja prethodi vremenu označenom VL, npr. *prije Božića, prije godinu dana, pred žetvu/žetvom, uoči Nove godine*
- c) poslijevremenost (posteriornost): vrijeme događaja smješta se iza vremena označenog VL, npr. *poslije rata, poslije tjedan dana, nakon večere, iza polugodišta, po isteku (roka)*
- d) krozvremenost (protemporalnost): vrsta istovremenosti kod koje je posebno naglašeno značenje protežnosti (protjecanja vremena), npr. *kroz cijelu godinu, tijekom / tokom / u tijeku / u toku mjeseca listopada*

- e) ablativna temporalnost (abtemporalnost): VL označuje vrijeme od kojeg se počinje odvijati kakav događaj, npr. *od prošlog ljeta (nisu se vidjeli), iz mladih dana (toga se sjeća)*
- f) izmeđuvremenost (intertemporalnost): događaj se smješta u interval označen dvama VL, npr. *između srijede i četvrtka (javili su se bolovi)*
- g) unutarvremenost (intratemporalnost): događaj se odvija unutar vremenskoga roka određenoga VL, npr. *u tjedan dana (obaviti što), u roku od dva mjeseca (završiti posao)*
- h) okovremenost (cirkumtemporalnost): primjerice, *oko Uskrsa, oko sedam sati*
- i) usporedna temporalnost: događaj traje kraće ili duže od vremena označenog VL, npr. *preko/više/iznad dva mjeseca (trajati), preko/više/iznad pedeset godina (imati)*
- j) prostorna temporalnost: to je tip vremenskog značenja koje uključuje i prostor, npr. *po magli (voziti) – udružuje se značenje „voziti dok traje magla” sa značenjem „voziti po mjestu na kojem je magla”*
- k) direktivno-granična temporalnost: događaj se odvija do granice koju određuje vremenski odsječak označen VL, npr. *do veljače, do ove godine, do smrti, do pred zoru*
- l) sredvremenost (centrumtemporalnost): događaj se odvija u središnjem dijelu vremenskoga odsječka označenoga VL, npr. *usred ljeta, usred bijela dana, sredinom kolovoza*
- m) ekstremalna temporalnost: događaj se odvija na početku ili na kraju vremenskoga odsječka označenoga VL, npr. *početkom / na početku stoljeća, krajem / na kraju / koncem / pod konac / na svršetku svibanjskih svečanosti*
- n) socijativna temporalnost: događaj se odvija zajedno („udružen je”) s vremenskim odsječkom označenim VL, npr. *s vremenom, s godinama, sa starošću (bivalo je sve gore)*
- o) umjestovremenost (altertemporalnost): događaj pretpostavlja dva vremenska lokalizatora i ne povezuje se s jednim („očekivanim”), nego s drugim („rezervnim”), npr. *mjesto/umjesto nedjeljom (sastaju se ponedjeljkom), umjesto u svibnju (došao je u lipnju)*
- p) kauzalna temporalnost: neke vrste uzročnog značenja, a posebice uzrok povoda, izravno su povezani s vremenom, npr. *u povodu / povodom božićnih blagdana (održati koncert) – koncert se održava i u vremenskom odsječku podudarnome s božićnim blagdanima (vrijeme) i zato što su božićni blagdani (uzrok).*

2.4.1.2. Nedimenzionalna značenja prijedloga

Nedimenzionalna se značenja odnose na složenije logičke odnose, kao što su pripadnost, sredstvo, način, uzrok, posljedica, uvjet i slično. Takvih je značenja prijedloga mnogo, a **osobito su česta ova:**

- a) odnosnost (relativnost): to je značenje odnosa u najširem smislu, značenje „ticanja”, to jest značenje prema kojemu se predmet tiče drugog predmeta, nalazi se s njim u (bilo kakvoj) vezi, npr. *u (s)vezi s nedavnim događajima, s obzirom na iznijeti prijedlog, glede našega jučerašnjeg dogovora*
- b) značenje podrijetla ili potjecanja (ablativnost): to značenje podrazumijeva da jedan predmet vodi podrijetlo, da potječe od drugog predmeta, npr. *od bogatih roditelja (potjecati), od prijatelja (što saznati), iz knjiga (naučiti), iz glave (zaključiti), po podrijetlu (biti Nijemac), po ocu (biti nagle naravi)*
- c) značenje načina (modalnost): tu je riječ o načinu na koji se što u vezi s predmetom čini ili događa; to značenje može biti raznolika podrijetla (prostornoga, vremenskoga, socijativnoga, ablativnoga) i izražavati se različitim prijedlozima: npr. *od srca (se smijati), bez kolebanja (pristati), s naklonošću (pratiti), s visoka (obraćati se komu), po planu (raditi), izvan pameti (biti), kroza san (sjećati se), na brzinu (postupiti)*
- d) značenje namjere ili cilja (finalnost): to se značenje obično razvija od granične ili negranične direktivnosti i izražava se najčešće prijedlogom *za*, npr. *za ukras (služiti), za školu (knjige), za jelo (biti dobro), za pravdom (težiti)*, ali i drugim prijedlozima, obično s kakvom specifičnom značenjskom nijansom, npr. *na priliku (čekati), po stvari (poslati), radi zdravlja (vježbati)*
- e) uzročnost (kauzalnost): to se značenje često izražava prijedložnim izrazima i može biti vrlo raznoliko jer se prijedlozima mogu označavati različiti tipovi uzroka, i to:
 - 1.) djelatni uzrok (onaj koji izravno izaziva posljedicu), npr. *od udarca (pasti), zbog magle (sporo voziti), uslijed nediscipline (biti ukoren)*
 - 2.) uzrok motiva (onaj koji je vezan s motivacijom, primjerice svjesnom ili voljnom, na kakav čin), npr. *iz neznanja (krivo postupiti), iz uvjerenja (što tvrditi), zahvaljujući mladosti (izdržati), zbog starosti (biti tvrdoglaviji)*
 - 3.) uzrok kriterija (onaj koji označuje polazište, osnovu na kojoj se što temelji), npr. *na osnovi dokaza (biti osuđen), na temelju zapažanja (uvjeriti se u što), prema sumnjivu ponašanju (zaključiti)*

- 4.) uzrok povoda (to je uzrok vremenskoga podrijetla, koji nije u izravnoj vezi s posljedicom, ali može pripomoći njezinoj realizaciji), npr. *povodom obljetnice rođenja (otvoriti izložbu)*, u povodu nemilih događaja (*sazvati sastanak*)
- f) usporednost (komparativnost): to se značenje tiče uspoređivanja predmeta po kakvim svojstvima, npr. *iznad prosjeka (biti pametan)*, *ispod cijene (prodati)*, *od moga oca (stariji)*, *preko tisuću kuna (potrošiti)*
- g) posvojnost (posesivnost): to je značenje u kojem prijedlog označuje da što pripada onomu što znači imenska riječ, npr. (*roman Kletva*) *od Augusta Šenoa*, *kod starijih osoba (srčane tegobe)*, *u mačke (oči)*
- h) dijelnost (partitivnost): prijedlog s imenskom riječju označuje dio kakve stvari, npr. *od otoka (poznajem samo Brač)*, *među životinjama (voli samo divlje)*
- i) suprotnost (adverzivnost): to značenje pretpostavlja da je pojam označen imenskom riječju suprotan drugomu pojmu, npr. *nasuprot očekivanjima (uspio je)*, (*to se dogodilo*) *suprotno njegovoj želji*
- j) dopusnost (koncesivnost): to značenje pretpostavlja okolnost koja pogoduje određenu zbivanju, a ono izostaje, ili obrnuto: okolnost koja je u suprotnosti s kakvim zbivanjem, a ono se ipak ostvaruje, npr. *unatoč nastojanju (nije uspio)*, *ni pored najboljih preporuka (nije se upisao na fakultet)*, *unatoč izričitoj zabrani (i dalje su štrajkali)*
- k) značenje izuzimanja (ekskluzivnost): imenska riječ označuje dio koji biva izdvojen, izuzet iz cjeline, npr. *bez predsjednika (početi sjednicu)*, *mimo običaja (postupiti)*, (*svi*) *osim jednoga*
- l) značenje društva (socijativnost): imenska riječ označuje predmet koji je u zajedništvu, u društvu s drugim predmetom, npr. *s kolegama (doći)*, (*žene*) *s djecom*, *pri zdravoj pameti (rasuđivati)*
- m) značenje sredstva (instrumentalnost): imenska riječ označuje sredstvo za obavljanje kakve radnje, npr. *s mnogo jezika (služiti se)*, *iz puške (pucati)*, *putem pošte (poslati)*, *preko predstavništva (tražiti)*, *uz gusle (svirati)*
- n) značenje kakvoće (kvalitativnost): prijedlog i imenska riječ označuju osobinu, kakvoću, svojstvo predmeta, npr. (*stolac*) *s naslonom*, (*obitelj*) *bez djece*, (*kuća*) *od kamena*
- o) uvjetnost (kondicionalnost): jedan predmet (događaj ili pojava) uvjet je drugomu predmetu (događaju ili pojavi), npr. *kraj dobrih ljudi (lakše je živjeti)*, *pri jaku vjetru (ne ide se na pučinu)*, *uz takvu mirovinu (jedva se veže kraj s krajem)*, *u slučaju kiše (sastanak se odgađa)*, *bez vode (nema života)*
- p) značenje zamjene (supstitutivnost): tu se pretpostavlja da jedan predmet dolazi na mjesto drugog predmeta, odnosno da biva njime nadomješten, zamijenjen, npr. *umjesto mene (došao je kolega)*, *umjesto mesa (jesti povrće)*, *u ime zastupnika (predložiti)*, *za poduzeće (sklopiti ugovor)*
- r) značenje sličnosti (similitativnost): imenskom riječju označuje se predmet koji nalikuje drugom predmetu, npr. *poput prosjaka (moliti)*, *poput svih drugih ljudi (bojati se bolesti)*.

3. PRIJEDLOZI U ŠPANJOLSKOM JEZIKU

Kako bismo što bolje razumjeli ulogu prijedloga u španjolskom jeziku, ukratko ćemo se osvrnuti na njegov povijesni razvoj.

3.1. Povijest španjolskog jezika¹

Nećemo se detaljno osvrnuti na sva povijesna razdoblja ni na sve čimbenike koji su utjecali na njegov razvoj jer nam cilj nije detaljno se baviti poviješću samog jezika, nego ga predstaviti u najkraćim crtama kako bismo što bolje razumjeli ulogu prijedloga u suvremenome španjolskom jeziku. Bez obzira na to koliko želimo sažeti ovaj dio jer se rad bavi suvremenim jezikom, a ne dijakronijom, kako bismo bili što temeljitiji, dotaknut ćemo se i nekih aspekata koji nisu u izravnoj vezi s prijedlozima.

3.1.1. Latinski jezik

Svi jezici pokazuju varijacije na tri glavna načina: dijatopijski (u prostoru), dijakronijski (kroz vrijeme) i sociološki (na istom mjestu, u isto vrijeme, varijacije s obzirom na čimbenike poput dobi, spola, obrazovanja, zanimanja... govornika). Varijacije su prisutne ne samo u različitim govornim zajednicama nego i kod individualnoga govornika jer ljudi prilagođavaju svoj jezik ovisno o okolnostima u kojima se njime služe. Činjenica da smo (većinom) zakinuti za mogućnost da latinski proučavamo u svim njegovim varijetetima ne znači da oni nisu postojali prije dvije tisuće godina.

Dokazi o dijatopijskim varijacijama latinskog jezika oskudni su jer su ljudi koji su zapisivali tekstove bili obrazovani i obučavani da tako i bilježe jezik (takozvani klasični latinski).

Dokaza o dijakronijskim varijacijama mnogo je više, a možemo ih pronaći uspoređujući jezik koji rabe pisci u različitim razdobljima te obraćajući pozornost na komentare latinskih gramatičara o zastarjelosti određenih jezičnih svojstava.

Pri istraživanju romanskih jezika najviše se pozornosti poklanja dokazima o sociološkim varijetetima, iako se možda tradicionalno ne opisuju kao sociološki. Naime, dobro je poznato da romanski jezici ne potječu od klasičnoga latinskoga, nego od neknjiževnog varijeteta koji se naziva vulgarnim latinskim.

¹ Informacije o povijesnom razvoju španjolskog jezika koje slijede preuzete su iz djela Ralpa Pennyja *A history of the Spanish language* (2000).

3.1.2. Klasični i vulgarni latinski

Latinski se, kao i bilo koji drugi jezik, sastojao od širokog spektra registara – od književnoga s jedne strane do slenga s druge.

Klasični latinski nalazi se na jednom kraju tog spektra i predstavlja pisani registar, dok vulgarni latinski predstavlja gotovo cijeli ostatak tog spektra. Ističu se tri zanimljive činjenice vezane uz ovu podjelu.

Prva se zanimljivost tiče kronologije. Iako se negdje ističe da je vulgarni latinski kronološki kasniji oblik, Penny tvrdi da je, iako dokazi o vulgarnome latinskome datiraju iz kasnijih stoljeća, kronološki ispravnije reći da su koegzistirali nego da je vulgarni latinski nastao kasnije od klasičnoga latinskoga. Nakon što se lokalni oblici počinju zapisivati, prestaje se govoriti o vulgarnome latinskome i počinje se upotrebljavati naziv „romanski” za sve kolokvijalne varijante jezika koji su potekli od latinskoga, bilo da se radi o govorenoj ili pisanoj varijanti.

Druga je zanimljivost činjenica da su tekstove pisale učene osobe koje su bile obrazovane na klasičnome latinskome, te su tako i pisale. U nekim je tekstovima pronađen određeni broj formi (pisanje, vokabular, rečenične konstrukcije i slično) koje pokazuju odmak od standarda i otkrivaju određena svojstva govornoga latinskoga. No ti su podaci nedovoljni za stjecanje cjelovite predodžbe o vulgarnome latinskom jeziku.

Treća se zanimljivost tiče činjenice da sam naziv „vulgarni latinski” obuhvaća sve kronološke, lokalne i socijalne varijetete govornoga latinskog jezika.

3.1.3. Latinski u Španjolskoj

Upotreba latinskoga u Španjolskoj rezultat je postupne inkorporacije Iberskog poluotoka u Rimsko Carstvo i romanizacije različitih kultura koje su ondje bile obitavale. Uz osvajanje i naseljavanje neizostavno je nastupila i latinizacija. Upotreba latinskoga nije bila nasilno provođena, nego ga je lokalno stanovništvo učilo od rimskih doseljenika (vojnika, trgovaca i drugih) zbog pogodnosti i prestiža. U nekim je područjima taj proces bio brz (jug i istok), u nekima sporiji (središnji dio, zapad i sjever), a u jednom dijelu i nepotpun (Baskija). Ovaj je proces zasigurno značio dvojezičnost tijekom nekoliko generacija.

Tempo latinizacije vjerojatno je bio vezan uz geografsku udaljenost govornoga latinskoga od učenoga standarda. Čimbenici koji su potaknuli brzu latinizaciju (rast velikih gradova, dobra cestovna povezanost, razvoj trgovine i tako dalje) isti su oni koji su poticali upotrebu oblika latinskoga koji su bili bliže prestižnijem kraju sociolingvističkog spektra. Lako je vjerojatno da je „prosječni” latinski koji su govorili stanovnici udaljenijih, manje razvijenih dijelova poluotoka smatran udaljenijim od prestižne norme (one više klase u Rimu) od govora istočnih i jugoistočnih gradova.

3.1.4. Konkista i rekonkista

Od petoga do ranoga osmog stoljeća Iberski je poluotok pod vlašću vizigotske monarhije. Ovo razdoblje, osim određenog broja leksičkih posuđenica i nekih morfoloških svojstava, nije znatnije utjecalo na latinski koji je bio u upotrebi na području današnje Španjolske. Nakon pada vizigotske vladavine i maurskog osvajanja, početkom osmog stoljeća, Toledo postaje političko i upravno središte. Kad su kastiljski osvajači osvojili Toledo (1085. godine) kastiljski je jezik poprimio prestiž koji je bio važan čimbenik za uzdizanje kastiljskog na nacionalni status.

Maurska invazija 711. godine imala je velike lingvističke posljedice. Došlo je do doticaja s arapskom kulturom i jezikom, što je dovelo do znatnoga leksičkog i semantičkog utjecaja na jezik. No to nije jedini jezični utjecaj. Zbog maurskih osvajanja¹ sjevernije varijante romanskog jezika poprimaju na važnosti. Razlog je upravo činjenica da Mauri taj dio teritorija nisu do kraja osvojili. To su ujedno bila i područja koja su bila najudaljenija od standardnog utjecaja tijekom rimskog razdoblja.

Tijekom rekonkiste varijante hispano-romanskoga govora koje su bile periferne (geografski i jezično) šire se prema sjeveru nauštrb varijanti koje su smatrane prestižnijima i koje su sličnije romanskim govorima izvan Iberskog poluotoka. Među njima je teritorijalno i kulturalno najveći uspjeh imao kastiljski. Stvaranje Kraljevine Kastilje, 1035. godine, bez sumnje je i politički istaknulo kastiljski govor. Osvojen je Toledo, što je dodatno doprinijelo simboličnom prestižu, a kasnije se napredovalo i osvajalo veće gradove sjeverne i zapadne

¹ Od 711. do 718. Mauri su uspostavili vlast nad dvjema trećinama teritorija, a na sjeveru i sjeverozapadu ostali su kršćanski nukleusi.

Andaluzije. Do sredine trinaestog stoljeća Kastilja se proširila na više od polovice teritorija Iberskog poluotoka, a kastiljski je bio na dobrom putu da potisne arapski i mozarapski¹.

Kontakt kastiljskoga i mozarapskoga imao je utjecaj na kastiljski, i to uglavnom u vokabularu. Između sredine trinaestog i kraja petnaestog stoljeća islamska je Španjolska svedena na planinske dijelove jugoistočne Andaluzije, uglavnom na Granadu. Ovo su područje 1492. godine osvojili takozvani kršćanski vladari², Ferdinand Aragonski i Isabela Kastiljska. Tako se kastiljski tijekom šest stoljeća proširio na teritorij koji je sezao od kantabrijske do atlantske i mediteranske obale.

3.1.5. Standardni španjolski

Stvaranje standardnoga španjolskog jezika bez sumnje je rezultat rada Alfonsa X. Mudrog (koji je vladao od 1252. do 1284.). Do njegova je razdoblja pisani jezik snažno odražavao svojstva karakteristična za regiju pisca koji je tekst zapisivao. U kasnom trinaestom stoljeću regionalne karakteristike većinom nestaju iz pisanog jezika kao posljedica kulturnih aktivnosti kralja i njegovih suradnika. Kastiljski postaje jezik velikog broja znanstvenih, historiografskih, pravnih i književnih djela, što ga izdiže iznad ostalih varijanti hispansko-romanskih govora. On se također upotrebljava i kao jezik administracije za vrijeme Alfonsove vladavine. Kralju je bila bitna jezična točnost spomenutih djela, što je doprinijelo stvaranju kastiljskog standarda. Ovakva široka upotreba zahtijevala je proširenje izražajnih mogućnosti. U Alfonsovom razdoblju kastiljska sintaksa postaje kompleksnija i profinjenija, a vokabular se u velikoj mjeri proširuje, dijelom posuđivanjem iz latinskoga i arapskoga, a dijelom formiranjem novih riječi. Ne treba pretpostaviti da je govor Toleda, koji je bio baza za stvaranje pisanog standarda, bio jedini govorni standard. Bilo je i drugih gradova čiji se govor obrazovanih klasa razlikovao od pisanog standarda. Među njima se ističe govor Seville, koja je u vrijeme kršćanskog osvajanja bila najveći i ekonomski najjači grad u tom području i čiji je govor obrazovanog sloja stanovništva zasigurno uživao velik prestiž. Ovaj čimbenik te geografska udaljenost Seville od središnjih gradova zaslužni su za nastanak govorne norme koja je u određenoj mjeri bila suparnik toledskom govoru. Ovu normu karakterizirala su

¹ „Mozarapski” je naziv za inačicu hispansko-romanskoga govora koji je bio u upotrebi na području islamske Španjolske, a njime su se služili židovi i kršćani preobraćeni na islam.

² Papa Aleksandar VI. daje im taj naziv zbog njihovih nastojanja da španjolski teritorij oslobode od islamske vlasti.

brojna fonološka obilježja, od kojih su *seseo* i *yeísmo*¹ samo neka. Nesumnjivo je bilo i znatnih leksičkih razlika između ovih dvaju varijeteta. Tako su u vrijeme španjolske prekomorske ekspanzije postojale dvije govorne norme – toledska i seviljska – no ne možemo tvrditi da su imale jednak status. U vrijeme takozvanoga zlatnoga doba² (16. stoljeće i prva polovica 17. stoljeća) kastiljski postaje primarni jezik književnosti i obrazovanog stanovništva i u Galiciji i Kataloniji, gdje se razvija dvojezičnost unatoč činjenici da je kastiljski bio jezik koji se rabio u školstvu. S vremenom katalonski (i u manjoj mjeri galicijski) jačaju status jezika kulture i književnosti. Na području Baskije baskijski također danas dvojezično koegzistira s kastiljskim.

3.1.6. Prekomorski španjolski

U petnaestom i šesnaestom stoljeću španjolski su jezik vojnici, naseljenici, svećenici i kolonijalni upravitelji proširili s područja Iberskog poluotoka na druge dijelove svijeta, i to na Kanare, Ameriku, Mediteran i Balkan te na Filipine. Iseljavanje na balkansko i mediteransko područje posljedica je protjerivanja židova nakon završetka rekonkiste (osvajanjem Granade 1492. godine).

Suočeni s izborom prelaska na katolicizam ili ekspatrijacije, mnogi su odlučili napustiti španjolsko područje i krenuti u smjeru sjeverne Afrike i gradova Otomanskog Carstva, od kojih su se mnogi nalazili na području mediteranskih i balkanskih država – Grčke, Albanije, bivše Jugoslavije, Bugarske i Rumunjske. Ondje su osnovali svoje zajednice i nastavili se služiti jezikom kojim su se služili i dotad. Budući da su govornici židovskoga španjolskoga bili geografski odsječeni od Iberskog poluotoka, promjene koje su se događale u španjolskom jeziku nakon njihova odlaska nisu utjecale na jezik kojim su govorili. Zbog toga se židovski španjolski u nekim svojim obilježjima smatra arhaičnim, jer čuva karakteristike španjolskoga iz petnaestog stoljeća koje su drugdje nestale.

¹ *Seseo* je zamjena fonema /Ø/ fonemom /s/. To se događa s riječima u kojima se u pisanju pojavljuju skupovi *ce, ci, za, zo, zu* koji se izgovaraju kao da piše *se, si, sa, so, su*. Primjerice, *taza* se izgovara *tasa, cena – sena, cielo – sielo, zumo – sumo*. Ovaj se fenomen pojavio u 15. i 16. stoljeću u Seville i okolici te se proširio na neke druge zone kao što su ostatak Andaluzije, Kanari, južnoameričke kolonije te još neki dijelovi Španjolske. *Yeísmo* je zamjena konsonanta *ll* konsonantom *y* u govoru: *lla, lle, lli, llo, llu* se izgovaraju kao *ya, ye, yi, yo, yu*. Primjerice, *caye* umjesto *calle*, *siya* umjesto *silla*, *gayina* umjesto *gallina*, *yuvia* umjesto *lluvia*. Ovaj fenomen počinje u srednjem vijeku, a razlog mu je jednostavniji izgovor. Zona u kojoj je najizraženiji jest Madrid i dalje prema jugu, Kanari i južnoameričke kolonije. Ovaj se fenomen često povezuje s izgovorom tipičnim za gradske sredine za razliku od izgovora u ruralnim sredinama.

² Zlatno je doba razdoblje procvata umjetnosti i književnosti u Španjolskoj, a podudara se s političkim usponom i padom španjolske habsburške dinastije. Početkom ovog razdoblja smatra se 1492. godina i kraj rekonkiste.

U kolonijalnim područjima kastiljska i seviljska norma koegzistirale su ravnopravnije nego na Iberskom poluotoku, najvjerojatnije i zbog činjenice da su svi prekomorski pothvati kretali iz andaluzijskih luka, a pretpostavlja se i da su oni koji su u njima sudjelovali u velikom broju bili s tog područja.

3.1.7. Kastiljski i španjolski

Kastiljski i španjolski danas su sinonimi za nacionalni jezik moderne Španjolske i devetnaest američkih republika (Argentine, Bolivije, Čilea, Dominikanske Republike, Ekvadora, Ekvatorske Gvineje, Gvatemale, Hondurasa, Kolumbije, Kostarike, Kube, Meksika, Nikaragve, Paname, Paragvaja, Perua, Salvadora, Urugvaja i Venezuele). Ova se dva termina gotovo ravnopravno upotrebljavaju, iako su određene političke konotacije dovele do preferiranja starijeg termina (kao što je u važećem španjolskom ustavu te u upotrebi u mnogim američkim državama) kako bi se izbjegle implikacije (katkad pripisivane terminu „španjolski”) da je to jezik koji se isključivo odnosi na jezik države Španjolske ili da država Španjolska ima kulturalnu hegemoniju nad ostalima koji žive u drugim državama i govore istim jezikom.

3.1.8. Prijedlozi – od latinskoga do španjolskoga

Penny (2000: 195–198) ukratko prikazuje kako su se španjolski prijedlozi razvili iz latinskih. Ovdje ćemo prikazati samo onaj dio koji se odnosi na prijedloge koji će se u ovom radu analizirati.

Latinski *ad* postao je španjolski *a*, iako je njegovo značenje djelomično izraženo i španjolskim prijedlogom *para*. Njegovo značenje „prema” (koje se izražavalo i latinskim prijedlogom *versus*) zamijenjeno je izrazima koji su dolazili od riječi *facie*, što je kasnije postao španjolski prijedlog *hacia*. Njegovo značenje „do” potisnuto je arapskom riječju *hatta*, koja nakon promjena s vremenom postaje *hasta*.

Sadržaj latinskog prijedloga *ab* izražava se prijedlozima *de* ili *desde*. Pri upućivanju na vršitelja radnje pasivnoga glagola, u jednom se razdoblju izražavao prijedlogom *a*, zatim prijedlogom *de*, da bi ga naposljetku zamijenio prijedlog *por*.

Latinski prijedlog *de* jako je proširio svoje značenje (apsorbirajući značenja prijedloga *ab* i *ex*) te je postao španjolski prijedlog *de*. U jednom se razdoblju mogao kombinirati s prijedlogom *ex*, što je rezultiralo prijedlogom *desde*.

Latinski prijedlog *in* obuhvaćao je i značenja kretanja i statička značenja, a postao je španjolski prijedlog *en*. U španjolskom jeziku prijedlog *en* danas gotovo isključivo označava statička značenja, dok ga je prijedlog *a* zamijenio u izražavanju kretanja.

Latinski prijedlog *ex* zamijenjen je španjolskim prijedlogom *de* ili izrazima nastalima od riječi *foras*, što je rezultiralo španjolskim *fuera de*, koji je na sebe preuzeo i većinski dio značenja latinskog prijedloga *extra*.

Latinski prijedlog *per* najvjerojatnije je srastao s latinskim prijedlogom *pro* te je dao oblik *por*, koji izražava gotovo sva značenja ovih dvaju latinskih prijedloga, kao i značenja latinskih prijedloga *ob* i *propter*. Kao alternativa prijedlogu *por* u nekim se značenjima upotrebljavala kombinacija prijedloga *por a*, no ona je zamijenjena oblikom *para*.

Latinski prijedlog *trans* u izrazima koji izražavaju kretanje zamijenjen je prijedlogom *por* i prijedložnim izrazom *a través de*. *Trans* je očuvan u španjolskome kao *tras* samo u svome statičkom značenju „iza”.

3.2. Metaklasa čestica

Prijedlozi, priloz i veznici imaju određene zajedničke karakteristike, pa ih se zbog toga tradicionalno svrstavalo u istu metaklasu, koja se naziva metaklasa čestica. M. V. Pavón Lucero (1999: 567–568) ukratko je opisala koje su karakteristike zajedničke svim trima navedenim vrstama riječi, a zatim i one koje čvršće povezuju neke od njih.

Prva je zajednička karakteristika činjenica da su s morfološkog stajališta nepromjenjive.

Druga je činjenica da su one sintaktički elementi koji uspostavljaju odnose između rečenica ili rečeničnih dijelova.

Posljednja je činjenica da se rečenične sastavnice koje prethode ovim riječima često pojavljuju u ulozi dopuna koje zahtijevaju određeni glagoli, odnosno imaju ulogu priložnih

oznaka, u španjolskom zvanih „dopune koje označavaju okolnosti” (šp. *complemento circunstancial*¹), primjerice *Ocurrió (a las cuatro/entonces/mientras estábamos de viaje)*.

Prijedlozi (šp. *preposiciones*) vrsta su riječi koja uspostavlja odnose modifikacije ili subordinacije između dvaju elemenata u rečenici. Prvi element koji povezuje, odnosno upravna riječ, može pripadati raznim vrstama riječi te može biti jedna riječ (na primjer, *el libro de mi amigo*, *consistir en algo*) ili sintagma (*comprar una casa en Madrid*). Drugi element koji povezuje, odnosno zavisna riječ, većinom je imenica, iako to mogu biti i neke druge vrste riječi. Više o upravnoj i zavisnoj riječi bit će govora u poglavlju 3.8.

Priloge (šp. *adverbios*) obično se definira kao vrstu riječi koja modificira glagol (ili rečenicu), pridjev ili druge priloge koji mogu modificirati bilo koju vrstu riječi. Za razliku od prijedloga i veznika, većina priloga ne uvodi drugi element s kojim se uspostavlja odnos, nego u jednoj riječi objedinjuje vrijednost elementa relacije, prijedloga i veznika, odnosno vrijednost njihovih zavisnih riječi (na primjer, možemo usporediti *entonces* s *en ese momento* ili s *en cuanto salió de la casa*).

Veznici (šp. *conjunciones*) čine vrstu riječi čija je funkcija uspostavljanje odnosa između rečenica ili rečeničnih elemenata. Vrste odnosa koje uspostavljaju mogu biti koordinacija, pa ih nazivamo konjunktovima (šp. *conjunciones coordinantes*), ili subordinacija, pa ih nazivamo subjunktovima (šp. *conjunciones subordinantes*²). U prvom slučaju veznici mogu povezivati različite vrste riječi, dok u drugome zavisni element mora biti rečenica.

Vjerojatno zbog njihove morfološke nepromjenjivosti ne postoji derivativni mehanizam³ uz pomoć kojeg bi se tvorile nove riječi koje bi pripadale ovim trima vrstama riječi. No postoji sintaktički mehanizam, restruktura ili reanaliza, uz čiju se pomoć tvore prijedložni, veznički i

¹ Llamamos *complemento circunstancial* al vocablo, locución o frase que determina o modifica la significación del verbo, denotando una circunstancia de lugar, tiempo, modo, material, contenido, etc. (ENGLÉ, 2006: 371).

² Prema Silić, Pranjaković (2005: 251): Veznički koji povezuju surečenice nezavisnosloženih rečenica nazivaju se konjunktovima, a veznici kojima se povezuju rečenice zavisnosloženih rečenica nazivaju se subjunktovima. U veznike nezavisnosloženih rečenica ili konjunktore idu riječi koje služe za povezivanje sastavnih (*i, pa, te, ni, niti*), suprotnih (*a, ali, nego, no, već*) i rastavnih rečenica (*ili*) te veći broj vezničkih izraza koji služe za povezivanje pojedinih tipova i podtipova sastavnih, suprotnih i rastavnih rečenica (npr. *pa i, ali opet, bilo... bilo, ne samo... nego i, a kamoli* i sl.). U veznike zavisnosloženih rečenica ili subjunktore idu riječi koje služe za povezivanje predikatnih (npr. *Ni djeca nisu što su nekad bila*), subjektivnih (npr. *Tko umije, njemu dvije*), objektnih (npr. *Ana javlja da neće doći*), priložnih (npr. *Dok piše, razmišlja*) i atributivnih rečenica (npr. *To je čovjek koji nas je tražio*) te veznički izrazi koji imaju takve službe (npr. *sve dok, kao što, prije nego što, zahvaljujući tome što* itd.).

³ Jedini je morfološki mehanizam tvorbe novih priloga u španjolskome dodavanje sufiksa *-mente* ženskom obliku nekih pridjeva (*agradable-mente, excepcional-mente*). S druge strane, brojne su čestice nastale prelaskom elemenata iz jedne gramatičke kategorije u drugu. Tako na primjer imamo prijedloge koji su nastali iz aktivnih ili pasivnih participa, kao što su *durante* ili *excepto*. Postoje i priloge koji su nastali od neutraliziranih pridjeva, kao što su *rápido* (*Conduce muy rápido*) ili *alto* (*No hables tan alto*).

priložni izrazi. Izrazi se sastoje od više riječi, imaju fiksnu formu, upotrebljavaju se kao jedinstven element koji se ponaša tipično za određenu gramatičku kategoriju, odnosno tipično za prijedlog, prilog ili veznik. Sam koncept izraza može se tumačiti na dva načina, u širem i užem smislu. Više o tome slijedi u poglavlju 3.6.4.

Prethodno su opisane karakteristike koje su zajedničke trima navedenim vrstama riječi. No postoje elementi čije jedinstvene karakteristike upućuju na čvršću vezu među njima.

Što se tiče prijedloga i priloga, postoje tzv. *adverbios nominales*, koji isto kao i prijedlozi mogu imati izraženu zavisnu riječ. Prilozi kao što su *arriba* i *abajo* u određenim slučajevima funkcioniraju kao *preposiciones pospuestas*¹ (hrv. „prijedlozi koji dolaze iza riječi na koju se odnose”). S druge strane, brojni se priložni izrazi tvore od prijedloga iza kojega slijedi imenica ili ekvivalentan element. Između prijedloga i veznika može se uočiti uska veza: prijedlozi i subjunktori uspostavljaju odnose subordinacije. Određeni se prijedlozi upotrebom približavaju konjunktovima (*entre, con, desde, hasta*). Brojni se veznički izrazi tvore od prijedloga ili prijedložnih izraza (po shemama: *preposición + que, preposición + nombre + de + que, preposición + nombre + que*).

Što se tiče veznika i priloga, postoje relativni prilozi, koji imaju funkciju sličnu funkciji subjunktora (*cuando, como*). Postoji i skupina vezničkih izraza koji se tvore od priloga (po shemama: *adverbio + que, adverbio + de + que*).

3.3. Prijedlozi koji nemaju prijedložnu funkciju i riječi koje katkad imaju prijedložnu funkciju

Trujillo (1970: 250–253) smatra da je potrebno odrediti što su doista prijedlozi i odvojiti ih od riječi koje ponekad imaju prijedložnu funkciju. Navodi kako u jeziku postoji više elemenata koji pripadaju polju hipotaktičkih odnosa, a to su: pravi prijedlozi, tzv. nesavršeni prijedlozi (kao što su na primjer *durante, excepto...*), subjunktori koji se zapravo sastoje od prijedloga koji slijedi *que* (*porque, para que*), određeni prilozi koji u sebi sadržavaju ideju odnosa i u određenim kombinacijama mogu označavati hipotaktički odnos (na primjer, *debajo de, antes de, después de...*), prefiksi² koji mogu implicirati ideju odnosa te se u nekim slučajevima mogu poklapati sa značenjem prijedloga, sintagme tipa *boca arriba, cuesta arriba*, u kojima je snažna

¹ Više o prijedlozima koji dolaze iza riječi na koju se odnose (šp. *preposiciones pospuestas*) bit će u poglavlju 3.3.

² Više o vezi prijedloga i prefiksa u poglavlju 3.5.

hipotaktička funkcija. Trujillo (1971: 251) tvrdi da Pottier¹ pojednostavljuje kompleksnost kad tvrdi kako su prijedlozi, subjunktori i određeni prilozi samo kombinatorne varijante određenoga odnosnog morfema koji element A stavlja u određeni odnos s elementom B. Pottier kaže da je mjesni prilog (šp. *el adverbio de situación*) kombinatorna varijanta prijedloga kad se ne izražava zavisna riječ, a prefiks je to isto kad se ne izražava upravna ili zavisna riječ. Što se tiče priloga, Trujillo (1971: 252) kaže da je u španjolskom jeziku moguće zamijeniti prijedlog prilogom samo s određenim prijedlozima, i to baš kad je riječ o tzv. diskutabilnim prijedlozima, poput prijedloga *bajo*, koji nesumnjivo ima i leksičko značenje. Po njemu je točnije reći da se određeni prilozi mjesta mogu smatrati varijantom prijedloga, kao na primjer *está debajo de* i *está bajo la mesa*. Trujillo (1971: 253) ne slaže se s Pottierom ni kad je riječ o prefiksima jer s jedne strane postoje prefiksi koji se uopće ne podudaraju s prijedlozima, a s druge nije sigurno da se nakon nastanka nove riječi održava živom ideja izražavanja odnosa koja je potaknula njezino nastajanje.

Trujillo (1971: 253–254) još daje objašnjenje za slučajeve koji po njegovu mišljenju nisu adekvatno interpretirani, a riječ je o nekim imenicama koje mogu imati prijedložno značenje. Smatra se da u izrazima kao što su *cuesta arriba* ne može govoriti o prijedlozima koji dolaze iza riječi na koju se odnose (šp. *preposiciones puestas*), kao što su to neki lingvisti interpretirali (Bello, Hanssen i Lenz) jer tvrdi da to nije način na koji španjolski jezik funkcionira, odnosno, njegovim riječima: *no es técnica del español, ni parece haberlo sido nunca*, nego se radi o prijedložnoj funkciji imenice u službi priloga (*arriba, abajo...*). Kaže da između *hacia arriba* i *cuesta arriba* ne postoji razlika osim semantičke preciznosti koju daje riječ *cuesta*, a koju *hacia* ne može prenijeti. Tvrdi da je nesumnjivo da ne postoje prijedlozi koji dolaze iza riječi na koju se odnose, nego samo prijedlozi koji dolaze ispred riječi na koju se odnose (šp. *preposiciones antepuestas*), a da kao prijedlozi mogu funkcionirati drugi elementi. Nakon svega ovoga smatra da je nužno odrediti što su to pravi prijedlozi i odvojiti ih od elemenata koji u određenim situacijama mogu imati njihovu funkciju.

Prema njegovu mišljenju, prijedlozima možemo smatrati samo one riječi koje imaju sljedeće karakteristike:

- a) imaju samo prijedložnu funkciju
- b) upotrebljavaju se samo s naglašenim, subjektivnim oblikom osobne zamjenice.

¹ U *Systématique des éléments de relation* (1962).

Trujillo (1970: 256–257) smatra bitnim naglasiti da postoje slučajevi kad prijedlozi gube svoju prijedložnu funkciju. Naime, on kaže da okolni elementi biraju prijedlog. Postoji velik broj slučajeva da okolni elementi ne biraju prijedlog, stoga ne možemo ni govoriti o prijedložnoj funkciji. Njih možemo podijeliti u dvije temeljne skupine koje karakterizira gubitak prijedložne funkcije.

- a) Prijedlog se „spaja” s upravnom riječju. U primjerima kao što su *jactarse de*, *atreverse a* prijedlog nije element koji je moguće zamijeniti nekim drugim elementom i lišen je svoga semantičkog naboja. Isto se događa i u slučajevima kad bi se mogao činiti mogućim izbor između *creer algo* i *creer en algo*. No ovdje nije riječ o izboru između prijedloga i izostavljanju prijedloga, nego između upotrebe glagola *creer* i *creer en*, čija je razlika leksička.
- b) Prijedlog se „spaja” sa zavisnom riječju čineći manje ili više fiksne strukture. I u ovom slučaju nema semantičkog značenja prijedloga. Cijela struktura ili sintagma ima određeno značenje: *a hurtadillas*, *a las maduras*, *de cabeza*.

U oba je slučaja riječ o shemama koje su povijesno fiksirane i u kojima je nemoguće napraviti sinkronijsku analizu prijedloga. Kao sheme, ove sintagme mogu biti produktivne i tvoriti nove analogne forme. No to više ne pripada razini prijedloga, nego razini složenica koje se tvore na već objašnjen način. Treba razlikovati slučajeve kad se prijedlog izabire i pokazuje vrijednost odnosa od slučajeva u kojima je samo hipotaktički indikator te, iako se upotreba prijedloga može povijesno opravdati, sinkronijski to nije moguće. Zbog toga se Trujillo ne slaže s Pottierom koji pokušava objasniti sve upotrebe jednog prijedloga pretpostavkom da on ima jedno temeljno značenje u jeziku. On smatra da nas sa strogo gramatičkog stajališta ne bi trebali zanimati slučajevi fiksirane forme, nego da bi se njima trebala baviti leksikografija jer pripadaju sustavu leksika. On zato smatra da bi se pri analizi prijedloga i njihova značenja trebalo kloniti onih značenja koja su dijakronijski određena.

3.4. Veza između padežnog sustava i prijedloga

Budući da je španjolski, koji je analitički jezik, nastao od latinskog jezika, koji je sintetički, jedna od tema koje se ne mogu zanemariti pri proučavanju španjolskih prijedloga svakako je i usporedba padeža i prijedloga.

U knjizi Lisarda Rubia *Introducción a la sintaxis estructural del latín* (1989), prema M. L. López (1970: 81–83), nalazi se izvanredan doprinos analizi sličnosti i razlika između padeža i prijedloga. Autor kaže da je objema kategorijama zajednički funkcionalni karakter, obje služe za izricanje odnosa između imenice (ili zamjenice) s ostatkom rečenice. Smatra da je očito da se značenja koja flektivni jezici izražavaju padežnim nastavcima izražavaju upotrebom prijedloga u jezicima koji nisu flektivni. Tako bi se jedina razlika među ovim kategorijama svela na različito mjesto u rečenici: padežni su nastavci sufiksi, dok su prijedlozi prefiksi. U daljnjoj analizi formalnih karakteristika ovih kategorija navodi sljedeće razlike:

- a) prijedlozi su razdvojeni od riječi koje modificiraju, dok su padežni nastavci nerazdvojni dijelovi tih riječi
- b) prijedlog može utjecati na više imenica bez potrebe njegova ponavljanja, dok je padežne nastavke potrebno ponoviti na svakoj imenici
- c) za razliku od padežnih nastavaka, prijedlozi se semantički nalaze bliže samostalnim riječima nego gramatičkim morfemima
- d) dok padežni nastavci izražavaju koncepte čiste relacije, bez konkretna značenja, latinski prijedlozi izražavaju koncepte konkretne relacije: izravno upućuju na izvanjski svijet osjetila
- e) prijedlozi pri upravljanju određenim padežom neutraliziraju vrijednost morfemskog nastavka i pretvaraju dekliniranu imenicu u samu oznaku imenovana objekta; to znači da prijedlozi upućuju na odnos imenice i ostatka rečenice, a taj se odnos uspostavlja kroz leksičko značenje prijedloga.

Tako su za Rubia prijedlozi i padežni nastavci u suštini različiti, no katkad mogu imati ekvivalentnu funkciju.

M. L. López (1970: 83) navodi kako B. Pottier na originalan način predstavlja odnos između prijedloga i padežnog sustava ne fokusirajući se samo na sličnosti među njima, nego obrazlažući upotrebu određenih prijedloga s određenim padežima. Podupire to citirajući dijelove iz njegova djela *Systématique des éléments de relation. Étude de morphosyntaxe structurale romane* (1962: 292):

Ces deux catégories sont donc liées intimement, quoique fonctionnellement elles présentent des différences sensible. Ce qui nous intéresse, ce sont les rapports qui se sont établis entre certains cas et certaines prépositions.

Les études fonctionnelles ne font que constater de ‘reactions’; elles n’expliquent pas pourquoi tel cas est uni à telle préposition. Nous avons constaté une règle presque parfaite: la préposition qui représente un éloignement de la limite s’associe à l’ablatif; celle qui exprime une approche s’associe à l’accusatif.

Autorica na kraju poglavlja posvećenoga odnosu između padežnog sustava i prijedloga zaključuje da su se autori koji na neki način poistovjećuju prijedloge i padeže uglavnom bavili proučavanjem prijedloga koje Sechehaye naziva slabima, de Boer padežnima, a Wartburg bezbojnima, a to su primjerice romanski prijedlozi *a* i *de*, dok su autori koji ističu njihove razlike naglasak u svojim istraživanjima stavljali na takozvane jake ili pune prijedloge, kao što su španjolski prijedlozi *contra*, *hacia* ili *desde*. Na kraju dodaje kako se čini da prijedlozi ne pripadaju u potpunosti ni području leksika ni području gramatike, nego da tvore zonu koja se nalazi između tih dvaju ekstrema.

3.5. Prijedlozi i prefiksi u španjolskom jeziku

M. L. López (1970: 85) cijelo jedno poglavlje posvećuje vezi između prijedloga i prefiksa u španjolskom jeziku obrazlažući to ovako: *No pretendemos hacer un estudio exhaustivo de prefijos en español, pero sí vamos a dedicarle un capítulo debido a la íntima relación que hay entre prefijos y preposiciones.*

Prema B. Pottieru prefiks je kombinatorna varijanta prijedloga kad nisu prisutne upravna ili zavisna riječ. Mnogi prijedlozi mogu djelovati kao prefiksi, kao u primjerima: *tras-pasar*, *sobre-ponerse*, *com-padecer*, *contra-decir* i tako dalje. On smatra da prijedlog može postati prefiks na jedan od sljedećih četiriju načina:

a) **parasíntesis interna** (hrv. „interna parasinteza”): R – B – (A) ... *DESPEÑAR*

Desde	(una) peña	arrojar	un saco
R	B	A	x
vezni element	zavisna riječ	upravna riječ	objekt upravne riječi
postaje			
des	peñ	ar	un saco
R	B	A	x

b) *parasíntesis externa* (hrv. „eksterna parasinteza”): R – x – (A) ...*ENGOMAR*

	En	papel	poner	goma
	R	B	A	x
postaje				
	en	gom	ar	papel
	R	x	A	B

c) *prefijo – partícula* (hrv. „prefiks – čestica”): R – A ...*SOCAVAR*

	So	la tierra	cavar
	R	B	A
postaje			
	so	–	cavar
	R		A

d) *prefijo – tema* (hrv. „prefiks – tema”): R – (A) ...*SOBRAR*

	Sobre	lo demás	estar
	R	B	A
postaje			
	sobr	–	ar
	R		(A)

Kad prijedlog postane dio riječi kao prefiks, katkad konstrukcija koja je bila indirektna postaje direktna, kao u primjerima: *padecer con María – compadecer a María, decir contra María – contradecir a María, poner contra la pared – contraponer a la pared.*

Kad se prijedlog spaja kao prefiks s drugim prijedlogom, ponavlja se nakon novonastalog prijedloga, kao u primjerima: *bajo – debajo de, tras – detrás de, ante – delante de.*

3.6. Vrste i inventar španjolskih prijedloga

Formalno razlikujemo samostalne prijedloge (šp. *preposiciones propias*), složene prijedloge (šp. *preposiciones compuestas*), prijedložne izraze (šp. *locuciones prepositivas*) i grupirane samostalne prijedloge (šp. *preposiciones agrupadas* ili *las secuencias de preposiciones*).

3.6.1. Samostalni prijedlozi

U *Nueva gramática de la lengua española*, RAE (2009) piše da različite gramatike navode različit inventar španjolskih prijedloga. Razlozi su rijetka upotreba nekih prijedloga, činjenica da su neki prijedlozi tek nedavno postali prijedlozima, odnosno da neki prijedlozi imaju samo neke osobine koje su svojstvene prijedlozima. U nastavku se navodi da se sljedeće riječi mogu smatrati **samostalnim prijedlozima** u španjolskom jeziku:

Španjolski samostalni prijedlozi	Napomena
<i>a</i>	
<i>ante</i>	
<i>bajo</i>	
<i>cabe</i>	arhaičan
<i>con</i>	
<i>contra</i>	
<i>de</i>	
<i>desde</i>	
<i>durante</i>	
<i>en</i>	
<i>entre</i>	
<i>hacia</i>	
<i>hasta</i>	
<i>mediante</i>	
<i>para</i>	
<i>por</i>	
<i>según</i>	
<i>sin</i>	
<i>so</i>	ima jako ograničenu upotrebu
<i>sobre</i>	
<i>tras</i>	
<i>versus</i>	
<i>vía</i>	
UKUPNO	23

Nakon navedenog popisa naglašava se da neki prijedlozi s njega ipak zahtijevaju određeno objašnjenje, pa u nastavku objašnjavamo prijedloge: *cabe*, *so*, *hasta*, *según*, *durante*, *mediante*, *pro* (koji više nije na popisu), *versus* i *vía*.

Iako se prijedlozi *cabe* i *so* nalaze na ovom popisu španjolskih prijedloga, oni su arhaični i imaju jako ograničenu upotrebu.

Prijedlog *cabe* često se upotrebljavao u srednjovjekovnome španjolskom jeziku. Nestao je iz svakodnevnoga suvremenog španjolskog, ali ga je moguće pronaći u nekim tekstovima, posebice poetskim.

Prijedlog *so* također je bio često rabljen u drevnom jeziku i značio je „ispod” (šp. *bajo*). Vrlo se rijetko pojavljuje u suvremenim književnim djelima, i to gotovo uvijek u službi priložne oznake mjesta. U današnjem jeziku tvori dio izraza *so pena de*, čija zavisna riječ implicira neku kaznu ili rizik. Ovoj poprilično ograničenoj skupini izraza koji se tvore s prijedlogom *so* pripadaju i izrazi *so pretexto de*, čije je značenje „pod izlikom”, te *so color de* i *so capa de*, koji imaju slično značenje. Prijedlog *so* zadržao se u suvremenome asturijskom jeziku i prisutan je u nekim složenim riječima – gotovo uvijek toponimima – kao što je Somonte.

Prijedlog *hasta* razlikuje se od svog homonima, koji je prilog sa značenjem *incluso* (hrv. „uključivši”). Može uvoditi osobne zamjenice u kosom padežu (*llegaron hasta mí*), dok iza priloga *hasta* mogu slijediti riječi koje pripadaju različitim kategorijama (*hasta duerme de pie*, *hasta sin dinero*, *hasta orgulloso de ello*), ne isključujući imenske sintagme i osobne zamjenice (*hasta yo*).

Prijedlog *según* otprilike znači *conforme a*, *de acuerdo a*, kao u primjerima *según él*, *según la ley*, ali i *en funcion de* ili *dependiendo de*, kao u primjeru *según quién venga*. Razlikuje se relativni prilog *según*, koji uvodi rečenice s glagolima koji se mijenjaju po licima: *según le parezca a ella*. Prijedlog *según* ima određene specifičnosti koje su posljedica njegova podrijetla iz latinskog jezika. S jedne je strane *según* jedini španjolski prijedlog koji ima vlastiti naglasak, no s druge strane on, za razliku od ostalih španjolskih prijedloga, ne prihvaća zavisnu riječ u kosom padežu (*según tú*, a ne **según tí*). E. Alarcos Llorach (1998: 214–223) ne smatra *según* prijedlogom jer, za razliku od ostalih prijedloga, ima vlastiti naglasak i može se upotrebljavati s glagolima. U priručniku *Gramática descriptiva* (1999: 587, 696) naziva ga se nepotpunim prijedlogom (šp. *preposición imperfecta*) i sumnjivim prijedlogom (šp. *preposición dudosa*) uz obrazloženje da je naglašen i da ga ne može slijediti riječ u kosom padežu, nego da mora biti u nominativu.

Prijedlozi *durante* i *mediante* nastali su od participa sadašnjih glagola *durar* i *mediar*, koji su mogli prethoditi ili slijediti subjekt, a s kojim su se slagali u broju (*durantes los nueve meses*, *mediantes otras virtudes naturales*). RAE tek u *Nueva Gramática* (2009) ova dva prijedloga svrstava u inventar španjolskih jednostavnih prijedloga. U ENGLE (2006) nisu tvorili dio inventara španjolskih prijedloga, dok su ih neki autori, kao primjerice L. Gómez Torrego (2002: 218), i prije smatrali prijedlozima i svrstavali u inventar španjolskih prijedloga argumentirajući to činjenicom da imaju sve karakteristike prijedloga.

Kad znači *en favor de*, *pro* se obično smatra prijedlogom, no uočeno je da je bliže prefiksima koji se mogu odvojiti od riječi. Iza njega ne mogu slijediti imenske sintagme koje su određene. Za razliku od *manifestaciones (a favor de – en pro de) la defensa de los animales*, gramatika odbija **pro la defensa de los animales*. Iako se u pisanju mogu pronaći primjeri u kojima je *pro* spojen s riječju koja ga slijedi (kao na primjer *provida*, *proamnistía*), ipak češće stoji samostalno. Također je moguće pronaći primjere u kojima se između *pro* i riječi koja ga slijedi stavlja spojnica (*pro-elección*, *pro-amnistía*, *pro-vida*), no to *Nueva Gramática* (2009: 2231) ne preporučuje. *Pro* stoji ispred imenskih sintagmi, kao što su *pro defensa de los animales*, *pro garantías electorales*. Kad se nalazi ispred pridjeva, *pro* se ponaša kao prefiks, odnosno s pridjevom tvori jedinstvenu riječ, na primjer *Algunos congresos progubernales...*

Prijedlog *versus* nedavno je ponovno uveden u španjolski jezik kroz utjecaj engleskog jezika. Danas u nekim slučajevima znači „protiv” (šp. *contra*), a u nekima „nasuprot” (šp. *frente a*). Iako se njegova upotreba ne smatra neispravnom, *Nueva Gramática* (2009: 2231) navodi da je adekvatnije upotrijebiti *contra* i *frente a* umjesto *versus*. Osobito je čest u znanstvenom stilu, ali i u novinarskom (posebice sportskom), pravnom te u još nekim specijaliziranim stilovima suvremenoga španjolskog jezika, na primjer *habla popular versus lengua de cultura*, *civilización versus barbarie*. Često se upotrebljava i kratica *vs.*, kao u primjerima *Estado vs. Iglesia*, *sociedad política vs. sociedad civil*, *derecho vs. libertad*.

Prijedlog *vía* uvodi, u svom strogo fizičkom smislu, mjesto kroz koje se prolazi ili na kojem se presjeda tijekom određenog putovanja (¿*Usted va a Trípoli vía París?*). U tom značenju *vía* znači isto što i *por* u jednom od svojih značenja, konkretno u onom koje označuje kretanje kroz nešto, kao na primjer *ir de Madrid a Varsovia (vía-por) Frankfurt*. Upotreba imenice *vía* kao prijedloga rezultat je gramatikalizacije jer značenje koje izražava kad se upotrebljava kao prijedlog može biti vrlo apstraktno. U jeziku politike, prava, novinarstva i ostalim formalnim pisanim registrima *vía* se danas upotrebljava kao ekvivalent za *mediante* ili *a través de*, što znači da ga mogu slijediti imenice ili imenske sintagme koje se ne odnose samo na mjesto. Iako se ova upotreba, koja će biti prikazana u sljedećim primjerima, ne smatra neispravnom, *Nueva Gramática* (2009: 2232) ipak navodi da je u tim slučajevima primjerenije upotrijebiti *mediante* ili *a través de*: *determinaciones sociales que se imponen a la sociedad vía el consenso*; *pueden acceder a él vía el crédito*; *Representa aquello a lo que normalmente se hace referencia al hablar de terrización, vía el uso de la lógica inductiva y deductiva como método*.

3.6.2. Nesavršeni prijedlozi

U priručniku *Gramática descriptiva* (1999: 587–591, 696–698) prijedlozi *según*, *durante*, *mediante*, *excepto*, *salvo*, *menos*, *no obstante*, *no embargante*, *pro*, *vía* i *versus* karakteriziraju se nesavršenima, nepotpunima ili sumnjivima. Iako sada i prema stajalištu RAE i ASALE¹, koji su najveći autoriteti za španjolski jezik, neki od nabrojanih prijedloga ne tvore inventar jednostavnih španjolskih prijedloga, osjećamo potrebu naglasiti da je u određenoj literaturi, posebice onoj izdanoj prije 2009. godine, moguće naići na takozvane nesavršene prijedloge.

U prethodnih nekoliko odlomaka objašnjeno je zašto prijedlozi *según*, *durante*, *vía*, *versus* i *mediante* zahtijevaju poseban osvrt, a u sljedećim će poglavljima isto biti pruženo i za ostale prijedloge koji se u priručniku *Gramática descriptiva* (1999) nazivaju sumnjivima.

Za *no obstante* i *no embargante* daje se slično obrazloženje kao i za *mediante* i *durante*, odnosno da su podrijetlom aktivni participi koju su izgubili sposobnost slaganja s imenicom te da im je zavisna riječ u nominativu, a ne u kosom padežu.

Excepto, *salvo* i *menos* trebaju zavisnu riječ u nominativu, a ne u kosom padežu. Ono što ih razlikuje od ostalih prijedloga jest činjenica da ne uspostavljaju odnose subordinacije, nego povezuju analogne elemente i oba moraju biti izražena, kao što se vidi iz primjera:

*Irán todos (excepto/salvo/menos) yo. / *Irán excepto yo.*

Za prijedlog *vía* Bruyne kaže da nije priznat kao prijedlog u španjolskoj tradicionalnoj leksikografiji i gramatici, ali da se u suvremenom jeziku često upotrebljava te da je čak postao i moderan.

Za *versus* pak navodi citat iz rječnika VOX iz 1987. godine, u kojem se govori da je anglicizam, te iz rječnika *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española* iz 1986. godine, u kojem stoji da je *copia del inglés debida a esnobismo*, odnosno citat iz novina *El País* iz 1993. godine koji glasi: *Expresión latina que en un contexto anglosajón toma el significado de contra o frente a. Así se emplea en el lenguaje jurídico y en el de los enfrentamientos deportivos. No debe utilizarse nunca en este sentido. En latín y en castellano versus significa 'hacia'. (...) No debe emplearse en un contexto noticioso.*

Možda nam je ovo najbolja potvrda onoga o čemu smo govorili u poglavlju 2.3., a to je da i zatvorena skupina riječi ipak tijekom vremena mijenja svoj inventar.

¹ ...izraženom u *Nueva Gramática* (2009: 2228); ASALE – Asociación de Academias de la Lengua Española.

3.6.3. Složeni prijedlozi

Složeni se prijedlozi sastoje od priloga i prijedloga *a* ili *de*, kao što su primjerice *delante de*, *detrás de*, *dentro de*, *fuera de*, *lejos de*, *junto a*, *conforme a* i tako dalje.

3.6.4. Prijedložni izrazi

Prijedložni se izrazi sastoje od imeničke jezgre koja je obično okružena dvama samostalnim prijedlozima, kao što su primjerice *en forma de*, *al hilo a*, *en vista de*, *a pesar de*, *por causa de*, *con respecto a* i tako dalje.

Iako ih V. Vinja u *Gramatici španjolskog jezika* (1998: 377) razlikuje, vrlo se često složeni prijedlozi i prijedložni izrazi smatraju jednom kategorijom i nazivaju se prijedložnim izrazima (šp. *locuciones prepositivas*). U *Nueva Gramática*, RAE (2009: 2276) navodi se da su prijedložni izrazi oni izrazi koji se sastoje od više riječi koje zajedno poprimaju značenje i gramatičku funkciju prijedloga, kao što su *a falta de*, *gracias a*, *a lo largo de*... Tvore se uz pomoć produktivnih mehanizama koji dopuštaju gramatikalizaciju značenja koja su mnogo konkretnija od značenja koja izražavaju samostalni prijedlozi. No to ne znači da određeni prijedložni izrazi u određenim kontekstima nemaju približno značenje kao neki samostalni prijedlozi, kao na primjer *por encima de – sobre* ili *a través de – por*. Postojanje je ovog mehanizma način na koji se u jeziku vrste riječi koje se nazivaju zatvorenima približavaju vrstama riječi koje se nazivaju otvorenima.

Gramática descriptiva (1999: 579) donosi sljedeću definiciju prijedložnih izraza: *Podemos definir el concepto de 'locución prepositiva' como una expresión constituida por varias palabras, con una forma fija, que se utiliza en el habla como una pieza única y que presenta el comportamiento típico de una preposición*. Potom se objašnjava kako se prijedložni izraz promatra u širem i užem smislu. U širem smislu to je bilo koji izraz koji se ponaša tipično za prijedlog, odnosno izražava istu vrstu odnosa, pojavljuje se u istim sintaktičkim kontekstima te se može zamijeniti prijedlozima sličnog značenja. U užem pak smislu taj izraz mora tvoriti leksičku jedinicu koja pripada kategoriji prijedloga. U ovom slučaju neće imati interno produktivnu strukturu, za što se moraju ispuniti dva uvjeta: fiksacija ili nepromjenjivost i kohezija ili nemogućnost odvajanja elemenata od kojih se tvori. U daljnjem se tekstu navode moguće strukture prijedložnih izraza.

Većina prijedložnih izraza u osnovi ima imenicu te jednu od ovih dviju struktura:

- a) imenica + prijedlog (šp. *nombre + preposición*), npr. *cara a*
- b) prijedlog + imenica + prijedlog (šp. *preposición + nombre + preposición*), npr. *con relación a*.

Ova skupina izraza oscilira između užeg i šireg smisla, koji smo naveli za prijedložne izraze, obuhvaćajući različite stupnjeve fiksacije i kohezije. U užem smislu kažemo da prijedložni izraz tvori novu leksičku jedinicu kad su ispunjeni ovi uvjeti:

- a) nepostojanje imenske sintagme
- b) unutarnja fiksacija i kohezija izraza
- c) sintaktičko ponašanje usporedno s ponašanjem prijedloga.

Detaljan opis prijedložnih izraza koji slijedi također je preuzet iz djela *Gramática descriptiva* (1999: 579 – 587).

Prijedložni izrazi koji se tvore prema modelu <imenica + prijedlog>

Ovoj skupini pripadaju izrazi kao što su *cara a*, *camino de*, *esquina a*, *frente a*, *gracias a*, *merced a*, *orilla de*, *riberas de*, *rostro a*, *rumbo a* i drugi. Većina njih tvori leksičke jedinice koje ubrajamo u kategoriju prijedloga. Imenica koja je dio izraza ne tvori imensku sintagmu, a dokaz je toga to što ne dopušta dopune tipične za takvu vrstu sintagme. U sljedećim primjerima vidimo da:

- a) ne dopuštaju ni član ni demonstrative
- b) odbijaju prisutnost pridjeva i imeničkoga kvantifikatora
- c) ne mogu se zamijeniti dopunom imenice kojoj prethodi prijedlog *de* i posesiv:

a. **Lo pusieron la cara a la pared.*

a'. **Salieron el camino de Madrid.*

a''. **Partieron ese rumbo.*

b. **Iban camino serpenteante de la montaña.*

b'. **Lo pusieron cara aburrida a la pared.*

b''. **Lo hicieron muchas gracias a tu ayuda.*

c. **Iban su camino.*

c'. **Dejaron el barco su orilla.*

Što se tiče stupnja fiksacije ovih izraza, u nekim slučajevima možemo pronaći alternative, posebice za prijedlog, no u većini je slučajeva riječ o formalnim varijantama iste leksičke jedinice: *camino a/de Madrid, orilla a/de la mar*.

Što se tiče njihove interne kohezije, postoje razlike među izrazima koji pripadaju ovoj skupini:

a) neki dopuštaju koordinaciju dviju sastavnica ispred kojih se nalazi prijedlog koji čini njihov dio:

a. *No sé si se fueron camino de Madrid o de Sevilla.*

a'. *Gracias a su ayuda y a nuestros esfuerzos, conseguimos superar la situación.*

b) u nekim je slučajevima takva koordinacija nemoguća i poželjno je da se ne izostavlja prvi element izraza:

b. **El colegio debe estar frente a la iglesia o al ayuntamiento.*

b''. **Ahora mismo no recuerdo si lo dejé junto a la mesa o a la televisión.*

Nijedan od ovih izraza ne dopušta umetanje modifikatora između imenice i prijedloga od kojih je sačinjen:

**Se ha comprado un piso frente, justamente, a tu casa.*

**Gracias, sin embargo, a su ayuda, conseguimos superar la situación.*

**Se marcharon camino, precisamente, de tu casa.*

Sintaktički se ovi izrazi ponašaju kao prijedlozi. Iz primjera je vidljivo da ih možemo zamijeniti prijedlozima sličnog značenja:

Se paró {frente a/ante} ella.

Lo consiguieron {gracias a/por} ti.

Se han ido {camino de/hacia} la playa.

Kao kod prijedloga:

a) dopuna ovih izraza ne može se izostaviti:

a. **¿Sabes dónde está la catedral? Pues el ayuntamiento está enfrente.*

a'. *No vive en Madrid, pero vive camino.*

b) zavisna riječ ovih vrsta izraza ne može biti na početku relativne rečenice, ali može biti ispred rečeničnih elemenata koje ona uvodi:

b. **Esas son las circunstancias a las cuales pudo volver a su país gracias.*

b'. *Esas son las circunstancias gracias a las cuales pudo volver a su país.*

b''. *Esa es la ciudad de la cual íbamos camino.*

b'''. *Esa es la ciudad camino de la cual íbamos.*

Prijedložni izrazi koji se tvore prema modelu <prijedlog + imenica + prijedlog>

Ovoj skupini pripada velik broj prijedložnih izraza, koje možemo podijeliti u dvije moguće strukture:

a) [[prijedlog + imenica + prijedlog][zavisna riječ¹]]

b) [prijedlog [imenica [prijedlog [zavisna riječ]]]].

Struktura (a) predstavlja viši stupanj gramatikalizacije ili leksikalizacije, dok struktura (b) odgovara normalnoj strukturi PdS (prijedložna sintagma). Kako bismo znali o kojoj je riječ, možemo upotrijebiti iste kriterije kao u prethodnome modelu. Za određeni izraz možemo reći da je u potpunosti gramatikaliziran ako:

- a) imenica koja čini njegov dio ne može tvoriti nominalnu sintagmu
- b) ima visok stupanj fiksacije
- c) interno je koherentna
- d) sintaktički se ponaša kao prijedlog.

Skupina [[prijedlog + imenica + prijedlog][zavisna riječ]]

U skupini [[prijedlog + imenica + prijedlog][zavisna riječ]] imenica ne tvori imensku sintagmu – većina njih ne dopušta članove ili determinante, posesive ni pridjeve:

**A la consecuencia del terremoto, las comunicaciones quedaron cortadas.*

**Todavía no conocemos los resultados, pero estamos en su espera.*

**Esas afirmaciones las hizo a exclusivo propósito de los rumores que corrían.*

¹ Naziv „zavisna riječ” (šp. *término de la preposición*) odnosi se na riječ ili sintagmu, sukladno definiciji iz ENGLE (2006), a koja se u cijelosti nalazi na str. 48. ovog rada.

Ovi izrazi imaju visok stupanj fiksacije i samo neki od njih imaju varijante, na primjer *a través de / al través de, de acuerdo {a/con}, en relación {a/con}*. Također su vrlo koherentni. Unutar njih se ne mogu koordinirati dvije imenice:

**Los costes corren a expensas o cargo de los demandantes.*

Što se tiče koordinacije dviju ili više sastavnica kojima prethodi prijedlog koji s njima čini cjelinu, nije uvijek u potpunosti jasno je li riječ o gramatičkoj (ne)ispravnosti:

¿/ Los atracaron a punta de pistola y de navaja.*

¿Mi decisión la tomaré en función de las necesidades y de los intereses de los alumnos.

Slično se događa i s mogućnošću umetanja modifikatora između sastavnih dijelova izraza:

¿Decidieron cambiar de programa en vista, claro está, de los resultados de las encuestas.

Zavisna riječ izraza ne može se ispustiti (a) niti može biti na čelu relativne rečenice (b).

a. **Si quieres cruzar el bosque, esta carretera va a través.*

b. **Ese es el pueblo al cual va en dirección esta carretera.*

Ese es el pueblo en dirección al cual va esta carretera.

Kad imaju slično značenje, moguće ih je zamijeniti prijedlozima:

La reunión se celebrará {a mediados de/en} mes de mayo.

El proyecto se vino abajo {a causa de/por} la actitud de algunos de los participantes.

Kombinirana skupina

Izrazi u ovoj skupini pokazuju srednji stupanj gramatikalizacije jer imaju karakteristike koje ih vežu uz skupinu [[prijedlog + imenica + prijedlog][zavisna riječ]] te uz skupinu [prijedlog [imenica [prijedlog [zavisna riječ]]]]. Imenice koje tvore dio ovog tipa izraza dopuštaju neka proširenja tipična za imenske sintagme, ali uz određena ograničenja. U nekim se slučajevima izraz može tvoriti s članom i bez njega.

Carga todos sus gastos a (la) cuenta de la empresa.

La policía debe actuar siempre en (el) nombre de la ley.

Izrazi koji završavaju prijedlogom *de* dopuštaju zamjenu sastavnice prijedlogom *de* i posesivom:

Actuó {a espaldas de sus padres/a sus espaldas}.

Salió {en defensa de sus familiares / en su defensa}.

Imenica koja čini dio izraza ne može se modificirati ni pridjevom ni imeničkim kvantifikatorima.

**Hizo un discurso en descarado elogio del presidente.*

**Puedes utilizar ese argumento en mucho apoyo de tu hipótesis.*

Ovi izrazi nisu čvrsto koherentni. Ne dopuštaju koordinaciju dviju imenica unutar izraza:

**Actúan en detrimento y descrédito de sus jefes.,*

no dopuštaju koordinaciju dvaju sastavnih elemenata ispred kojih se nalazi zadnji prijedlog koji čini dio prijedložnog izraza:

Huyó en busca de paz y de tranquilidad.

Ovi izrazi dopuštaju da se među elemente koji čine njihov dio umetne modifikator:

Estoy a favor, sobre todo, de terminar cuanto antes con esta situación.

Izrazi koji pripadaju ovoj skupini dopuštaju izostavljanje dopune, što ih jasno razlikuje od prijedloga:

Vivimos al lado (de Juan).

No sé si votar a favor o en contra (de esa ley).

No ta dopuna ne može biti na čelu relativne rečenice, ali mogu sve sastavnice izraza:

**La gloria de la cual fueron en busca.*

La gloria en busca de la cual fueron.

Kad imaju slično značenje, mogu biti zamijenjeni prijedlogom:

El tren va {en dirección de/hacia} Madrid.

Skupina [prijedlog [imenica [prijedlog [zavisna riječ]]]]

Izrazi koji pripadaju ovoj skupini ne čine leksičku jedinicu, nego sintagmatsku strukturu <prijedlog + imenska sintagma>. U većini se slučajeva ispred imenice koja čini dio ovakvog izraza nalazi član:

Fui a verle con (la) idea de decirle que me dejara en paz.

Lo dejó en (las) manos del destino.

Umjesto člana mogu stajati posesivi i demonstrativi, što u drugim skupinama nije moguće:

En opinión de Juan. / En sus opinión.

En (el) caso de que no estuviera aquí. / En ese caso.

Imenica koja je dio izraza može se proširiti pridjevom:

Con el solo pretexto de verle.

En el mismo momento de salir.

Kao što vidimo iz navedenih primjera, ovaj tip izraza nije čvrsto fiksiran. Drugim riječima, dopuštena je određena kreativnost te zamjena imenica, glagola ili pridjeva riječima sličnog značenja: *desde la {perspectiva/óptica} de la acusación, en {brazos/manos} del destino*. S druge strane, tim izrazima nedostaje kohezija, pa se u njima mogu koordinirati imenske ili pridjevske sintagme i relativne rečenice:

Con el propósito o el pretexto de ayudarnos.

No sé si está en el interior o el exterior de la casa.

Moguće je koordinirati sastavne dijelove ispred kojih se nalazi drugi prijedlog koji je dio izraza:

Lo tendrás en el plazo de veinte o tal vez de treinta días.

Salí temprano con idea de ser el primero y de estar allí cuando él llegara.

Među sastavnice izraza može se umetnuti modifikator:

Con excepción, únicamente, de María.

Zavisna se riječ može ispustiti:

No quería decírtelo, pero me veo en la necesidad.

Osim toga, navodi se da postoje i drugi modeli koji se tvore od prijedloga i elementa koji nije imenica.

Prijedložni izrazi koji se tvore prema modelu <pridjev/particip + prijedlog>

Određeni broj prijedložnih izraza tvori se prema modelu pridjev/particip + prijedlog, kao što su: *conforme a, debido a, junto a, referente a, tocante a*. Za njih možemo reći da su gramatikalizirani jer ne tvore pridjevske ili participske sintagme. Pridjevi i participi od kojih se tvore ne slažu se u broju i rodu s imenicom u rečenici:

**Las obras se realizaron conformes a lo estipulado.*

**La caseta del perro está junta al garaje.*

Mnogi od elemenata koji tvore ovaj tip izraza zadržavaju dvije funkcije, originalnu pridjevsku (ili participsku) i prijedložnu, kao u primjerima:

Esos errores son debidos a su falta de disciplina.

Debido a su falta de disciplina, cometió muchos errores.

Los asuntos referentes a la última reunión se discuirán más adelante.

Referente a lo que me preguntabas antes, te puedo decir que aún no se ha discutido.

Prijedložni izrazi koji se tvore prema modelu <prijedlog + lo + pridjev / relativna rečenica >

Izrazi ovog tipa imaju nizak stupanj kohezije. U njima zamjenica *lo* može biti modificirana kvantifikatorom kao što je *todo*:

Hicieron un viaje a todo lo largo de la cordillera.

En todo lo referente a mi madre, déjame actuar a mí.

Dopuštaju određenu kreativnost i zamjenu imenica, glagola ili pridjeva drugima sličnog značenja: *{en/por} lo que {se refiere/toca/respecta} a, en lo {referente/tocante} a*.

Moguća je i koordinacija elemenata koji čine izraz (pridjeva i glagola) kad sadržavaju relativnu rečenicu:

Hicieron un viaje a lo largo y ancho del país.

En lo que se refiere o toca a ese asunto, mejor será que te abstengas de opinar.

Mogu imati i više zavisnih riječi:

Por lo que toca a sus asuntos y a los de mi familia, no tenemos que preocuparnos.

Sheme koje nisu vrlo produktivne

Postoji i određen broj shema po kojima se mogu tvoriti prijedložni izrazi, ali općenito nisu osobito produktivne:

- prilozni raznih tipova (kvantitativni, mjesni...) u kombinaciji s prijedlogom: *fuera de, lejos de, a más de, en cuanto a, por encima de, por entremedias de* i tako dalje
- kombinacije prijedloga: *por bajo de, por contra de*
- kombinacije glagola i prijedloga. Postoji mali broj prijedložnih izraza koji se tvore od infinitiva ispred i iza kojeg se nalaze prijedlozi: *a juzgar por, a partir de, a pesar de*
- *como* + imenica + prijedlog: *como consecuencia de, como resultado de.*

Na kraju ovoga dijela posvećenoga prijedložnim izrazima želimo naglasiti da se prijedložni izrazi sintaktički ponašaju jednako kao i jednostavni prijedlozi te se njima mogu zamijeniti ako imaju slično značenje, kao npr. *se paró <frente a / ante> ella.*

3.6.5. Parni prijedlozi

U *Nueva Gramática*, RAE (2009: 2240) posebno se spominju i strukture koje se nazivaju *las correlaciones de preposiciones*, što bismo mogli prevesti kao „prijedložne korelacije”, a koje se u hrvatskome nazivaju „parnim prijedlozima”. Za njih se kaže da su složene forme koje se sastoje od dvaju prijedloga od kojih svaki ima svoju zavisnu riječ, a to su *desde... hasta...* (*desde el primero hasta el último*), *desde... a...* (*desde Londres a París*) ili *de... a...* (*de mi casa a la tuya*). Njima se obično opisuje prelazak nekog puta ili prolazak vremena, primjerice *Va de su casa a su trabajo en solo quince minutos.*, *Vivió en Maracaibo de los 20 a los 30 años.*, *Nadie es poeta de ocho a doce y de dos a seis.* One mogu poprimiti i druga značenja. Prvi od elemenata u prijedložnoj korelaciji gotovo je uvijek *de* ili *desde*, dva španjolska prijedloga koja označavaju

podrijetlo ili početnu točku. Drugi je element obično *a*, *hasta* ili *hacia*. Prijedlozi *a* i *hasta* izražavaju odredište nekog kretanja ili krajnju točku nekog puta. *Hacia*, pak, znači smjer kretanja. Na primjer, *en el trayecto de Quito a Latacunga, echamos a andar desde el Portillo de Embajadores hacia la plaza de Tirso de Molina, desde un muro hasta el otro, desde entonces hasta 1922.*

3.7. Upravna i zavisna riječ

U ENGLE, RAE (2006: 437–438) u poglavlju o prijedlozima specificira se što sve može biti zavisna, a što upravna¹ riječ.

3.7.1. Zavisna riječ (šp. *término de la preposición*)

To je uvijek imenica ili riječ/izraz koji joj je jednako vrijedan po gramatičkoj funkciji. Sve se riječi ili izrazi poimeničuju zbog same činjenice da su zavisne riječi prijedloga. Tako ovu ulogu mogu obavljati:

- a) leksičke imenice: *casa de madera, trabajar con esmero.*
- b) zamjenice s imeničkom funkcijom: *Amable con ellas; Lo dice por mi; Hablemos de aquello; ¿Por qué te desanimas?*
- c) mjesni ili vremenski prilozi u funkciji zamjenice: *Vienen hacia acá; desde entonces; ¿Hasta cuándo estarás aquí?; ¿Por dónde pasaremos?*
- d) infinitivi: *Estudia para aprender; No lo dije por molestar; día de cobrar*
- e) subjektne, objektne i atributne rečenice: *El temor de que llegasen tarde me impacientaba; Estoy seguro de que pagará; Darán el cargo a quien reúna mejores cualidades*
- f) pridjevi poimeničeni bilo kojim gramatičkim sredstvom ili jednostavno po smislu: *Está entre los santos; Pagar justos por pecadores; Entre bobos anda en juego; clases para principiantes; Vi la gran merced que hace Dios a quien pone en compañía de buenos* (Santa Teresa, Vida, cap. II).

¹ Hrvatski termini „upravna riječ” i „zavisna riječ” preuzeti su iz Ivana Matas Ivanković (2009), dok su španjolski termini *elemento inicial de la relación* i *término de preposición* preuzeti iz ENGLE (2006). Trujillo (1971) pak rabi termine *régimen* i *regente*.

Na početku ovog odlomka kaže se da prijedlozi poimeničuju riječ koja ih slijedi, prema tome i pridjeve. Naglašava se da ova tvrdnja pobuđuje određene sumnje kad je riječ o pridjevima u službi predikata, primjerice: *jactarse de valiente, presumir de hermosa, pasar por sabio, tener a uno por tonto*. Možda bi se takve iznimke mogle objasniti elipsom kao *jactarse de (ser) valiente o de (hombre) valiente; Hizo entonces un melindre de (estar) (o de (mujer)) enojada, diciendo; ¡Ay, válgame Dios!* (M. Alemán, *Guzmán de Alfarache*, lib. I, cap. II). U drugim se slučajevima radi o pridjevima koji se često upotrebljavaju sami za sebe kao imenice, primjerice: *Pasa por sabio; Tiene cara de bobo; Si entonces no dormía por pobre, ahora no podía sosegar de rico* (Cervantes, *El celoso extremeño*), pri čemu prijedlozi *por* i *de* imaju uzročno značenje.

3.7.2. Upravna riječ (šp. *el elemento inicial de la relación*)

Prijedložni se odnos uvodi punoznačnom riječju, odnosno glagolom, pridjevom ili prilogom. Uzvici, ili riječi koje se kao takve upotrebljavaju, slažu se s riječju kojoj prethodi prijedlog *de*, primjerice: *¡Ay de ti!, ¡Pobres de nosotros!*

Upravna riječ stavlja u podređeni položaj prijedlog s njegovom zavisnom riječi. Zato se kaže da upravlja određenim prijedlozima ili da se s njima slaže. Neke se riječi, kao glagol *carecer*, slažu samo s prijedlogom *de* (*carecer de medios*). Za razliku od njih, druge dopuštaju razne prijedloge, ovisno o odnosu koji se želi izraziti, primjerice: *dudar de alguna cosa, dudar en salir, dudar entre una cosa u otra* itd. Ovo obilježje stavljanja u zavisni položaj jasno razlikuje funkciju prijedloga od one koju imaju konjunktori. Ne događa se isto sa subjunktorima, čije se granice i upotreba često miješaju s granicama i upotrebom prijedloga.

3.8. Prepozicionalizacija imenice (prijedlogizacija)

U svom djelu *Teoría preposicional y origen y evolución del sistema preposicional español* Morera (1998: 13) tvrdi da ono što nazivamo prijedlogom nije vrsta riječi, nego semantička funkcija. Tu semantičku funkciju može poprimiti bilo koja imenica. Kako bi se to dogodilo, ta imenica odbacuje iz svoga kategorijalnog značenja leksičko značenje koje ima i pretvara ga u opis dimenzije relacije. To se dogodilo sa španjolskim imenicama *casa, vía* i *cabo*, od kojih su nastali prijedlozi *ca, vía* i *cabe*. Općenito je prijedlogizacija imenice povijesni proces koji

je manje ili više dug i slučajan. Uobičajeno je da imenica koja je u procesu prijelaza iz imenice u prijedlog najprije bude upravna riječ prijedloga te je nadopunjuje prijedložni izraz. Takav je slučaj s već spomenutim *ca* i *cabe*, koji potječu iz kombinacija *en casa de* (imenica) i *a(en) cabo de* (imenica). Odatle je prvi korak prema prijedlogizaciji nestanak prvog prijedloga, čime imenica kontekstualno postaje u službi priloga: *casa de* (imenica). Nakon toga nestaje prijedlog komplementarnog izraza, čime imenica koja je upravna riječ izravno nadopunjuje imenicu u službi priloga. Na ovaj se način zaokružuje proces prijedlogizacije. Ovo nam ističe važnost dijakronijskog istraživanja prijedloga od izraza od kojih potječu. Kad se pretvori u prijedlog, taj jezični element mora sebi pronaći mjesto unutar prijedložnog sustava kojem pripada, izravno oponirajući nekom od već postojećih elemenata u tom sustavu.

3.9. Prijedlog u službi rekcije¹

Koncept rekcije u modernom smislu riječi razvio je Hjelmslev, no on je postojao i prije. Sam je Hjelmslev napravio povijesni pregled tog koncepta u svojoj knjizi *Principes de grammaire générale* (1928). Arapski su gramatičari inzistirali na tom konceptu jer je po njihovu mišljenju svaka riječ na neki način upravljana. Princip rekcije imao je veliku ulogu i za europske gramatičare srednjeg vijeka. Pojmove *regere* i *regimen* gramatičari su usvojili između 9. i 11. stoljeća i upotrebljavali su ih u vrlo širokom smislu, u skladu s idejom koju su o tome imali arapski gramatičari. Glagol upravlja subjektom u nominativu i objektom u akuzativu. Kasnije se značenje tog koncepta sužava, pa se tako u 16. stoljeću koncept rekcije primjenjuje samo na rekciju kosih padeža.

Hjelmslev je koncept utvrdio u onom smislu u kojem ga upotrebljavamo danas, a zamislio ga je na sljedeći način: *Le caractère essentiel de la rection est la dépendance: un terme est régi par un verbe ou par une préposition, cela veut dire, évidemment, que ce terme constitue un complément à la signification propre du verbe ou de la préposition.* (*Principes de grammaire générale*, 1928: 138). Ali prema Hjelmslevu rekcija ne izražava samo zavisnost, nego i kojeg je reda ta zavisnost. Kako bi ilustrirao ovu tvrdnju, predlaže sljedeću latinsku rečenicu: *Dabō frātrī librum*. Između *dabō* i *frātrī* s jedne strane i *dabō* i *librum* s druge strane postoji uska veza, no ona je uža između riječi *dabō* i *frātrī* nego između riječi *dabō* i *librum*. Veze znači

¹ Informacije iznesene u ovom poglavlju preuzete su iz M. L. López (1970: 31–42) i Swartley (2008: 53–55).

nisu identične, nisu istog reda. Dokaz je tomu i upotreba različitih padeža u riječima *frātrī* i *librum*. Slična je situacija i s prijedlozima. U primjerima *in oppidō* i *in oppidum* rekcija bez sumnje upućuje na zavisnost, no ona nije jednaka u oba slučaja. Hjelmsov zaključuje da su glagolska i prijedložna rekcija uvijek kompleksne jer izražavaju ne samo zavisnost nego i karakter te zavisnosti.

Hjelmsov tvrdi da postoji i čista rekcija (šp. *rección pura*), koja izražava samo zavisnost te nije ništa drugo nego fenomen poznat u tradicionalnoj gramatici kao slaganje (šp. *concordancia*), unutar koje razlikuje dva tipa: čisto i složeno slaganje. Čisto je slaganje kad morfem zavisne riječi ne označava ništa više od sintaktičkog odnosa, kao u primjeru *homō bonus*. U složenom slaganju morfem zavisne riječi upućuje na sintaktički odnos i na to da je dio značenja kombiniranih rečeničnih elemenata identičan, npr. *homō currit* (padež, lice, broj).

Često se prijedlog upotrebljava jer ga zahtijeva glagol, koji se ne bi protumačio na isti način bez tog prijedloga. U tom slučaju prijedlog nazivamo dopunom prijedložne rekcije ili dopunom glagola (šp. *complemento de régimen preposicional* ili *suplemento del verbo*). U danom je kontekstu prijedlog obavezan i u najvećem ga broju slučajeva nije moguće zamijeniti drugim prijedlogom bez potpune promijene značenja glagola. Taj prijedlog može stajati ispred ili iza glagola, ovisno o organizaciji rečenice.

Bitno je naglasiti da prijedlozi u ovoj funkciji ne doprinose semantičkom značenju. Kompletно je značenje sadržano u glagolu, a prijedlog je pratnja glagolu. Ovo je jedan od načina na koji možemo razlikovati prijedlog kao dopunu rekcije od prijedloga koji je u službi izravnog objekta ili priložne oznake.

Ne mogu svi prijedlozi imati ovu funkciju. Imaju je *a*, *de*, *en*, *con* te katkad *por* i *sobre*. Unutar kategorije dopune rekcije glagoli i prijedlozi pripadaju različitim skupinama, ovisno o njihovoj upotrebi.

Neki glagoli zahtijevaju samo jedan prijedlog i ne mogu funkcionirati bez njega, kao na primjer glagol *consistir en*. Glagol *consistir* ne može se upotrijebiti bez prijedloga *en*; upotreba navedenog prijedloga obavezna je u svim slučajevima kad se rabi glagol *consistir*.

Neki pak glagoli imaju značenje i u slučajevima kad ih ne slijedi prijedlog, no ono im se mijenja uz dodatak prijedloga. Za primjer ćemo uzeti glagol *constar*. Ako se upotrebljava bez prijedloga, ima značenje španjolskoga glagola *figurar* (hrv. „nalaziti se”), primjerice *no*

constas en la lista (prijedlog koji ga slijedi nema funkciju rekcije). Ako se uz glagol upotrijebi i prijedlog *de*, glagol mijenja svoje značenje i znači isto što i španjolski glagoli *componerse* ili *estar formado por* (hrv. „sastoji se od”), primjerice *esta tesis consta de cinco capítulos*.

Moguće je također da uz isti glagol mogu ići dva prijedloga, pa i više njih, i da element koji slijedi prijedlog određuje izbor prijedloga. Kao primjer možemo uzeti glagol *dudar*. Kad ga slijedi infinitiv, uz njega se upotrebljava prijedlog *en*, kao u primjeru *no dudó en actuar*. Međutim, ako ga slijedi imenica, primjerenije je upotrijebiti prijedlog *de*, kao u primjeru *siempre duda de mis palabras*.

Swartley (2008: 55) kaže da osobe koje nisu izvorni govornici španjolskog jezika nailaze barem na dvije poteškoće pri upotrebi prijedloga u ovoj funkciji. Prva je prepoznati suptilne razlike između različitih upotreba, a druga je zapamtiti koji se prijedlog upotrebljava s kojim glagolom i u kojem kontekstu. No kad se upotreba ove funkcije prijedloga svlada, dobiva se sposobnost vrlo učinkovitoga komuniciranja na španjolskom jeziku.

3.10. Neki od pokušaja sistematizacije prijedloga

M. L. López (1970: 41–76) navodi neke od pokušaja sistematizacije prijedloga, a u sljedećim ćemo trima poglavljima ukratko dati prikaz glavnih ideja kojima su se bavili Galichet, Tesnière i Pottier.

3.10.1. Galichet

Georges Galichet u svojoj teoriji (*Essai de grammaire psychologique*, 1947) iznosi sljedeće tvrdnje o prijedlozima. Prijedlog smatra elementom koji u jeziku ima vrijednost koja je stalna i neovisna o rečeničnim elementima koje spaja, iako je očito da je njegova primarna uloga uspostavljanje gramatičkog odnosa između dvaju rečeničnih elemenata. Zatim kaže da dva rečenična elementa u određenoj mjeri određuju izbor i vrijednost prijedloga koji ih spaja. Tu implicitno dolazimo do principa rekcije, prema kojemu izbor veznog elementa ovisi o rečeničnim elementima koji se povezuju.

Prijedlog ima vrijednost koja je neovisna i stalna u jeziku. Galichet smatra da značenje prijedloga ima manje veze s njegovim konceptualnim značenjem nego s odnosom koji

uspostavlja jer je osnovna uloga prijedloga u jeziku uspostavljanje gramatičkih odnosa, čak funkcionalne hijerarhije, jer uspostavlja odnos subordinacije između determinanta i riječi koja se determinira, nadopune i riječi koju nadopunjuje. Znatno može promijeniti odnos između dvaju rečeničnih elemenata koje spaja i o njemu uvelike ovisi smisao izraza ili rečenice. Ako pogledamo primjere *mi amigo vendrá durante las vacaciones* i *mi amigo vendrá después de las vacaciones*, jasno ćemo vidjeti da prijedlog mijenja odnos između rečeničnih elemenata koje povezuje. Prijedlog, dakle, ima jedinstveno svojstvo da svojim prisustvom između dvaju elemenata koje povezuje izvlači na površinu konceptualni i sintaktički odnos između njih djelujući kao katalizator. Može uspostavljati različite funkcionalne odnose između dvaju elemenata: determinacija (*el libro de Pedro*), karakterizacija (*un hombre de corazón*), vršitelj radnje (*es conocido de todos*) i tako dalje. Dva elementa u određenoj mjeri određuju izbor i vrijednost prijedloga koji ih povezuje. Odatle proizilazi da isti prijedlog može izražavati različite odnose, ovisno o tome koje elemente povezuje: *libro de Pedro, vengo de Barcelona, apareció de repente...* Prijedlog u sebi potencijalno ima sva ta značenja. Odatle Galichet zaključuje da postoji dvostruko uvjetovanje u prijedložnom povezivanju: prijedlog nameće dvama elementima koje povezuje svoju određenu vrijednost, drugim riječima, odnosi između dvaju elemenata uvjetuju izbor i određuju vrijednost prijedloga. Iz ovoga Galichet izvodi tri različita tipa prijedloga:

a) Jaki prijedlog, u španjolskom nazvan *preposición fuerte*, neovisan je o dvama elementima koje povezuje kad je obama nužan kako bi izrazili odnos. Za primjer pogledajmo rečenicu *Él viene sin mí*. Ona bi bila nedovoljno jasna i razumljiva bez prijedloga: *Él viene mí*. Ne znamo koje je značenje koje prenosi: *ante mí, sin mí, por mí, junto a mí, tras de mí*. Prijedlog koji upotrijebimo doprinosi značenju, odnosno ima jasno značenje.

b) Obgrljeni prijedlog, u španjolskom nazvan *preposición aglutinada/aplastada*, pod snažnim je utjecajem riječi koja ga prethodi ili riječi koja ga slijedi, čak i kad nije prisutan između riječi koje povezuje.

Prijedlog može biti privučen prvim elementom i manje-više gubi svoju snagu i neovisnost te s prvim elementom tvori istinsku jezičnu jedinicu. To se često događa kad je prvi element glagol, primjerice: *ir a, carecer de, responder a, contar con*. U ovoj asimilaciji postoje različiti stupnjevi. U krajnjem slučaju prijedlog ne označava različite odnose. S glagolom tvori glagolski izraz.

No prijedlog može biti privučen i drugim elementom i s njim tvoriti cjelinu, kao u primjerima *al momento, de viva voz, a punto de*. Upravna riječ tada dosta ograničava izbor prvog elementa. Tako često nastaju stereotipne formulacije kao što su *hablar de viva voz, hacerlo de corazón, estar a punto de*. I ovdje postoje različiti stupnjevi asimilacije.

Postoji i treći slučaj, u kojem se prijedlog može naći između dvaju elemenata (to jest biti obgrljen) i od kojih je neodvojiv te s njima tvori jezičnu jedinicu. Tako su nastali neki složeni izrazi.

c) Slabi ili prazni prijedlog onaj je prijedlog koji se nalazi između dvaju elemenata čija je i sama blizina dovoljna da izraze značenje, pa je gotovo nepotreban. Tu možemo svrstati ono što de Boer naziva *vacios aplastados* (možda bi najbolji prijevod ovog naziva na hrvatski jezik bio „obgrljeni prazni prijedlozi”). Prijedlozi *de, a, en, por* mogu se naći između upravne i zavisne riječi te služe da bi se izbjegao gramatički hijat. De Boer to potkrepljuje primjerima iz francuskog jezika: *je refuse de partir, prendre quelqu'un pour domestique, grenouilles de sauter*.

Iz navedenoga možemo zaključiti da prijedlozi mogu slabjeti zbog različitih razloga, kako zbog slabljenja njihove semantičke vrijednosti tako i zbog slabljenja njihove relacijske funkcije. Tako nestaju obgrljeni prijedlozi. Prijedložni se sustav brani uvodeći nove riječi koje postaju prijedlozi sve do onog trenutka kad se pretvore u obgrljene prijedloge. Možda se u tim promjenama najbolje može uočiti živost i neprestana obnova jezika. Prijedlozi su gramatička vrsta koja najjasnije izražava život riječi i najbolje ističe originalnost jezika. Zanimljiva je Galichetova tvrdnja da ono što se mijenja iz jedne lingvističke strukture u drugu nisu toliko osnovni elementi koji predstavljaju svijet koliko odnosi koji se uspostavljaju i izražavaju između tih elemenata.

3.10.2. Tesnière

Lucien Tesnière se u svom djelu *Éléments de syntaxe structurale* (1959) bavio teorijom translacije.

Za Tesnièrovu funkciju prijedloga bitno je krenuti od diferencijacije riječi na pune i prazne, odnosno na riječi koje imaju leksičko značenje i na riječi koje ga nemaju i čija je uloga uputiti na, precizirati ili transformirati kategoriju punih riječi i urediti odnose među njima.

Opozicija između punih i praznih riječi podudara se s opozicijom između statičke i dinamičke sintakse. Distinkcija između punih i praznih riječi realizira se na semantičkom planu. Na

strukturalnoj razini ove se riječi nazivaju konstitutivnim i supsidijarnim. Konstitutivne su one koje imaju strukturalnu funkciju i tvore jezgru. U sintagmi *el libro de Alfredo* riječi *libro* i *Alfredo* su konstitutivne. Supsidijarne su, s druge strane, one riječi koje nemaju strukturalnu funkciju i ne tvore jezgru. U prethodnoj su sintagmi riječi *el* i *de* supsidijarne jer nisu autonomne, to jest ne mogu stajati same za sebe neovisne o konstitutivnim riječima. Tesnière upotrebljava vrlo sugestivnu usporedbu kako bi objasnio ove riječi: konstitutivne su kamen koji gradi sintagmu, a supsidijarne cement koji ih veže. Distinkcija između punih i praznih riječi nalazi se na semantičkom planu, između konstitutivnih i supsidijarnih, koje su pak na strukturalnom planu. No postoji i treća distinkcija, a ta je na morfološkom planu. S toga gledišta riječi dijelimo na promjenjive i nepromjenjive. Konstitutivne riječi imaju tendenciju promjenjivosti, dok supsidijarne ostaju nepromjenjive.

S obzirom na funkciju koju obavljaju u rečenici, Tesnière prazne riječi dijeli u dvije skupine: junktivi, čija je funkcija spajanje punih riječi ili gnijezda i koje tradicionalna gramatika naziva koordinacijskim veznicima, i traslativi, koji su morfološki označivači translacije. Njihova se funkcija izvršava izravno na punim riječima, samim time unutar nukleusa koji tvore te riječi. Dok su junktivi internuklearni, traslativi su intranuklearni. Među traslativima se nalaze: subordinacijski veznici, relativne zamjenice, prijedlozi, članovi, pomoćni glagoli, gramatički nastavci.

Ne treba zamjenjivati i brkati translaciju i traslativne riječi. Translacija je sintaktički fenomen, dok je traslativ morfološki označivač tog fenomena.

U izrazu *el libro de Pedro* tradicionalna gramatika proučava strukturu analizirajući prijedlog kao element koji uspostavlja odnos posjedovanja između Pedra i knjige, odnosno između onoga što se posjeduje i onoga koji posjeduje. No Tesnière smatra da je ovo objašnjenje površno. Prijedlogu se pokušava dati određena semantička vrijednost, no on ima općenitiju strukturalnu vrijednost. Pogledajmo to na već spomenutom primjeru: *el libro de Pedro*. Element koji se uvodi prijedlogom *de* uvijek je podređen imenici koja je upravna riječ. No, s druge strane, najbliži je podređeni element imenice koja je upravna riječ epitet, a on je u najvećem broju slučajeva pridjev. Izraz *de Pedro* podređen je imenici *libro* i ima vrijednost pridjeva. Znači, *Pedro* je imenica, no izraz *de Pedro* sintaktički poprima vrijednost pridjeva, što znači da je prijedlog *de* promijenio sintaktičku prirodu imenice. Imenicu je prijedlog sintaktički pretvorio u pridjev. Ova promjena sintaktičke prirode fenomen je koji se naziva translacija. Ona se sastoji u tome da određenu punu riječ

promijeni iz jedne kategorije u drugu. U našem primjeru *el libro de Pedro* imenica *Pedro* sintaktički se pretvorila u epiteti pridjev, kao što bi bio npr. *el libro rojo*, s obzirom na to da u oba slučaja podređena riječ ima istu ulogu u odnosu na riječ *libro*. Trebamo razlikovati dvije operacije pri translaciji: I. promjena kategorije i II. promjena funkcije, koja je posljedica prve operacije. Da bismo dobro razumjeli prirodu translacije, ne smijemo izgubiti iz vida činjenicu da je ovdje riječ o sintaktičkom fenomenu. Morfološki, riječ koja je translatairana zadržava karakteristike kategorije kojoj je pripadala prije nego što je bila translatairana.

3.10.3. Pottier

Bernardu Pottieru možemo u potpunosti pripisati zasluge za razvoj teorije kojoj je osnovna pretpostavka da za svaki prijedlog postoji osnovna jedinica značenja bez obzira na različite vrijednosti koje poprima. On je osmislio sustav reprezentativnih shema za svaki prijedlog. Za njega je odlučujuće smještanje prijedloga u dva plana – jezik i diskurs (osnovna jedinica i različite vrijednosti). Da bismo na ovaj način proučavali prijedloge, moramo krenuti od podjele na dimenzionalnu i pojmovnu razinu značenja. Dimenzionalna se značenja poimaju kroz kategorije prostora i vremena. Prema tome, svaki se prijedlog treba proučiti imajući u vidu ova tri aspekta: prostor, vrijeme i pojmovna značenja. Zato Pottier predlaže sljedeće sheme za ilustraciju značenja prijedloga: prva je općenita i prikazuje već spomenutu podjelu na dimenzionalnu i pojmovnu razinu značenja, a druga kako se od osnovne jedinice značenja dolazi do neograničenog broja značenja u diskursu¹:

Osnovna jedinica značenja

	Prostorno značenje	Vremensko značenje	Pojmovno značenje
1. razina	osnovna jedinica značenja		<u>reprezentativna shema</u>
2. razina	podjela na tri aspekta	<u>prostor</u>	<u>vrijeme</u> <u>pojmovno značenje</u>
3. razina	neograničena podjela u diskursu	pr ₁ pr ₂ pr ₃	v ₁ v ₂ v ₃ po ₁ po ₂ po ₃

¹ Sheme preuzete iz M. L. López (1970: 133).

3.11. Specifičnosti španjolskih prijedloga

U ovom ćemo poglavlju reći nešto o spajanju španjolskih prijedloga s elementima koji ih slijede, o grupiranim samostalnim prijedlozima te o nultom prijedlogu.

3.11.1. Spajanje španjolskih prijedloga s elementima koji ih slijede

Jedna je od specifičnosti španjolskih prijedloga da se u određenim slučajevima spajaju s elementima koji ih slijede. To su prijedlozi *a* i *de* u slučaju kad iza njih slijedi određeni muški član *el* (npr. *Llegamos al pueblo.*, *Costa del sol.*), odnosno prijedlog *con* kad ga slijede povratne zamjenice prvog, drugog i trećeg lica jednine (npr. *Quédate conmigo.*, *Voy contigo.*, *Lo llevó consigo.*). Razlog ove pojave fonetske je prirode. U ENGLE (2006: 85) u poglavlju o sintaktičkoj fonologiji obrađuje se i kontrakcija između prijedloga i elementa koji slijedi, pri čemu se kaže sljedeće: *No existen en español caracteres fonemáticos de tipo general capaces de determinar el límite entre dos voces contiguas dentro del grupo fónico construido por dos o más palabras, como no sea la realización de la pausa virtual. Sin embargo hay que tener en cuenta lo siguiente: (...) 5° Se produce fusión de palabras en contacto, sin dar nacimiento a una forma flexiva, derivada o compuesta. Así en los casos de elisión y contracción: del=de el, al=a el, o sin ellas, como en conmigo, contigo, consigo...*

U *Nueva gramática de la lengua española* (2009: 2224) pak stoji: *La preposición y el artículo forman las amalgamas, contracciones o conglomerados al (a + el) y del (de + el). La ortografía española actual no admite ninguna otra forma compleja de este tipo...*

3.11.2. Grupirani samostalni prijedlozi

Polazimo od teorije, za koju možemo reći da je općeprihvatljiva, da svi prijedlozi imaju početno, tj. originalno konkretno prostorno značenje, iz kojeg se potom razvilo vremensko značenje, odnosno nedimenzionalna značenja. Tijekom vremena i jezičnog razvoja osnovni odnosi koje prijedlozi izražavaju, a koji se odnose na smještaj ili kretanje u prostoru, počinju se primjenjivati na vrijeme, a kasnije se počinju odnositi i na velik broj apstraktnih odnosa, primjerice na uzrok, posljedicu, sredstvo i tako dalje. Ovakva nam hipoteza na određeni način može objasniti pojavu konstrukcija koje se sastoje od dvaju ili triju samostalnih prijedloga. U romanskim jezicima s nestankom padežnog sustava sintaktičke su strukture reducirane samo

na prijedložni sustav, koji se s vremenom morao obogaćivati značenjima i kombinacijama da bi mogao prenijeti velik broj odnosa. Tako su se počele pojavljivati prijedložne grupacije od kojih jedne danas tvore prijedložne izraze, a druge grupirane samostalne prijedloge. Grupirani samostalni prijedlozi služe da bi se izbjegla dvosmislenost ili nedovoljna preciznost u diskursu. Oni funkcioniraju tako da prvi prijedlog uspostavlja odnos između upravne riječi i cjeline koju tvore drugi prijedlog i njegova zavisna riječ.

Edyta Waluch de la Torre (2007: 92), uzimajući kao polazište više od deset leksikografskih i gramatičkih izvora¹ sastavila je popis grupiranih samostalnih prijedloga u španjolskom jeziku. Od dvaju se prijedloga sastoje: *a por, bajo de, de a, de en, de entre, de hacia, de para, de por, de sobre, desde con, desde con, desde en, desde por, en hasta, hacia a, hacia abajo, hasta con, hasta de, hasta en, hasta hacia, hasta para, hasta por, hasta sin, hasta sobre, para con, para de, para desde, para en, para entre, para por, para sin, para sobre, por ante, por bajo, por el contrario, por de, por entre, por sobre, según con, según para i tras de*. Mnogo su rjeđi grupirani samostalni prijedlozi koji se sastoje od triju elemenata. U španjolskom su to: *de para entre, desde por entre, en entre de, hasta de con i hasta para por*.

Samuel Gili Gaya (2000: 246) ističe posebnost grupiranih samostalnih prijedloga u španjolskom jeziku i kaže sljedeće: *Las preposiciones carecen de acento propio y se usan siempre en proclisis con su término, con lo cual se fortalece y expresa la unidad de ambos. El conjunto así formado puede unirse a otra preposición, dando lugar a complejos muy característicos de nuestro idioma, en los que la aglomeración de preposiciones expresa una variedad de relaciones no alcanzadas por ninguna otra lengua moderna.*

U *Nueva Gramática*, RAE (2009: 2245) grupirani se samostalni prijedlozi nazivaju *las secuencias de preposiciones*, što bismo mogli prevesti kao „prijedlozi u nizu” ili „slijed samostalnih prijedloga”. Za njih se kaže da se sastoje od dvaju prijedloga – jako rijetko od više od dvaju – koji slijede jedan drugoga, kao u primjeru *por entre los árboles*. Oni tvore složene prijedložne sintagme, odnosno konstrukcije u kojima jedna prijedložna sintagma ima funkciju zavisne riječi drugog prijedloga. Gledajući to na ovaj način, prethodno spomenuti primjer *por entre los árboles* raščlanit ćemo ovako (*por(entre los árboles)*), umjesto ovako (*por entre)(los árboles)*. Zavisna riječ prijedloga *por* jest *entre los árboles*, sintagma koju možemo zamijeniti riječju *allí* ili *dónde*.

¹ Nije precizirala koji su to izvori.

RAE u ENGLE (2009: 435–436) navodi prijedloge koji se najčešće grupiraju jedni s drugima:

- a) *de* mogu slijediti dopune koje se tvore prijedlozima *a, entre, hacia, por* i *sobre*: *de a cuarenta pesetas el litro, de entre unas breñas, de hacia Oriente, de por sí, de por el piano*
- b) *desde* može stajati ispred prijedloga *por*: *desde por la mañana*
- c) *hasta* može stajati ispred prijedloga *con, de, en, para, por, sin* i *sobre*: *hasta con su padre, hasta de treinta años, hasta en misa, hasta para ser cauto, hasta por los codos, hasta sin zapatos, hasta sobre los montes más altos*
- d) *para* mogu slijediti prijedlozi *con, de, desde, en, entre, sin* i *sobre*: *para con chocolate, para de repente, para desde lejos, para en llegando, para entre nosotros, para sin estudios, para sobre la chimenea*
- e) *por* može stajati ispred prijedloga *ante, bajo, de* i *entre*: *por ante mí el njoario, por bajo la mesa, por de pronto, por entre unas mantas*
- f) od druge polovice 19. st. u pučkom govoru u Španjolskoj počeo se upotrebljavati izraz *a por* s glagolima kretanja, primjerice: *Ir a por agua., Vengo a por tí., Vuelvo a por el pan.* Ova je upotreba bila posebice raširena u svakodnevnom govoru središnjega dijela poluotoka, a moguće ju je pronaći i u nekim pisanim djelima. U učenim su krugovima na nju pak gledali kao na nešto vulgarno, te su je izbjegavali.

Iako mnogo rjeđe, prijedlozi se mogu grupirati i po tri, kao u primjerima: *Yo os suplico, señor, que lo que aquí dijere no sea más de para entre nosotros* (A. der Valdés, *Diálogo de las cosas ocurridas en Roma*, 1.^a parte); *Tiene un aeroplanito, mano, con motor de a de veras* (M. Azuela, *La Marchanta: Juan Cocoliso*, II); *Desde por entre la espesura nos acechaban sin ser vistos*. Pri analizi takvih grupacija potrebno je imati na umu moguću promjenu gramatičke funkcije nekog od prijedloga, kao što je to na primjer u rečenici: *Hasta de con sus padres fueron a buscarla.*, gdje je *hasta* prilog sa značenjem španjolskih riječi *aun/aún* (hrv. „još, čak, štoviše, iako, premda, makar”) ili *incluso* (hrv. „uključivši”).

Prijedlozi u kombinaciji s drugim riječima često tvore fiksne izraze koji imaju pridjevno, priložno, vezničko, prijedložno ili glagolsko značenje, a rječnici ih često tako i označavaju. U nastavku prikazujemo primjere takvih izraza. Primjeri izraza s pridjevnim značenjem: *de noche* [hrv. „noćni” – odnosi se na *traje* (hrv. „odijelo”), *mesita* (hrv. „ormarić”), *de servicio* [hrv. „za djelatnike” – odnosi se na *puerta* (hrv. „vrata”), *escalera* (hrv. „stubište”), *sin par* [(hrv. „bez premca” – odnosi se na *hermosura* (hrv. „ljepota”). Primjeri su izraza s priložnim značenjem: *a*

bulto, a sabiendas, de golpe, en volandas, por de pronto, sin tasa. Primjeri su izraza s vezničkim značenjem: *para que, a fin de, en cuando que, sin embargo, por más que, supuesto que.* Primjeri su izraza s prijedložnim značenjem: *acerca de, alrededor de, frente a, junto a, enfrente de, por encima de, debajo de.* Primjeri su izraza s glagolskim značenjem, s tim da se ovo odnosi na frazne glagole (šp. *perífrasis verbales*), koji se tvore od glagola iza kojeg slijede prijedlog i infinitiv: *ir a + inf. (El tren va a llegar.), echar a + inf. (echar a correr/andar...), ponerse a + inf. (ponerse a comer/estudiar/hablar...), venir a + inf. (He venido a cambiar de ideas.), llegar a + inf. (He llegado a pensar que tiene usted razón.), acabar de + inf. (Don Antonio acaba de pasar.), volver a + inf. (Vuelvo a sospechar.), haber de + inf. (He de premiar tu buena acción.), tener de + inf. (Tengo de decir la verdad.), deber de + inf. (Deben de volver.).*

Pavón Lucero (1999: 575–577), govoreći o grupiranim samostalnim prijedlozima i nazivajući ovaj fenomen kombinacijom prijedloga (šp. *combinación de presposiciones*), daje objašnjenja i primjere za slučajeve u kojima se ne radi o grupiranim samostalnim prijedlozima koji imaju strukturu [prijedložna sintagma (prijedložna sintagma)], naglašavajući da se tom temom bavio Bosque (1993: *Preposición tras preposición*, u *Homenaje al Profesor Ramón Trujillo*) te da ona preuzima neke od njegovih primjera.

Najprije se izdvajaju konstrukcije u kojima se *hasta* upotrebljava kao prilog koji ima značenje slično riječi *incluso* (hrv. „uključivši”), a ne kao prijedlog koji bi označavao krajnju granicu određenoga kretanja kroz prostor ili vrijeme, kao u primjerima:

Lo veo hasta en la sopa.

Lleva gabardina hasta en verano.

Aquí hay que pedir permiso hasta para toser.

Se mete hasta con su madre.

Slijede konstrukcije u kojima prijedlog slijedi priložni izraz čiji je sastavni dio prijedlog. U tom slučaju zavisni element nije prijedložni izraz, nego prilog. Navode se primjeri:

Estoy haciendo gestiones desde por la mañana.

No volveré a verle hasta por la noche.

Tengo que terminar el trabajo para por la tarde.

Las condiciones del contrato para en lo sucesivo.

Guárdalo para por si acaso.

Un abrigo para de día.

Un día de entre semana.

Este es el traje de por la noche.

Postoje i primjeri u kojima dva prijedloga tvore priložni izraz ili su njegov dio, kao u rečenicama:

En la taberna, por contra, habia cierta animación.

Una buena novela, un buen cuento o una buena obra teatral no constituyen de por sí una garantía.

Por de pronto, vamos a dejarlo tal como está.

Prijedlog *de* katkad dolazi iza nekih prijedloga s mjesnim značenjem, ali ne zato što je ondje doista potreban, nego zato što je u tim slučajevima riječ o analogiji s priložnim izrazima koji imaju mjesno značenje, kao što su na primjer *encima de* ili *debajo de*. Primjeri koji nam to pokazuju su sljedeći:

Vi dos hombres sentados frente a frente, ante de otra mesa.

Y por ningún medio que ellos hicieron contra de los soldados, jamás los soldados los quisieron dejar de pasar.

Después, las medias de algodón, y sobre de estas, las medias de seda.

Hacía algunas indicaciones y se iba, tras de mirarlas muy fijo.

I na kraju se navodi kombinacija prijedloga *con* i *para*. Ta dva prijedloga u određenim slučajevima mogu imati slično značenje, to jest kad upućuju na onoga koji ima neku korist od određene radnje, kao u primjerima:

Ha sido un ángel para mí. / Se ha portado muy bien conmigo.

U mnogim se konstrukcijama upotrebljavaju oba prijedloga, no mogli bismo izuzeti koji od njih i time ne bismo bitno promijenili značenje.

Afable para con los humildes.

Los deberes para con Dios.

No postoje i primjeri u kojima bi izostavljanje prijedloga *con* dovelo do nedovoljne jasnoće u značenju jer osim navedenog značenja prijedlog *para* može značiti i „prema mišljenju” (šp. *en opinión de*), kao u primjerima:

Fue una gran deferencia para (con) los periodistas.

Era muy rudo {para conmigo / para mí}.

3.11.3. Nulti prijedlog (šp. *preposición cero*)

Kad se osvrće na nulti prijedlog, Trujillo (1971: 240–241) kaže da se u španjolskom jeziku sa sigurnošću može utvrditi postojanje samo jednoga nultog prijedloga, a to je u slučaju izravnog objekta. U određenom kontekstu moguće su dvije varijante: nulti prijedlog (\emptyset) ili prijedlog *a*, što ovisi o semantičkom značenju zavisne riječi, kao u primjerima *veo \emptyset libros / veo a Juan*. On nadalje objašnjava i semantičke komponente koje određuju da će se u određenom kontekstu upotrijebiti prijedlog *a*. Kaže da su to prema Bellu *personalidad y determinación*, koncepti koje Lapesa precizira objašnjavajući da ispred izravnog objekta dolazi prijedlog kad taj izravni objekt *designa un ente personal o grupo de personas vistos en su individualidad concreta o como suma de individuales concretas*.

Andrés Gallardo u svom članku *La preposición cero* (2012) sistematizira pristup Ambrosia Rabanalesa ovoj temi te daje primjere koji potvrđuju postojanje nultog prijedloga, a koji je u biti izostavljanje prijedloga, što čini kontrast upotrebi prijedloga u određenom kontekstu. Rabanales je u svojoj analizi (*Las funciones gramaticales*, 1966) pretpostavio postojanje nultog prijedloga kod izravnog objekta, gdje upotreba prijedloga *a* čini kontrast slučajevima kad se na tome mjestu spomenuti prijedlog ne upotrebljava. Gallardo u svom radu navodi da gotovo sve dobro poznate gramatike španjolskog jezika, kao što su Bello (*Gramática de la lengua castellana*, 1949[1847]), La Real Academia (*Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*, 1974), Fernández (*Gramática española*, 1985–87), Gili Gaya (*El curso superior de sintaxis española*, 1961), Seco (*Gramática esencial de español*, 1991) i određene studije (Montes Giraldo: *Sobre el objeto directo preposicional*, 2006 i Torrego Salcedo: *El complemento directo preposicional*, 1999), navode kako se izravni objekt može upotrebljavati s prijedlogom ili bez njega. Prevladava mišljenje da je kontrast između upotrebe i neupotrebe prijedloga u danom kontekstu vezan uz semantičko obilježje *osoba* ili barem *živo* izravnog objekta te određuje prisustvo, odnosno odsustvo prijedloga (klasični primjeri koji ovo

potvrđuju su: *Miró el paisaje* i *Miró a su hijo*.). U širem je smislu utvrđeno da specifikacija onoga na što se izravni objekt odnosi također može uzrokovati upotrebu prijedloga, dok nespecifikacija može rezultirati njegovom neupotrebom (na primjer: *necesito a una secretaria* i *necesito una secretaria*). Ovo upućuje na to da je kontrast između prisustva i odsustva prijedloga, barem uz izravni objekt, važna činjenica koja utječe na opis jednoga važnog aspekta sintaktičke strukture španjolskog jezika, ali i na poučavanje adekvatne upotrebe tog aspekta. U nastavku svog rada Gallardo navodi te analizira i druge primjere koji se pojavljuju u svakodnevnoj upotrebi u španjolskom jeziku, a u kojima je moguće izostaviti prijedlog. Navodi primjere s priložnom oznakom vremena i mjesta. Izostavljanje prijedloga ispred priložne oznake vremena vidimo u rečenici:

1.) *Trabajó el lunes.*

koja se može usporediti sa sljedećim rečenicama (koje su gramatički u potpunosti točne i upotrebljavane u španjolskom jeziku):

2.) *Trabajó desde el lunes.*

Trabajó hasta el lunes.

Trabajó durante el lunes.

Jasno je da *Trabajó desde el lunes.* znači da je ponedjeljak početak procesa rada, *Trabajó hasta el lunes.* označava da je taj dan završio proces rada, a *Trabajó durante el lunes.* nas informira da se proces rada odvijao tijekom tog dana bez određivanja početne i završne točke. Pogledamo li pak *Trabajó el lunes.*, uočiti ćemo da nas ta rečenica informira samo o tome da je ponedjeljak dan kad se proces rada odvijao, ali bez ikakvih drugih značenjskih nijansi. Nedostatak prijedloga značajan je i funkcionalan te predstavlja primjer nultog prijedloga, a rečenicu možemo prikazati i ovako:

3.) *Trabajó Ø el lunes.*

Izostavljanje prijedloga ispred priložne oznake mjesta vidimo u rečenici:

4.) *Pasó la valla.*

koja se može usporediti s rečenicama:

5.) *Pasó sobre la valla.*

Pasó bajo la valla.

U ovom primjeru rečenica *Pasó la valla*. samo prenosi poruku da je prepreka (*la valla* – hrv. „ograda, prepona, prepreka”) prijeđena, ali ne specificira je li se to dogodilo iznad, ispod, pokraj. Opet je riječ o bitnoj odsutnosti prijedloga, što možemo funkcionalno prikazati i ovako:

6.) *Pasó Ø la valla*.

Svoj rad zaključuje tvrdnjom da su navedeni primjeri normalna pojava u svakodnevnom španjolskom jeziku te da promatrani na taj način omogućavaju objašnjenje funkcioniranja dopuna, posebice izravnog objekta, kako s morfosintaktičkoga tako i sa sintaktičkoga gledišta.

3.12. Proučavanje španjolskih prijedloga od 20. stoljeća nadalje

Waluch de la Torre (2007: 25–27) daje pregled proučavanja španjolskih prijedloga (ali i prijedloga općenito) u 20. stoljeću, a odlomci koji slijede u najkraćim će crtama prenijeti osnovne informacije iz tog pregleda.

U Španjolskoj su se prve analize prijedloga na akademskoj razini pojavile dvadesetih i tridesetih godina prošlog stoljeća. Bili su to vrlo općeniti opisi, mogli bismo reći uvodni, ali i inovativni za to vrijeme.

Četrdesetih se godina pojavljuju shematizirani podaci o konceptu prijedloga temeljeni na teorijama koje su postavili de Saussure i Hjemslev. Strukturalističke i formalističke ideje nadahnule su niz istraživanja gramatičkih kategorija i odnosa među rečeničnim sintagmama (šp. *sintagmas oracionales*). Sve se više proučava međusobni etimološki utjecaj između prijedložnog i padežnog sustava oslanjajući se na povijest romanskih jezika.

Nakon toga dolazimo do vrlo plodnoga lingvističkog razdoblja. Autori poput Bröndala i Pottiera izlažući svoje nove poglede na prijedložne funkcije sve više bude zanimanje lingvista za pitanja koja se tiču taksonomije i klasifikacije prijedloga, te se detaljnije analiziraju funkcije prijedloga kao elemenata relacije i subordinacije. Ballyjeve i Tesnièreove teorije transpozicije ili translacije, a koje su inspirirane Lenzom (1920), također istražuju leksičke mehanizme i odvajaju ih od sintaktičkih struktura te nailaze na dosta uspjeha među lingvistima, posebice sedamdesetih i osamdesetih godina.

Osim već spomenutih struja sedamdesetih godina, Coseriu (1973) piše svoje djelo *Teoría del lenguaje y lingüística general*, koje budi interes među lingvistima. Nadopunjuje koncept tradicionalno nazvan „jezična kompetencija” te reanalizirajući de Saussurea proširuje objašnjenja i analizu vezanu uz *saber elocutivo y expresivo*. Na osnovi koncepta gramatičkih semantičkih polja i leksičkih semantičkih polja, koje Coseriu razlikuje, pojavljuju se semantičke i sintaktičke analize.

Principi i načini analize generativne i transformacijske gramatike Chomskoga još uvijek služe kao polazište za neka istraživanja, no od devedesetih godina nadalje polako ih zamjenjuju kognitivni koncepti koji nude idejnu funkciju percepcije jezika.

Sedamdesetih godina nalazimo na dosta koherentnija i plodnija istraživanja o prijedlozima. Treba napomenuti da u ovo doba nastaju radovi koji se bave istraživanjem opće lingvistike i koji uključuju dijelove posvećene prijedlozima te potiču zanimanje i na određeni način utječu na druge radove koji su komparativnoga karaktera.

Osamdesetih se godina pojavljuju istraživanja koja su usmjerena na specijalizaciju, koja pokušavaju utvrditi kako španjolski jezik strukturira prostor uz pomoć prijedloga, dok se neki bave pitanjem kako govornici španjolskog jezika doživljavaju prostor kroz jezik. Pojavljuju se i komparativni radovi koji se bave romanskim jezicima.

Devedesete godine obiluju radovima koji se bave prijedlozima. U ovom su razdoblju istraživanja specijalizirana. Ističu se ona koja se bave prostornom dimenzijom.

Neke od novijih analiza uključuju: Cifuentes Honrubia (2001) *Locuciones prepositivas. La gramaticalización preposicional en español*, odnosno autore kao što su Pavón Lucero, Martínez Marín, Moya Corral...

Prijedlozi u španjolskom jeziku uglavnom se proučavaju monolingvalno. Proučavaju se funkcije i strukture sa semantičkog i sintaktičkog stajališta. Obiluju didaktičke i pedagoške monografije koje analiziraju učenje i usvajanje španjolskoga kao stranog jezika. S pojavom kognitivne lingvistike radovi se usmjeravaju na pragmatiku i metode poučavanja.

Zbog strukturalne razlike između jezičnih skupina, analize prijedloga u španjolskom i hrvatskom jeziku međusobno se razlikuju. Španjolski se prijedlozi analiziraju s više gledišta jer je njihova uloga u jeziku kompleksnija od uloge prijedloga u hrvatskom jeziku. Naime, u hrvatskom jeziku prijedlozi nemaju tako kompleksnu ulogu zbog raznolikosti i ovisnosti na morfološkom i sintaktičkom planu.

4. HRVATSKI PADEŽNI SUSTAV I PRIJEDLOZI U HRVATSKOM JEZIKU

Kad govorimo o prijedlozima u hrvatskom jeziku, treba imati na umu da hrvatski jezik, kao i drugi slavenski jezici, ima sustav padeža uz koji su prijedlozi vezani. Imenice i zamjenice dobivaju morfološke nastavke ovisno o padežu. Nastavci uspostavljaju određene odnose među elementima u rečenici te oni, ovisno o padežu, poprimaju određenu službu u rečenici.

Opis sintaktičke službe padeža u najkraćim crtama te odnos prijedloga i padeža preuzeti su iz *Gramatike hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* (2005) autora J. Silića i I. Pranjkovića.

4.1. Hrvatski padežni sustav

Hrvatski jezik ima sedam padeža: nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, lokativ i instrumental. Dije se na glavne ili samostalne i kose ili nesamostalne. Samostalni nisu ovisni o drugim riječima u spoju riječi ili u rečenici, i to su nominativ i vokativ, dok nesamostalni ovise o nekoj drugoj sastavnici spoja riječi ili o nekom drugom članu rečeničnog ustrojstva, i to su svi ostali padeži.

4.1.1. Samostalni padeži

Nominativ

Primarna je služba nominativa u rečenici služba subjekta, primjerice: *Mi smo zakasnili.*, *Ulice su opustjele.*

Osim toga, nominativ se vrlo često nalazi u službi predikatnog imena, npr. *On je dobar čovjek.*, *To je laž.* Javlja se i kao sastavni dio priložne oznake, npr. *Gladan je kao vuk.* Takav se nominativ može i posve osamostaliti i funkcionirati kao iskaz, npr. *Pozor!*, *Vatra!*

Izvan rečenice nominativ vrlo često služi za najrazličitije vrste imenovanja, npr. *bijelo vino*, *Ivan Petrović*, *Jadransko more* i slično.

Vokativ

Vokativ je najsamostalniji padež, a služi za oslovljavanje sugovornika, uspostavljanje komunikacije, odnosno kao poziv sugovorniku da sudjeluje u komunikacijskom činu. Njegova izrazita sintaktička samostalnost razlog je što se vokativ u pisanom tekstu uvijek odvaja zarezom (kad je na početku ili na kraju rečenice) ili zarezima (kad je unutar rečenice), primjerice: *Ivane, reci što se dogodilo.*, *Što ima novo, prijatelju?*, *Sve je to, dragi moj, već davno dogovoreno.*

4.1.2. Nesamostalni padeži

Nesamostalni padeži mogu imati velik broj različitih službi u rečenici. Mogu to biti različiti rečenični članovi (bliži i dalji objekt, priložna oznaka, dio predikata, atribut, apozicija), a mogu biti i zavisne sastavnice različitih spojeva riječi i različitih rečeničnih članova (bližega i daljega objekta, priložne oznake, nesročenoga atributa, apozicije).

Genitiv

Genitiv je padež ticanja te od svih kosih padeža ima najšire i najopćenitije značenje. On znači da je neki predmet u odnosu s nekim drugim predmetom, bilo u prostornom, vremenskom ili nekom logički složenijem odnosu, drugim riječima, može značiti udaljavanje predmeta od predmeta, pripadnost predmeta drugomu predmetu, svojstvo predmeta, dio predmeta, izuzimanje, potjecanje, uzročno-posljedičnu povezanost među predmetima ili događajima i slično.

S obzirom na konkretnija značenja i službe, može se izdvojiti više različitih tipova besprijedložnoga genitiva:

Posvojni genitiv označuje posjednika, to jest predmet (posebice često osobu) kojemu što pripada, onoga koji što posjeduje, a dolazi uz imenske riječi koje označuju posjedovano, npr. *sestra moga prijatelja*, *pjesme Tina Ujevića*.

Subjektivni genitiv označuje vršitelja ili prouzročitelja kakve radnje i dolazi uz imenske riječi koje označuju tu radnju, npr. *povratak ratnika*, *izvještaj predsjednika*.

Objektivni genitiv označuje predmet (objekt) kakve radnje i također dolazi uz imenice koje označavaju radnju, npr. *gradnja bolnice*, *slušanje glazbe*.

Objasnidbeni (eksplikativni) genitiv služi za objašnjavanje sadržaja imenice na koju se odnosi, npr. **sadržaj romana, raspored predavanja**.

Dijelni (partitivni) genitiv dolazi uz riječi koje označavaju količinu (obično imenice i priloge), mjeru kakve tvari (označava se imenicama) ili uz brojeve, npr. *malo vremena, litra mlijeka, sedam pitanja*.

Slavenski genitiv dobio je ime po tome što je svojstven slavenskim jezicima. Dolazi u niječnim konstrukcijama na mjestu akuzativa u službi izravnog objekta, npr. *Ne podnosi ljetnoga sunca*. Takav je genitiv, osim uz glagol **nemati**, u suvremenome standardnom jeziku rijedak i ponešto stilski obilježen.

Vremenski genitiv označuje vrijeme u kojem se što zbiva i u pravilu dolazi u službi priložne oznake vremena, npr. *Bilo je to prošloga ljeta*. Uz takav genitiv obavezno dolazi pridjevna riječ.

Genitiv svojstva ili kvalitativni genitiv označuje svojstvo (kvalitetu) neotuđiva predmeta ili dijela predmeta. I on, kao i vremenski genitiv, dolazi isključivo s pridjevnim riječima, npr. *starica niska rasta, glumac osrednjih mogućnosti*.

Ablativni genitiv označava kakvo odvajanje, udaljavanje, lišavanje koga ili čega, a dolazi uz glagole kojima se imenuje udaljavanje od predmeta, odvajanje, lišavanje čega i slično, i to kao njihova dopuna (objekt), npr. *osloboditi se treme, čuvati se prehlade*.

Emfatični genitiv izražava kakve emocije (divljenje, ushit, iznenađenje, čuđenje i slično) ili označuje kakvo zaklinjanje, npr. **Budala!**, *Čudna mi čuda!*, **Života mi!**

Uz genitiv dolazi najveći broj prijedloga, više nego uza sve ostale padeže zajedno. To je zato što je genitivno značenje najšire (značenje ticanja, odnosa u vrlo široku smislu), pa ima i najviše razloga da se takvo značenje konkretizira ili precizira. Upravo tomu prijedlozi i služe. U posljednje je vrijeme broj prijedloga s genitivom i porastao jer se neki prijedlozi (*nasuprot, usprkos, unatoč...*), koji su se prije slagali s dativom, danas sve češće slažu s genitivom iako norma preporučuje da se i dalje slažu s dativom ili da takvo slaganje barem bude primarno.

Dativ

Temeljno je značenje dativa negranična direktivnost, to jest odnos dvaju predmeta pri kojem se jedan predmet približava drugome, i to tako da jedan drugomu služi kao orijentir. Iz toga su se onda razvila druga značenja kao što su značenje cilja, davanja, pripadanja, namjene i tako dalje.

S obzirom na konkretnija značenja i funkcije razlikuju se ove vrste besprijedložnoga dativa:

Dativ negranične direktivnosti ili *dativ smjera* jest onaj u kojem dolazi do izražaja temeljno značenje dativa, npr. *približiti se požaru, prići susjedu*.

Dativ namjene označuje predmet (posebice često osobu) kojemu se što namjenjuje i dolazi uz glagole koji označuju kakvo davanje ili kakvo govorenje kao njihov neizravni objekt (obično uz izravni objekt u akuzativu), npr. *pokloniti (haljinu) sestri, reći svima, zahvaliti dobročinitelju*.

Dativ koristi ili štete vrsta je dativa namjene, s tim da on označava onoga kojemu se što čini s ciljem da mu bude na korist ili na štetu, npr. *služba njegovu visočanstvu, oteti slabima*.

Posvojnim dativom naziva se dativ (često enklitički oblik zamjenice) čije je značenje vrlo blisko značenju posvojnih zamjenica, pa su takvi dativi njima (tim zamjenicama) i zamjenjivi. Primjeri: *Kako ti je zdravlje?, Gdje su mi naočale?*

Dativ interesa (ili *etički dativ*) pretpostavlja da je onomu što se označuje dativom u interesu, stvarnome ili tobožnjemu, da se dogodi (ili ne dogodi) ono o čemu se priopćuje. Takva je poraba dativa svojstvena prije svega razgovornom stilu, npr. *Kako ste mi?, Da si ti meni živ i zdrav!*

Dativ s infinitivom jest konstrukcija koja je česta u starijem jeziku. U suvremenome je jeziku rijedak. Uz to je često i frazeologiziran, npr. *Valja nam krenuti*. Takav dativ često dolazi i u rečenicama koje izražavaju kakvu mogućnost, potrebu ili nužnost, npr. *Što nam je činiti?*

Emfatični dativ dolazi ponajprije u zakletvama (prisegama) i označuje onoga ili one na koje se zakletva odnosi, kojima je ona namijenjena (ono u što se tko zaklinje dolazi u genitivu). Takav je dativ obično sličan posvojnemu dativu. Njegova je poraba ograničena uglavnom na razgovorni stil, npr. *Majke mi moje!, Tako ti zdravlja!*

U hrvatskome standardnom jeziku s dativom se slaže malo prijedloga. Oni su k tomu (osobito kad dolaze u značenju koje ponavlja osnovno značenje dativa) zališni, posebice prijedlozi *k* i *prema*. Ostali dativni prijedlozi (*nadomak, nadohvat, nasuprot, usprkos* i *protiv*) dolaze sve češće s genitivom. Dativ je dakle padež koji u hrvatskome standardnom jeziku teži tomu da se oslobodi prijedloga, da postane antiprepozicional (suprotno od lokativa, koji je uvijek prepozicional).

Akuzativ

Temeljno je značenje akuzativa granična direktivnost, to jest odnos dvaju predmeta gdje jedan predmet, njegov dio ili prostor u njegovoj blizini, služi kao cilj kretanja ili kakve druge aktivnosti vezane uz drugi predmet. Za razliku od dativnog značenja, kod kojega drugi predmet služi kao orijentir, akuzativom se daje obavijest o tome da se taj cilj doista dostiže, da služi kao stvarna granica kretanju. Zato je akuzativ pogodan da bude padež izravnog objekta, tj. predmet na kojemu se ili u vezi s kojim se obavlja kakva radnja.

S obzirom na tipična značenja i funkcije govori se o ovim vrstama akuzativa:

Akuzativ izravnoga (direktnoga) objekta dolazi kao dopuna prijelaznim glagolima i u rečenici označuje predmet koji je izravno uključen u radnju, koji u pravilu mijenja i samu narav radnje, primjerice: *pisati pismo, tražiti posao, brati jagode.*

Vremenski akuzativ sličan je vremenskom genitivu i često zamjenjiv njime, npr. *ove noći* i *ovu noć, prošloga ljeta* i *prošlo ljeto*. U svim je tim primjerima – i s genitivom i s akuzativom – obvezna pridjevna riječ uz imenicu. Međutim, akuzativni oblik ne može imati spoj riječi apozicijskoga (nego samo atributnoga) tipa. Tako vremenski genitiv tipa (*bilo je to*) *mjeseca svibnja* nije zamjenjiv vremenskim akuzativom (*bilo je to*) *mjesec svibanj*. Poseban tip vremenskog akuzativa susreće se u pozdravima (i nije zamjenjiv vremenskim genitivom), npr. *Laku noć!, Dobar dan!*

Akuzativ mjere označuje količinu čega i odgovara na pitanje koliko je čega. Često je to mjera vremena, kao u primjerima *kasniti tjedan dana, šutjeti neko vrijeme*. Ni takav akuzativ nije zamjenjiv genitivom. Međutim, akuzativ mjere rabi se i u vezi s prostornim odnosima i u vezi s drugim predmetima i/ili tvarima koje se mogu mjeriti, npr. (*visok*) *stotinu metara, (popiti) čašu mlijeka, (kupiti) kilogram kruha.*

Načinski akuzativ dolazi u nekim više ili manje frazeologiziranim konstrukcijama zajedno s prijedložnim akuzativom, npr. *Idu ruku pod ruku., Stajali su rame uz rame.*

Akuzativ s prijedlozima dolazi u različitim značenjima i slaže se s više prijedloga, od kojih neki dolaze samo s akuzativom, neki s akuzativom i lokativom, neki s akuzativom i instrumentalom, a po jedan s akuzativom i genitivom te s akuzativom, lokativom i genitivom. Oni koji dolaze s akuzativom s jedne, odnosno s lokativom ili instrumentalom s druge strane međusobno se razlikuju po tome što su akuzativni vezani uz kretanje i graničnu direktivnost (dostizanje cilja), a lokativni i instrumentalni uz mirovanje, statičnost, zadržavanje u postojećim okvirima i slično, npr. *ići na ulicu* prema *biti na ulici* ili *izaći pred kuću* prema *sjediti pred kućom.*

Lokativ

Lokativ ima prostorno značenje. Označuje mjesto vezano uz mirovanje, statičnost, nepokretnost. U takvu značenju mjesta u pravilu je isključeno kretanje ili se ono odvija unutar granica predmeta označena imenicom u lokativu. Takav lokativ u najvećem broju slučajeva služi kao priložna oznaka ili kao dalji (neizravni) objekt. Specifičan je po tome što u hrvatskome standardnom jeziku dolazi isključivo uz prijedloge.

Instrumental

Glavno je značenje instrumentala sredstvo, to jest označavanje predmeta koji služi da se njime ili uz njegovu pomoć obavi kakva radnja. Tomu je značenju blisko i značenje društva, pa instrumental često ima i to značenje. (U hrvatskom jeziku to se značenje u pravilu izražava prijedložno-padežnim izrazima s prijedlogom *s*.) Osim toga, instrumental često funkcionira kao dalji objekt (*Bavi se glazbom.*), kao priložna oznaka, i to najčešće priložna oznaka mjesta (*Vozi lijevom stranom.*), vremena (*Prima subotom.*) ili načina (*Netko se približava trkom.*), te, još češće, kao imenski dio predikata (*Imenovan je predstojnikom.*), a može dolaziti i kao nesročeni atribut (*trgovina voćem*).

Od raznolikih službi i značenja instrumentala posebno treba upozoriti na ove:

Instrumentalom sredstva označuje se predmet kojim se ili uz pomoć kojeg se obavlja kakva radnja, npr. *putovati vlakom*, *prijetiti prstom*, *častiti kavom*.

Subjektivni instrumental također označuje sredstvo, ali se rabi u pasivnim konstrukcijama za oznaku pokretača radnje (agensa), obično onda kad je pokretač, ili bolje reći uzročnik, prouzročitelj radnje kakva vanjska ili unutrašnja neživa sila, npr. *oblak tjeran vjetrom*, *Svi su bili obuzeti strahom*. (Kad se takve konstrukcije preoblikuju u aktivne, pokretač radnje označen instrumentalom postaje subjekt, pa se zato i naziva subjektivnim.)

Predikatni instrumental dolazi kao imenski dio predikata uz oblike glagola *biti*, ali uza značenjski nepotpune (suznačne) glagole tipa *postati*, *imenovati*, *nazvati* i slično, npr. *Imenovana je pomoćnicom ministra.*, *Nazivaju ih pogrdnim imenima*. (Uz glagol *biti* običniji je na tome mjestu nominativ.)

Prostorni instrumental ili prosekutiv vrlo je čest i označava mjesto na/po kojem se odvija kakvo kretanje ili kakva druga slična radnja, npr. *šetati lijevom stranom ulice*, *letjeti zrakom*.

Vremenski instrumental rezerviran je za neka specifična vremenska značenja i načelno se ograničuje na uzak krug riječi. Tako primjerice kad imenica znači dan, posebice dan u tjednu, onda se veže uz učestale glagole (ili čak neučestale čini učestalima) i dobiva značenjsku nijansu „svaki”. Imenice koje označuju dan u tjednu pritom se rabe u jednini, npr. *Nedjeljom se odmaramo.*, *Rade samo utorkom.* Instrumental duga trajanja dolazi samo u množini i tvori se od riječi koje označuju mjeru vremena, npr. *Čeka satima/danima/mjesecima.*

Instrumental daljeg objekta dolazi kao dopuna uz glagole koji zahtijevaju objekt u besprijedložnom instrumentalu. I u takvim je dopunama često prisutno značenje sredstva, npr. *Bavi se znanstvenim radom.*, *Obiluje svim pogodnostima.*

Instrumental podrijetla ili ablativni instrumental označuje ono na osnovi čega se govori o podrijetlu koga ili čega, npr. *On je rodnom Slovenac.*, *Oni su podrijetlom s juga.*

Pridjevski instrumental dolazi kao dopuna uz neke pridjeve, posebice uz pridjeve *bogat* i *siromašan*, npr. *bogat šumom*, *siromašan duhom.*

4.2. Prijedlozi u hrvatskom jeziku

U hrvatskom su jeziku padežni oblici pokazatelji sintagmatskih veza između riječi. No jezikom prenosimo najrazličitije odnose, pa katkad samo padežni oblici nisu dovoljni za izražavanje različitih nijansi značenja. Zato postoje prijedlozi, koji najčešće dolaze ispred riječi (u iznimnim slučajevima iza nje), čine gramatičku cjelinu s padežnim morfemom i obogaćuju padežna značenja. Prijedlozi se od padežnih nastavaka razlikuju činjenicom da su samostalne riječi, a ne sastavni dio neke druge riječi, kao što su to nastavci.

U hrvatskome, kao i ostalim slavenskim jezicima, ali i kao nekoć u latinskome, mnoga se značenja izražavaju padežnim nastavcima. Prijedlog i padežni morfem usko su vezani. Isti prijedlog može upravljati imenicama različitog oblika i različitog značenja, o čemu ovisi hoće li određeni prijedložno-padežni izraz imati primjerice prostorno ili vremensko značenje. Kao što će biti prikazano u poglavlju 4.2.3., neki prijedlozi uza sebe vežu jedan, neki dva, a neki čak tri padeža. Pritom značenje prijedloga uz različite padeže može ostati (a) nepromjenjivo: primjerice značenje prijedloga *nadomak* i *nadohvat*, koji dolaze uz genitiv i dativ (npr. *igrališta nadohvat hotela*, *držati lijekove nadohvat djeci*, *ploviti nadomak kopna*, *mjesto nadomak Osijeka*), (b) može se djelomično mijenjati: prijedlog *nad* uz akuzativ ili

instrumental označava mjesto, no uz akuzativ određuje kamo što dospijeva (*objesiti nad stol*), a uz instrumental mjesto gdje se što nalazi (*visjeti nad stolom*) ili im se (c) značenje u potpunosti mijenja: prijedlog *s(a)* uz genitiv (*skočiti sa zida*) označuje da kretanje počinje na gornjoj ili vanjskoj strani čega, a uz instrumental (*skočiti s prijateljem*) označuje da se što obavlja u čijem društvu¹.

Kad govorimo o značenju prijedloga u hrvatskom jeziku, nameće nam se pitanje imaju li oni sami po sebi značenje ili svoje značenje dobivaju u prijedložno-padežnom izrazu, to jest u vezi prijedloga i padežnog oblika riječi koja ga slijedi. Odgovor bi bio da to ovisi o prijedlogu. Postoje semantički prazni prijedlozi koji su vezani uz određeni padež, te se njihovo značenje i značenje padeža izjednačavaju. Takav je primjerice prijedlog *k(a)*, koji se upotrebljava samo s dativom i označava smjer. Neki prijedlozi imaju svoje značenje i ovisno o njemu odabiru riječi koje ih slijede. Takav je primjerice akuzativni prijedlog *kroz*, koji u suvremenom jeziku najčešće pokazuje kretanje ili smjer kretanja od jednoga do drugoga kraja u unutarnjem dijelu predmeta ili pojma koji je u akuzativu². O leksičkom će se značenju detaljnije govoriti u poglavlju 4.2.9.

4.2.1. Vrste riječi od kojih se tvore prijedlozi

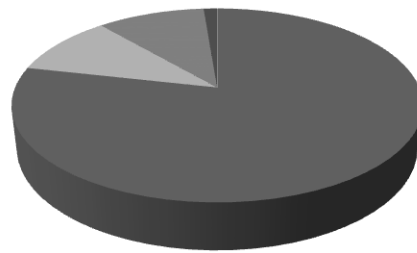
I. Matas Ivanković (2006:26) prikazuje sastav prijedloga u koji ulaze prijedlozi, prilozi, imenice i glagoli. Prijedlozi mogu biti primarni ili se sastojati od dvaju prijedloga. Takvi prijedlozi čine zatvorene skupine kod kojih se pripadnost vrsti riječi i sintaktička funkcija podudaraju, a nema ni dvojbi o načinu pisanja. No u razvoju jezika mnogo su zanimljiviji i, prema mišljenju I. Matas Ivanković (2006), u hrvatskom jeziku dosad nedovoljno istraženi prijedlozi nastali od koje punoznačne riječi: priloga, imenice ili glagola. Svaka riječ ima svoje osnovno kategorijalno značenje: za imenicu je primjerice tipična predmetnost, za glagol radnja i tako dalje. Pri poprijedloženju te riječi gube osnovno kategorijalno značenje i u njima se razvija posredničko značenje.

Leksičko se značenje pritom ne gubi potpuno, pa tako nastali prijedlozi imaju preciznije značenje u odnosu na primarne prijedloge. Prema grafikonu (preuzetom iz I. Matas Ivanković, 2006: 26) prijedlozi nastali od imenica su najbrojniji.

¹ Primjeri preuzeti iz Matas Ivanković, I. (2009).

² Primjeri iz Vlasta Rišner (2004, a).

Hrvatski prijedlozi prema vrsti riječi u sastavu

- imenice
- prijedlozi
- prilozi
- glagoli

Prijedlozi nastali od imenica

Da bi se poprijedložile, imenice moraju izgubiti svoje osnovno leksičko-gramatičko značenje predmetnosti. One više ne označuju pojam ili predmet iz realnosti. Učestalom upotrebom određeni oblik gubi svoju vezu s ostatkom paradigme te više nema oznake roda, broja i padeža. U takvim se relacijama mnogo češće pojavljuju jedninski oblici. Množina daje imenici veću konkretnost, zbog čega su množinski oblici rijetkost (u množini se pojavljuju samo: *pod okolnostima, pod uslovima, u granicama, u uslovima, u uvjetima*).

Prijedlozi nastali od imenica mogu biti jednočlani i višečlani. Jednočlani se sastoje samo od imenice, a većina je tvorena od instrumentala jer je to padež povezivanja. Osim toga, instrumental označuje i sredstvo, pa je i to značenje uvjetovalo gubitak pravog i razvijanje posredničkog značenja (*posredstvom, pomoću...*). Osim instrumentala, kao oblik koji se poprijedložio i traži iza sebe genitiv pojavljuje se i akuzativ (*mjesto, dno, čelo...*).

Neki od tih oblika određuju se i kao prilozi (*putem...*), no s obzirom na to da je u osnovi ipak imenica i da je teško kod svih primjera utvrditi kronologiju (prilog bi se mogao shvatiti kao jedan korak na putu do prijedloga), takvi su primjeri svrstani u imeničke prijedloge, a ne u priložne.

Višečlani oblici uključuju najmanje dvije jedinice. Najčešće je to veza neproizvedenog prijedloga i padežnog oblika. Od prijedloga se pojavljuju: *iz, na, o, od, po, pod, preko, s, u, uz, za*. Ovisno o načinju pisanja i glasu iza sebe, *iz, pod* i *uz* pojavljuju se i u obezvučenim oblicima: *iskraj – iz razloga, pod djelovanjem – pod konac – potkraj, usprkos – uz pomoć – uzduž*, a *s* može dobiti navezak: *sadno – svrh – s gledišta – sa stanovišta*.

Od imenica su nastali i tročlani prijedlozi *u roku od, u zavisnosti od...* Kod njih je dakle imenica obgrljena dvama primarnim prijedlozima. Zbog svoje ustaljenosti i gubitka osnovnoga leksičkog značenja i te skupine treba promatrati u svjetlu njihova dvostranoga sintaktičkog položaja, to jest kao prijedložne izraze.

Prijedlozi prilozi

Prijedlozi prilozi obično se tumače kao prilozi koji umjesto jednostranog odnosa s glagolom počinju razvijati dvostrane sintaktičke veze (*blizu, mimo...*). Ta njihova posrednička uloga između dviju riječi svrstava ih u prijedloge. Neki su taj put prešli do kraja (*protiv*), dok je kod većine i dalje prisutna dvostrukost, to jest mogu nastupati i kao prilozi i kao prijedlozi.

U ovoj se skupini nalaze i oblici u komparativu (*niže, više*) te prijedlozi složeni od primarnog prijedloga i priloga (*izviše, poviše, izvan*) kod kojih je prijedlog ispred priloga i pišu se zajedno, ali i primjeri *daleko od, nedaleko od, nezavisno od*, kod kojih se prijedlog nalazi iza priloga, a i granica je između njih zadržana.

Prijedlozi nastali od glagolskih priloga

U ovu skupinu ubrajamo *glede* i *izuzev* te *polazeći od*. Priložni oblici gube glagolska obilježja (semantička, morfološka i sintaktička). Tipična se sintaktička funkcija predikata kod njih gubi, a gubi se i kategorija vremena radnje. Značenje radnje sve je slabije izraženo te se učvršćuje u stalnim oblicima. Jedan od pokazatelja njihove nove funkcije jest i promjena rekcije (uz glagolski prilog prošli *izuzevši* dolazi akuzativ, a uz prijedlog *izuzev* genitiv). *Polazeći* se spaja s prijedlogom *od*, koji se nalazi u postpoziciji i piše se odvojeno.

4.2.2. Prijedlozi po tvorbi

Po tvorbi prijedloge dijelimo na primarne ili neproizvodne i sekundarne ili proizvodne.

4.2.2.1. Primarni ili neproizvodni prijedlozi oni su koji služe samo kao prijedlozi i čije se značenje danas ne može izvesti ni iz koje druge riječi. U Babić i drugi (1997: 278) navode se sljedeći hrvatski primarni prijedlozi:

Hrvatski primarni prijedlozi			
bez	do	iz	k
kod	kroz	među	na
nad	nakon	niz	o
ob ¹	od	oko	osim
po	pod	prama	pred
pri	preko	proti ²	protiv
protivu	radi (rad)	s	spram
suprot	unatoč	u	uz
za	zbog		

Ukupan broj: 34

4.2.2.2. Sekundarni ili proizvodni prijedlozi oni su prijedlozi koji su nastali od neke punoznačne riječi ili kombinacijom dviju riječi. Njihovo značenje možemo povezati sa značenjem i osnovom neke druge riječi. Proizvodni se prijedlozi dijele u tri skupine:

- a) **Jednostavni prijedlozi.** Nastali su od jedne punoznačne riječi koja je izgubila svoje kategorijalno značenje tipično za određenu vrstu riječi. To može biti imenica (*krajem, diljem*) ili prilog (*više, blizu*).
- b) **Složeni prijedlozi.** Sastoje se od dviju riječi koje su srasle u prijedlog. To mogu biti dva prijedloga (*između, iznad*), prijedlog i prilog (*poviše*) ili prijedlog i imenica (*pokraj*).
- c) **Prijedložni izrazi.** Sastoje se od dviju ili više riječi koje još nisu srasle. To mogu biti prilog i prijedlog (*daleko od...*), prijedlog i imenica (*na kraju, u smjeru...*) te glagolski prilog i prijedlog (*polazeći od...*).

4.2.3. Hrvatski prijedlozi i padeži s kojima se slažu

U nastavku slijedi popis hrvatskih prijedloga (jednostavnih i složenih) i padeža s kojima se slažu, a koji su navedeni u Silić, Pranjković (2005: 243–244).

¹ Prijedlog *ob* u značenju *o* stilski je posebno obilježen.

² Prijedlog *proti* bio je vrlo čest u 19 st., zatim je postao rijedak, a prema Babić i drugi (1997) u 20. se stoljeću opet češće upotrebljavao.

Prijedlozi s genitivom: *bez, blizu, do, dno (nadno, podno, udno), duž (uzduž), ispod, ispred, iz(a), iza, između, iznad, izvan (van), kod, kraj (pokraj), oko (okolo), onkraj, osim, poput, pored, poslije, preko, prije, protiv, radi (poradi, zarad, zaradi), spram, (naspram), nakon, niže, od(a), sred (usred, posred, nasred), unutar, uslijed, više (poviše), vrh (navrh, povrh, uvrh, zavrh), zbog, čelo, mjesto (umjesto, namjesto), put, nakraj, uime, uoči, potkraj, nauštrb, pomoću (s pomoću), putem, diljem, slijedom, širom, tijekom, tokom, dužinom, sredinom, širinom, krajem, početkom, posredstvom, povodom, prigodom, prilikom, silom, koncem, temeljem, glede, na centru, na ime, na kraju, na osnovi, na planu, na području, na polju, na račun, na svršetku, na temelju, o (po) pitanju, po liniji, po mjeri, po dužini, po sredini, po širini, pod konac, preko puta (vis-à-vis), s ciljem, s izuzetkom, u čast, u doba, u formi, u interesu, u korist, u oblast, u obliku, u okviru, u povodu, u pravcu, u prigodi, u slučaju, u smislu, u smjeru, u središtu, u tijeku, u toku, u svojstvu, u vidu, sa stajališta (sa stanovišta, s gledišta), u vidu, u vrijeme, nezavisno od, polazeći od, suprotno od, u razmaku od, u roku od, u trajanju od, u zavisnosti od, za vrijeme.*

Prijedlozi s dativom: *k(a), prema (naprama), protivno, razmjerno, sukladno, zahvaljujući.*

Prijedlozi s akuzativom: *kroz(a), niza(a), uz(a), isključujući, uključujući, isključivši, uključivši, uzevši u obzir, bez obzira na, s obzirom na, u odnosu na, u odnosu prema, u zamjenu za.*

Prijedlozi s lokativom: *pri, u ovisnosti o, sudeći po.*

Prijedlozi s instrumentalom: *istodobno (istovremeno) s(a), na čelu s(a), u skladu s(a), u suprotnosti s(a), u suradnji s(a), u usporedbi s(a), u vezi (svezi) s(a).*

Prijedlozi s dativom i genitivom: *nadohvat, nadomak, nasuprot, unatoč, usprkos, usuprot, u prilog.*

Prijedlozi s genitivom i akuzativom: *mimo, izuzev(ši).*

Prijedlozi s genitivom i instrumentalom: *s(a).*

Prijedlozi s akuzativom i lokativom: *na, o, po.*

Prijedlozi s akuzativom i instrumentalom: *među, nad(a), pod(a), pred.*

Prijedlozi s genitivom, akuzativom i lokativom: *u*

Prijedlozi s genitivom, akuzativom i instrumentalom: *za.*

4.2.4. Podjela hrvatskih prijedloga po strukturi¹

Prema I. Matas Ivanković (2006:20) prijedlozi se po strukturi, odnosno po vrstama riječi koje ulaze u njihov sastav, mogu podijeliti u skupine:

Pravi prijedlozi (*bez, cijeć, do, iz, kod, krom, od, radi, s, u, za, zbog*). Suvremene hrvatske gramatike tu svrstavaju i prijedlog *nakon*, no on se sastoji od prijedloga i imenice, pa je i svrstan u tu skupinu. Pravi prijedlozi najstariji su prijedlozi, neki se čak slažu i s više padeža. *Značenjima su toliko bogati da im se u nekim primjerima pripisuje samo gramatička funkcija (primjeri kod kojih značenje prijedloga ovisi o padežu s kojim se veže: za s genitivom ima vremensko značenje, a za s instrumentalom prostorno)*. Broj je tih prijedloga ograničen i ne povećava se.

Spoj dvaju prijedloga (*ispod, ispred, iza, između, iznad, naspram, okrom, polag, ponad, porad, poradi, spram, zaradi*). I oni bi se mogli uvrstiti u skupinu pravih prijedloga jer u rečenici mogu biti samo prijedlozi i broj im je ograničen. Ipak, od pravih se prijedloga razlikuju po složenijoj tvorbi: sastoje se od dvaju članova i zbog toga su izdvojeni.

Parni prijedlozi (*s – na, iz – u, od – do*). Po svojoj su tvorbi to primarni prijedlozi koji se javljaju u paru i vezani su jedan uz drugi. Iako u morfološkom smislu (oba su primarni prijedlozi) i po načinu pisanja nisu pojedinačno ni po čemu specifični, činjenica da dolaze u paru izdvaja ih u posebnu skupinu. Analizirajući kako su parni prijedlozi obrađeni u hrvatskoj leksikografiji, Kovačević i Matas Ivanković (2007: 246–247) dolaze do zaključka da postojeći nesustavni rječnički pristup koji nije u skladu s učestalim pojavljivanjem tih parnih prijedloga te prisutnošću velikog broja frazema s njima zahtijeva da se oni izdvoje kao cjelina sa svojim posebnim semantičkim i sintaktičkim obilježjima, a daju i prijedlog kako bi ubuduće trebali biti obrađivani u rječnicima.

Prijedlozi prilozi (*blizu, daleko, mimo, nedaleko, niže, oko, okolo, poslije, preko, prije, protiv, razi, suprot, tik, van, više*). U jeziku istodobno mogu biti i prilozi i prijedlozi. Katkad je teško odrediti koja im je primarna funkcija, pa se obje smatraju ravnopravnima. U *Hrvatskoj gramatici* (Barić, E. i dr., 1997) smatra ih se nepravim prijedlozima jer se njihovo značenje može povezati sa značenjem i osnovom koje druge riječi, što je donekle u skladu i s opisom A. Belića i D. Gortan-Premk, po kojima su prijedlozi nastali od priloga. Međutim, teško je za svaki primjer konačno reći da je najprije bio prilog, što bi trebalo provjeriti

¹ Informacije u poglavljima 4.2.4. – 4.2.7 preuzete su iz I. Matas Ivanković (2006: 20–33).

posezanjem u prošlost (katkad i vrlo daleku), pa bi se njihovo određenje kao nepravih moglo shvatiti kao uvjetno, odnosno ne kao određenje uvjetovano njihovim postankom, nego činjenicom da mogu nastupati i kao druga vrsta riječi, što ovisi o okolini u kojoj se nalaze u konkretnoj upotrebi.

Prijedlog + prilog (*izvan, izviše, nasuprot, poviše*). Nastaju spajanjem primarnog prijedloga i priloga. Kod takvih je primjera došlo do srastanja i oni se pišu zajedno.

Prilog + prijedlog (*daleko od, nedaleko od, nezavisno od*). Za razliku od prethodne skupine, ovdje nije došlo do srastanja i takvi se primjeri pišu kao dvije riječi. Specifično je i mjesto primarnog prijedloga jer je u dvočlanim primjerima on obično na prvome mjestu, a ovdje je u postpoziciji. Ova je skupina otvorena.

Poprijedložena imenica. Imenica počinje funkcionirati kao prijedlog, pri čemu gubi svoja svojstva, ne odnosi se više na pojam koji označuje, nego ima posredničku ulogu. Imenica može biti u obliku akuzativa (*čelo, dno, duž, kraj, mjesto, put, sred, stran, vrh*) ili instrumentala, što je i češće (*diljem, dužinom, koncem, krajem, početkom, polovicom, polovinom, pomoću, posredovanjem, posredstvom, povodom, prigodom, prilikom, putem, silom, slijedom, snagom, sredinom, širinom, temeljem, tijekom, tokom, zaslugom*).

Prijedlog + imenica (*iskraj, iz razloga, izim, na bazi, na centru, na ime, na koncu, na kraju, na nivou, na osnovi, na osnovici, na osnovu, na planu, na početku, na polju, na račun, na svršetku, na štetu, na temelju, na temu, na terenu, na uštrb, nadno, nadohvat, nadomak, nakon, nakraj, namjesto, napomoć, nasred, nauštrb, navrh, o pitanju, obrh, od strane, osim, ostran, osven, po cijenu, po dužini, po liniji, po mjeri, po pitanju, po sredini, po širini, po uzoru, pod djelovanjem, pod izgovorom, pod konac, pod okolnostima, pod pretpostavkom, pod uslovima, pod uslovom, pod utjecajem, pod vidom, podno, potkraj, poput, pored, posred, potkraj, povrh, pozadi, preko puta, s aspekta, s ciljem, s gledišta, s izuzetkom, s pomoću, s točke, sa stajališta, sa stanovišta, sa strane, sadno, svrh, u blizini, u cilju, u čast, u času, u doba, u domeni, u duhu, u formi, u granicama, u interesu, u iznosu, u korist, u momentu, u oblast, u obliku, u okviru, u periodu, u pitanju, u području, u pogledu, u povodu, u pravcu, u prigodi, u prilog, u prisutnosti, u procesu, u razdoblju, u razmjeru, u roku, u sastavu, u sferi, u sklopu, u slavu, u slučaju, u smislu, u smjeru, u središtu, u stilu, u svjetlu, u svojstvu, u svrhu, u tijeku, u toku, u tonu, u trajanju, u trenutku, u uslovima, u uvjetima, u veličini, u vezi, u vidu, u visini, u vrijeme, u znak, u znaku, udno, uime, ukraj, umjesto, unutar, uoči, uslijed, usprkos, usred, uvrh, uz pomoć, uz sudjelovanje, uzduž, za račun, za slučaj, za vrijeme,*

zavrh). Veze primarnog prijedloga i padežnog oblika koji se vezuju jesu: *iz* + G, *na* + A, *na* + L, *od* + G, *po* + A, *po* + L, *pod* + A, *pod* + I, *preko* + G, *s* + G, *s* + I, *u* + A, *u* + L, *uz* + A, *za* + A. Ova je skupina najbrojnija i još uvijek se širi. Ne može se reći da su sve te veze na istom stupnju poprijedloženja. Tu se – sa svojim pravopisnim (način pisanja – jedna ili više riječi), tvorbenim (različiti prijedlozi ili različiti padežni oblici), morfološkim i sintaktičkim obilježjima (neki tek razvijaju posredničku ulogu, dok neki imaju samo posrednički status u rečenici) – nalaze različite jedinice, no zajedničko im je to što se svaka sastoji od prijedloga i imenice. *Umjesto, uoči...* nedvojbeno su prijedlozi, no *u smjeru, u svrhu, po pitanju...* još nisu sasvim poprijedloženi, odnosno ta veza može funkcionirati kao veza prijedloga i imenice u kojoj nije došlo do gubitka gramatičkih svojstava dijelova, ali i kao prijedložni izraz (*u tu svrhu, u svrhu mira*). Druge su skupine ujednačene i u načinu pisanja, samo se u ovoj nalaze prijedlozi koji se pišu kao jedna riječ i oni koji se pišu kao dvije riječi. Morfološki, kao vrsta riječi, može se odrediti samo jedna riječ, što isključuje mogućnost da se u prijedloge uvrste izrazi koji se sastoje od dviju riječi. Međutim, nedvojbeno je da *na kraju, u smjeru* na sintaktičkoj razini funkcioniraju kao prijedlozi. Pravopisni problem vezan je uz neriješen odnos tih dviju razina. Kad neki izraz sintaktički počne funkcionirati kao posrednik, može doći do srastanja u jednu riječ, koju je tada moguće bez problema uvrstiti i u morfološku skupinu prijedloga, no dok do toga još nije došlo, postoje mnoga kolebanja. Tako se *u ime* pojavljuje i u obliku *uime, na domak* kao *nadomak, na dohvat* kao *nadohvat* itd.

Prijedlog + imenica + prijedlog (*u razmaku od, u roku od, u trajanju od, u zavisnosti od, za razliku od*). U gramatikama i rječnicima hrvatskog jezika takvi prijedlozi uopće ne nalaze svoje mjesto, ali dijelovi koji ulaze u njihov sastav pokazuju iste promjene koje vode poprijedloženju: gubitak značenja predmetnosti, razvoj dvostranih sintaktičkih veza, nemogućnost da se odrede sročnom riječju. Zbog toga ih treba promatrati kao prijedloge.

Glagolski prijedlozi (*glede, izuzev*). Ti su oblici izgubili svoju sintaktičku funkciju označavanja „radnje kao oznake druge radnje” i povezuju glagol s imenicom te su razvili posredničku ulogu.

Glagolski prilog + prijedlog (*polazeći od*). I ovdje je u osnovi glagol, ali je u odnosu na prethodnu skupinu specifičan po tome što se sastoji od dvaju članova i piše se kao dvije riječi. Primarni je prijedlog na drugome mjestu.

4.2.5. Podjela hrvatskih prijedloga po načinu pisanja

S obzirom na način pisanja I.Matas Ivanković (2006:31) razlikuju prijedloge koji se pišu kao jedna riječ i one koji se pišu kao dvije ili čak tri riječi. Rastavljeno se pišu oni koji se sastoje od prijedloga, imenice i prijedloga, veze glagolski prilog + prijedlog te prilog + prijedlog, dok u skupini u kojoj se nalaze prijedlozi + imenice ima primjera i za sastavljeno i za rastavljeno pisanje. Iako je to samo jedna skupina, ona pokriva najveći broj prijedloga i najotvorenija je jer se u njoj i dalje zbivaju promjene. Pravopisne promjene u nekim primjerima prate sintaktičke promjene (*uoči, pokraj*), ali ih u velikom broju primjera iz mnogih razloga (naglasak, praksa...) ne mogu pratiti, pa se tu pojavljuju dvostrukosti u načinu pisanja (*prekoputa i preko puta, uime i u ime, nadohvat i na dohvat*).

4.2.6. Podjela hrvatskih prijedloga po broju članova

I.Matas Ivanković (2006:34) kaže da se prijedlozi mogu promatrati i s obzirom na broj riječi koje ulaze u njihov sastav. Jednočlani su oni koji se sastoje od samo jedne riječi, a to su pravi prijedlozi, prijedlozi priloga, prijedlozi nastali okamenjivanjem kojeg oblika imenice te prijedlozi nastali od glagolskih oblika. Dvočlani su oni koji se sastoje od dvaju prijedloga, od prijedloga i priloga, od prijedloga i imenice, priloga i prijedloga te od glagola i prijedloga. Tročlani su prijedlozi oni koji se sastoje od prijedloga, imenice i prijedloga. Najviše je onih koji se sastoje od dviju riječi.

4.2.7. Mjesto hrvatskih prijedloga

Većina prijedloga dolazi ispred riječi na koju se odnose, no postoje i malobrojni koji, iz stilskih razloga, mogu dolaziti i iza tih riječi, primjerice: *radi, usprkos, nasuprot, unatoč*.

4.2.8. Riječi koje dolaze iza i ispred hrvatskih prijedloga

Rišner (2001: 7–11) proučavala je za koje se vrste riječi u gramatikama najčešće navodi da dolaze iza hrvatskih prijedloga te je, smatrajući to nedostatnim, navela i neke vrste riječi koje se obično ne navode, no pojavljuju se u književnom ili govornom jeziku. Najčešće se kao riječi

koje dolaze iza prijedloga navode imenice i zamjenice (kao u *Hrvatskoj gramatici*, 1995) ili općenitije riječi sa sklonidbom (kao što je to u Raguževoj gramatici, 1997). Iako suvremena hrvatska norma ne spominje priloge kao riječi koje mogu dolaziti iza prijedloga, primjeri iz svakodnevna priopćavanja potvrđuju takvu prijedložnu uporabu. Normi su sukladne rečenice *Promašio je toliko da se ne vidi golim okom / za malo.*, gdje iza prijedloga stoje zamjениčki prilozi ili prilog količine. Dok količinski prilog može stajati sam, zamjениčki prilozi zahtijevaju zavisnu rečenicu kao dopunu. Sasvim je uobičajena i ovjerena i uporaba istog prijedloga uz vremenske priloge: *Ostavio je posao za sutra.*, *Za sada nema odgovora na to pitanje.*, dok je uporaba prijedloga *za* uz mjesne (zamjениčke) priloge pitanje o kojem još treba raspravljati.

U svakodnevnom je govoru uobičajeno reći: *Molim pecivo/burek/pizzu za ovdje.* odnosno: *(pecivo/burek/pizzu) za van.* Pritom prijedlog *za* nije vezan uz izricanje odnosa predmeta ili radnji, nego prijedlog od priloga dobiva dio mjesnoga, okolnosnoga značenja. Prilog se *van* u ustaljenoj vezi iz govornog jezika često zamjenjuje infinitivom *ponijeti*, pa se dobiva rečenica koja nije sukladna normi standardnog jezika: *Molim pizzu za ponijeti.* Prijedlog *za* u nestandardnom se jeziku često stavlja ispred infinitiva. Takvo se ustrojstvo ne smatra sintaktički ispravnim, a opisuje se rezultatom utjecaja sličnih talijanskih, njemačkih i latinskih ustrojstava.

Osim imenica i zamjenica, koje navode sve gramatike, te priloga, čija je uporaba opisana, Dudenova i *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance* navode da iza prijedloga mogu slijediti i pridjevi. Neki su od (ne osobito brojnih) primjera koji to potvrđuju: *vjerovati u sigurno/dobro/plemenito, ni iz daleka dostatno.* Pridjevi slijede i iza prijedloga *za*, ali u ustrojstvima koja se i ovaj put češće rabe u govornom nego u standardnom jeziku. Umjesto prijedložnih izraza kakvi su *držati/smatrati za lijepo/korisno/dobro* u suvremenom su jeziku češći besprijedložni instrumentali *držati/smatrati lijepim/dobrim/korisnim.*

Iza prijedloga može slijediti i drugi prijedlog koji uvodi prijedložni izraz, iako je takva uporaba dvaju prijedloga rijetka i povezana s brojnim ograničenjima. Suvremena norma slijedi stariju normu (Maretića) te nenormativnom opisuje kontaktnu uporabu dvaju prijedloga koji uz se zahtijevaju različite padeže.

Gramatike ne spominju mogućnost uporabe brojeva iza prijedloga, ali jezik koji se iščitava iz književnih djela (18. i 19. stoljeća) govori tome usuprot, primjerice: *Sutradan oko osme na večer odem u glavnu gostionu na urečenu zabavu.* (I. Kozarac, *Proletarci*). U takvim se primjerima pretpostavlja da se iza rednog broja izostavljao genitiv imenice, što je bilo često u tekstovima osamnaestog i devetnaestog stoljeća. U poslovice (žanru koji i inače čuva

starije oblike i ustrojstva) *Svi za jednoga, jedan za sve.* pokazuje se da i u dvadesetom stoljeću prijedlog iza sebe može imati broj. U navedenom je primjeru to glavni broj (*jednoga*), no uz prijedlog *za* može se upotrijebiti i redni broj: *Bio je to pljesak za prvoga.*, gdje se pridjev rabi umjesto imenice (*pobjednik, prvak*). Ovdje je opet riječ o ispuštanju imenice.

Prijedlog se može naći i na početku zavisne rečenice, a ispred veznika, no takve rečenice ne pripadaju hrvatskome standardnom jeziku iako su česte u govornom jeziku, kao na primjer *Otišao je bez da bi pozdravio.*

4.2.9. Leksičko značenje prijedloga u hrvatskom jeziku

Izrazita se gramatičnost, „odnošajnost”, vezuje uz prijedloge u svim hrvatskim i stranim gramatikama.¹

Većina se jezikoslovaca slaže s gramatičnošću i nesamostalnošću prijedloga, ali ne misli na leksičku, nego na sintaktičku nesamostalnost. Leksičko se pak značenje riječi smatra „na neki način sliveno gramatičkim” (Pranjković 1993: 11). Odgovoriti na pitanje imaju li prijedlozi vlastito značenje ili značenje prijedložnih padežnih izraza dolazi isključivo od punoznačne riječi – ne može se za sve prijedloge jednako. Neki prijedlozi sami za sebe nemaju značenja i u potpunosti se „pune” značenjem u prijedložnom izrazu, pa postaju vezani uz određeni padež, a značenje se takvih padeža i prijedloga izjednačuje. Prijedlog *k*, primjerice, upotrebljava se samo s dativom te se opisuje kao prijedlog sa značenjem smjera. Međutim, njegova sve veća neobveznost i mogućnost ispuštanja pokazuju da značenje tog prijedloga nije presudno za značenje sintagme. Tako primjerice *ići k prijatelju* i *ići prijatelju* znače isto, dakle bez obzira na to je li prijedlog upotrijebljen ili nije. Prema tome, njegovo je leksičko značenje zanemarivo.

Neki pak prijedlozi imaju svoje značenje i sukladno njemu odabiru riječi koje ih slijede. Takav je akuzativni prijedlog *kroz*, koji pokazuje kretanje ili smjer kretanja od jednoga do drugoga kraja u unutarnjem dijelu predmeta ili pojma koji je u akuzativu. To je mjesno značenje u suvremenome standardnom jeziku najčešće, ali se *kroz* može upotrijebiti i uz imenicu koja označuje što živo i tada je prijedložni izraz u prenesenom značenju (*Gledao je kroz nju.*), dok se u nestandardnom jeziku mjesno značenje tog prijedloga prenosi na

¹ Informacije o leksičkom značenju prijedloga preuzete su iz V. Rišner (2001: 16–19).

vremensko (*kroz nekoliko godina*), gdje se također zadržava osnovno značenje kretanja kroz ograničeni (omeđeni) prostor, odnosno vrijeme, koje ima ovaj prijedlog.

Značenje se prijedloga koji se upotrebljavaju s dvama ili trima padežima mijenja i prilagođuje značenjima odgovarajućih padeža; tako je s prijedlogom *u*, koji osnovno mjesno značenje ulaska u unutrašnjost čega (*Ušao je u kuću.*) na različite načine mijenja. Potvrđuje se Katičićeva postavka prema kojoj je prijedložni izraz neutralizacija padeža – prijedlog donosi svoje značenje, ali je i obrnuto: padež daje svoje osnovno značenje prijedlogu. Tako genitivni prijedložni izrazi uz prijedlog *u* obavezno imaju imenicu ili zamjenicu koja označuje što živo, te izriču posvojnost (*u njega, u Ivane...*), dok se akuzativnim i lokativnim prijedložnim izrazima s prijedlogom *u* izriče mjesno i vremensko značenje. Značenjska je razlika iznijansirana, ali se može reći da prijedložni izrazi s akuzativom iskazuju mjesto kao cilj kretanja, a oni s lokativom mjesto vršenja radnje uopće. Uz akuzativ i lokativ prijedlog *u* se rabi i u drugačijim značenjima, ali uz različitost koju daju značenja tih dvaju padeža u mjesnoj i vremenskoj uporabi i sam prijedlog traži da ga slijede imenice određenog značenja, to jest one kojima se imenuju zatvoreni, ograničeni predmeti ili pojmovi.

Sve navedeno upućuje na značenjsku povezanost prijedloga i riječi koje ih slijede u prijedložnim padežnim izrazima, uz pripomenu o različitom stupnju leksikaliziranosti prijedloga – neki su prijedlozi bogatiji značenjem od drugih. Pritom se mora voditi računa ne samo o leksičkome nego i o padežnom značenju koje imenice donose: dok će se uz akuzativ rabiti prijedlozi kojima se izriče mjesto završetka kakve radnje, jer je takvo značenje obilježje akuzativa, lokativnim i instrumentalnim će se ustrojstvima također iskazivati mjesto, ali ne završne, nego radnje u cijelosti. Uza sve to, razlikovat će se i značenja mjesnih prijedložnih izraza tih dvaju padeža: imenica u lokativu značit će samo mjesto radnje, a imenicom u instrumentalu iskazivat će se samo orijentir. Tako će imenice u lokativu i instrumentalu i stajati uz različite prijedloge.

4.2.10. Proučavanje prijedloga u hrvatskom jeziku

Kad govorimo o radovima na temu hrvatskih prijedloga, potrebno je napomenuti njihovu povezanost s padežnim sustavom jer je ona neizostavan dio istraživanja prijedloga. Informacije o prijedlozima uglavnom pronalazimo u gramatikama, priručnicima i sintaksama, no objavljeno je i nekoliko znanstvenih i stručnih članaka te znanstvenih radova

na temu prijedloga, i to su sve radovi relativno nedavnoga datuma. Neki su od njih: *Prostorna značenja prijedloga u hrvatskome standardnom jeziku*, Ivo Pranjković (1992); *Vremenski prijedlozi u hrvatskom jeziku*, Ivo Pranjković (1994); *Funkcija i status prijedložnih izraza*, Vanja Švačko (1993); *Prijedložni izrazi kao gramatička i leksikografska jedinica*, Vanja Švačko (1994); *Prijedlozi nekad i danas*, Vlasta Rišner (2004); *Od 18. stoljeća do suvremenog jezika: prijedlozi i prijedložni izrazi*, Vlasta Rišner (2004); *Parni prijedlozi*, Barbara Kovačević i Ivana Matas Ivanković (2007); *Izražavanje prostornih značenja prijedložno-padežnim izrazima*, Ivana Matas Ivanković (2009); *Gramatikalizacija i sekundarni prijedlozi glagolskoga i imeničkoga porijekla*, Mirjana Bučar (2009); *Prostorni prijedlozi i prefiksi u hrvatskom jeziku. Kognitivnosemantička analiza*, Maja Brala-Vukanović i Nensi Rubinić (2011); *Rubni dativni prijedlozi u suvremenom hrvatskom jeziku*, Marina Stazić (2012); *Ispred, iza, u i oko – gdje sve mogu doći prijedlozi*, Goranka Blagus Bartolec i Ivana Matas Ivanković (2013); *Prijedlozi za izražavanje sredstva. Između norme i upotrebe. Kroz, pomoću, posredstvom, preko, putem, s pomoću, uz pomoć*, Ivana Matas Ivanković (2013); *Semantika hrvatskih prijedloga* (2013); *Prepositional antonymy in Croatian: a corpus approach*, Danijela Katunar (2014) i tako dalje.

Iz naslova je vidljivo da su teme uglavnom vezane uz sistematizaciju, značenja i dijakronijske promjene. Pronađen je jako mali broj radova koji su se bavili usporedbom prijedloga u hrvatskom i nekom drugom jeziku. Neki su od njih: *Prijedlozi s genitivom u hrvatskom i ruskom jeziku*, doktorska disertacija Ivane Matas Ivanković (2006); *Prepositional categories and prototypes: Contrasting some Russian, Slovenian, Croatian and Polish examples*, Ljiljana Šarić (2003).

II. DIO: ANALIZA

5. Opis španjolskih prijedloga i njihovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku

Opis upotreba španjolskih prijedloga preuzet je iz djela *Preposiciones: Valores generales* autora Luque Durána, no upotrebe su dodatno razvrstane prema kategorijama na dimenzionalna i nedimenzionalna značenja. Primjeri koji potkrepljuju opis svake upotrebe također su preuzeti, prevedeni na hrvatski jezik i uvršteni u korpus za analizu. Ako navedeni španjolski prijedlog može biti zamijenjen nekim drugim prijedlogom ili čak izostavljen u određenom kontekstu, to će biti navedeno unutar zagrada pored primjera preuzetih iz ovoga djela. Njih slijede primjeri pronađeni u sljedećim djelima (originalima napisanima na španjolskom jeziku i prijevodima na hrvatski jezik): Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*, Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*, Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*, Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*, Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*, Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji* te Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*.

Svaku pojedinu upotrebu za svaki od proučavanih prijedloga i primjere koji ih potkrepljuju slijedi objašnjenje kako se ta upotreba izražava u hrvatskom jeziku. Budući da prijedloge ne možemo proučavati odvojeno od riječi kojima su okruženi, objašnjenja se odnose na konstrukcije u kojima se prijedlozi pojavljuju za svaku pojedinu upotrebu.

Pri čitanju analize važno je na umu imati sljedeće:

- Na nekim će mjestima u opisu upotrebe određenoga španjolskog prijedloga pisati da se ispred ili iza njega nalazi imenica, a iz primjera će biti vidljivo da je na tom mjestu broj. Razlog tomu pronalazimo u djelu *Nueva Gramática*, RAE (2009: 1504), gdje stoji: *Desde el punto de vista sintáctico, los numerales admiten usos como sustantivos, pronombres, adjetivos e incluso – aunque más raramente – como adverbios*.
- Kad u objašnjenjima navodimo da određeni prijedlog slijedi imenicu ili joj prethodi, mislimo na imensku sintagmu.

5.1. Prijedlog *a*

5.1.1. Dimenzionalna značenja

1. Prijedlog *a* upotrebljava se ispred imenice koja označava fiksnu lokalizaciju u prostoru, a prethodi mu element koji označava kretanje, smjer ili gibanje. Izražava cilj kretanja.

a) glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Viajaremos **a** Ibiza este verano.

Putujemo **na** Ibizu ovo ljeto.

Iremos de vacaciones **a** Sitges.

Ići ćemo na godišnji odmor **u** Sitges.

Vamos **al** cine.

Idemo **u** kino.

Regresamos **a** su casa.

Vraćamo se **njegovoj kući**.

Se marcharon **al** extranjero para ver a su madre.

Otišli su **u** inozemstvo da posjete majku.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...habían echado **al** agua los cadáveres sin lastre.

13. ...posada je trupla pobacala **u** more, ne opteretivši ih balastom.

18. Salió **al** huerto de naranjos para ver que pasaba.

16. Izađe **u** narančik da vidi što se zbiva.

18. ...las reclusas se habían asomado **a** la terraza que daba sobre el huerto de los naranjos...

17. ...štićenice su izašle **na** terasu što je gledala na narančik...

21. ...cuando regresó **al** dormitorio ya lo había olvidado...

20. ...onda je, vrativši se **u** ložnicu, sve zaboravila...

22. ...cuando la criada fue sola **al** mercado...

21. ...kad je sluškinja sama otišla **na** tržnicu...

25. El martes fue **al** hospital del Amor de Dios...

25. U utorak je otišao **u** bolnicu Amor de Dios...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

20. ...cuando emprendimos el regreso **a** la aldea...

34. ...le propone ir **al** norte con los demás a traer una tropa.

58. ...y tal vez no sabía que iba **al** sur...

77. ...en la esquina subió a un Lacroze que iba **al** oeste.

135. ...me dirigí **al** oeste y **al** sur...

158. Solían anclar en la pequeña bahía, rumbo **a** Cardiff o **a** Bristol, naves de puertos orientales.

160. ...y se dirigió **al** laberinto.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

137. ...y luego regresó **al** mostrador.

b) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

La salida **al** extranjero es siempre interesante.

La subida **al** puerto es muy dura.

El viaje **a** Madrid cuesta quinientas pesetas.

El retorno de los turistas **a** sus países causa grandes atascos.

El descenso **al** fondo de la mina dura cinco minutos.

El ataque **a** la fortaleza costó muchas vidas.

12. ...kad smo krenuli **u** naselje...

20. ...predlaže mu da se pridruži onima koji kreću **na** sjever da dognaju stoku.

34. ...nije ni znao da ide **na** jug...

46. ...na uglu je ušla u tramvaj koji je vozio **u** zapadni dio grada.

78. ...zaputih se **na** zapad pa **na** jug...

92. Brodovi iz istočnjačkih luka, ploveći **u** Cardiff ili **u** Bristol, obično bi uplovljavali u mali zaljev.

93. ...i zaputio se **prema** labirintu.

115. ...i vrati se **do** tezge.

Odlazak **u** inozemstvo uvijek je zanimljiv.

Penjanje **u** luku vrlo je teško.

Putovanje **u** Madrid stoji 500 pezeta.

Povratak turista **u** njihove domovine uzrokuje velike zastoje.

Silazak **u** rudnik traje pet minuta.

Napad **na** tvrđavu stajao je mnogo života.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

360. El regreso **a** la provincia de la prima Hildebranda tenía para ella algo de redención, así fuera tardía.

239. Povratak **u** pokrajinu sestrične Hildebrande imao je za nju nešto iskupljujuće, makar i sa zakašnjenjem.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u akuzativu (*Odlazak u inozemstvo uvijek je zanimljiv.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...kad je sluškinja sama otišla na tržnicu...*)
- prijedlogom **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*...i vrati se do tezge.*)
- prijedlogom **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu** (*...i zaputio se prema labirintu.*)
- imenicom u **dativu** (dativ smjera: *Vraćamo se kući.*).

2. Upotrebljava se između glagola kretanja i imenice koja označava osobu. Izražava činjenicu da je cilj kretanja mjesto na kojem se osoba nalazi.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El niño perdido fue enviado **a** sus padres.

Izgubljeni je dječak bio poslan **roditeljima**. / Izgubljenog su dječaka poslali **roditeljima**.

Me mandó **a** la vecina para pedirle aceite.

Poslao me je **susjedi** da tražim od nje ulja.

Le llevaron **al** médico para que le hiciera un reconocimiento.

Odveli su ga **liječniku** kako bi ga pregledao.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

376. ...El tío León XII le mandó **al** doctor Francis Adonay, un gigante negro de polainas y pantalones de montar que andaba en los buques fluviales con un gabinete dental completo dentro de unas alforjas de capataz, y parecía mas bien un agente viajero de terror en los pueblos del río.

250. ...Stric León XII. poslao ga je **doktoru** Francisu Adonayu, crnom divu u gamašama i jahaćim hlačama koji je obilazio riječne brodove s cjelokupnom zubarskom opremom u nadzorničkim bisagama i više se doimao kao trgovački putnik koji sije strah po selima uz rijeku.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **dativu** (dativ smjera: ...*Stric León XII. poslao ga je doktoru Francisu Adonayu...*).

3. Upotrebljava se ispred *donde* (hrv. „gdje”) kad izražava kretanje čije je odredište prethodno izraženo ili o kojem se raspituje.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

¿A dónde vas?

Kamo ideš?

Fuimos **a** donde tú nos dijiste.

Otišli smo **kamo** si nam rekao.

Se escapó **a** donde no lo buscarán.

Pobjegao je **tamo** gdje ga neće tražiti.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + donde** u hrvatskom se jeziku izražava:

– mjesnim priložima **kamo** i **tamo** te upitnim prilogom **kamo**.

4. Upotrebljava se između glagola i imenice izražavajući kretanje, a katkad i krajnje odredište. Zamjenjiv je prijedlogom *hasta*.

a) **glagol + prijedlog + imenica**

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El ascensor no sube **al** ático (hasta).

El corredor no consiguió llegar **a** la meta (hasta).

El agua le subió **a** la cintura (hasta).

El fuego se elevaba **al** tercer piso (hasta).

La carretera no llega **al** pueblo (hasta).

Lift se ne penje **na** tavan.

Trkač nije uspio doći **do** cilja / Trkač nije uspio doći **na** cilj.

Voda mu se popela **do** struka.

Vatra se dizala **do** trećeg kata.

Autocesta ne dolazi **do** sela.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

54. ...y le cuidaban como un rosal la rauda cabellera que a los cinco años le llegaba **a** la cintura.

57. ...i njegovali joj poput ružina grma bujnu kosu, koja joj je, kad je navršila petu godinu, padala **do** struka.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

12. ...llegaría **al** río cuyas aguas dan la inmortalidad.

8. ...doći **do** rijeke čije vode podaruju besmrtnost.

16. ...por uncaos de sórdidas galerías llegué **a** una vasta cámara circular, apenas visible.

9. ...kroz zbrku memljivih prolaza došao sam **do** prostrane kužne, jedva vidljive, ćelije.

34. ...luego los acompaña **a** una farra y luego **a** un caserón en la Ciudad Vieja...

20. ...zatim s njima odlazi **na** neku terevenku, a onda **u** potleušicu u starom dijelu grada...

36. ...llegan **a** casa del patrón...

21. ...dolaze **u** gazdinu kuću...

38. ...pero esa tarde Otálora regresa **al** Suspiro en el colorado del jefe...

22. ...ali se tog popodneva Otálora vraća **u** Suspiro na gazdinu riđanu...

46. ...luego, con rencorosa probidad, lo mandó **a** Roma sin modificar una letra.

27. ...onda ga je, s prkosnim poštenjem, poslao **u** Rim ne izmijenivši ni sloveca...

68. En 1849, fue **a** Buenos Aires con una tropa del establecimiento de Francisco Xavier Acevedo...

40. Kada je 1849. otišao **u** Buenos Aires goneći stoku s imanja Francisca Xaviera Aceveda...

73. Recogió el papel y se fue **a** su cuarto.

169. Luego regresó **a** Arabia...

169. Lo amarró encima de un camello veloz y lo llevó **al** desierto.

43. Podigla je papir i otišla **u** svoju sobu.

97. Onda se vrati **u** Arabiju...

97. Svezana ga uprti na brzu devu i povede **u** pustinju.

b) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Realizaron el desenso **al** mismo fondo de la cueva. (hasta)

La subida **a** la superficie fue difícil para el buceador. (hasta)

La ascensión **a** la cumbre no fue posible por la tormenta. (hasta)

Spustili su se **do** samog dna pećine.

Izranjanje **na** površinu bilo je teško za ronioca.

Penjanje **na** vrh nije bilo moguće zbog oluje.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

45. ...pero no los identificó como los signos inequívocos del óxido final, sino como una vuelta feliz **a** la infancia.

33. ...ali ih nije poistovjetila s nesumnjivim znakovima konačna raspadanja, nego kao sretan povratak **u** djetinjstvo.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

19. Lo acusaban de estar fingiendo un viaje **al** exterior...

62. Esa idea lo atormentaba desde su último regreso **al** país...

81. ...se puso la misma ropa de montar que había usado en la excursión **a** las minas...

17. Optuživali su ga da samo glumi putovanje **u** inozemstvo...

52. Ta ga je pomisao mučila još od posljednjeg povratka **u** zemlju...

68. ...navukao istu jahaću odjeću kao kad su bili na izletu **u** rudnicima...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Penjanje **na** vrh nije bilo moguće zbog oluje.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Optuživali su ga da samo glumi putovanje **u** inozemstvo...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...navukao istu jahaću odjeću kao kad su bili na izletu **u** rudnicima...*)
- prijedlogom **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Spustili su se **do** samog dna pećine.*).

5. Upotrebljava se između imenice kojoj prethodi prijedlog *de* ili *desde* i druge imenice kad izražava interval omeđen imenicama, odnosno između infinitiva kojem prethodi prijedlog *de* ili *desde* i drugog infinitiva izražavajući to isto.

a) *de* ili *desde* + imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El tren vendrá de seis **a** seis y media.

Vlak će doći **između** šest i pola sedam.

No hay mucha distancia de aquí **al** pueblo.

Nije velika udaljenost odavde **do** sela.

Encontró muchas dificultades en el paso del Instituto **a** la Universidad.

Naišao je na mnoge poteškoće pri prelasku s Instituta **na** Sveučilište.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

23. ...envuelta de pies **a** cabeza en una sábana blanca...

22. ...od glave **do** pete u bijeloj ponjavi...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

152. Era Daniel Simón Azevedo, hombre de alguna fama en los antiguos arrabales del Norte, que había ascendido de carrero a guapo electoral...

156. Bijaše to Daniel Simón Azevedo, čovjek pomalo na glasu u bivšem sjevernom predgrađu, koji se od kočijaša vinuo **do** predizbornog korteša...

162. ...ese pasaje manifiesta que los hebreos computaban el día de ocaso **a** ocaso...

169. ...taj ulomak kazuje da Židovi računaju dan od jednog **do** drugog sunčeva zalaska...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

35. Era también la mjeor protegida de diciembre **a** marzo, cuando los alisios del norte desbarataban los tejados...

49. Así comían, sorteando recados con los hijos de un lado **al** otro de la mesa, sin que éstos se dieran cuenta de que no se hablaban.

27. Bila je i najbolje zaštićena od prosinca **do** ožujka, kada pasatni vjetrovi sa sjevera razbijaju krovove...

36. Tako su jeli, rješavajući situaciju tako vješto da su si slali poruke preko djece, s jednog kraja stola **na** drugi, a ona nisu shvatila da ne razgovaraju.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia* / *Opća povijest gadosti*

19. A principio del siglo XIX (la fecha que nos interesa) las vastas plantaciones de algodón que había en las orillas eran trabajadas por negros, de sol **a** sol.

16. Početkom devetnaestog stoljeća (razdoblje koje nas zanima) prostrane plantaže pamuka na priobalju obrađivali su crnci, od jutra **do** mraka.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Bila je i najbolje zaštićena od prosinca **do** ožujka, kada pasatni vjetrovi sa sjevera razbijaju krovove...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Tako su jeli, rješavajući situaciju tako vješto da su si slali poruke preko djece, s jednog kraja stola **na** drugi, a ona nisu shvatila da ne razgovaraju.*)
- prijedlogom **između** koji zamjenjuje konstrukciju *od – do*, pri čemu veznik *i* povezuje dva elementa koja omeđuju određeni interval (*Vlak će doći **između** šest i pola sedam.*).

b) de ili desde + infinitiv + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hay diferencia de irse de vacaciones **a** irse para no volver.

Postoji razlika **između** odlaska na godišnji odmor i odlaska bez povratka.

Hay un abismo en este caso de hacer una cosa **a** hacer otra.

U ovom slučaju postoji ponor **između** činjenja jedne stvari i činjenja druge.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom *de/desde* + **infinitiv** + **prijedlog a** + **infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **između** nakon kojega slijede uspoređene imenice u **genitivu** međusobno povezane veznikom (konjunktorom) **i** (*U ovom slučaju postoji ponor između činjenja jedne stvari i činjenja druge.*).

6. Prethodi određenim imenicama izražavajući smještaj ili smjer. U nekim se slučajevima može zamijeniti prijedlogom *hacia*).

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Miren **al** frente (hacia).

Gledajte (**prema**) naprijed.

Inclínate un poco **al** otro lado (hacia).

Nagni se malo **na** drugu stranu.

Tuerza **a** la derecha (hacia).

Svini **u** desno.

Lo tienes **a** tu espalda.

Za leđima ti je. / **Iza** leđa ti je.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

27. ...y el marqués le hizo la distinción de sentarlo **a** su derecha.

27. ...a markiz mu je iskazao čast i posjeoga sebi **zdesna**.

73. ...y después señaló **a** su izquierda...

78. ...potom ukaže **ulijevo**...

76. **Al** final de todo, lo más lejos posible...

82. **Na** samom rubu, podalje od svega...

77. ...se encontró **al** final del corredor con una novicia...

83. ...**na** kraju je trijema nabasala na novakinju...

155. El barrio de los esclavos, **al** borde mismo de la marisma...

173. U robovskoj četvrti što se natisnula **na** rubu močvarišta...

155. **Al** fondo había un patiecito pedregoso...

174. **U** dnu je bilo malo popločano dvorište...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

43. ...supo que **a** orillas del Danubio la novísima secta de los *monótonos* (llamados también *anulares*) profesaba...

25. ...saznao je da najnovija sekta *monotonih* (koje su nazivali i *anularima*) **na** obalama Dunava propovijeda...

105. ...estabamos **al** borde de un tiempo nuevo...

62. ...da smo **na** pragu novog razdoblja...

182. ...tal vez omnipotente en la ciudad que una firma **al** pie de un decreto le destinó...

104. ...možda svemoćan u gradu kamo ga je uputio potpis **na** dnu dekreta...

14. **Al** pie de la montaña se dilatava sin rumor un arroyo impuro...

8. **Na** podnožju planine (...) nećujno i sporo probijao se prljavi potok...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*U robovskoj četvrti što se natisnula na rubu močvarišta...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*U dnu je bilo malo popločano dvorište...*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*Za leđima ti je.*)
- prijedlogom **iza** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Iza leđa ti je.*)
- prijedlogom **prema** iza kojega slijedi **prilog** (*Gledajte (prema) naprijed.*), a moguće ga je i izostaviti bez promjene u značenju
- **prilogom** (*Potom ukaže ulijevo.*).

7. Upotrebljava se za izražavanje vremena, sata ili godine kad se radnja događa.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se casó **a** los treinta años.

Oženio se **s** trideset godina.

Te veré **a** los siete de la tarde.

Vidimo se **u** šest poslijepodne.

Los ladrones trabajan **a** medianoche.

Lopovi rade **u** ponoć.

Empezó a fumar **a** los diecisiete años.

Počeo je pušiti **sa** sedamnaest godina.

El tren llega **al** mediodía.

Vlak stiže **u** podne.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

22. ...una horda de macacos luciferinos descendió de los montes **a** pleno día.

21. ...horda luciferskih makaka spustila se s brda **usred** bijelog dana.

23. ...tocó a la puerta del marqués **a** la hora sagrada de la siesta...

22. ...kada je na markizova vrata, **u** sveto doba sijeste, zalupala...

24. Y menos **a** una hora tan extraviada...

23. I **u** ovo doba dana!

54. ...la rauda cabellera que **a** los cinco años le daba a la cintura.

57. ...bujnu kosu, koja joj je, **kad je navršila** petu godinu, padala do struka.

63. ...pero **a** las dos semanas sin ningún resultado tenía una úlcera de fuego en el tobillo...

66. ...ali je **poslije** dva tjedna uzaludnih mučenja gnojna rana na gležnju pekla poput žeravice...

71. **A** las cuatro de la mañana, cuando Sierva María abrió los ojos...

77. Kad je Sierva María **u** četiri sata otvorila oči...

80. **A** la hora del almuerzo no había podido encontrar a Sierva María en el convento.

86. **U** doba objeda nije uspjela pronaći Siervu Maríu u samostanu.

80. ...le entregó **al** amanecer una niña rubia, vestida como una reina...

86. ...predao **u** zoru kraljevski odjevenu plavokosu djevojčicu...

82. ...y así la encontró la criada que le llevó el platón de la merienda **a** las cinco de la tarde.

89. ...i u tom ju je položaju zatekla služavka kad je **u** pet sati donijela tanjur s užinom.

91. Fue así como Cayetano Alcino del Espíritu Santo Delaura y Escudero, **a** los treinta y seis años cumplidos, entró en la vida...

155. ...era el barrio más alegre, de colores intensos y voces radiantes, y más **al** atardecer, cuando sacaban las sillas...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

52. Un rayo, **al** mediodía, incendió los árboles...

75. ...prometió pasar por el escritorio, **al** oscurecer.

91. ...porque don Pedro, **a** los diecinueve o veinte años, había seguido las banderas de Aparicio Saravia...

105. ...el primero de marzo de 1939, **al** oscurecer, hubo disturbios en Tilsit...

176. ...Villari, **al** día siguiente, manó buscar un coche...

177. ...como ya lo habían sido tantas veces, en el mismo lugar, **a** la misma hora?

208. **A** los 6 meses de la demolición del inmueble de la calle Garay...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

153. ...y buen guerrero en todas partes desde que sufrió sus primeras heridas **a** los diecisiete años.

99. I tako je Cayetano Alcino del Espiritu Santo Delaura y Escudero, **navršivši** trideset i šestu godinu, ušao u život...

173. ...bila je to najveselija od svih četvrti, prepuna jakih boja i razdraganih glasova, naročito **u** predvečerje, kada su njezini žitelji iznosili stolice...

32. Munja je **usred** podneva zapalila šumu...

44. ...obećala da će se **predvečer** navratiti u njegov ured.

53. ...jer je don Pedro, **u** devetnaestoj ili dvadesetoj godini, vojevao pod zastavom Aparicija Saravije.

63. ...1. ožujka 1939., **u** sumrak, u Tilsitu su izbili nemiri...

101. ...Villari je **sutradan** naručio kočiju...

102. ...kao što su tako često bili, na istom mjestu, **u** isto vrijeme?

120. Šest mjeseci **poslije** rušenja zgrade u Ulici Garay...

126. ...a svugdje dobar borac od svoje prve ozljede **u** sedamnaestoj godini.

168. **A** los treinta y dos le hicieron otro en Haiti...

228. ...y eso era lo único que sabia **a** los dieciséis años.

153. Drugi su ga put naslikali **u** trideset drugoj godini...

187. ...a to je bilo jedino što sam **sa** šesnaest godina znao o politici.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*bila je to najveselija od svih četvrti, prepuna jakih boja i razdraganih glasova, naročito u predvečerje, kada su njezini žitelji iznosili stolice...*)
- prijedlogom **s(a)** nakon kojega slijede broj i imenica u **genitivu** (*Oženio se s trideset godina., ...a to je bilo jedino što sam sa šesnaest godina znao o politici.*)
- prijedlogom **usred** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Munja je usred podneva zapalila šumu...*)
- prijedlogom **poslije** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Šest mjeseci poslije rušenja zgrade u Ulici Garay...*)
- **vremenskim prilozima** kao što su *sutradan, predvečer* (*Villari je sutradan naručio kočiju..., ...obećala da će se predvečer navratiti u njegov ured.*),

a ako je riječ o godinama starosti:

- **glagolskim prilogom prošlim**, kao što je *navršivši* (*I tako je Cayetano Alcino del Espiritu Santo Delaura y Ecsudero, navršivši trideset i šestu godinu, ušao u život...*)
- **zavisnom vremenskom rečenicom** koja počinje veznikom **kad(a)** (...*bujnu kosu, koja joj je, kad je navršila petu godinu, padala do struka.*).

8. Upotrebljava se za izražavanje duljine ili udaljenosti.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Aquella estrella está **a** mucha distancia de nosotros.

La ciudad está **a** dos kilómetros de distancia.

Hay un estanco **a** doscientos metros de aquí.

No veo con precisión **a** más de diez metros.

Lo tienes **al** alcance de la mano.

Ona zvijezda je **na** velikoj udaljenosti od nas.

Grad je udaljen dva kilometra. / Grad je **na** dva kilometra udaljenosti.

Dvjesto metara odavde nalazi se jezero.

Ne vidim jasno **na** više od deset metara.

Na dohvat ruke ti je.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

59. ...y el marqués pudriéndose en la hamaca **a** mil trecientas leguas marinas de un rey...

68. Sacudió una campanilla que mantenía **a** su alcance...

62. ...a markiz je (...) trunuo u visaljci, **na** tisuću i tristo liga (...) od kralja...

73. Potresao je zvoncem što mu je stajalo **na** dohvat ruke...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

15. Consideré que estaba **a** unos treinta pies de arena...

59. ...más allá, **a** cuatro o cinco leguas uno del otro, la cadena de los fortines...

91. Los últimos treinta años los pasó en un puesto muy solo, **a** una o dos leguas del Ñancay...

8. Ocijenio sam da se nalazim **na** tridesetak stopa od pijeska...

35. ...dalje se prostirao niz utvrda koje su međusobno bile udaljene **četiri-pet** milja...

53. Posljednjih trideset godina proveo je na nekom sitnom i zabačenom posjedu, **milju-dvije** od Ñancaya...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

214. Era todavía noche cuando atracaron en la ensenada del Niño Perdido, que era el último puerto de los vapores fluviales, **a** nueve leguas de la bahía, antes de que dragaran y pusieran en servicio el antiguo paso español.

143. Još je bila noć kad su pristali u dragu Niño Perdido, posljednju luku za riječne parobrode, **devet milja** od zaljeva, prije nego su pročistili dno i stavili u uporabu stari španjolski prolaz.

218. ...y redimida por la certidumbre de que nunca había sido tan suyo como o era entonces, dentro de un cajón clavado con doce clavos de tres pulgadas, y **a** dos metros debajo de la tierra.

365. Pues aun **a** veinte brazas debajo de la tierra habría reconocido de inmediato aquella voz de metales sordos que llevaba en el alma desde la tarde en que le oyó decir en el reguero de hojas amarillas de un parque solitario...

424. ...porque sintió que él y ella no estaban **a** siete pasos de distancia sino en dos días diferentes.

435. Por primera vez estaban el uno frente al otro **a** tan corta distancia y con bastante tiempo para verse con serenidad después de medio siglo...

145. ...a iskupljujući to uvjerenjem da nikad nije bio toliko njezin kao tada, u mrtvačkom sanduku pribijenom s dvanaest, tri palca debelih, čavala, **na** dva metra ispod zemlje.

243. Jer čak i **na** dvadeset hvati ispod zemlje smjesta bi prepoznao taj glas potmulog metala koji je nosio u duši od onog popodneva kad ga je čuo, kroz vrtlog žutog lišća u samotnom parku...

282. ...jer je osjetio da njih dvoje ne stoje **na** udaljenosti od sedam koraka, nego u dva različita vremena.

289. ...prvi su put bili jedno nasuprot drugomu, **na** tako maloj udaljenosti i s dovoljno vremena da se, nakon pola stoljeća, spokojno pogledaju...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom koja izražava udaljenost u **genitivu** (*Još je bila noć kad su pristali u dragu Niño Perdido, posljednju luku za riječne parobrode, **devet milja** od zaljeva, prije nego su pročistili dno i stavili u uporabu stari španjolski prolaz.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi broj (ako je deklinabilan u **akuzativu**) i imenica koja izražava udaljenost u **genitivu** (*Ocijenio sam da se nalazim **na** tridesetak stopa od pijeska...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...prvi su put bili jedno nasuprot drugomu, **na** tako maloj udaljenosti i s dovoljno vremena da se, nakon pola stoljeća, spokojno pogledaju...*).

9. Prethodi imenici i izražava različite sadržaje koji su rezultat evolucije iz osnovnog značenja „nalaziti se uz nešto” (šp. *junto a*).

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El capitán dirigía el barco **al** timón.

Kapetan je upravljao brodom **za** kormilom.

El negocio me exige estar todo el día **al** mostrador.

Posao od mene iziskuje da sam cijeli dan **za** pultom.

Había tres personas sentadas **a** la mesa.

Za stolom su sjedile tri osobe.

No hay quien le gane **al** volante.

Nema onoga koji bi ga mogao pobijediti **za** volanom.

Esta mecanógrafa se pasa todo el día **a** la máquina.

Ova daktilografinja cijeli dan provodi **za** pisaćim strojem.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

39. ...el marqués encontró a Bernarda sentada **al** tocador...

41. ...markiz je zatekao Bernardu kako sjedi **za** toaletnim stolićem...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

35. ...y de que el corazón seguiría latiendo cuando lo llevaran descuartizado **a** la mesa.

30. ...i da će joj srce i dalje kucati kad ga rasječeno posluže **za** stolom.

65. Don Lalo Moscote volvió **al** mostrador con un pomo de loza sin etiqueta...

54. Lalo Moscote vratio se **za** tezgu noseći porculansku bočicu bez natpisa.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

327. De pronto vio a Fermina Daza en el gran espejo del fondo, sentada **a** la mesa con el marido y dos parejas más...

217. Odjednom je vidio Ferminu Dazu u velikom zrcalu u dnu, kako sjedi **za** stolom s mužem i još dva para...

443. ...y el mismo Florentino Ariza había sufrido la vergüenza de que lo hicieran salir cuando ya estaba sentado **a** la mesa, por invitación de un socio fundador.

295. ...a sam je Florentino Ariza pretrpio sramotu da ga prisile da izađe kad je već sjedio **za** stolom, na poziv jednog člana i osnivača.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (...*markiz je zatekao Bernardu kako sjedi za toaletnim stolićem...*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Lalo Moscote vratio se za tezgu noseći porculansku bočicu bez natpisa.*).

10. Upotrebljava se ispred imenica koje označavaju dio tijela, a izražava smještaj objekta na tome mjestu.

prijedlog + imenica (Moguća je zamjena prijedlogom *en*.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los soldados marchaban con el fusil **al** hombro.

Vojnici su marširali s puškom **na** ramenu.

Estaba realmente bonita con el pañuelo **a** la cabeza (en).

Bila je doista lijepa s rupcem **na** glavi.

Llevaba **a** la cintura una correa con adornos de plata (en).

Oko struka je nosila remen sa srebrnim ukrasima.

Se cargaba los sacos **a** las espaldas.

Natovario si je vreće **na** leđa.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

163. Yo misma me puse soga **al** cuello, dijo.

182. – Sama sam sebi namakla uže **oko** vrata – reče.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

52. Le anudó una sábana **al** cuello.

43. Svezao mu je veliki ubrus **oko** vrata.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Bila je doista lijepa s rupcem **na** glavi.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Natovario si je vreće **na** leđa.*)
- prijedlogom **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (– *Sama sam sebi namakla uže **oko** vrata – reče.*).

5.1.2. Nedimenzionalna značenja

11. Upotrebljava se između glagola koji upućuje na inkorporaciju ili jukstapoziciju i imenice.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Ampliaron un capítulo **a** la nueva edición del libro.

Dodali su jedno poglavlje **novom izdanju knjige**.

Agregaron una nave **a** la fábrica.

Dodali su **tvornici** jednu halu.

Añadieron el dinero **a** lo ya recogido.

Dodali su novac već **prikupljenom**.

Sumaron un cantidad **a** la otra.

Jednu količinu su dodali **drugoj**.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

67. ...marchaban desde el sur para incorporarse **a** las divisiones de López.

39. ...žurili su s juga da se pridruže **Lópezovim divizijama**...

212. Cuatro piezas he incorporado **a** esta reedición...

124. Četiri sam priče dodao **ovom izdanju**...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

31. **A** esa gigantesca idea añade otra, hija de su nihilismo...

32. **Toj divovskoj zamisli** pridodaje drugu, koja je odraz njegova nihilizma...

120. Tres cuentos he agregado **a** la serie...

182. ...**al** concepto del Hijo, que parecía agotado, las complejidades del mar y del infortunio.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

127. La hedentina de las cargas de bagre salado, sumada **a** la inapetencia propia de la añoranza, acabaron por estropearle el hábito de comer...

205. **Al** calor y los zuncudos se agregaba el tufo de las pencas de carne salada puestas a secar en los barandales.

440. ...porque las visitas semanales se habían incorporado **a** la rutina de ambos al final del segundo mes.

120. Tri sam priče dodao **ovoj zbirci**...

190. **Pojmu Sina**, koji je izgledao dokraja zaokružen i rasvijetljen, dodao je složena obilježja zla i nesreće.

85. Smradni teret osoljenog soma, pribrojen **pomanjkanju teka** zbog tuge, na kraju joj je uništio naviku da jede...

137. **Vrućini i moskitosima** priključio se i zadah osoljenog mesa ostavljenog na sušenje na ogradama.

293. ...jer su tjedni posjeti postali dijelom **njihove rutine** već potkraj drugoga mjeseca.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– riječju u **dativu** (*Tri sam priče dodao **ovoj zbirci**...*)

– imenicom u **genitivu** (*...jer su tjedni posjeti postali dijelom njihove **rutine** već potkraj drugoga mjeseca.*).

12. Upotrebljava se ispred inkoativnih glagola u infinitivu. Izražava isto što i *cuando* ispred glagola u određenom licu.

prijedlog + određeni član + glagol u infinitivu

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Al salir del cine se encontró con sus padres.

Na izlasku iz kina susreo je roditelje./
izašavši iz kina susreo je roditelje.

Al comenzar a bajar las escaleras se torció el pie.

Al poner en marcha el coche vio que no tenía gasolina.

Al casarse perdió casi todos sus amistades.

Al amanecer los campos se cubren de rocío.

Počevši se spuštati niz stube izvrnuo je nogu.

Upalivši automobil vidio je da nema goriva.

Kad se oženio izgubio je sva prijateljstva. / **Oženivši** se izgubio je sva prijateljstva.

U svitanje polja se prekrivaju rosom.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12 Así que mi primera visión **al** entrar en el templo fue...

18 **Al** ver a la esposa como Dios la echó al mundo...

30. ...que su primer acto **al** volver a casa fue el más raro de su vida.

71. **Al** pasar vio entreabierta la alcoba de Bernarda.

102. La guardiana le recordó **al** salir...

8. Prvo što sam ugledao, **stupivši** u hram...

16. **Videći** suprugu u Evinu ruhu...

30. ...da je prvo što je on poduzeo **došavši** doma bilo nešto najčudnije u njegovu životu.

76. **U** prolazu je opazio odškrinuta vrata na Bernardinoj sobi.

113. Čuvarica ga je **na** odlasku upozorila...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

11. ...que Cartaphilus había muerto en el mar, **al** regresar a Esmirna...

14. **Al** desenredarme por fin de esa pesadilla...

19. ...el temor de que, **al** salir del último laberinto, me rodeara otra vez...

26. **Al** repechar la margen, un árbol espinoso me lacaeró el dorso de la mano.

5. ...da je Cartaphilus umro na moru, **vraćajući se** u Smirnu...

8. **Kad** sam se napokon iskobeljao iz te more...

11. ...bojazni kako će me, čim **izadem** iz zadnjeg labirinta, opet opkoliti...

16. **Dok** sam se uspinjao obalom, neko drvo načičkano bodljama ozlijedilo mi je nadlanicu.

34. Otálora, **al** saberlo, rompe la carta...

107. ...en el que un prestamista londinense del siglo XVI vanamente trata, **al** morir, de vindicar sus culpas...

163. ...y que **al** despertar descubrió que la telaraña le había sugerido aquel sueño.

177. Otra noche, **al** volver del cinematógrafo, sintió que lo empujaban.

183. Sentí, **al** decir esas palabras, lo irrisorio de interrogar a aquel hombre antiguo...

186. Uno le gritó algo, **al** pasar.

200. ...**al** doblar por Bernardo de Irigoyen, encaré con toda imparcialidad los porvenires que me quedaban...

202. **Al** abrir los ojos, vi el Aleph.

207. ...lo abracé, **al** despedirme, y le repetí...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **glagolskim prilogom sadašnjim** (...*da je Cartaphilus umro na moru, vraćajući se u Smirnu...*)
- **glagolskim prilogom prošlim** (*Saznavši to, Otálora podere pismo...*)
- zavisnom vremenskom rečenicom s veznikom **kad** (*Kad sam otvorio oči, vidio sam Aleph.*)

19. **Saznavši** to, Otálora podere pismo...

64. ...u kojem se neki londonski lihvar iz XVI. stoljeća zaludu trudi, **u** času smrti, da okaje svoje grijeh...

95. ...i da je, **probudivši se**, otkrio da ga je na takav san potakla paučina.

101. Jedne večeri, **na** povratku iz kinematografa, osjetio je kako ga netko gura.

105. **Izrekavši** to, osjetio sam kako je utaman ispitivati toga starca...

106. Netko mu **u** prolazu nešto dovikne.

115. **Kad** sam skrenuo u ulicu Bernardo de Irigoyen, sasvim sam nepristrano razmotrio što mi je raditi...

116. **Kad** sam otvorio oči, vidio sam Aleph.

120. ...zagrlio sam ga, **na** polasku, i ponovio mu...

- zavisnom vremenskom rečenicom s veznikom **dok** (*Dok sam se uspinjao obalom, neko drvo načičkano bodljama ozlijedilo mi je nadlanicu.*)
- zavisnom vremenskom rečenicom s veznikom **čim** (...*bojazni kako će me, čim izađem iz zadnjeg labirinta, opet opkoliti...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Čuvarica ga je na odlasku upozorila...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*U prolazu je opazio odškrinuta vrata na Bernardinoj sobi.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*U svitanje polja se prekrivaju rosom.*).

13. Upotrebljava se u određenim inkoativnim perifrazama.¹

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Nos disponíamos a almorzar cuando llegó.	Spremali smo se ručati kad je stigao.
Se puso a llorar.	Počeo je plakati. / Zaplakao je.
Rompió a cantar.	Počeo je pjevati. / Zapjevao je.
Echó a correr.	Potrčao je.
Comenzó a decir tonterías.	Počeo je govoriti gluposti.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

54. No bien lo había prometido cuando la niña rompió a llorar...	56. Netom je to izmolila, djevojčica zaplače ...
---	---

¹ U rječniku *Diccionario práctico de gramática* piše: *La perífrasis es una construcción de un verbo conjugado (+ una preposición) y un verbo no personal: infinitivo, gerundio o participio. El significado de la acción lo da la forma no personal. El verbo conjugado aporta un matiz concreto. Incoativas – Indican el inicio de una acción expresada por el infinitivo.*

61. ...el marqués empezó **a** pensar en un viaje a Sevilla...

82. En las actas del convento que empezaron **a** levantarse esa noche...

102. ...de que algo inmenso e irreparable había empezado **a** ocurrir en su vida.

106. ...y empezó **a** observar el eclipse a través del cristal.

130. Empezó **a** cantarla en voz alta...

136. ...y empezó **a** flagelarse con un odio insaciable...

163. Entonces empezó **a** pagar.

65. ...markiz je počeo **razmišljati** o putovanju u Sevillu...

89. Prema samostanskom zapisniku, što se počeo **voditi** od te večeri...

113. ...da se u njegovu životu počelo **dogadati** nešto krupno i nepovratno.

116. ...i stade **zuriti** kroz stakalce.

145. Počeo ju je **pjevati** naglas...

153. ...i počeo se **šibati** s neutaživom mržnjom...

182. Tada je počela **plaćati**.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

70. ...empezó **a** comprender...

73. Ya había empezado **a** vislumbrarlos...

77. ...pero Emma lentamente se levantó y procedió **a** vestirse.

41. ...počeo je **shvaćati**...

43. Možda je to već počela **naslućivati**...

46. ...ali je Emma sporo ustala i počela se **odijevati**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **infinitivom** glagola ako glagol koji se upotrebljava ispred njega upućuje na početak radnje, kao što je *početi* u navedenim primjerima (...*markiz je počeo razmišljati o putovanju u Sevillu*...)
- **inkoativnim glagolom**¹ ako se značenje cijele perifraze izražava upotrebom samo jednoga glagola u hrvatskom jeziku, a kao što su *zaplakati*, *zapjevati*, *potrčati* u navedenim primjerima (*Potrčao je*).

¹ U Silić, Pranjaković (2005: 57) piše: „Inkoativno značenje. Ono se izriče inkoativnim glagolima (lat. *inchoare* = započinjati). To su glagoli kojima se izriče početni dio radnje. Tvore se prefiksima *po-* i *za-*.”

14. Upotrebljava se između glagola kao što su *subir* (hrv. „narasti, popeti se”), *ascender* (hrv. „popeti se”) i tako dalje i imenice koja izražava količinu, vrijednost, iznos ili cijenu.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

La cuenta sube **a** dos mil pesetas.

Račun se penje **na** dvije tisuće pezeta.

La deuda asciende **a** dos millones.

Dug se penje **na** dva milijuna.

El número de muertos asciende **a** doscientos.

Broj mrtvih se penje **na** dvjesto.

La cifra de nacimiento este mes llega **a** cuatrocientos.

Broj rođenih ovaj mjesec doseže **četiri stotine**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

53. ...y yo les compro tierras y ganados **al** precio que yo mismo ponga.

43. ...a ja od njih kupujem zemlju i stoku **po** cijeni koju sâm određujem.

192. Al final, cuando el alcalde reveló su propósito de comprar la herencia **al** precio que establecieran los peritos del municipio...

163. Na koncu, kad je načelnik otkrio namjeru da kupi nasljedstvo **po** cijeni koju budu odredili općinski vještaci...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

107. ...y le regaló de cumpleaños un centímetro cuadrado del hábito de San Pedro Claver, de los que se vendían a escondidas por aquellos días **a** un precio inalcanzable para una colegiala de su edad.

72. ...a za rođendan mu je poklonila četvorni centimetar s odore Svetog Petra Klavera, koje su potajice prodavali tih dana **po** cijeni nedostižnoj za školarku njezine dobi.

151. El nombre le venía de la Colonia, porque allí se sentaban desde entonces los calígrafos taciturnos de chalecos de paño y medias mangas postizas, que escribían por encargo toda clase de documentos **a** precios de pobre: memoriales de agravio o de súplico, alegatos jurídicos...

101. Ime im dolazi iz kolonijalnog doba, jer još iz onog doba ondje sjede šutljivi krasopisci u suknenim prslucima i s navučenim polurukavima, pišući po narudžbi sve moguće isprave, **po** cijenama za sirotinju: podneske za tužbe ili molbe, sudske obrane...

456. También contaba *La Justicia* que Lorenzo Daza compró **a** muy bajo precio un cargamento de botas sobrantes del ejército inglés...

303. ...također je u *Pravdi* pisalo da je Lorenzo Daza **jeftino** kupio pošiljku viškova čizama engleske vojske...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- brojem u **akuzativu** (*Broj rođenih ovaj mjesec doseže četiri stotine.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi broj u **akuzativu** (*Račun se penje na dvije tisuće pezeta.*).

No iz primjera je vidljivo da se, kad je riječ o cijeni, prijedlog **a** upotrebljava i za izražavanje iznosa cijene, ne nužno samo uz glagole koji znače povećanje ili dizanje cijene, te se tad ispred njega ne mora nalaziti glagol. U tom se slučaju u hrvatskom jeziku navedena konstrukcija izražava:

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...a za rođendan mu je poklonila četvorni centimetar s odore Svetog Petra Klavera, koje su potajice prodavali tih dana po cijeni nedostižnoj za školarku njezine dobi.*).
- **prilogom** (*...također je u Pravdi pisalo da je Lorenzo Daza jeftino kupio pošiljku viškova čizama engleske vojske... – umjesto „po vrlo niskoj cijeni” – šp. a muy bajo precio*).

15. Upotrebljava se između dviju imenica ili između pridjeva/participa i imenice sa značenjem između objekta i određenja. U nekim slučajevima može biti zamijenjen prijedlogom *de*.

a) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Por cortesía **a** su persona no insistimos.

Iz pristojnosti **prema** njemu nismo inzistirali.

En el prólogo **a** este libro se habla del tema (de).

U predgovoru **ovoj knjizi** govori se o toj temi.

El recibimiento **al** nuevo director debe ser muy cordial (de).

En consideración **a** su edad le dispensamos de la asistencia a la reunión.

Como castigo **a** su comportamiento estará tres días sin salir a la calle.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

49. ...l) Un prefacio **al** catálogo de la exposición de litografías de Carolus Hourcade (Nîmes, 1914).

Doček **novog direktora** mora biti vrlo srdačan.

Iz obzira **prema** njegovoj dobi oslobodili smo ga prisustvovanja sastanku.

Za kaznu **za** svoje ponašanje tri dana neće izaći na ulicu.

4l) Predgovor **katalogu** na izložbi litografija Carolusa Hourcadea (Nîmes, 1914.).

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

67. ...y que sólo lo mantenía en su séquito por consideración **a** su padre...

56. ...a u svojoj ga je pratnji zadržao samo iz obzira **prema** ocu...

97. El gobierno mexicano había puesto toda clase de obstáculos **a** su ingreso en el ejército de Colombia...

80. ...meksička je vojska postavljala svakakve smetnje **njegovu ulasku** u kolumbijsku vojsku...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: *Doček **novog direktora** mora biti vrlo srdačan.*)
- imenicom u **dativu** (*Predgovor **katalogu** na izložbi litografija Carolusa Hourcadea (Nîmes, 1914.).*)
- prijedlogom **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu** (*...a u svojoj ga je pratnji zadržao samo iz obzira **prema** ocu...*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Za kaznu **za** svoje ponašanje tri dana neće izaći na ulicu.*).

b) pridjev/particip + a + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Es interesante **al** respecto.

Zanimljivo je **u** tom pogledu.

Es favorable **a** los cambios.

Naklonjen je **promjenama**. / Sklon je **promjenama**.

Estos edificios son desagradables **a** la vista.

Ove su zgrade **neugledne**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **dativu** (*Sklon je promjenama.*).

Ako u hrvatskome postoji riječ ili fraza koja u sebi sadržava značenje španjolskog prijedloga *a* i riječi koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjerima: *neugledan* (šp. *desagradable a la vista*), *u tom pogledu* (šp. *al respecto*).

16. Upotrebljava se ispred imenice koja označava meteorološku pojavu i izražava izloženost imenice toj pojavi.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Las banderas ondeaban **al** viento.

Zastave su se viorile **na** vjetru.

La ventana de mi cuarto da **al** sol.

Prozor moje sobe gleda **u** sunce.

Vamos a buscar un lugar que esté **a** la sombra.

Potražit ćemo mjesto koje je **u** hladu.

Tuvimos que pasar toda la noche **a** la intemperie.

Morali smo provesti cijelu noć **na** otvorenom.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

23. Era muy vieja, y andaba descalza **a** pleno sol...

22. Bila je vrlo stara i **po** najvećoj žezi hodala je bosa...

52. Siguieron haciendo el amor en la siesta, de prisa y sin corazón, **a** la sombra evangélica de los naranjos...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

65. El alcalde colgó la hamaca en el balcón de su cuarto tratando de dormir **al** fresco de la prima noche.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

204. Sintió, al atravesar el umbral, que morir en una pelea a cuchillo, **a** cielo abierto y acometiendo...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

56. ...cuando ya muchos de los invitados tomaban los aperitivos **al** aire libre, el estampido de un trueno solitario hizo temblar la tierra...

59. Varios fogones de leña habían sido armados con ladrillos en la parter de atrás de la casa, **al** aire libre...

87. Desde las siete de la mañana se sentaba solo en el escaño menos visible del parquecito, fingiendo leer un libro de versos **a** la sombra de los almendros...

163. ...basuras de animales que se quedaban flotando **a** sol y sereno en un pantano de sangre.

216. Reanudó los contactos con sus amigos más cercanos, y a veces jugaban al billar o

55. Nastavili su tako voditi ljubav u trenucima sijeste, brzopleto i bez zanosa, **u** evanđeoskom hladu naranača.

53. Načelnik je smjestio visaljku na sobni balkon, pokušavajući zaspati **na** svježem zraku prvih noćnih sati.

212. Oćutio je, prešavši prag, da je smrt u dvoboju noževima, **pod** vedrim nebom i u naletu na protivnika...

41. ...kad su već mnogi uzvanici pili aperitive **pod** vedrim nebom, prasak jednog osamljenog groma zatresao je zemlju...

42. Nekoliko peći na drva bilo je složeno s ciglama u stražnjem dijelu kuće, **na** otvorenom...

60. Od sedam ujutro sjedio bi sam na najneupadljivijoj klupi u parkiću pretvarajući se da čita knjigu stihova **u** sjeni badema...

110. ...životinjske ostatke koji su plutali **na** suncu i na mjesečini, u krvavoj baruštini.

conversaban en los cafés **al** aire libre bajo los arcos de la Plaza de la Catedral...

144. Obnovio je veze s najbližim razgovarali u kavanama **na** otvorenom pod prijateljima i katkad su igrali biljar ili lukovima na Trgu katedrale...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Načelnik je smjestio visaljku na sobni balkon, pokušavajući zaspati na svježem zraku prvih noćnih sati.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Od sedam ujutro sjedio bi sam na najneupadljivijoj klupi u parkiću pretvarajući se da čita knjigu stihova u sjeni badema...*)
- prijedlogom **pod** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*...kad su već mnogi uzvanici pili aperitive pod vedrim nebom, prasak jednog osamljenog groma zatresao je zemlju...*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Bila je vrlo stara i po najvećoj žezi hodala je bosa...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Prozor moje sobe gleda u sunce.*).

17. Upotrebljava se ispred infinitiva kad mu daje imperativno značenje.

prijedlog + glagol u infinitivu

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

A dormir, que ya es media noche.

Na spavanje, već je ponoć.

Llegó el dueño, **a** trabajar todo el mundo.

Stigao je vlasnik, svi **na** posao.

A comer, que ya es tarde.

Jedite, već je kasno.

A volver, que se hace de noche.

Vratite se, pada mrak.

A cantar todos, cuando yo lo diga.

Svi **zapjevajte**, kad vam ja to kažem.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Stigao je vlasnik, svi na posao.*)
- glagolom u **imperativu** (*Vratite se, pada mrak.*).

18. Upotrebljava se za izražavanje usporedbe.¹

glagol + *como* + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Le quiere como a un padre.	Voli ga kao oca .
Teme a las tormentas como a la muerte.	Boji se oluja kao smrti .
Me odia como a su peor enemigo.	Mrzi me kao najgoreg neprijatelja .
Me ha educado como a un hijo.	Odgojio me kao svoga sina .

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

462. – No tienes que engañarme como a una criatura – le decía.	307. „Ne moraš me mamiti kao dijete ”, govorila mu je.
---	---

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

45. Él prestaba tanta atención a esos reclamos callejeros como a los asuntos más graves del gobierno...	39. Tim je uličnim pritužbama posvećivao jednaku pozornost kao najozbiljnijim vladinim poslovima ...
--	---

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **dativu** (*Tim je uličnim pritužbama posvećivao jednaku pozornost kao najozbiljnijim vladinim poslovima...*)
- imenicom u **genitivu** (*Boji se oluja kao smrti.*)
- imenicom u **akuzativu** (*„Ne moraš me mamiti kao dijete”, govorila mu je.*)

¹ Iako u opisu upotrebe Durán naglašava da glagol u rečenici izražava osjećaj (str. 32.: *Se usa ante un sustantivo, precedida de como cuando el verbo es de sentimiento...*), iz primjera je, čak i iz onih koje je on u svom djelu naveo, vidljivo da to ne mora biti isključivo glagol koji izražava osjećaje, nego da je riječ o usporedbi, pri čemu je imenica koja slijedi prijedlog objekt radnje.

19. Upotrebljava se između određenih glagola koji upućuju na ponavljanje i glagola u infinitivu.

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Volvió **a** repetir la escena.

Opet je ponovio scenu.

Tornó **a** casar a su hija.

Ponovno je oženio kćer.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

30. Días después volvió **a** verlo...

31. Poslije nekoliko dana **opet** ga je vidjela...

61. ...y volvió **a** acompañarse las canciones de antaño...

65. ...i **ponovo** stao prebirati negdašnje pjesme...

97. Pues vuelva **a** leerlo.

107. Čitajte ga **iznova**.

126. Volvió **a** encerrarse en su cuarto...

140. **Ponovo** se zatvorila u sobu...

136. Él volvió **a** cambiar la mejilla...

152. On **opet** okrene obraz...

144. ...estaba varias horas ayudándola a espulgarse de los piojos que habían vuelto **a** proliferar en el encierro.

160. ...nekoliko sati joj je pomagao u trijebljenju ušiju koje su se **ponovno** namnožile u tamnici.

169. ...volvió **a** soñar con la ventana de un campo nevado.

189. ...**ponovno** je usnula prozor s pogledom na zasniježenu ravnicu.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

46. Esto ha ocurrido y volverá **a** ocurrir.

27. To se dogodilo i **opet** će se dogoditi.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

189. Florentino Ariza hizo primero unas correcciones entre líneas, las suprimió, las volvió **a** escribir, se quedó sin espacio...

127. Florentino Ariza prvo je napravio neke ispravke između redaka, neke je izostavio, **ponovno** napisao, uzmanjkalo mu je mjesta...

192. Fue todo lo que dijo, y nunca más lo volvió **a** decir ni sucedió nada que indicara si había dicho la verdad...

300. „El problema del matrimonio es que se acaba todas las noches después de hacer el amor, y hay que volver **a** reconstruirlo todas las mañanas antes del desayuno.”

300. ...y por cinco minutos volvían **a** ser los amantes desbraguetados de la luna de miel.

128. Bilo je to sve što je rekao i nikada više nije to **ponovio**, niti je uslijedilo išta što bi ukazalo je li rekao istinu...

200. „Problem je braka što završi svake noći nakon vođenja ljubavi i što ga treba **opet** obnavljati svakoga jutra prije doručka.”

200. ...i na pet minuta **opet** bi postajali neobuzdani ljubavnici s medenog mjeseca.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **glagol + prijedlog a + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

– **prilozi**ma koji prenose značenje glagola koji upućuje na ponavljanje i prijedloga *a* (*opet, ponovno*).

Ako u hrvatskom jeziku postoji glagol koji izražava ono što izražavaju prijedlog *a* i glagoli koji ga okružuju, onda će se on i upotrijebiti, kao što je u primjeru: *volvió a decir – ponovio* (*Bilo je to sve što je rekao i nikada više nije to ponovio, niti je uslijedilo išta što bi ukazalo je li rekao istinu...*).

20. Upotrebljava se između glagola koji izražavaju glazbenu radnju ili radnju igranja i imenice koja upućuje na instrument koji se rabi za glagolsku radnju.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tocaron música **a** la guitarra.

Svirali su **na** gitari.

El solista interpretó una sonata **al** piano.

Solist je izveo sonatu **na** klaviru.

Nos gusta la música de Bach tocada **al** órgano.

Sviđa nam se Bachova glazba izvedena **na** orguljama.

Jugaron **al** billar toda la tarde.

Cijelo su poslijepodne igrali **biljar**.

Echaron una partidita **a** las cartas.

Nabacili su jednu partiju **karata**.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

25. En un patio de la cárcel de Samarcanda he jugado muchísimo **al** ajedrez.

133. ...tres hombres jugaban **al** truco.

134. Las circunstancias de que jugara **a** los naipes aumentaba el contraste.

16. U dvorištu tamnice u Samarkandu često sam igrao **šah**.

77. ...trojica ljudi kartali **truco**.

77. Kontrast je bio naglašen **kartanjem**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

109. Al salir del cine se demoró en el salón de billar, donde se jugaba **a** la lotería.

143. Sin embargo, según lo comprobó más tarde jugando **a** las cartas en el salón de billar...

91. Izašavši iz kina, zadržao se u biljarskom salonu gdje su igrali **lutriju**.

120. Međutim, kako se kasnije uvjerio igrajući **na** karte u biljarskom salonu...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

28. Tratando de distraerlo lo invitó a jugar **al** ajedrez...

216. Reanudó los contactos con sus amigos más cercanos, y a veces jugaban **al** billar o conversaban en los cafés al aire libre bajo los arcos de la Plaza de la Catedral...

248. ...después, cuando el tío León XII lo acreditó como empleado, jugaba **al** dominó con sus compañeros de oficina en el Club del Comercio...

394. ...atravesó el espacio del antiguo mercado de la bahía de las Ánimas, donde había adultos casi desnudos jugando a la pelota...

22. Pokušavajući ga oraspoložiti, pozvala ga je da igraju **šah**...

144. Obnovio je veze s najbližim prijateljima i katkad su igrali **biljar** ili razgovarali u kavanama na otvorenom pod lukovima na Trgu katedrale...

166. Kad ga je poslije stric León XII. uzeo za namještenika, igrao je **domino** s uredskim kolegama u Trgovačkom klubu...

261. ...prešao je prostorom nekadašnje tržnice u zaljevu Las Ánimas, gdje su se **loptali** polugoli odrasli ljudi...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Solist je izveo sonatu na klaviru.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Međutim, kako se kasnije uvjerio igrajući na karte u biljarskom salonu...*)
- imenicom u **akuzativu** (*Pokušavajući ga oraspoložiti, pozvala ga je da igraju šah...*).

U hrvatskom jeziku iza imenice *partija* slijedi imenica koja označava igru u genitivu (*Nabacili su jednu partiju karata.*)

Ako postoji glagol ili glagolska imenica koji u sebi obuhvaćaju značenje španjolskog prijedloga *a* i riječi koje ga okružuju, oni će biti i upotrijebljeni (...*atravesó el espacio del antiguo mercado de la bahía de las Ánimas, donde había adultos casi desnudos jugando a la pelota... – prešao je prostorom nekadašnje tržnice u zaljevu Las Ánimas, gdje su se loptali polugoli odrasli ljudi..., Las circunstancias de que jugara a los naipes aumentaba el contraste. – Kontrast je bio naglašen kartanjem.*).

21. Upotrebljava se ispred imenica kao što su *uso* (hrv. „upotreba”), *costumbre* (hrv. „običaj”), *moda* (hrv. „moda”), *estilo* (hrv. „stil”), *tradición* (hrv. „tradicija”) i slično. Može biti zamijenjen prijedlogom *según*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Habla **al** uso de Madrid (según).

Govori **po** madridski. / Govori **kao što** se govori u Madridu.

Celebraron sus fiestas **a** la (costumbre) española.

Proslavili su **po** španjolskim običajima.

Viste **a** la moda de París (según).

Oblači se **po** pariškoj modi.

Habla **al** estilo de los barrios bajos.

Govori **kao** u sirotinjskim četvrtima. / Govori **kao što** se govori u sirotinjskim četvrtima.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. ...y aun entonces andaba **a** la cordobana.

48. Se decía, **al** modo francés, que tenía manos de artista...

158. La cena era un ajiaco **al** modo criollo...

15. ...a i tada bi se pojavila **kao** od majke rođena.

50 Govorili su, **po** francuski, da ima tankočutne prste...

177. Za večeru je spremila **domaći** ajiaco...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

186. Se alejaron un trecho de las casas, caminando **a** la par.

194. Pomalo su se udaljili od kuća, koračajući **naporedo**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

66. De no ser lo que era en esencia, un cristiano **a** la antigua, tal vez estaría de acuerdo con Jeremiah de Saint-Amour en que la vejez era un estado indecente que debía impedirse a tiempo.

47. Da nije bio to što je u osnovi bio, kršćanin **staroga kova**, možda bi se složio s Jeremiahom de Saint-Amourom da je starost nedostojno stanje koje treba spriječiti na vrijeme.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

91. Estaba sentada **a** la turca sobre la cama de reina frente a un platón babilónico de cosas de comer...

61. Sjedila je **po** turski na kraljevskom krevetu s babilonskim pladnjem jela...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

28. ...y le fabricó sobre medidas un régimen de excepción que le permitía mandar **a** su antojo.

24. ...te mu prema mjeri razradio način vladavine koji mu je **po** želji omogućavao zapovijedati.

83. Estaba vestido **a** la inglesa, como los jóvenes de la aristocracia criolla...

69. Odjeven **po** engleskoj modi, kao mladić iz kreolske aristokracije...

119. Montaban **a** la amazona...

99. Jahale su **na** amazonski način...

126. ...que atendieron la mesa de honor
con una fluidez **a** la antigua.

104. ...koje su počasni stol dvorile
starinskom spretnošću.

– isto značenje može se izraziti i sljedećom strukturom:

prijedlog + lo + imenica (Pritom imenicu može zamijeniti poimeničeni pridjev.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Conduce siempre **a** lo loco.

Vozi **luđački.**

Vive **a** lo grande.

Živi **na visokoj nozi.**

Come **a** lo bestia.

Jede **kao** životinja.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **prilogom načina** (*Pomalo su se udaljili od kuća, koračajući **naporedo.***)
- **priložnom oznakom načina** (...*koje su počasni stol dvorile **starinskom spretnošću.***,
*Sjedila je **po** turski na kraljevskom krevetu s babilonskim pladnjem jela...*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*te mu prema mjeri razradio način vladavine koji mu je **po** želji omogućavao zapovijedati.*)
- zavisnom načinskom rečenicom s veznikom **kao** (...*a i tad bi se pojavila **kao** od majke rođena...*)
- zavisnom usporednom rečenicom s veznikom **kao što** (*Govori **kao što** se govori u sirotinjskim četvrtima.*)
- **frazeologiziranim konstrukcijama** koje prenose značenje prijedloga **a** i elemenata koji ga okružuju (kao u primjeru: *vive a lo grande – živi na visokoj nozi, a la antigua – staroga kova.*)

22. Upotrebljava se između dviju istih imenica kako bi se izrazila uzastopnost.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Levantó su casa piedra **a** piedra.

Podigao je kuću kamen **po** kamen.

Día **a** día fue ganándose la confianza de sus superiores.

Repasó el libro línea **a** línea.

La situación se agrava minuto **a** minuto.

Dan **za** danom stjecao je povjerenje svojih nadređenih.

Prošao je kroz knjigu red **po** red.

Situacija se zaoštrava minutu **za** minutom.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

21. ...le examinó palmo **a** palmo...

50. ...expulsó a los esclavos que poco **a** poco se apoderaban de los espacios vacíos...

54. Poco **a** poco, las esclavas le habían ido colgando los collares de distintos dioses...

64. ...que lo iba convirtiendo poco **a** poco en un ser irreal.

20. ...i stane je **ponno** pregledati...

52. ...potjerao je robove koji su **postupno** preuzimali prazne kutke...

57. Robinje su joj **postupno** vješale oko vrata ogrlice raznih božanstava...

68. ...da je **malo-pomalo** postao nestvaran.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

122. El tiempo tenía una velocidad imepreceptible dentro de esa tinada que él se había ido comiendo centavo **a** centavo...

102. Vrijeme kao da nije protjecalo u tome dućanu što ga je on načimao centavo **po** centavo...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

12. ...y descubrió el cadáver palmo **a** palmo con una parsimonia sacramental.

144. ...y en cambio el permanecía insomne en la hamaca de la trastienda contando, uno **a** uno los minutos eternos que faltaban para que ella volviera.

227. ...pues el doctor Urbino siguió hablando muy despacio, mientras se iba apoderando milímetro **a** milímetro de la confianza de su cuerpo.

12. ...i otkrio truplo pedalj **po** pedalj nekom svetom obzirnošću.

96. ...a zauzvrat je on besano ležao u visećoj mreži, u prostoriji iza dućana, brojeći, jednu **po** jednu, vječne minute koje nedostaju do njezina povratka.

151. ...jer je doktor Urbino nastavio govoriti vrlo polako, dok je osvajao milimetar **po** milimetar povjerena njezina tijela.

370. ...pero en el horizonte no se vislumbraba nada más que el pliego insondable de las enfermedades imaginarias, las micciones gota **a** gota en las madrugadas de insomnio, la muerte diaria al atardecer.

467. ...Florentino Ariza se tomó sorbo **a** sorbo dos termos de café cerrero.

246. ...ali se na obzoru nije naziralo ništa osim neizmjerne pučine zamišljenih bolesti, mokrenja kap **po** kap u besanim zorama, svakodnevne smrti u predvečerje.

310. ...Florentino Ariza ispio je, gutljaj **po** gutljaj, dvije termosice gorke kave.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*Dan za danom stjecaó je povjerenje svojih nadređenih.*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*...a zauzvrat je on besano ležao u visećoj mreži, u prostoriji iza dućana, brojeći, jednu po jednu, vječne minute koje nedostaju do njezina povratka., Florentino Ariza ispio je, gutljaj po gutljaj, dvije termosice gorke kave.*)
- **prilogom načina** koji izražava ono što izražavaju prijedlog *a* i imenice koje ga okružuju (*Robinje su joj postupno vješale oko vrata ogrlice raznih božanstava...*).

23. Upotrebljava se ispred određenih imenica koje izražavaju sredstvo, instrument, metodu ili postupak.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Pasaron **a** cuchillo a todos los habitantes del pueblo.

Pintó un cuadro **al** óleo.

Me regaló un dibujo **a** pluma.

Este bordado está hecho **a** máquina.

Zaklali su sve stanovnike sela.

Naslikao je sliku **uljem**.

Darovao mi je crtež nacrtan **perom**.

Ovaj je obrub napravljen **na** stroju /Ovaj je obrub napravljen **strojem**.

Mi madre cose **a** mano.

Moja majka šije **na** ruke.

Resolvió el asunto **a** puñetazos.

Riješio je stvar **šakama**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

11. Los obreros destapaban las fosas **a** piocha y azadón...

8. Radnici su podizali grobne ploče **pijucima**...

12. ...y sin más identidad que el nombre escrito **a** lápiz en un pedazo de papel.

8. ...i šturo označenih imenom koje je bilo **olovkom** naškrabano na papiru.

29. Un grupo de niños trataba de cazar **a** pedradas un alcatraz extraviado en una playa cenagosa...

30. Skupina djece pokušavala je **kamenjem** pogoditi zalutalog nesita na močvarnom žalu...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

43. ...entraron **a** caballo los hunos en la biblioteca monástica...

25. ...**ujahali** su Huni u samostansku knjižnicu...

61. Como en un sueño, pasó la india **a** caballo.

36. Kao u snovima, **dojahala** je Indijanka.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

67. Con dos cargas cerradas despedazaron la puerta **a** culetazos.

55. U dva energična naleta raznijeli su **kundacima** ulazna vrata.

77. Quienes habían visto los pasquines coincidían en que estaban escritos **a** brocha...

63. Oni koji su vidjeli cedulje mahom su tvrdili da su ispisane **kistom**...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

19. ...y habían destrozado **a** bayoneta y tirado por el balcón un retrato suyo de tamaño natural, pintado **al** oleo por un antiguo abanderado del ejército libertador.

16. ...**bajunetama** su rasporili i bacili s balkona njegov portret u prirodnoj veličini, što ga je **uljem** naslikao neki stari zastavnik oslobodilačke vojske.

45. ...donde se cocinaba **a** fuego lento una comunidad aldeana...

39. ...gdje se **na** polaganoj vatri kuhalo seosko zajedništvo...

78. ...sobrebarriga **al** horno...

65. ...potrbušice **na** žaru...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **instrumentalu** (instrumental sredstva: ...*bajunetama su rasporeili i bacili s balkona njegov portret u prirodnoj veličini, što ga je **uljem** naslikao neki stari zastavnik oslobodilačke vojske.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*gdje se **na** polaganoj vatri kuhalo seosko zajedništvo...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Moja majka šije **na** ruke.*).

Ako postoji riječ koja u sebi sadržava značenje španjolskog prijedloga *a* i riječi koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao što su u navedenim primjerima riječi *ujahati*, *dojahati*, *zaklati*.

24. Upotrebljava se za izražavanje proporcionalne raspodjele, i to ispred imenice koja izražava količinu, a koju slijede *por* i/ili *cada* i druga imenica.

prijedlog + imenica + *por* + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tocamos **a** un pastel por persona.

Pripada nam **jedan kolač** po osobi. /
Dopao nas je **jedan kolač** po osobi.

Distribuyeron las ganancias **a** mil pesetas por acción.

Raspodijelili su dobit **na** tisuću pezeta po dionici.

La habitación sale **a** cien pesetas por día.

Soba izade **na** sto pezeta po danu.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Raspodijelili su dobit **na** tisuću pezeta po dionici.*)
- imenicom u **nominativu** (*Dopao nas je **jedan kolač** po osobi.*).

25. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju predmet ili svrhu. Ova struktura ima slično značenje kao izrazi *en relación con* (hrv. „u vezi toga”) i *respecto a* (hrv. „što se toga tiče”).

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

A este respecto, no tengo nada que objetar. **Po** tom pitanju, nemam ništa za prigovoriti.

No quiero hacer nada **a** este propósito. Ne želim ništa napraviti **po** tom pitanju.

A este objeto he venido a tu casa. **Po** tom pitanju sam došao u tvoju kuću.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **prijedložnim izrazom po tom pitanju.**

26. Upotrebljava se između glagola kretanja i infinitiva izražavajući svrhu glagolske radnje. Može biti zamijenjen prijedlogom *para*.

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Al verle corrió **a** preguntarle por su marido Kada ga je vidjela, potrčala je **da** ga pita za
(para). svoga muža.

Vamos **a** comer. Idemo **jesti**.

Acudieron muchos **a** salvarle cuando cayó Došli su mnogi **da** ga spase kad je pao u
al agua. vodu.

Salió **a** dar un paseo.

Volvía **a** recoger algo que se había olvidado (para).

Vino **a** enterarse de las últimas noticias (para).

Izašao je **da** prošetati.

Vratio se **kako bi** pokupio nešto što je zaboravio.

Došao je **kako bi** saznao posljednje vijesti.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...que había ido con una sirvienta mulata **a** comprar una ristra...

24. ...y se fue **a** completar la siesta...

27. El cochero tuvo que ayudarlo **a** subir en la carroza...

63. Corrió **a** ver que pasaba...

77. La novicia corrió **a** lavarse la sangre.

166. Avísele al marqués que vengo **a** hablarle de su hija.

13. ...koja je u pratnji kućne mulatkinje došla **kupiti** vijenac.

24. ...i vratio se u vrt **da** okonča sijestu.

27. Kočijaš mu je morao pomoći **da** se uspne u kočiju...

67. Pohitala je **da** vidi što se to događa...

84. Novakinja otrči **da** spere krv.

186. Recite markizu **da** sam došao **porazgovarati** o njegovoj kćeri.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

21. Corrí desnudo **a** recibirla.

12. Potrčao sam, kao od majke rođen, **da** je dočekam.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

42. ...doña Amalia cumplió con invitarlo **a** ocupar la poltrona que le habían reservado en la cabezera...

36. ...Doña Amalia udvorno ga pozove **da** zauzme naslonjač koji su mu bili namijenili na čelu stola...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **zavisnom namjernom rečenicom** s veznikom **da** (*Doña Amalia udvorno ga pozove **da** zauzme naslonjač koji su mu bili namijenili na čelu stola...*)
- **zavisnom namjernom rečenicom** s veznikom **kako** (*Vratio se **kako** bi pokupio nešto što je zaboravio.*)
- **infinitivom** (...*koja je u pratnji kućne mulatkinje došla **kupiti** vijenac.*)

27. Prethodi neizravnom objektu.

glagol + imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Dar comida **a** los animales.

Dati hranu **životinjama**.

Le dio un puñetazo **a** su hermano.

Zadao je udarac **bratu**.

Juan regaló **a** su madre un jarrón de cerámica.

Juan je **majci** darovao keramički vrč.

Le compraremos un ramo de flores **a** tu mujer.

Kupit ćemo buket cvijeća **tvojoj ženi**.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No robes a los demás.

Ne kradi **ostalima**.

Escribe a tu hermano de vez en cuando.

Piši ponekad **bratu**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

16. Ella misma le hizo **a** la niña una cura de limón y azufre...

15. Stavila je **djevojčici** oblog od limuna i sumpora...

19. Ahora todo esplendor pertenecía **al** pasado.

18. Sad je sav taj sjaj pripadao **prošlosti**.

21. ...y casi por descuido, la criada le contó **a** Bernarda...

20. ...sluškinja je onako usputno pripomenula **Bernardi**...

22. ...que ni siguiera le mencionó el asunto **al** marido...

120. ...y le ofrecio sus médicos **al** obispo.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

69. ...que dio sus carnes **a** los pájaros y **a** los perros...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

191. Una vez por semana le daba **a** la hija el dinero de los gastos, que él calculaba muy bien y que ella administraba con rigor...

193. ...y le mostró **a** su prima el sitio exacto en que una noche como ella había visto de cerca por primera vez sus ojos espantados...

393. Antes, como siempre, le tejió **a** la niña la trenza solitaria que él mismo le soltaba antes de hacer el amor...

409. Aunque nunca lo insinuó siquiera, ella le habría vendido el alma **al** diablo por casarse con él en segundas nupcias.

430. ...y regaló el loro vivo **al** nuevo Museo de la Ciudad.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

125. Nadie tiene derecho a pensar que eres un cobarde porque le hayas sacado una muela **al** alcalde.

21. ...da događaj s tržnice nije spomenula **mužu**...

134. ...**biskupu** je preporučio svoje liječnike.

41. ...preda trupla kao hranu **pticama** i **psima**...

128. Jednom tjedno davao je **kćeri** novac za troškove, koje je vrlo dobro proračunavao, a kojima je ona strogo upravljala...

139. ...i pokazala je **svojoj sestrični** točno mjesto na kojemu je, jedne ovakve noći, prvi put izbliza vidjela njegove zaprepastene oči.

261. Prije toga je, kao uvijek, ispleo **djevojčici** samo jednu pletenicu, koju bi joj raspuštao prije vođenja ljubavi...

272. Premda mu nikad nije natuknula, prodala bi dušu **vragu** da se drugi put uda za njega.

286. ...a živog je papagaja darovala **novom Gradskom muzeju**.

105. Nitko te nema pravo proglasiti kukavicom zato što si **načelniku** izvadio zub.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

167. ...había escrito por esos días **a** una amiga de Quito...

137. ...napisao je tih dana **svojoj prijateljici** u Quito...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **dativu** (*Premda mu nikad nije natuknula, prodala bi dušu **vragu** da se drugi put uda za njega.*).

28. Upotrebljava se s glagolima kao što su *gustar* (hrv. „svidati se”), *agradar* (hrv. „svidjeti se”), *complacer* (hrv. „ugoditi, zadovoljiti”), *interesar* (hrv. „zanimati”), a koji zahtijevaju živi, obično ljudski subjekt.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

A los gatos les gusta la leche.

Mačkama se sviđa mlijeko.

Al profesor le disgusta mi pereza.

Profesoru se ne sviđa moja lijenost.

A los chicos les agrada el fútbol.

Dječacima se sviđa nogomet.

Los pelos largos desagradan **a** mi padre.

Mojoj se **majci** ne sviđa duga kosa.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

73. ...pero se desistió del proyecto porque **a** nadie le pareció digna la fidelidad con que quedó plasmado el pavor del último instante.

51. ...ali su odustali od projekta jer se **nikomu** nije činio dostojanstvenim vjerno oblikovan užas posljednjeg trenutka.

183. **A** Fermina Daza le pareció tan divertida que se sobrepuso a sus escrúpulos...

123. **Fermini Dazi** učinila se tako zgodnom da je nadvladala svoje obzire...

285. Esta definición le pareció buena **a** Sara Noriega para un poema sobre el amor dividido, que escribieron a cuatro manos...

190. Ta se definicija **Sari** Noriegi učinila dobrom za pjesmu o podijeljenoj ljubavi koju su napisali četveroručno...

446. ...porque **a** él le parecía una concesión a la vejez.

465. Pero **al** doctor Urbino Daza no le pareció una prueba bastante de inocencia.

298. ...jer **mu** se to činilo kao ustupak starosti.

309. No **doktoru** Urbinu Dazi to se nije učinilo dostatnim dokazom nevinosti.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

15. **A** su madre, en cambio, lo único que le interesaba de la llegada del obispo era que el hijo no se fuera a mojar en la lluvia...

10. **Njegovu** je **majku**, naprotiv, jedino brinulo da joj se zbog biskupova dolaska sin ne smoči na kiši...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- riječju u **dativu** (...*ali su odustali od projekta jer se **nikomu** nije činio dostojanstvenim vjerno oblikovan užas posljednjeg trenutka.*)
- riječju u **akuzativu** (*Njegovu je **majku**, naprotiv, jedino brinulo da joj se zbog biskupova dolaska sin ne smoči na kiši...*).

29. Prethodi izravnom objektu u rečenicama sa sljedećim strukturama:

a) glagol + prijedlog + imenica (Upotrebljava se kad imenica označuje osobe.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los padres quieren **a** sus hijos.

Roditelji vole **svoju djecu**.

Estoy esperando **a** Pepe.

Čekam **Pepea**.

Yo despertaré **a** los niños por la mañana.

Ja ću probuditi **djecu** ujutro.

Ako je ta imenica osobno ime upotrijebljeno kao apelativ (opća imenica), prijedlog nije potreban: *No suele verse dos Newtons juntos.* (hrv. „Dva se Newtona ne viđa zajedno.”).

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...y de paso mordió **a** cuatro personas que se le atravesaron en el camino...

13. ...i ugrizao **četiri osobe** koje su mu se ispriječile na putu...

17. ...cuando regresó la criada que acompañó **a** Sierva María

18. Al ver **a** la esposa como Diosa la echó al mundo...

20. Sólo ella sacaba a escobazos **a** los esclavos...

21. El animal contrajo la rabia durante el sitio naval de los ingleses, mordió **al** amo en la cara...

22. ...pues ocurrían entre la población negra, donde escamontaban **a** los mordidos...

22. ...y la pelambre cenicienta del que mordió **a** Sierva María.

121. ...acompañaron **al** virrey en silencio por los corredores lúgubres hasta la puerta mayor.

15. ...u kuću se vratila sluškinja koja je pratila **Siervu Maríju**.

16. Vidjevši **suprugu** u Evinu ruhu...

19. Samo je ona znala isprašiti metlom **robove**...

21. Zaradivši bjesnoću za engleske pomorske opsade, majmun je ugrizao **gospodara**...

21. ...zato što su se odigrale među crnačkim pučanstvom koje bi te **žrtve** skrivalo...

22. ...i pepeljastu dlaku paščeta koje je ugrizlo **Siervu Maríju**.

134. ...otpratili su **potkralja** šutke po sumornim hodnicima do glavnog ulaza.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

197. Ambos miraron entonces **a** Fermina...

132. Obojica su tada pogledali **Ferminu**...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **akuzativu** (...u kuću se vratila sluškinja koja je pratila **Siervu Maríju**).

b) glagol + prijedlog + imenica (Upotrebljava se kad je imenica poimeničeni pridjev.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El vino alegra **a** los tristes.

Vino raduje **tužne**.

Esta medicina cura **a** los enfermos.

Ovaj lijek liječi **bolesne**. / Ovaj lijek liječi **bolesnike**.

La suerte favorece **a** los decididos.

Sreća potpomaže **odlučne**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

39. ...cuando se supo que el anuncio del viaje pontificio había sido un infundio del gobierno para asustar **a** los liberales confabulados.

29. ...kad se doznalo da je obavijest o papinskom posjetu vladina podvala kako bi se preplašilo **urotničke liberale**.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

66. – No seas pendeja – le dijo – éstos no matan a nadie, y menos **a** un rico.

44. – Ne budali – reče joj – neće oni nikoga ubiti, a ponajmanje **nekog bogataša**.

94. No obstante, el alcalde quedó tan impresionado, que se llevó **a** los presos para su casa con una custodia especial...

63. Načelnik je, međutim, bio pod tolikim dojmom da je **zatvorenike** odveo svojoj kući pod posebnom stražom...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

19. ...dispersó **a** los revoltosos al anochecer.

16. ...rastjerala je u suton **nezadovoljnike**...

23. Lo condujo al despacho privado, donde sólo recibía **a** muy pocos elegidos...

20. Odveo ga je u svoju radnu sobu, u kojoj je primao tek **rijetke izabranike**...

53. ...y algunos se burlaban incluso de la amenaza que él había hecho de fusilar **a** los culpables.

45. ...a neki su se izrugivali na račun njegove prijetnje da će sve **krivce** strijeljati.

101. En la misma jornada recogieron **a** un alemán que había sido abandonado en una isla de arena...

84. Istog su dana pokupili i **nekog Nijemca** koji je bio ostavljen na pješčanom otoku...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– riječju u **akuzativu** (– *Ne budali – reče joj – neće oni nikoga ubiti, a ponajmanje **nekog bogataša.***).

c) **glagol + prijedlog + neodređena zamjenica** (Upotrebljava se kad se neodređena zamjenica odnosi na osobu.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No maltrata **a** nadie.

Nemoj **nikoga** maltretirati.

Quiere **a** todos.

Voli **sve**.

No veo **a** ninguno.

Ne vidim **nikoga**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

16. Era asunto de todos los días que los perros sin dueño mordieran **a** alguien...

14 Svakog bi se dana dogodilo da (...) paščad **nekoga** ugrize...

45. ...y no quería **a** nadie.

46. ...i **nikoga** nije volio.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

183. **A** alguno de esos mentirosos precisos le di con el puño en la cara.

104. **Ponekoga** od tih vještih lažljivaca odvalio bih šakom u lice.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

200. ...siempre que fuera en un puerto perdido en la manigua de La Magdalena, donde no hubiera correo ni telégrafo, ni viera **a** nadie que le contara nada de esta ciudad de perdición.

134. ...samo da bude u nekoj zabačenoj luci, u guštari Magdalene, gdje nema ni pošte ni telegrafa, niti može vidjeti **ikoga** tko bi mu išta ispričao o ovomu gradu propasti.

265. ...ni recordaba haber visto **a** alguien que pudiera serlo en la reunión de la tarde anterior...

177. ...niti se sjećao da je na skupu prethodnoga popodneva vidio **ikoga** tko bi to mogao biti...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

66. – No seas pendeja – le dijo – ésos no matan **a** nadie, y menos a un rico.

44. – Ne budali – reče joj – neće oni **nikoga** ubiti, a ponajmanje nekog bogataša.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + neodređena zamjenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– neodređenom zamjenicom u **akuzativu** (...*niti se sjećao da je na skupu prethodnoga popodneva vidio **ikoga** tko bi to mogao biti...*).

d) glagol + prijedlog + imenica (Upotrebljava se kad je imenica apstraktna ili personificirana [ili se glagolska radnja obično izvršava na ljudima]. Može se upotrebljavati s prijedlogom i bez njega.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Besó **al**/el muñeco.

Poljubio je **lutka**.

Ama (**a**) la libertad.

Voli **slobodu**.

Desprecia (**a**) la honradez.

Prezire **čast**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

20. Se había hecho católica sin renunciar **a** su fe yoruba...

18. Postala je katolkinja ne odrekavši se **vjerovanja** jorupskih predaka...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

301. Volvió a su tierra de origen como si fuera uno de esos viajecitos que se hacen de vez en cuando para engañar **a** la nostalgia, y en el fondo de esa apariencia había algo de verdad...

201. Vratio se u svoj rodni kraj kao da je to jedno od onih putovanja koja se poduzimaju s vremena na vrijeme da se prevari **nostalgija**, a iza tog privida bilo je nešto istine...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

72. No me diga que ha derrotado **a** la nostalgia...

60. Nemojte reći da ste pobijedili **nostalgiju**...

226. Aborrezco **a** las deudas más que a los españoles...

185. **Dugove** mrzim više nego Španjolce!

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **akuzativu** (*Dugove mrzim više nego Španjolce!*)
- imenicom u **genitivu** (ablativni genitiv: *Postala je katolkinja ne odrekavši se vjerovanja jorupskih predaka...*)
- imenicom u **nominativu** (*Vratio se u svoj rodni kraj kao da je to jedno od onih putovanja koja se poduzimaju s vremena na vrijeme da se prevari nostalgija, a iza tog privida bilo je nešto istine...*).

e) **glagol + prijedlog + imenica** (Upotrebljava se kad je imenica geografsko ime, a glagol izražava radnju koja se obično odnosi na osobe.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El orador insultó **a** Francia.

Govornik je uvrijedio **Francusku**.

Las nuevas generaciones levantarán **a** Europa.

Nove će generacije podići **Europu**.

Una gran epidemia debilitó **a** la India.

Velika je epidemija oslabila **Indiju**.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

88. ...y liberó por segunda vez y para siempre **a** la Nueva Granada, luego **a** Venezuela, su tierra natal...

73. ...i drugi put, ali tada zauvijek, oslobodio **Novu Granadu** pa svoju rodnu **Venezuelu**...

121. ...Santander tenía dispuesta una conjura para quitarle el poder y desmembrar **a** Colombia.

100. ...Santander bio skovao urotu kako bi ga svrgnuo s vlasti i rascjepkao **Kolumbiju**...

130. En el esplendor del Renacimiento doce mil mercenarios a sueldo de los ejércitos imperiales saquearon y devastaron **a** Roma...

107. U sjaju renesanse, dvanaest je tisuća plaćenika carskih vojska opljačkalo i opustošilo **Rim**...

137. En una de las colinas, viendo **a** Roma a sus pies...

113. Na jednom brežuljku, gledajući ispod sebe **Rim**...

210. ...la minuciosa máquina militar con que se proponía recuperar **a** Venezuela...

172. ...razrađeni vojni stroj kojim se pripremao opet osvojiti **Venezuelu**...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **akuzativu** (...*Santander bio skovao urotu kako bi ga svrgnuo s vlasti i rascjepkao **Kolumbiju**...*).

f) glagol + prijedlog + kvantifikator + imenica (Upotrebljava se kad imenici koja predstavlja osobu prethodi kvantifikator ili kad je moguće tvoriti rečenicu s prijedlogom ili bez njega a da se pritom ne promijeni njezino značenje.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Vimos (**a**) tres chicas muy guapas en el parque.

Vidjeli smo **tri vrlo zgodne djevojke** u parku.

Encontramos (**a**) muchos excursionistas por la carretera.

Uz cestu smo susreli **mnogo izletnika** / Uz cestu smo susreli **mnoge izletnike**.

Mataron (**a**) muchos soldados en la primera guerra mundial.

U Prvome svjetskom ratu ubili su **mnogo vojnika**/ U Prvome svjetskom ratu ubili su **mnoge vojnike**.

Hemos contratado (**a**) veinte nuevos empleados este mes.

Zaposlili smo **dvadeset novih radnika** ovaj mjesec.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

12. ...la fiebre y la magia consumieron **a** muchos hombres que codiciaban magnánimos el acero.

6. ...groznica i čarbine pokosile su **mnoge ljude** koji su vruće željeli da se ogledaju u boju.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

67. ...y sólo entonces reconoció **a** lo tres agentes que lo apuntaban con los fúsiles...

75. ...y miró alternativamente **a** los dos hombres.

139. ...en cambio para mí, que ya tengo hechos los gastos de instalación y debo alimentar **a** diecisiete personas y nueve fieras, es simplemente el desastre.

55. ...i tek tada prepozna **trojicu policajaca** s naperenim puškama...

62. ...i naizmjenice pogleda **obojicu**.

117. ...naprotiv, za mene, koji sam platio troškove smještaja i moram hraniti **17 ljudi** i 9 životinja, to naprosto znači propast.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

106. *¿Ashgrove?* les pregunté **a** unos chicos en el andén.

102. – *Ashgrove?* – upitao sam **djecu** na peronu.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

278. Fue uno de estos chinos buenos el que derrotó en los Juegos Florales **a** setenta y dos rivales bien apertrechados.

185. Jedan od tih dobrih Kineza porazio je na Cvjetnim igrama **sedamdeset i dva dobro pripremljena protivnika**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– riječju u **akuzativu** (...*groznica i čarbine pokosile su mnoge ljude koji su vruće željeli da se ogledaju u boju.*).

g) glagol + prijedlog + imenica (Upotrebljava se kad je imenica osobno ime životinje, kad je imenica naziv za životinju, a odnosi se na određenu životinju koja je u nekom odnosu s ljudima, ili kad je imenica naziv za životinju, a glagolska se radnja obično upotrebljava za ljude.)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Don Quijote tenía **a** Rocinante como cabalgadura.

Walt Disney inventó **al** Pato Donald.

En la película de la semana pasada le pegan un tiro **a** „Furia”.

Unos niños traviosos mataron **a** mi gato.

No maltrates **al** perro.

No veo **a** mi caballo favorito.

Peina **al** perro con quidado.

Saluda **al** pajarito.

No molestes **a** los animales.

Don Quijote je imao **Rocinantea** kao životinju za jahanje.

Walt Diney je izmislio **Paju Patka**.

U prošlotjednom su filmu ustrijelili **Furiju**.

Neka su mi nestašna djeca ubila **mačka**.

Ne maltretiraj **psa**.

Ne vidim **svog omiljenog konja**.

Pažljivo češljaj **psa**.

Pozdravi **ptičicu**.

Ne gnjavi **životinje**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. ...despedía unas ventosidades explosivas y pestilentes que asustaban **a** los mastines.

37. ...que **al** caballo muerto le habían enterado...

15. ...odadirala je šumne i kužne vjetrove koji bi uzbunili kućne **vučjake**.

39. ...da su **uginuloga konja** zakopali...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

123. Pero el señor Benjamín se había ido, caminando en puntillas para no espantar **a** los gallinazos.

284. Entre otras muchas cosas que le gustaban menos, tuvo que resignarse a tener en la cama **al** gato enfurecido, al que Sara Noriega le embotaba las garras para que no los despedazara a zarpazos mientras hacían el amor.

103. Ali gospodin Benjamín već je bio otišao, polako koračajući da ne preplaši **strvinare**.

190. Među mnogim drugim stvarima koje su mu se manje sviđale, morao se pomiriti da u postelji ima **pobješnjelog mačka** kojemu je Sara Noriega otupljivala pandže kako ih ne bi raskomadao dok vode ljubav.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

64. Trantando de asustar **al** loro habían desplumado un árbol con las mangueras de presión...

78. ...los refugiados del Caribe habían sepultado la tarde anterior a Jeremiah de Saint-Amour, y **a** su perro junto a él, de acuerdo con su voluntad.

134. El uso del barbasco, que sólo adormecía **a** los peces, estaba sancionado por la ley desde los tiempos de la Colonia...

223. En Valledupar entendió por fin por qué los gallos correteaban **a** las gallinas, presencié la ceremonia brutal de los burros, vio nacer los terneros...

378. ...el tío León XII aspiró a pleno pulmón el aire ardiente de la selva, dio la nota más alta de que fue capaz, la sostuvo hasta el último aliento tratando de espantar **a** los caimanes asoleados que contemplaban sin parpadear el paso del buque...

45. Pokušavajući preplašiti **papagaja** očerupali su mangovo drvo pritiskom vode...

55. ...karijske su izbjeglice prethodne večeri pokopale Jeremiaha de Saint-Amoura, a s njim i **njegova psa**, u skladu s njegovom voljom.

90. Korištenje divizmom, koja je samo uspavljivala **ribe**, bilo je kažnjivo zakonom od kolonijalnih vremena...

149. U Valleduparu je napokon shvatila zašto pijetlovi ganjaju **kokoši**, prisustvovala je grubom obredu magaraca, vidjela kako se rađaju telići...

251. ...stric León XII. punim je plućima udahnuo užareni šumski zrak, izbacio najvišu notu za koju je bio sposoban, zadržao je do posljednjega daha pokušavajući zastrašiti **kajmane** koji su se izlagali suncu netremice promatrajući brod što prolazi...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

24. ...y los gallos se pusieron a cantar en los huacales y alborotaron **a** los otros gallos del pueblo.

16. ...a pijetlovi u košarama dali su se u pjev i uzbunili **sve ostale pijetlove** u selu.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **akuzativu** (*Pokušavajući preplašiti **papagaja** očerupali su mangovo drvo pritiskom vode...*).

h) glagol + prijedlog + imenica + prijedlog + imenica (Upotrebljava se u strukturama kad je jedna od imenica neizravni objekt s prijedlogom, a druga izravni objekt koji se u rečenici mora nalaziti prije neizravnoga.¹)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Ofreció **a** María a la Iglesia.

Ponudio je **Maríju** Crkvi.

Dio **a** Isabel a su padre.

Dao je **Isabel** njenome ocu.

Mandó **a** Juan a su familia.

Poslao je **Juana** njegovoj obitelji.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **akuzativu** (*Poslao je **Juana** njegovoj obitelji.*).

30. Upotrebljava se ispred subjekta zavisnosložene rečenice s glagolom u infinitivu.

glagol + prijedlog + imenica + infinitiv

glagol + infinitiv + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Vimos morir **al** león.

Vidjeli smo **lava** kako umire. / Vidjeli smo kako lav umire.

No dejó **al** pájaro volar.

Nije dopustio **ptici** da poleti/leti.

Vimos pasar **al** aguila a gran altura.

Vidjeli smo **orla** kako prelijeće na velikoj visni.

Escuchamos cantar **a** la soprano.

Slušali smo **sopran** kako pjeva.

¹ Autor napominje da ova konstrukcija u suvremenome španjolskom jeziku izlazi iz upotrebe.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

43. ... Pero el doctor Urbino les contó a las autoridades municipales que en Hamburgo había visto **a** los bomberos resucitar a un niño que encontraron congelado en un sótano después de una nevada de tres días.

88. ...fingiendo leer un libro de versos a la sombra de los almendros, hasta que veía pasar **a** la doncella imposible con el uniforme de rayas azules...

32. ...Ali je doktor Urbino ispriповijedao gradskim vlastima da je u Hamburgu vidio kako su **vatrogasci** spasili nekoga dječaka kojega su pronašli smrznuta u podrumu nakon trodnevne mećave.

60. ...pretvarajući se da čita knjigu stihova u sjeni badema sve dok ne bi spazio kako prolazi neostvariva **djeva** u odori plavih pruga...

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia* / *Opća povijest gadosti*

27. Éstos habían visto huir **a** sus compañeros y no los habían visto volver.

19. Oni su vidjeli **svoje drugove** kako bježe, ali ne i njihov povratak.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

113. La cerré porque Divina Flor me juró que había visto entrar **a** mi hijo...

75. Zatvorila sam ih jer mi se Divina Flor zaklela da je vidjela **mog sina** kako ulazi...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog a + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **akuzativu** (akuzativ izravnog objekta: *Oni su vidjeli svoje drugove kako bježe, ali ne i njihov povratak.*)
- imenicom u **dativu** (*Nije dopustio ptici da poleti/leti.*).

Zavisnosložena se rečenica u hrvatskom jeziku može drugačije oblikovati, pa je onda imenica koja slijedi španjolski prijedlog *a* u nominativu (kao u primjeru: ...*hasta que veía pasar a la doncella imposible con el uniforme de rayas azules...* – ...*sve dok ne bi spazio kako prolazi neostvariva djeva u odori plavih pruga...* umjesto: ...*sve dok ne bi spazio neostvarivu djevu kako prolazi u odori plavih pruga...*).

5.2. Prijedlog *de*

Luque Durán je klasificirao upotrebe prijedloga *de* ovisno o rečeničnoj strukturi, podijelivši ih na odnose atributivnoga i odnose determinativnoga karaktera. Objašnjava to na sljedeći način (1973: 51): *Cuando se trata de un complemento nominal, caso de las oraciones atributivas o de incidencia directa sobre un nombre, hablaremos de relaciones atributivas de la preposición de. Cuando esta preposición introduce un complemento del verbo hablaremos de relaciones de carácter determinativo.* U našoj analizi zadržat ćemo takvu podjelu značenja prijedloga *de*, no dodatno ćemo je podijeliti i na dimenzionalna i nedimenzionalna značenja.

5.2.1. Odnosi atributivnoga karaktera

5.2.1.1. Dimenzionalna značenja

1. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju smještaj ili geografsko podrijetlo u sljedećim strukturama:

a) Upotrebljava se s imenom naselja, regije ili države te izražava podrijetlo ili geografsko potjecanje.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Yo soy **de** Sevilla.

Ja sam **iz** Seville.

Juan es **del** Norte.

Juan je **sa** Sjevera.

Toda mi familia es **de** Santander.

Cijela je moja obitelj **iz** Santandera.

Los habitantes **de** Sevilla tienen fama de alegres.

Stanovnici **Seville** na glasu su kao veseli.

Las mujeres **de** mi pueblo lavan en el río.

Žene **iz** mog sela peru u rijeci.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...atraída por la bulla del puerto negrero, donde estaban rematando un cargamento de esclavos **de** Guinea.

13. ...neodoljivo privučena vrevom u sajamskoj luci gdje se upravo održavala dražba jednog tereta robova **iz** Gvineje.

23. La Navidad fue más alegre que en otros años por las buenas noticias **de** España.

57. Se improvisaban tabernas y burdeles en los extramuros para los comerciantes que venían **de** Lima, **de** Portobelo, **de** La Habana, **de** Veracruz...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

94. ...el doctor Juan Francisco Amaro, **de** Payasandú, que también había militado en la revolución de Saravia.

22. Božić je protekao veselije nego inače, zbog povoljnih vijesti **iz** Španjolske.

60. Izvan gradskih zidina nicali su na brzinu sklepane točionice i bordeli za trgovce koji su dolazili **iz** Lime, Portobela, Havane i Veracruza...

55. ...doktora Juana Francisca Amara, **iz** Payasandúa, koji se također borio u Saravijinoj revoluciji.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

211. ...había visto bajar los guacales de loza china, los pianos de cola para las solteras **de** Envigado...

225. ...pues la fiesta terminó después de la medianoche a bordo del transatlántico iluminado, con una orquesta **de** Viena que estrenaba en aquel viaje los valeses más recientes de Johann Strauss.

120. „Soy **de** la ciudad famosa de El Cairo y mi nombre es Mohamed El Magrebí.”

141. ...vidio je kako spuštaju košare kineskog porculana, koncertne glasovire za usjedilice **iz** Envigada...

150. ...jer je proslava završila nakon ponoći na rasvijetljenom prekooceanskom brodu, uz orkestar **iz** Beča koji je na tom putovanju izvodio prvi put najnovije valcere Johanna Straussa.

57. „Ja sam **iz** čuvenog grada Kaira i zovem se Muhamed el Magrebi.”

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi ime naselja, regije ili države u **genitivu** (*Ja sam iz čuvenog grada Kaira...*)
- prijedlogom **s(a)** iza kojega slijedi ime mjesta (obično kad se nalazi na kakvoj uzvisini ili vodi) ili strana svijeta u **genitivu** (*Juan je sa Sjevera.*)
- imenicom u **genitivu** (*Stanovnici Seville na glaslu su kao veseli.*).

b) Izražava prostorni smještaj elementa koji prethodi prijedlogu.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

La catedral **de** Burgos es gótica.

Katedrala **u** Burgosu je gotička.

Se alojará en el dormitorio **del** segundo piso.

Smjestit će se u spavaćoj sobi **na** drugom katu.

No conosco todavía el Parlamento **de** Londres.

Još uvijek ne poznajem **londonski** parlament / Još uvijek ne poznajem parlament **u** Londonu.

El Ayuntamiento **de** Bruselas es un hermoso edificio.

Briselsko poglavarstvo je prekrasna građevina. / Poglavarstvo **u** Bruxellesu je prekrasna građevina.

Muchas casas **de** Andalucía tienen patio.

Mnoge kuće **u** Andaluziji imaju unutarnji vrt./ Mnoge **andaluzijske** kuće imaju unutarnji vrt.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

90. Delaura estaba en la lista de tres candidatos al cargo de custodio del fondo sefardita en la biblioteca **del** Vaticano.

98. Delaura je uvršten među trojicu kandidata za mjesto kustosa sefardske zbirke u **Vatikanskoj** knjižnici.

91. Había sido alumno del obispo en su célebre cátedra de teología **de** Salamanca...

99. Bio je student na glasovitoj teološkoj katedri **u** Salamanki...

112. ...de paso para su sede **de** Santa Fe.

123. ...na proputovanju u svoje sjedište **u** Santa Feu.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

11. ...mis trabajos empezaron en un jardín **de** Tebas Hekatómpylos, cuando Diocleciano era emperador.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

15. Lo llevan en seguida al piso **de** la Alcaldía...

51. Refugiado en el alar **de** la peluquería, con el paraguas abierto...

90. ...exclamó el alcalde en el balcón **de** su doritorio...

145. El juez Arcadio los observó desde la baranda **del** segundo piso.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

17. ...advirtió en una librería **de** Corrientes y Talcahano los negros y dorados lomos de la Anglo-American Cyclopaedia...

17. ...persiste en el hotel **de** Adrogué, entre las efusivas madreSelvas y en el fondo ilusorio de los espejos...

32. Ocurrió en un departamento **de** la calle Laprida...

103. ...en vano esperaba noticias nuestras en su árida oficina **de** Berlín...

104. ...vivía en un suburbio **de** Fenton...

198. ...Recordó bruscamente que en una café **de** la calle Brasil (a pocos metros de la

6. ...moje su nedaće započele u jednom vrtu **Stodvarne Tebe**, za Dioklecijanova carevanja.

13. Odvedite ga na drugi kat **poglarstva**...

42. Zaklonivši se pod strehu **brijačnice**, s otvorenim kišobranom...

75. ...usklikne načelnik na balkonu **spavaće sobe**...

122. Sudac Arkadio ih pogleda s ograde **na** drugom katu.

15. ...u knjižari **na** raskršću ulica Corrientes i Talacahuano opazio crne i pozlaćene hrptove izdanja Anglo-American Cyclopaedia...

16. Među bujno rascvalim cvjetovima kozje krvi i na dnu varljivih zrcala hotela **u** otmjenoj prigradskoj četvrti Adrogué još živi...

33. Zbilo se to u jednom stanu **u** Ulici Laprida...

99. ...uzalud očekivao naše izvještaje u svojoj sivoj kancelariji **u** Berlinu...

100. ...živjela je u predgrađu **Fentona**...

casa de Yrigoyen) había un enorme gato que se dejaba acariciar por el agente, como una divinidad desdeñosa.

206. ...U hipu mu proleti glavom da u jednoj kavani **u** Ulici Brasil (na koji metar od Yrigoyenove kuće) drže mačku koja se daje gladiti, kao bahato božanstvo.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Bio je student na glasovitoj teološkoj katedri u Salamanki...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Sudac Arkadio ih pogleda s ograde na drugom katu.*)
- imenicom (koja se nalazi iza španjolskog prijedloga *de*) u **genitivu** (objasnidbeni genitiv: *Odvedite ga na drugi kat poglavarstva...*)
- **prijedlogom** (*Delaura je uvršten među trojicu kandidata za mjesto kustosa sefardske zbirke u Vatikanskoj knjižnici.*).

c) **Upotrebljava se između imenice koja izražava titulu ili zaduženje i imenice koja izražava njezino područje ovlasti.**

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El alcalde de Madrid tiene innumerables problemas.

Madridski gradonačelnik ima nebrojene probleme.

He conocido al párroco del Zaidín.

Upoznao sam zaidinskog župnika.

Atila, rey de los hunos.

Atila, hunski kralj.

Tenemos un nuevo jefe de negociado.

Imamo novog šefa ureda.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12. Allí estaban, entre muchos otros, un virrey del Perú y su amante secreta; don Toribio de Cáceres y Virtudes, obispo de

esta diócesis; varias abadesas del convento...

8. Ondje su se nalazili, između mnogih drugih, jedan potkralj Perua i njegova tajna ljubovca; Toribio Cáceres y Virtudes, 114. El gobernador de la ciudad, que era soltero y mariposón, le ofreció al virrey un almuerzo de hombres solos.

135. La tornera **del** convento trató de cerrarle el paso...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

13. Flavio, procónsul **de** Getulia, me entregó doscientos soldados para la empresa.

69. ...cuéntase que Alejandro **de** Macedonia vio reflejado su futuro de hierro en la fabulosa historia de Aquiles; Carlos XII **de** Suecia, en la de Alejandro.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

44. Sentado a la puerta de su oficina el administrador **de** correos veía morir la tarde.

74. Yo en su lugar nombraría también un agente **del** ministerio público.

90. ...el empresario **del** circo llamó a la puerta.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

224. ...y cuya gloria final fue el padrinazgo del doctor Rafael Núñez, tres veces presidente **de** la república, filósofo,

dijecezanski biskup, nekoliko samostanskih nadstojnica...

126. Upravitelj grada, neženja i vjetropir, priredio je potkralju i njegovoj pratnji momački objed.

151. **Samostanska** vratarica pokušala mu je prepriječiti put.

7. **Getulijski** prokonzul Flavije dao mi je za taj pothvat dvjesta vojnika.

41. Pričaju da je Aleksandar **Makedonski** vidio svoju ratničku budućnost u čudesnom Ahilejevu životu; **švedski** kralj Karlo XII. vidio ju je u Aleksandrovu životu.

37. Sjedeći na vratima ureda, **poštanski** je činovnik bio zagledan u smiraj dana.

61. Ja bih na vašem mjestu odredio i **sudskog** povjerenika.

75. ...na vrata pokuca direktor **cirkusa**.

poeta y autor de la letra del Himno Nacional...

150. ...a čiji je slavljenički vrhunac bio kumovanje doktora Rafaela Núñeza, trostrukog predsjednika **Republike**, 237. Se presentó sin anuncio en la oficina del tío León XII, presidente **de** la Junta Directiva y Director General **de** la Compañía Fluvial del Caribe, y le manifestó la disposición de someterse a su designios.

464. ...Florentino Ariza la había hecho construir con esa finalidad de imagen pública tan pronto como fue nombrado presidente **de** la C.F.C...

464. El capitán **del** buque hizo los honores de a bordo al doctor Urbino Daza y su esposa...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

144. La tercera fue para el ministro **de** Colombia en Londres...

248. ...el gorro andino y una chaqueta de la armada inglesa que le regaló el capitán **de** la fregata...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (*Bez najave se pojavio u uredu strica Leóna XII., predsjednika skupštinske uprave i generalnog direktora Karipske riječne kompanije, i izrazio svoju spremnost da se podvrgne njegovim nakanama.*)
- **prijedlovom** (*Treće je pismo namijenjeno kolumbijskom izaslaniku u Londonu...*).

filozofa, pjesnika i tvorca riječi nacionalne himne...

159. Bez najave se pojavio u uredu strica Leóna XII., predsjednika **skupštinske uprave** i generalnog direktora **Karipske riječne kompanije**, i izrazio svoju spremnost da se podvrgne njegovim nakanama.

308. ...Florentino Ariza dao ju je izgraditi kako bi se održala takva slika u javnosti, čim je imenovan predsjednikom **KRK-a**...

308. **Brodski** je kapetan počastio na brodu doktora Urbina Dazu i njegovu suprugu...

118. Treće je pismo namijenjeno **kolumbijskom** izaslaniku u Londonu...

203. ...andsku kapicu i kaput engleske armade što mu ga je darovao kapetan **fregate**...

2. Upotrebljava se između dviju imenica vremena izražavajući smještaj u vremenu.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tus primos vinieron durante las vacaciones **del** año pasado.

Se murió en agosto **de** 1928.

Cumplo los años el 15 **de** septiembre.

Nací en la tercera seman de enero **de** 1947.

Nos reuniremos la víspera **del** Corpus.

Tvoji su rođaci došli tijekom praznika **prošle** godine.

Umro je u kolovozu **1928**.

Rođendan mi je 15. **rujna**.

Rodio sam se trećeg tjedna u siječnju **1947**.

Okupili su nas uoči **Tijelova**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

59. A mediados **de** marzo, los riesgos del mal de rabia parecían conjurados.

149. Al amanecer **del** 27 de abril, Sierva María empezaba a dormirse...

62. ...sredinom **ožujka** avet bjesnoće, po svemu sudeći, bijaše iščezao.

166. U zoru **27. travnja** Sierva María je tonula u san...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

11. En Londres, a principios **del** mes de junio **de** 1929...

26. El 4 **de** octubre **de** 1921, el Patna, que me conducía a Bombay...

28. Postdata **de** 1950.

67. El 6 **de** febrero **de** 1829, los montoneros que, hostigados ya por Lavalle...

91. La revolución **de** 1904 lo tomó en una estancia de Río Negro o de Payasandú...

5. U Londonu, početkom **lipnja 1929...**

16. Četvrtog **listopada 1921.**, brod „Patna”, kojim sam putovao u Bombaj...

17. Post skriptum **iz** 1950.

39. Šestog **veljače 1829**. odmetnički gauči, kojima je Lavalle već bio za petama...

53. Revolucija **iz** 1904. zatekla ga je na nekom imanju oko Río Negra ili Payasandúa...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

137. ...y había llegado aquí después de mayo **de** 1708., procedente de la feria legendaria de Portobello, en Panamá...

92. ...i došao je ovamo poslije svibnja **1708.**, krećući s legendarnog sajma u Portobellu u Panami...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom *iz* nakon kojega slijedi broj u **genitivu** (*Revolucija iz 1904. zatekla ga je na nekom imanju oko Río Negra ili Payasandúa...*)
- imenicom ili brojem u **genitivu** (vremenski genitiv: *Tvoji su rođaci došli tijekom praznika prošle godine., U zoru 27. travnja Sierva María je tonula u san...*).

3. Upotrebljava se između dviju imenica, pri čemu druga imenica, koja je vremenska, izražava trajanje prve.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hoy haré trabajo **de** dos días.

Danas ću napraviti **dvodnevni** posao.

No se proyectan películas **de** cuatro horas.

Ne prikazuju se **četverosatni** filmovi.

Volveré después de un viaje **de** seis meses.

Vratit ću se nakon **šestomjesečnog** putovanja.

A veces, febrero es un mes **de** veintinueve días.

Ponekad je veljača mjesec **od** dvadeset i devet dana.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. ...y el antiguo cuerpo de sirena se le volvió hinchado y cobrizo como el de un muerto **de** tres días...

15. ...njezino sirensko tijelo podbuhlo je i pomodrjelo kao u **trodnevnog** utopljenika...

57. ...y la ciudad se prendía en una parranda **de** medio año.

60. ...i u gradu započelo **šestomjesečno** slavlje.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

56. ...y se dejó en el izquierdo la barba **de** ocho días...

117. ...y el alcalde vio unos ojos abotagados y el metón en sombra por la barba **de** tres días.

124. ...le habían puesto un plazo **de** 24 horas para salir del pueblo...

46. ...ostavivši na lijevoj bradu **od** osam dana.

98. ...i načelnik ugleda podbuhle oči i podbradak koji se ocrnio od **trodnevne** brade.

104. ...dali mu rok **od** 24 sata da ode iz sela...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

13. En el año anterior había celebrado los ochenta con un jubileo oficial **de** tres días...

43. ...que encontraron congelado en un sótano después de una nevada **de** tres días.

113. ...Fermina Daza, aconsejada por la tía Escolástica, aceptó el plazo **de** dos años...

172. El diagnóstico fue una infección intestinal de origen alimenticio que cedió con un tratamiento casero **de** tres días.

211. ...y el puerto amaneció transformado en una feria dominical, con indios que vendían amuletos de tagua y bebedizos de amor, en medio de las recuas preparadas para emprender el ascenso **de** seis días hasta las selvas de orquídeas de la cordillera central.

218. ...y que trató de saciar en un solo asalto la abstinencia férrea del duelo, con

12. Lani je bio proslavio svojih osamdeset godina **trodnevnom** službenom proslavom...

32. ...kojega su pronašli smrznuta u podrumu nakon **trodnevne** mečave.

76. ...Fermina Daza, koju je savjetovala teta Escolástica, prihvatila je rok **od** dvije godine...

116. Dijagnoza je bila crijevna infekcija uzrokovana hranom koja je nestala nakon **trodnevne** kućne njege.

141. ...i luka je osvanula preobražena u nedjeljni sajam, s Indijancima koji su prodavali amulete od tague i ljubavne napitke, usred tegleće marve pripravljene da krene na **šestodnevni** uspon do orhidejskih šuma u središnjim Kordiljerima

el aturdimiento y la inocencia **de** cinco años de fidelidad conyugal.

145. ...i koja je pokušala u jednom napadu utražiti željeznu apstinenciju žalovanja

272. ...quien en aquel momento justo había empezado a hacer su siesta diaria **de** diez minutos...

ošamućenošću i nevinošću **petogodišnje** supružničke vjernosti.

182. ...koji je upravo u tom trenutku otpočeo svoj svakodnevni **desetominutni** odmor...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **pridjevom** (*Lani je bio proslavio svojih osamdeset godina **trodnevnom** službenom proslavom...*)
- **prijedlogom od** iza kojega slijedi riječ u **genitivu** (*Fermina Daza, koju je savjetovala teta Escolástica, prihvatila je rok **od** dvije godine...*).

4. Upotrebljava se između dviju imenica, pri čemu druga imenica, koja je vremenska, izražava starost prve.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Ha salido en la televisión una mujer **de** cien años.

En el pueblo hay un castillo **de** quinientos años.

Compré un perro **de** dos meses.

Tengo un niño **de** dos años y una niña **de** cinco.

Este pan es **de** dos días.

Na televiziji je prikazana žena **od** sto godina.

U selu postoji dvorac star **petsto godina**.

Kupio sam **dvomjesečnog** psa.

Imam dječaka **od** dvije godine i djevojčicu **od** pet.

Ovaj je kruh star **dva dana**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

13. ...porque mi abuela me contaba de niño la leyenda de una marquesita **de** doce

10...jer mi je baka u djetinjstvu ispriповjedila legendu o **dvanaestogodišnjoj**

años...

29. ...porque ninguno tuvo corazón para envenenar solo a un niño **de** cinco años.

37. El hermoso alazán **de** dos años...

45. ...y había tenido que aprender el arte de hacer sillas de montar para que no se extinguiera con ella una tradición **de** casi dos siglos.

68. ...y un sacerdote **de** unos treinta años bien llevados apareció en el acto, como un genio liberado de una botella.

69. „Caballos de **cien** años no son cosa de Dios.”

88. El resto del edificio eran once aposentos clausurados, donde se acumulaban escombros **de** dos siglos.

89. Era una marquesita **de** doce años...

99. Aquel remanso **de** tantos años se convirtió en su infierno...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

107. Era éste un hombre **de** cincuenta años.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

189. ...y la cara endurecida por la barba **de** dos días.

markizici...

29. ...zato jer nitko nije imao srca da sam otruje **petogodišnje** dijete.

39. Prekrasan **dvogodišnji** riđan...

46. ...morala je izučiti sarački zanat, da s njome ne utrne gotovo **dvjestogodišnja** tradicija.

72. ...i poput duha iz boce začas se pojavio mladolik svećenik **kojemu bi čovjek dao najviše trideset godina.**¹

74. – **Stogodišnji** konji nisu od Boga.

95. Preostali dio zgrade zauzimalo je jedanaest zatvorenih soba po kojima se gomilao **dvjestogodišnji** otpad.

97. Javila mi se **dvanaestogodišnja** kreolska markizica...

109. To **dugogodišnje** utočište postalo je njegov pakao...

64. Bio je to čovjek **pedesetogodišnjak**.

160. ...i lica ogrubjela od **dvodnevn** strnjike.

¹ Kad se ispred broja koji izražava starost rabi neodređeni član unos, riječ je o okvirnom određivanju starosti.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **pridjevom** (...*morala je izučiti sarački zanat, da s njome ne utrne gotovo dvjestogodišnja tradicija.*)
- prijedlogom **od** iza kojega slijedi vremenska riječ u **genitivu** (*Imam dječaka od dvije godine i djevojčicu od pet.*)
- a ponekad se rečenica na hrvatskome oblikuje tako da se u njoj upotrijebi **pridjev star** iza kojega slijede broj i imenica koja izražava starost (*Ovaj je kruh star dva dana.*).

5. Upotrebljava se ispred imenice koja označava mjesto obavljanja posla.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Siento admiración por los hombres **de** la mar.

Osjećam divljenje prema **moreplovcima**.

Los autobuses estaban llenos de trabajadores **de** fábrica.

Autobusi su bili puni **tvorničkih** radnika.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12. El maestro **de** obra no le dio importancia...

9. **Nadglednik** tome nije pridao važnost.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

17. Algún recuerdo limitado y menguante de Herbert Ashe, ingeniero **de** los ferrocarriles del Sur, persiste en el hotel de Androgué, entre las efusivas madre selvas y en el fondo ilusorio de los espejos.

16. Među bujno rascvalim cvjetovima kozje krvi i na dnu varljivih zrcala hotela u otmjenoj prigradskoj četvrti Adrogué još živi blijedo sjećanje na Herberta Ashe, inženjera **Južnih željeznica**.

75. ...pero hay que recordar que los individuos **de** la Compañía eran (y son) todopoderosos y astutos.

75. ...para eludir ese inconveniente, los agentes **de** la Compañía usaban de las sugerencias y de la magia.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

46. Piratas **del** espacio...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

72. ...Ofelia, la única hija, casada con un buen empleado **de** banco de Nueva Orleans...

119. ...y cuando lo vió entrar lo reconoció de inmediato como el empleado **del** telégrafo...

325. El ingeniero **del** globo, que iba observando el mundo con un catalejo, dijo...

464. El capitán **del** buque hizo los honores de a bordo al doctor Urbino Daza y su esposa...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

99. Cuando se alivió el sol, dos hombres **del** municipio bajaron a Bayardo San Román en una hamaca colgada de un palo...

68. ...ali ne treba zaboraviti da su pripadnici **Kompanije** bili (i ostaju) svemoćni i lukavi.

68. Da izbjegnú tu nepriliku, **Kompanijini** su se agenti služili sugestijama i magijom.

39. **Svemirski** gusari...

51. ...Ofelia, jedina kći, udana za nekog dobrog službenika **u** banci u New Orleansu...

80. ...a čim ga je vidio da ulazi, odmah ga je prepoznao kao **telegrafskog** službenika...

216. Upravljač **balona**, koji je promatrao svijet dalekozorom, reče...

308. **Brodski** je kapetan počastio na brodu doktora Urbina Dazu i njegovu suprugu...

66. Kad je sunce malo popustilo, dva **općinska** službenika spustila su Bayarda San Romána u visaljki obješenoj na jedan kolac...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: *Upravljač **balona**, koji je promatrao svijet dalekozorom, reče...*)
- **pridjevom** (*Autobusi su bili puni **tvorničkih** radnika.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Ofelia, jedina kći, udana za nekog dobrog službenika **u** banci u New Orleansu...*).

Ako u hrvatskome postoji riječ koja u sebi obuhvaća značenje španjolskog prijedloga *de* i riječi koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjerima *moreplovac* i *nadglednik* (*Siento admiración por los hombres **de** la mar. – Osjećam divljenje prema **moreplovcima.***).

6. Upotrebljava se između pridjeva koji označavaju bolest ili deformaciju i imenica koje označavaju zahvaćeni dio tijela.

pridjev + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Está enfermo del corazón.	Bolestan je na srce. / Srčani je bolesnik.
Es sordo del oído izquierdo.	Gluh je na lijevo uho.
Es cojo de la pierna derecha.	Šepa na desnu nogu.
Es miope de ambos ojos.	Kratkovidan je na oba oka.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

30. ...Neptuno era mayor de setenta años, y además indeciso y corto de vista...	30. ...Neptuno je prevalio sedamdesetu, bio kolebljiv i kratkovidan ...
--	--

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

28. El 2 de enero de 1835, Lazarus Morell falleció de una congestión pulmonar en el hospital de Natchez...	20. Drugog siječnja 1835. Lazarus Morell je od izljeva krvi u pluća umro u bolnici u Natchezu...
---	---

61. ...unos cien héroes afectados quien más quien menos de enfermedades vergonzosas, de caries, de dolencias de las vías respiratorias o del riñon...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

18. En septiembre de 1937 (no estábamos nosotros en el hotel) Herbert Ashe murió **de** la rotura de un aneurisma.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

13. Había pasado tres noches en vela atormentado por el dolor **de** muela.

28. – Todo el pueblo tiene dolor **de** cabeza – dijo el juez Arcadio.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

185. ...y más de seis mil murieron **de** hambre.

33. ...stotinjak junaka pogođenih, više ili manje, sramnim bolestima, karijesom i boljkama dišnih organa ili bubrega...

17. U rujnu 1937. (nas nije bilo u hotelu) Herbert Ashe umro je **od** prskanja aneurizme.

11. Tri je noći probdio mučen **zuboboljom**.

24 – Svi mještani imaju **glavobolju** – reče sudac Arkadio.

185. ...y más de seis mil murieron **de** hambre.

152. ...dok je više od šest tisuća duša umrlo **od** gladi.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **na** iza kojega slijedi dio tijela zahvaćen bolešću u **akuzativu** (*Gluh je na lijevo uho.*).

Ako u hrvatskom jeziku postoji riječ (obično pridjev) koja u sebi sadržava značenje španjolskog prijedloga *de* i pridjeva i imenice koji ga okružuju, onda će se ta riječ i upotrijebiti, kao što je u primjerima *corto de vista – kratkovidan*.

U španjolskom jeziku postoje i konstrukcije u kojima se umjesto pridjeva nalazi imenica *dolor* (hrv. „bol”). U hrvatskom jeziku najčešće imamo imenice koje u sebi sadržavaju značenje španjolskog prijedloga *de* i imenica koje ga okružuju, pa stoga i rabimo takve imenice, kao što je u primjeru *dolor de cabeza – glavobolja*.

Ako se umjesto pridjeva u španjolskoj konstrukciji nalaze glagoli kao što su *padecer*, *morir*, *fallecer* (hr., „bolovati, umrijeti, preminuti”), u hrvatskom se jeziku na mjestu prijedloga *de* upotrebljava prijedlog **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**. Te konstrukcije ne upućuju samo na zahvaćeni dio tijela, nego izražavaju i uzrok.

5.2.1.2. Nedimensionalna značenja

7. Upotrebljava se između dviju imenica označavajući srodnost.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Soy hijo **de** un amigo de tu padre.

Ja sam sin **prijatelja** tvoga oca.

La señora **de** Martínez no viene a la fiesta.

Gospođa **Martínez** ne dolazi na zabavu.

Es la viuda **del** general Rodríguez.

To je udovica **generalá Rodrígueza**.

El abuelo **de** este señor estuvo en la guerra de Cuba.

Djed **ovoga gospodina** je bio u ratu na Kubi.

La hermana **de** Fernando es profesora de francés.

Fernandova je sestra profesorica francuskog.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. ...Bernarda Cabrera, madre **de** la niña y esposa sin títulos **del** marqués de Casaldueiro...

15. ...Bernarda Cabrera, **Siervina** majka i supruga bez plemićkih naslova **markiza** Casalduera...

47. Doña Olalla **de** Mendoza lo puso en el mundo.

49. Gospa Olalla **de** Mendoza uvela ga je među ljude.

54. La niña, hija **de** noble y plebeya, tuvo una infancia de expósita.

56. Curica, kći **plemića i pućanke**, proživjela je djetinjstvo kao nahoće.

114. La familia **de** Martina, de acuerdo con su confesor, la devolvió al convento.

126. **Martinina** obitelj, u dosluhu s njezinim ispovjednikom, dovela je djevojku natrag u

samostan.

118. „Somos hijos **de** José el carpintero.”

131. – Mi smo sinovi **tesara Josipa**.

145. „Es un verso del abuelo **de** mi tatarabuela”, le explicó él.

161. – To je stih djeda **moje šukunbake** – objasni joj on.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

128. Se hospedaron en la casa del tío Lisímaco Sánchez, hermano **de** su madre, que había salido a recibirlos en el camino real...

86. Odsjeli su u kući ujaka Lisimaca Sáncheza, **majčina** brata, koji je izašao da ih dočeka na Kraljevskoj cesti...

168. ...y fue alumno del epidemiólogo más destacado de su tiempo y creador de los cordones sanitarios, el profesor Adrien Proust, padre **del** grande novelista.

113. ...i bio je učenik najistaknutijeg epidemiologa svoga vremena i tvorca sanitarnih kordona, profesora Adriena Prousta, oca **velikog romanopisca**.

178. ...pues lo habían buscado por todas partes para que atendiera al general Ignacio María, último nieto **del** Marqués de Jaraíz de la Vera, que había sido demolido esa tarde por una congestión cerebral...

120. ...jer su ga posvuda tražili kako bi se pobrinuo za generala Ignacia Maríju, posljednjeg unuka **markiza** Jaraíza de la Vere, kojega je tog popodneva oborila moždana kap...

190. Con el mismo cuidado seguía manteniendo el vestuario de Fermina Sánchez, la madre **de** Fermina, muerta catorce años antes.

128. S istom je pomnjom održavala garderobu Fermine Sánchez, **Ferminine** majke, umrle prije četrnaest godina.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **genitivu** (*Mi smo sinovi **tesara Josipa**.*)

– **pridjevom** (*S istom je pomnjom održavala garderobu Fermine Sánchez, **Ferminine** majke, umrle prije četrnaest godina.*).

8. Upotrebljava se između dviju imenica, jedne opće i druge vlastite, s ciljem objašnjavanja prve imenice.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

La cita es en plaza **de** España.

Sastanak je na **Španjolskom** trgu.

Han abierto un tienda nueva en la Avenida **de** Cervantes.

Otvorili su novu trgovinu na **Cervantesovoj** aveniji.

Hice una visita al aeropuerto **de** Barajas.

Posjetio sam aerodrom **Barajas**.

Estamos pasando ante el cerro **de** Los Angeles.

Prolazimo ispred brežuljka **Los Angelesa**.

Hice el servicio militar en el cuartel **del** Gran Capitán.

Služio sam vojni rok u kasarni **Gran Capitán**.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

69. ...de ahí salió Manuel Mesa, que fue ejecutado en la Plaza **de** la Victoria...

41. ...odatle je krenuo Manuel Mesa, kojega su pogubili na Trgu **Pobjede**...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

140. Allí estaban las pruebas: un arete con una esmeralda, y una medalla **de** la Virgen con su cadena corcomida por el salitre.

94. Dokazi su bili tu: narukvica sa smaragdom i medaljon **Djevice**, na lančiću nagrizenom solju.

145. Florentino Ariza reconoció la goleta cuando atravesaba la bahía **de** Las Ánimas con las velas desalentadas por la lluvia...

97. Florentino Ariza prepoznao je škunu dok je prelazila zaljevom **Las Ánimas**, jedara klonulih od kiše...

151. Sin embargo, cuando ella se metió en la bullaranga del Portal **de** los Escribanos, él se dió cuenta de que estaba arriesgándose a perder la ocasión anhelada durante años.

100. No, kad se zaplela u vrevu, u **Pisarskim** arkadama, shvatio je da bi mogao izgubiti priliku za kojom žudi godinama.

158. Lo atormentaron los gritos alucinados de las locas en el vecino manicomio **de** la

107. Mučili su ga bunovni krici luda iz susjedne umobolnice **Božja pastorica**,

Divina Pastora, la gota inclemente de tinajero en el lebrillo...

164. El claustro del convento **de** Santa Clara quedó colmado hasta sus alamedas en la tercera semana...

234. ...el incendio pavoroso de casi todas las góndolas de Venecia frente a la Plaza **de** San Marcos, que ellos habían presenciado con le corazón dolorido desde la ventana de su hotel...

235. Un día cualquiera, Juvenal Urbino pasó por casualidad frenet al Jardín **del** Luxemburgo y lo vio salir del Senado...

nemilosrdna kapljica iz vrča u praoniku...

111. Klaustar samostana **Svete Klare** trećeg je tjedna bio ispunjen sve do drvoreda s topolama...

156. ...zastrašujući požar u Veneciji, za kojega su izgorjele gotovo sve gondole ispred Trga **Svetoga Marka**, kojemu su prisustvovali bolna srca s prozora svog hotela...

156. Jednog običnog dana Juvenal Urbino slučajno je prošao ispred **Luksemburškog** vrta i vidio ga kako izlazi iz Senata...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (objasnidbeni genitiv: *...odadle je krenuo Manuel Mesa, kojega su pogubili na Trgu **Pobjede**...*)
- **pridjevom** (nastalim od imenice koja se nalazi iza španjolskog prijedloga *de*: *Jednog običnog dana Juvenal Urbino slučajno je prošao ispred **Luksemburškog** vrta i vidio ga kako izlazi iz Senata...*)
- **nazivom** (*Florentino Ariza prepoznao je škunu dok je prelazila zaljevom **Las Ánimas**, jedara klonulih od kiše...*).

9. Upotrebljava se između imenice koja označava posjednika i imenice koja označava ono što se posjeduje.

a) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No me pierdas el libro **de** mi amigo.

Nemoj mi izgubiti **prijateljevu** knjigu.

Ese es el coche **de** tu padre.

El bastón **del** alcalde tiene la empuñadura plateada.

La piscina **de** mis padres es enorme.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

35. Ya en el dormitorio **de** la abuela, mientras le cambiaba el refajo de lienzo de las esclavas...

47. Sólo el mastín de presa amaneció en su sitio de guardia frente al dormitorio **del** amo.

55. A la casa **del** marqués llegaban noticias sueltas de su prosperidad...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

36. ...llegan a casa **del** patrón...

119. ...cenaría con él esa noche en casa **del** alcoranista Farach.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

7. ...y después, el clarinete **de** Pastor, en el patio de su casa, purificando con notas diáfanas y articuladas el aire cargado de porquería de palomas.

12. ...y se detuvo frente a la casa **de** Pastor.

35. En la amplia casa en penumbra, completamente cerrada, percibió el zumbido del ventilador eléctrico **de** su

Ovo je automobil **tvoga oca**.

Gradonačelnikov štap ima posrebren držak.

Bazen **mojih roditelja** je ogroman.

36. Dok joj je u **bakinoj** odaji skidao platnenu robovsku podsuknju...

48. Ostao je samo vučjak na straži pred **gospodarevom** spavaonicom.

58. U **markizovu** kuću povremeno bi doprle vijesti o njezinu bogatstvu...

21. ...dolaze u **gazdinu** kuću...

69. ...i koji će te noći s njime večerati u kući **kur'anskog stručnjaka Faracha**.

7. ...i nakon toga **Pastirov** klarinet, u dvorištu njegove kuće, koji zračnim i zvonkim tonovima pročišćava zrak zagađen golubinjim izmetom.

10. ...zaustavivši se pred **Pastirovom** kućom.

madre, que hacía la siesta en la casa vecina.

30. U polumraku prostrane i potpuno zatvorene kuće dopre do njega zujanje

ventilatora **njegove majke** koja je spavala u susjednoj kući.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

60. ...habían empezado por buscarlo en la casa **de** María Alejandrina Cervantes...

41. ...počeli su ga tražiti u kući **Maríje Alejandrine Cervantes**...

67. Los encontró en la tienda **de** Clotilde Armenta.

45. Pronašao ih je u dućanu **Clotilde Armenta**.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

256. ...y reiteró la disposición de irse a la casa de campo **del** señor de Mier...

210. ...ponovio svoju spremnost da otiđe u ladanjsku kućicu **gospodina De Miera**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (posvojni genitiv: *...i koji će te noći s njime večerati u kući kur'anskog stručnjaka Faracha.*)
- **pridjevom** (nastalim od imenice koja se nalazi iza španjolskog prijedloga *de*: *Ostao je samo vučjak na straži pred **gospodarevom** spavaonicom.*).

b) taj se odnos može izraziti i sljedećom strukturom:

imenica + glagol ser + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Esta es la casa **de** mi hermana.

Ovo je kuća **moje sestre**.

El palacio que estás viendo fue **de** un aristócrata sevillano.

Palača koju gledaš pripadala je **seviljskom aristokratu**.

Cuando yo me muera estas tierras serán **de** mis hijos.

Kad ja umrem, ova će zemlja pripasti **mojoj djeci**.

La bata blanca es **del** doctor.

Bijela kuta pripada **doktoru**.

Esta cruz es **de** Orden de Santiago.

Ovaj križ pripada **Redu** sv. Santiaga.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

170. Nada: la gloria era **de** otros.

140. Ništa: slava je pripala **drugima**...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (posvojni genitiv) ako se u rečenici upotrebljava glagol *biti* (*Ovo je kuća moje sestre.*)
- riječju u **dativu** (dativ namjene) ako se u rečenici upotrebljava glagol *pripadati* (*Ništa: slava je pripala drugima...*).

10. Upotrebljava se između dviju imenica kad se izražava da dio pripada cjelini.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El cristal **de** una ventana está roto.

Staklo **jednog prozora** je slomljeno.

Nos comimos una pata **de** cordero.

Jeli smo **janjeći** but.

No abras los cajones **de** la mesa.

Ne otvaraj ladice **stola**.

Las columnas **de** la catedral tienen capiteles románicos.

Stupovi **katedrale** imaju rimske kapitele.

Las piernas **de** esta señorita son un poco gruesas.

Noge **ove gospođice** malo su krupne.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

60. Desde la ventana **de** la carroza contempló las calles desoladas...

75. Kroz prozor **kočije** zurio je u puste ulice...

97. Se sentó en el borde **de** la cama...

107. Sjedne na rub **ležaja**...

136. ...sacó de la gaveta **del** mesón de trabajo la disciplina de hierro que nunca se había atrevido a tocar...

143. Empujó la puerta con la punta **de** los dedos...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

77. ...en el patio **de** la fábrica había un gran perro y en el cajón **de** su escritorio, nadie lo ignoraba, un revólver.

177. ...él sacaba el revólver del cajón **de** la inmediata mesa de luz...

153. ...izvadio iz ladice **radnog stola** željezni bič koji se nikada nije usudio dirati...

159. Gurnuo je vrata vršcima **prstiju**...

46. ...u **tvorničkom** dvorištu držao je velikog psa, a u ladici **pisaćeg stola** – što su svi znali – revolver.

102. ...on bi izvadio revolver iz ladice **noćnog ormarića**...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

11. En el suelo, amarrado de la pata **del** catre, estaba el cuerpo tendido de un gran danés de pecho nevado...

144. ...y aturdida por la impresión de estar viviendo de nuevo un pedazo **de** vida ya vivido.

11. Na podu, pričvršćeno za nogu **poljskog kreveta**, bilo je ispruženo tijelo doge, crne sa snježnim prsima...

96. ...i zapanjena dojmom da iznova proživljava jedan već proživljen djelić **života**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (objasnidbeni/eksplikativni: *Kroz prozor **kočije** zurio je u puste ulice...*)
- **pridjevom** (...u **tvorničkom** dvorištu držao je velikog psa...).

11. Upotrebljava se između dviju imenica, pri čemu druga izražava sastav prve.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Han desembarcado un grupo **de** marineros.

El pastor cuida un rebaño **de** ovejas.

He asistido a una reunión **de** abogados.

El cuerpo **de** profesores adjuntos no es muy numeroso.

Me perseguía un enjambre **de** abejas.

Iskricali su skupinu **mornara**.

Pastir čuva stado **ovaca**.

Prisustvovao sam sastanku **odvjetnika**.

Vijeće **profesora** nije brojno.

Progonio me roj **pčela**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

29. Un grupo **de** niños trataba de cazar a pedradas un alcatraz extraviado en una playa cenagosa...

65. Repartió limosnas menudas entre los grupos **de** mendigos que se arrastraban en el zaguán...

84. Una patrulla **de** monjas travestidas asaltaron la celda una mala noche...

103. ...tiró el clavel viejo y puso un ramo **de** gardenias recién nacidas en el florero del mesón.

114. Tocó el cuarteto **de** cuerda español, tocó un conjunto **de** gaitas y tambores de San Jacinto...

163. Un tropel **de** animales remotos se oyó en el horizonte...

30. Skupina **djece** pokušavala je kamenjem pogoditi zalutalog nesita na močvarnom žalu...

69. Ygnacio je razdijelio nešto sitniša među skupine **prosjaka** koji su bauljali po trijemu...

92. Jedne je hude noći ophodnja **zakrinkanih redovnica** upala u ćeliju...

114. ...baca osušeni karanfil i u vazuu na stolu umeće kitu **svježih gardenija**.

126. ...nastupio je španjolski **gudački** kvartet, svirao je sastav **gajdaša i bubnjara** iz San Jacinta...

183. Na obzorju se oglasi stado **dalekih grla**...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

125. ...y el alarido del hombre y su racimo **de** siete animales amarrados entre sí

continuaba rebotando por cañadas y cantiles varias horas después del desastre...

84. ...a vapaj čovjeka i njegove skupine **od** sedam međusobno zvezanih životinja

211. El puerto estaba formado por media docena **de** chozas de palma y una bodega de madera con techo de cinc, y estaba protegido por varias patrullas **de** soldados descalzos y mal armados...

234. En la otra fotografía estaba su padre con un grupo **de** guerreros, en quién sabe cuál de tantas guerras...

odskakivao je liticama i usjecima još satima nakon nesreće...

141. Luka se sastojala od pola tuceta **palminih kućeraka** i jednog drvenog skladišta s cinčanim krovom, a štitilo ju je nekoliko ophodnji **bosih i slabo neoružanih vojnika**...

163. Na drugoj je fotografiji bio otac sa skupinom **boraca** iz tko zna kojeg od tolikih ratova...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: *Na obzorju se oglasi stado **dalekih grla**...*)
- prijedlogom **od** iza kojega slijedi broj + riječ u genitivu (*...a vapaj čovjeka i njegove skupine **od** sedam međusobno zvezanih životinja odskakivao je liticama i usjecima još satima nakon nesreće...*)
- **prijedlovom** (*...nastupio je španjolski **gudački kvartet**...*).

12. Upotrebljava se između imenice koja označava posudu i imenice koja izražava sadržaj. Može se zamijeniti prijedlogom *con*.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me beberé un vaso **de** agua (con).

Traje una maleta **de** libros (con).

Nos falta un bote **de** pintura.

Perdí el paquete **de** tabaco.

Popit ću čašu **vode**.

Donio sam kovčeg **knjiga**.

Nedostaje nam posudica **boje** / Nedostaje nam posudica **s bojom**.

Izgubio sam paket **duhana**.

Mandaremos un camión **de** fruta (con).

Poslat ćemo kamion **voća**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. ...se había tomado aquella madrugada una purga dramática: siete granos de antimonio en un vaso **de** azúcar rosada.

15. ...toga je dana popila udarnu dozu sredstva za čišćenje: sedam zrna antimona u čaši **ružina sladora**.

54. ...con el compromiso de importar al mismo tiempo dos barriles **de** harrina por cada uno.

57. ...uz obavezu da po svakome robu uveze dvije bačve **brašna**.

98. ...Delaura se hizo llevar un estuche **de** curaciones...

108. ...Delaura je naložio da donesu škrinjicu s pomastima...

99. ...Delaura cogió el plato y le ofreció a la niña una cucharada **de** frijoles negros con la manteca cujada.

110. ...Delaura uzme tanjur, zgrabi žlicu **crnoga graha** na masti i ponudi djevojčici.

156. ...el párroco se comió los tres últimos dulces con un vaso **de** agua...

174. ...župnik je pojeo tri preostala slatkiša, zalio ih čašom **vode**...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

37. Llegan cajones **de** armas largas...

22. Stižu škrinje s puškama...

78. ...el vaso **de** agua se rompió...

47. ...razbila se čaša s vodom...

164. ...Duraven pidió otro jarro **de** cerveza negra antes de opinar.

96. ...Duraven zamoli još jedan vrč **piva** prije nego iznese svoje mišljenje.

195. ...me permití agregar al alfajor una botella **de** coñac del país.

111. ...uzeo sam slobodu da slastici dometnem bocu **domaćeg konjaka**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

13. Destapó una cajita **de** vaselina mentolada...

11. Otvori kutijicu **vazelina** s mentolom...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

20. ...después de tomarse un jarro grande de limonada con hielo.

17. ...pošto bi popio veliki vrč **limunade** s ledom.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **genitivu** (...*uzeo sam slobodu da slastici dometnem bocu **domaćeg konjaka.***).

13. Upotrebljava se s imenicom koja označava materiju. (Može se zamijeniti prijedlogom *en.*)

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Una estatua **de** mármol (en).

Kip je **od** mramora.

No me gustan las mesas **de** madera.

Ne sviđaju mi se **drveni** stolovi. / Ne sviđaju mi se stolovi **od** drva.

Los bolsos **de** cuero son los más resistentes.

Kožne su torbe najizdržljivije.

Sólo los fabricamos **de** plástico (en).

Samo ih proizvodimo **od** plastike.

Construiremos la fachada **de** ladrillo.

Napravit ćemo fasadu **od** opeka.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

16. Era una cautiva abisinia con siete cuartas de estatura, embadurnada de melaza **de** caña...

14. Bijaše to abisinijska zatočenica, sedam pedalja visoka, premazana **šećernom** melasom...

26. En el hospital, los leprosos tirados en los pisos **de** ladrillos lo vieron entrar...

25. Gubavci, koji su u bolnici ležali na podu **od** opeka, ugledali su ga kako ulazi...

34. Pero cuando Bernarda sucumbió en los tremendales **del** cacao y Dominga de Adviento murió...

35. Ali kada je Bernarda potonula u močvaru **kakaa**, a Domiga de Adviento umrla...

35. ...se dejó acomodar la cabeza en las almohadas **de** plumas...

38. Le sirvió un cocimiento **de** hierbas...

50. ...desnudos y embadurnados de grasa **de** coco para que no se pudieran atrapar.

50. ...y se conformaron con hamacas **de** lampazo para entretener el calor en las recámaras desmanteladas.

64. Hasta la fachada imponente **de** piedra labrada y sus portones **de** maderas enterizas revelaban los estragos del abandono.

95. Delaura no resistió la curiosidad un tanto pueril de asomarse a la celda por entre las barras **de** hierro de la ventanilla.

96. La niña yacía bocarriba en la cama **de** piedra sin colchón...

99. Se había puesto la sotana **de** algodón ordinario...

100. Delaura sacó del bolsillo un rosario **de** sándalo...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

17. Unos peldaños **de** metal escalaban el muro.

17. ...Fui divisando capiteles y astrágalos frontones triangulares y bóvedas, confusas pompas **del** granito y **del** mármol.

37. ...da joj namjesti glavu na **pernati** jastuk...

40. Ponudio ga je **biljnim** uvarkom...

52. ...goli i namazani **kokosovim** uljem da izmigolje iz ruku gonitelja.

52. ...a u praznim sobama obješene su visaljke **od** lika za obranu od vrućine.

68. Čak su i monumentalno **kameno** pročelje i masivna **drvena** vrata bili nagrizeni zubom vremena.

105. Delaura nije mogao odoljeti pomalo djetinjoj znatiželji da proviri u ćeliju kroz **željezne** rešetke na prozorčiću...

105. Sierva María ležala je na golom **kamenom** postolju...

109. Imao je na sebi **pamučnu** reverendu...

110. Delaura je iz džepa izvadio krunicu **od** sandalovine...

10. Nekoliko **metalnih** prečki penjalo se uza zid.

10. ...malo-pomalo razabirao sam kapitele i vijence, trokutaste zabate i svodove, nedokučivu raskoš **u** granitu i mramoru.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: *Ali kada je Bernarda potonula u močvaru kaka, a Domiga de Adviento umrla...*)
- prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (genitiv materije: *Gubavci, koji su u bolnici ležali na podu od opeka, ugledali su ga kako ulazi...*)
- **prijedlogom** (*Nekoliko metalnih prečki penjalo se uza zid.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...malo-pomalo razabirao sam kapitele i vijence, trokutaste zabate i svodove, nedokučivu raskoš u granitu i mramoru.*).

14. Upotrebljava se između dviju imenica, pri čemu druga izražava funkciju, upotrebu ili namjenu prve.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tengo dos máquinas **de** escribir.

Imam dva **pisaća** stroja.

Estaré durante una semana en una casa **de** huéspedes.

Tjedan dana bit ću u **gostinjskoj** kući.

Tuvieron que intervenir las fuerzas **del** Orden Público.

Postrojbe **javnog reda** morale su intervenirati.

Atracaron en el puerto numerosos barcos **de** pesca.

U luci su pristale brojne **kočarice**.

El torero pidió los trastos **de** matar.

Toreador je zatražio koplja **za** ubijanje.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...irrumpió en los vericuetos del mercado el primer domingo de diciembre, revolcó mesas **de** fritangas...

13. ...nahrupio je kroz labirint tržnice u prvu nedjelju mjeseca prosinca, oborio nekoliko **pečenjarskih** stolova...

24. No obstante, esa tarde buscó a Sierva María en los patios **del** servicio.

29. ...y Abrenuncio guió al cochero hasta su casa a través del bullicioso arrabal **de** los artesanos.

30. Bernarda se aplicaba lavativas **de** consuelo hasta tres veces al día para sofocar el incendio de sus víceras...

36. ...y no estaba allí sino en el galpón **de** las esclavas...

37. El marqués le contó que al caballo muerto lo habían enterrado en la antigua huerta del hospital del Amor de Dios, consagrada como cementerio **de** ricos durante la peste del cólera.

49. Lo único que conservó fue la mansión señorial con el patio **de** la servidumbre reducido al mínimo...

57. Una noche, muerto de la borrachera en una cantina **de** galeotes, Judas se le acercó a Bernarda con gran misterio.

76. ...y por último estaban los establos, un corral **de** chivos, la porqueriza...

95. ...una antigua monja condenada a cadena perpetua por haber matado a dos compañeras suyas con un cuchillo **de** destazar.

114. ...y escaparon por una puerta **de** servicio.

24. Nešto mu ipak nije dalo mira, pa je istoga dana potražio Siervu Maríju u **služinjskom** dvorištu.

30. ...i Abrenuncio je vodio kočijaša do svoje kuće kroz vrevu **obrtičke** četvrti.

30. Bernarda bi posegnula za **utješnim** klistiranjem i triput dnevno – da rashladi međunožni plam...

38. ...ali ona nije bila u postelji nego u **robovskoj** straćari.

39. Markiz mu je ispričao da su uginulog konja zakopali u negdašnjem vrtu bolnice Amor de Dios, koji je za haranja kolere pretvoren u **bogataško** groblje.

51. ...zadržao je samo svoju rezidenciju s najnužnijim nastambama **za** poslugu.

60. Jedne noći, u nekoj **mornarskoj** krčmi, Judas je mrtav pijan tajanstveno doteturao do Bernarde i propentao...

82. ...da i ne nabrajamo štale, obor **za** koze, svinjac...

105. ...bivše redovnice, koja je bila osuđena na doživotno tamnovanje zato što je svoje dvije drugarice ubila **mesarskim** nožem.

126. ...i pobjegle kroz vrata **za** poslugu.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

195. Lo evoco...en un gabinete **de** studio...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

8. Mientras se ponía las botas **de** motar César Montero empezó a oír el clarinete de Pastor.

10. De una gaveta del escaparate donde había además algunas hojas, un pequeño reloj **de** mujer y una pluma estilográfica...

17. El alcalde entró en el salón **de** billar...

29. Dentro, dos viejos escritorios enfrentados, un estante de libros polvorientos y la máquina **de** escribir.

36. ...había varias jaulas **de** pájaros colgadas en el alar...

100. Con los escrupulosos movimientos aprendidos en la sala **de** cirugía...

175. ...y quedó en el lugar de las campanadas el siseo de una máquina **de** coser en la casa contigua...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

75. ...Pedro Vicario le pidió prestado los utensilios **de** afeitar de su marido...

125. Acabo de verlos con un cuchillo **de** matar puercos...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

111. Vidim ga u **radnom** kabinetu...

8. Dok je navlačio **jahaće** čizme, César Montero začuje prve note Pastirova klarineta.

9. Iz ladice ormara, gdje se još nalazilo nešto nakita, **ženski** sat i naliv-pero...

14. Načelnik uđe u **biljarski** salon...

25. U drugoj, dva sučeljena stara pisaća stola, polica s prašnim knjigama i **pisaći** stroj.

30. ...bilo je nekoliko **ptičjih** krletki obješenih o strehu...

84. Pažljivim kretnjama, što ih je stekao u **operacijskoj** dvorani...

149. ...i otkucaji ustupili mjesto zujanju **šivaćeg** stoja u susjednoj kući...

50. ...Pedro Vicario zamolio ju je da im posudi pribor **za** brijanje svoga muža.

83. Upravo sam ih vidio s nožem **za** klanje svinja...

11. ...y el estuche de terciopelo rojo con los instrumentos **de** afeitarse, todos en metal dorado.

81. ...se puso la misma ropa **de** montar que había usado en la excursión a las minas...

82. ...le anunciaron que una mujer lo esperaba en la sala **de** visitas.

145. ...y en la mesa **de** autopsias tendría cuatro centímetros menos.

10. ...i kutiju od crvenog baršuna s **brijaćim** priborom, sve pozlaćeno.

68. ...navukao istu **jahaću** odjeću kao kad su bili na izletu u rudnicima...

68. ...najavili su mu neku ženu koja ga je čekala u dvorani **za** posjete.

119. ...a na stolu **prosekture** imat će četiri centimetra manje.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **pridjevom** (*Načelnik uđe u **biljarski** salon...*)
- imenicom u **genitivu** (*...a na stolu **prosekture** imat će četiri centimetra manje...*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...najavili su mu neku ženu koja ga je čekala u dvorani **za** posjete.*).

Ako postoji imenica koja znači ono što u španjolskom znače prijedlog *de* i imenice koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjeru *barco de pesca – kočarica (U luci su pristale brojne **kočarice**.)*.

15. Upotrebljava se između dviju imenica izražavajući temu ili predmet prve. Može se zamijeniti prijedlozima *sobre* i *acerca de*.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me gustan las novelas **de** ciencia-ficción (sobre).

Se pelearon en una discusión **de** fútbol (sobre).

Tengo que hacerte una consulta **de** geografía (sobre).

Sviđaju mi se romani **znanstvene fantastike**.

Posvađali su se tijekom rasprave **o** nogometu.

Moram se savjetovati s tobom **o** zemljopisu.

Están echando una película **del** Oeste.

Tengo un libro tuyo **de** matemáticas (sobre).

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

13. ...porque mi abuela me contaba de niño la leyenda **de** una marquesita de doce años...

23. „No hay anuncios **de** cometas ni eclipses, que yo sepa,(...)”

89. Habían repasado juntos las crónicas **de** endemoniados...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

137. ...y que la imagen **de** un objeto cualquiera solía perseguirme...

175. ...salvo que el diario, una mañana trajera la noticia **de** la muerte de Alejandro Villari.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

46. ...es una película **de** guerra.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

18. Lo recuerdo en el corredor del hotel, con un libro **de** matemáticas en la mano...

63. El hombre les dictaba lecciones **de** anatomía, **de** cosmografía, **de** magia...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

Prikazuju **vestern**.

Imam tvoju knjigu **iz** matematike.

10. ...jer mi je baka u djetinjstvu ispriповjedila legendu **o** dvanaestogodišnjoj markizici...

23. – Koliko ja znam, nema najava **repatica ni pomračenja**...

97. Zajednički su proučili izvješće **o** opsjednutima...

79. ...i da me progoni slika **nekog predmeta**.

100. ...osim ako jednog jutra u novinama ne osvane vijest **o** smrti Alejandra Villarija.

39. To je **ratni** film.

16. Sjećam ga se kako stoji u hodniku hotela, s **matematičkom** knjigom u ruci...

55. Čovjek im je držao predavanja **iz** anatomije, kozmografije, magije...

20. ...y le daba lecciones **de** francés y **de** canto al loro doméstico que desde hacía años era una atracción local.

84. ...y daba clases **de** música a domicilio.

84. ...y bastaron las primeras lecciones **de** violín para que Florentino Ariza siguiera tocando de oído como un profesional.

17. ...te davao satove **francuskog** i **pjevanja** kućnom papagaju koji je već godinama bio mjesna atrakcija.

58. ...i davao po kućama poduku **iz** glazbe.

58. ...a već nakon prvih sati **violine** Florentino Ariza nastavio je svirati po sluhu kao profesionalac.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

153. ...hasta el mismo día en que le llegaron las primeras noticias **de** la emancipación de Venezuela.

196. ...se asomó en la puerta del patio con la misma ropa que tenía puesta cuando recibió la noticia **del** crimen...

126. ...sve do dana kada su mu stigle prve vijesti **o** neovisnosti Venezuele.

161. ...pojavió na dvorišnim vratima u istoj odjeći u kojoj je bio kad je primio vijest **o** zločinu.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: ...*te davao satove francuskog i pjevanja kućnom papagaju koji je već godinama bio mjesna atrakcija.*)
- **pridjevom** nastalim od imenice koja se nalazi iza španjolskog prijedloga *de* (*To je ratni film.*)
- prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Čovjek im je držao predavanja iz anatomije, kozmografije, magije...*)
- prijedlogom **o** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*sve do dana kada su mu stigle prve vijesti o neovisnosti Venezuele.*).

Ako postoji imenica koja znači ono što u španjolskom znače prijedloga *de* i imenice koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjeru *una película del Oeste – vestern* (*Prikazuju vestern.*).

16. Upotrebljava se između dviju imenica izražavajući autora prve imenice.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

En Barcelona hay muchas casas **de** Gaudí.

U Barceloni su brojne **Gaudijeve** kuće.

Los cuadros **de** Dalí me sorprenden un poco.

Dalijeve me slike malo iznenađuju.

Tengo un libro **de** Pío Baroja.

Imam knjigu **Pija Baroje**.

En el museo hay dos esculturas **de** autores anónimos.

U muzeju su dva kipa **nepoznatih autora**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

145. ...Es un verso **del** abuelo de mi tatarabuela.

161. ...To je stih **djeda** moje šukunbake.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

27. ...y que me suscribí, en Aberdeen, a la *Ilíada* inglesa **de** Pope.

17. ...i da sam se u Aberdeenu pretplatio na **Popeovu** englesku *Ilijadu*.

44. ...ahora, como si el problema del tiempo le perteneciera, iba a rectificar, tal vez con argumentos **de** Procusto, con triacas más temibles que la serpiente, a los anulares...

26. ...sada je, prisvojivši problem vremena, tko zna kakvim **Prokrustovim** argumentima, protuotrovima žešćim od Zmije, namjeravao ispravljati anulare...

44. Esa noche, Aureliano pasó las hojas del antiguo diálogo **de** Plutarco sobre la cesación de los oráculos...

26. Te večeri Aurelijan je prelistao stranice **Plutarhova** drevnog dijaloga O opadanju proročišta...

45. Así pudo engastar un pasaje de la obra *De Principiis* **de** Orígenes...

26. Tako je uspio ubaciti ulomak iz **Orgenova** spisa *De principiis*...

45. ...y otro de la Academica priora **de** Cicerón, en el que éste se burla de quienes sueñan...

57. ...Croce, abreviando un texto latino **del** historiador Pablo el Diácono...

104. ...no es el misceláneo drama **de** Goethe sino un poema redactado hace veinte siglos, el De rerum natura.

26. ...zatim ulomak iz **Ciceronovih** Academica priora, u kojima slavni govornik izvrgava ruglu sve one koji misle...

33. ...Croce, sažimljući latinski tekst **povjesničara Pavla Đakona**...

62. ...nije ona svaštarska **Goetheova** drama nego spjev napisan prije dvadeset stoljeća, De rerum natura.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

178. Aprovechando la visita del conocido pianista Romeo Lussich, quien tocó un ciclo de sonatas **del** Mozart...

120. Koristeći se posjetom poznatog pijanista Romea Lussicha, koji je svirao ciklus **Mozartovih** sonata...

238. Sin embargo, en el fondo de su trueno había una lucecita de ternura que agrietaba el corazón de sus oyentes como a las ánforas de cristal **del** gran Caruso...

160. No ispod njegove grmljavine bio je svjetalce nježnosti koje je paralo srca njegovih slušatelja kao da su kristalni vrčevi **velikog Carusa**...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (posvojni genitiv: *To je stih **djeda** moje šukunbake.*)
- **pridjevom** (...*nije ona svaštarska **Goetheova** drama nego spjev napisan prije dvadeset stoljeća, De rerum natura.*).

17. Upotrebljava se ispred imenice koja izražava formu/oblik.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los militares usan gorra **de** plato.

Vojnici nose **svećane** kape.

Sus pantalones son de pata **de** elefante.

En las ocasiones de gran gala usaban sombrero **de** copa.

Conseguí muchas piezas de yeso **de** puntas de flecha.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

27. ...llevaba un sombrero **de** alas grandes para el sol...

75. ...y una galería de arcos **de** medio punto alrededor de un jardín agreste y sombrío.

198. La venda hizo resaltar la pureza de sus labios entre la barba redonda y negra y los bigotes **de** puntas afiladas...

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

117. En la quinta encontraron un espejo **de** forma circular, obra de Solimán, hijo de David...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

67. ...se vistió con calama, se hizo varias veces hasta que le quedó perfecto el corbatín **de** mariposa...

Njegove su hlače **trapezice**.

U svečanim su prilikama nosili **cilindre**.

Nabavio sam mnoge komade sadre **šiljastih vrhova**.

26. Nosio je šešir **široka oboda**...

81. ...i s trijemom **polukružnih lukova** oko zaraslog i sumračnog vrta.

132. ...povoj je istaknuo čistoću njegovih usana između zaobljene i crne brade i brkova **zašiljenih vrhova**...

56. U petoj nadoše **okruglo** zrcalo, rad Sulejmana, sina Daudova...

45. Polako se obukao, nekoliko je puta zavezao **leptir-kravatu** dok mu nije savršeno stajala...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: ...i s trijemom **polukružnih lukova** oko zaraslog i sumračnog vrta.)

– **pridjevom** nastalim od imenice koja se nalazi iza španjolskog prijedloga *de* (*U petoj nađoše **okruglo** zrcalo, rad Sulejmana, sina Daudova...*).

Ako postoji imenica koja znači ono što u španjolskom znače prijedlog *de* i imenice koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjerima: *pantalones de pata de elefante – trapezice, sombrero de copa – cilindar (U svečanim su prilikama nosili **cilindre**.)*.

18. Upotrebljava se između dviju imenica od kojih druga izražava cijenu, vrijednost ili iznos prve.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Cómpreme un paquete de tabaco **de** doce pesetas.

Kupi mi paket duhana **od** dvanaest pezeta.

Tengo que hacer una casa **de** un millón de pesetas.

Moram izgraditi kuću **od** milijun pezeta.

Déme un billete **de** cien pesetas.

Daj mi novčanicu **od** stotinu pezeta.

Me he comprado un coche **de** cien mil pesetas.

Kupio sam automobil **od** stotinu tisuća pezeta.

No vale nada, es un jarrón **de** diez duros.

Ništa ne vrijedi, to je vrč **od** pedeset pezeta.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

131. En Buenos Aires el Zahir es una moneda común, **de** veinte centavos...

75. U Buenos Airesu Zahir je obična kovanica **od** dvadeset centava...

134. ...(una moneda **de** veinte centavos, digamos)...

78. ...(recimo, novčić **od** dvadeset centava)...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

15. Encontró en otro bolsillo una libreta de apuntes, una argolla con tres llaves y cuatro billetes **de** cien pesos.

44. ...humedeció con la lengua una estampilla **de** quince centavos...

44. No hay estampillas **de** cinco.

13. U drugom džepu našao je knjižicu s pribilješkama, tri ključa na kolutu i četiri novčanice **od** sto pesosa.

37. ...jezikom navlažio marku **od** petnaest centava...

37. Nema maraka **od** pet centava.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

41. ...pero que las decía con una voz tan humana que bien valía su precio excesivo **de** doce centavos.

135. ...y Euclides le dijo que sí, pero con un recargo **de** cinco reales los domingos.

456. ...pero fue el único concurrente cuando la aduana lo sacó a remate de acuerdo con las leyes vigentes, y lo compró por una suma simbólica **de** cien pesos.

31. ...ali ih je izgovarao tako ljudskim glasom da je vrijedio svoju pretjeranu cijenu **od** dvanaest centava.

91. ...a Euclides je potvrdio, ali uz povećanje **od** pet reala nedjeljom.

303. ...ali je bio jedini takmac kad ga je carina stavila na dražbu, u skladu s važećim zakonima, pa ih je kupio za simbolični iznos **od** sto pesosa.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **od** nakon kojega slijede broj i imenica u **genitivu** (*U drugom džepu našao je knjižicu s pribilješkama, tri ključa na kolutu i četiri novčanice od sto pesosa.*).

19. Upotrebljava se između imenice koja izražava količinu i imenice koja izražava mjerljivu supstanciju, odnosno tvar koja se mjeri.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Déme un kilo **de** patatas.

Usaré tres metros **de** tela para la cortina.

Nos bebimos dos litros **de** vino.

Gasté medio kilo **de** judías en la comida.

Daj mi kilogram **krumpira**.

Koristit ću tri metra **tkanine** za zastore.

Popili smo dvije litre **vina**.

Potrošio sam pola kilograma **mahuna** za ručak.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

63. Recostados contra las paredes había media docena **de** taburetes de cuero...

51. Uza zidove je stajalo pet-šest **kožnatih stolaca** bez naslona...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

137. ...cargaron el resto del tesoro destinado a sacar de pobreza al reino de España: ciento dieciséis baúles **de** esmeraldas de Muzo y Somondonco, y treinta millones **de** monedas de oro.

92. ...natovarali su ostatak blaga namijenjenog da izvuče iz siromaštva Španjolsko Kraljevstvo: sto i šesnaest škrinja **smaragda** iz Muza i Somondoca i trideset milijuna **zlatnika**.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

64. ...y se la comunicó a un agente de la policía que pasó poco más tarde a comprar una libra **de** hígado para el desayuno del alcalde.

43. ...i da ju je prenio policijskom agentu koji je nešto kasnije svratio kupiti pola kilograma **jetre** načelniku za doručak.

97. ...se quedarón en Riohacha, a sólo un día **de** viaje de Manuare...

64. ...ostali su u Riohachi, samo dva dana **puta** od Manuare...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **genitivu** (partitivni genitiv: *...i da ju je prenio policijskom agentu koji je nešto kasnije svratio kupiti pola kilograma jetre načelniku za doručak.*).

20. Upotrebljava se između imenice koja izražava mjeru i imenice koja upućuje na veličinu ili dimenziju koja se mjeri.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tres metros **de** longitud.

Tri metra **dužine**.

Diez centímetros **de** altura.

Deset centimetara **visine**.

Sesenta kilos **de** peso.

Sedemdeset kilograma **težine**.

Diez horas **de** retraso.

Deset sati **kašnjenja**.

Cincuenta años **de** vida.

Pedeset godina **života**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

16. Era una cautiva abisinia con siete cuartas **de** estatura, embadurnada de melaza de caña...

14. Bijaše to abisinijska zatočenica, sedam pedalja **visoka**, premazana šećernom melasom...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

58. ...que habían logrado elegir un presidente de su partido después de cuarenta y cinco años **de** hegemonía conservadora.

42. ...koji su uspjeli izabrati predsjednika iz svoje stranke nakon četrdeset i pet godina **konzervativne prevlasti**.

73. Se proclamaron tres días **de** duelo...

51. Proglašena su tri dana **žalosti**...

137. La Flota de Tierra Firme estaba integrada por no menos de doce bastimentos **de** distintos tamaños, y zarpó de este puerto...

92. Kopnena flota bila je upotpunjena s najmanje dvanaest brodova **različitih veličina** i otplovila je iz ove luke...

139. Contó que en aquel sitio, a sólo dieciocho metros **de** profundidad, había tantos veleros antiguos acostados entre los

corales, que era imposible calcular siquiera la cantidad...

93. Ispričao je kako na tom mjestu, na samo osamnaest metara **dubine**, ima toliko

starih jedrenjaka koji su ležali među
200. ...pero lo consiguió el puesto de
telegrafista en la Villa de Leyva, una
ciudad de ensueño a más de veinte
jornadas y a casi tres mil metros **de** altura
sobre el nivel de la calle de las Ventanas.

480. Esto había dejado de ser cierto los
primeros ochenta años **de** la navegación y
vapor...

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

18. ...que distrajo los meses **de** prisión del
Inca Atahualpa, enseñándole el juego del
ajedrez.

46. Trece años **de** metódica aventura
sucedieron.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

92. El cuarto tenía tres metros **de** lado...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava
konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **genitivu** (*Proglášena su tri dana žalosti...*)
- **pridjevom**, kao u primjerima: *visoka, duga* (*Bijaše to abisinijska zatočnica, sedam pedalja visoka, premazana šećernom melasom...*).

**21. Upotrebljava se između imenica koje izražavaju osjećaj i imenica koje upućuju na
objekt osjećaja.** Može se zamijeniti prijedlozima *por, hacia* i *a*.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

koraljima da im se ni broj ne zna...

134. ...ali mu je pribavio mjesto
telegrafista u Villi de Leyvi, gradu opsjena,
udaljenom više od dvadeset dana puta i na
gotovo tri tisuće metara **visine** iznad razine
Ulice prozora.

319. To više nije bila istina u prvih
osamdeset godina **plovidbe** na parni
pogon...

15. ...koji je Inki Atahualpi kratio mjesece
tamnovanja poučavajući ga šahu.

27. Uslijedilo je trinaest godina **uspješnih**
pustolovina.

61. Soba je bila tri metra **duga**...

Tiene miedo **de** los perros (a).

Siento horror **de** las tormentas (hacia, por, a)

Me da mucha lástima **de** los pobres.

Siente pena **de** mi madre.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

46. Ygnacio tenía horror **de** los animales, menos de las gallinas.

48. ...porque nunca pudo vencer el espanto **de** la vida social.

110. ...Sierva Marija no había necesitado la ayuda de nadie para incubar en la soledad de su celda el pánico **de** la muerte.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

21. Nunca había sentido vergüenza **de** su soledad.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

222. ...Florentino Ariza no sintió celos ni rabia, sino un gran desprecio **de** sí mismo.

324. ...vieron las ruinas de la muy antigua y heroica ciudad de Cartagena de Indias, la más bella del mundo, abandonada de sus pobladores por el pánico **del** cólera, después de haber resistido a toda clase de asedios de ingleses...

Boji se **pasa**.

Užasavam se **oluja**.

Jako mi je žao **siromaha**. / Osjećam sažaljenje **prema** siromasima.

Žao mu je **moje majke**.

47. Ygnacio se užasno bojava **svih životinja**, izuzev kokoši.

49. ...jer nikada nije uspio svladati strah **od** društvenog života.

121. ...Sierva Marija, u osami svoje ćelije, bez ičije pomoći uspjela proniknuti u užasan strah **od** smrti.

18. Nikad se nije postidio **svoje usamljenosti**.

148. ...Florentino Ariza nije osjetio ljubomoru ni bijes, nego veliki prezir **prema** samome sebi.

216. ...ruševine drevnog i junačkog grada Cartagene de las Indias, najljepšeg na svijetu, koji su njegovi stanovnici napustili u panici **od** kolere, nakon što su odolijevali, tijekom tri stoljeća, svakovrsnim opsadama Engleza...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (...*ruševine drevnog i junačkog grada Cartagene de las Indias, najljepšeg na svijetu, koji su njegovi stanovnici napustili u panici od kolere, nakon što su odolijevali, tijekom tri stoljeća, svakovrsnim opsadama Engleza...*)
- prijedlogom **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu** (...*Florentino Ariza nije osjetio ljubomoru ni bijes, nego veliki prezir prema samome sebi.*).

Ako se u hrvatskom jeziku umjesto imenice koja izražava osjećaj rabi glagol, onda će imenica koja označava objekt tog osjećaja biti u **genitivu** (*Nikad se nije postidio svoje usamljenosti.*).

22. Upotrebljava se između dviju imenica kad druga imenica specificira prvu.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No ha venido el hombre de la chaqueta marrón.	Nije došao čovjek u smeđoj jakni.
Me gusta el coche de los cuatro faros.	Sviđa mi se automobil s četiri fara.
Nos ha visitado la señora del general.	Posjetila nas je generalova supruga.
Subimos al barco de tres chimeneas.	Popeli smo se na brod s tri dimnjaka.
Quiero una carabina de repetición.	Želim repetirku .

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

11. ...terminó la reunión de la mañana con dos o tres sugerencias de rutina.	7. ...zaključio je jutarnji sastanak uobičajenim napomenama.
18. ...y la música y la pólvora tronaban en el patio de los esclavos en honor de Sierva María.	17. ...i svirka s pucanjem ori se u robovskom dvorištu, u čast Sierve Marije.

41. ...no con disgusto sino con cierto orgullo **de** padre.

49. Una noche **de** tormenta, tal vez fingiendo un miedo que no sentía...

50. Se refugió en la hamaca, a veces en el dormitorio por los sopores **de** agosto...

57. Estaba ya cogida por la miel fermentada, que consumía con sus amigas **de** escuela...

66. El obispo tendió con toda intención su mano **de** soldado...

90. ...antes de rezar juntos las oraciones **de** la noche.

90. ...y tomó la decisión **de** su vida...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

15. En arena había pozos **de** poca hondura...

21. Las noches **del** desierto pueden ser frías...

27. ...y pueden buscarse en el fin del famoso catálogo **de** las naves.

88. El sol **de** la mañana reverberó en la espada de bronce.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

398. ...pudiera ser interpretada por Florentino Ariza como una carta **de** amor.

43. ...pri čemu se nije zgražao, nego je, naprotiv, iskazao mrvu **očinskog** ponosa.

50. ...jedne **olujne** noći, gradeći se da je tobože obuzeta strahom...

52. Utočište je potražio u visaljci, za **kolovoških** sparina kadšto u spavaonici...

61. Bila je ošamućena od prevrele melase koju je sa **školskim** prijateljicama srkutala...

70. Biskup protokolarno ispruži **vojničku** ruku...

98. ...prije nego zajednički izmole **noćnu** molitvu.

98. ...i donio **životnu** odluku...

8. U pijesku je bilo **plitkih** otvora...

12. **Pustinjske** noći uglavnom su hladne...

17. ...i mogu se potražiti na kraju čuvenog kataloga **brodova**.

51. Na mjedenom maču bljesne **jutarnje** sunce.

265. ...Florentino Ariza mogao protumačiti kao **ljubavno** pismo.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

17. En ésas estaban cuando el pueblo entero despertó con el bramido estremecedor del buque **de** vapor en que llegaba el obispo.

17. Ibrahim Nasar lo compró a cualquier precio para poner una tienda **de** importación que nunca puso...

30. ...y era además su madrina **de** bautismo, pero también tenía un parentesco **de** sangre con Pura Vicario...

30. ...ya se había puesto los zapatos **de** tacones y la mantilla **de** iglesia que solo usaba entonces para las visitas de pésame.

12. Tako su se zatekli kad je cijelo selo probudila zaglušujuća buka **parobroda** kojim je stizao biskup.

12. Ibrahim Nasar kupio ga je za sitne novce kaneći osnovati dućan **uvozne robe** koji nikada nije otvorio...

21. ...i k tome, bila mu je **krsna** kuma, ali je također bila u **krvnom** srodstvu s Purom Vicario...

21. ...a već je obula cipele s potpeticama i zaogrnila se velom **za** crkvu koji je u ono doba nosila samo kad bi pošla nekome izraziti sućut.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

218. ...había vivido una noche feliz con una doncella **de** vellos lacios que le cubrían hasta el último milímetro de su piel de beduina.

178. ...proveo jednu sretnu noć s nekom djevojkom **glatkih dlačica** koje su joj pokrivala i posljednji milimetar beduinske kože.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **pridjevom** (...i k tome, bila mu je **krsna** kuma, ali je također bila u **krvnom** srodstvu s Purom Vicario...)
- imenicom u **genitivu** (eksplikativni genitiv: ...proveo jednu sretnu noć s nekom djevojkom **glatkih dlačica** koje su joj pokrivala i posljednji milimetar beduinske kože.)
- prijedlogom **s(a)** nakon kojega slijedi riječ u **instrumentalu** (kvalitativni instrumental: *Popeli smo se na brod s tri dimnjaka.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Nije došao čovjek u smeđoj jakni.*)

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*a već je obula cipele s potpeticama i zaogrнула se velom za crkvu koji je u ono doba nosila samo kad bi pošla nekome izraziti sućut.*).

Ako postoji hrvatska riječ koja obuhvaća značenje španjolskog prijedloga *de* i riječi koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao u primjerima *parobrod* i *repetirka* (*Quiero una carabina de repetición. – Želim repetirku.*).

23. Upotrebljava se ispred imenica koje označavaju način. Ponekad se može zamijeniti prijedlozima *por* i *con*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Sólo lo conocemos de oídas.	Samo ga znamo po pričama.
He acertado de casualidad (por).	Slučajno sam pogodio/uspio.
Pintamos la habitación de rojo.	Obojili smo sobu u crveno.
Iba vestido de marinero.	Obukao se kao mornar.
Lo hizo de buena fe (con).	Napravio je to s dobrom namjerom.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

23. El marqués la recibió de mala gana...	22. Markiz ju je zovoljno saslušao...
40. Contestó de buen ánimo y con mucho dominio el interrogatorio insidioso...	42. Spremno je i odrješito odgovarala na dosadna pitanja...
46. Sin embargo, en las haciendas observó de cerca una gallina viva...	47. Ali kada je na imanju vidio izbliza živu kokoš...
60. ...encandilada por el resplandor de la ventana abierta de golpe...	63. ...zabljesnuta sjajem naglo otvorena prozora...

64. ...y quienes lo conocían **de** cerca lo sentían también en el brillo de su sabiduría y su conciencia del poder.

72. ...y ella recibió **de** buen ánimo la palma bendita sin saber para qué.

107. Esta vez el obispo se alarmó **de** veras.

68. ...i oni koji su ga **pobliže** poznavali čutjeli su to u sjaju njegove mudrosti i samosvjesne moći.

78. ...i ona je **drage volje** primila blagoslovljenu grančicu, ne znajući čemu služi.

117. Biskup je bio **istinski** zatečen.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **prilogom načina** (*Markiz ju je zlovoljno saslušao...*)
- raznim **prijedložno-padežnim izrazima** (s prijedlozima *s, po, u*) u službi priložne oznake načina (*Samo ga znamo po pričama., Napravio je to s dobrom namjerom., Obojili smo sobu u crveno.*)
- **veznikom kao** iza kojega slijedi imenica u nominativu (*Obukao se kao mornar.*).

24. Upotrebljava se nakon neodređenih zamjenica ili brojeva označavajući dio nekog skupa.

zamjenica/broj + prijedlog

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Estoy seguro de que no lo hizo ninguno **de** ellos.

Dos **de** las manzanas estaban podridas.

Uno **de** ellos se salvó por casualidad.

Yo había leído alguna **de** las revistas.

Quiero tres **de** los mejores.

Sigurna sam da to nije napravio nitko **od** njih.

Dvije su jabuke bile trule.

Jedan se **od** njih slučajno spasio.

Pročitala sam neki **od** časopisa.

Želim **trojicu** najboljih.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

69. ...,la rabia en los humanos suele ser una **de** las tantas artimañas del Enemigo”.

124. ...y Delaura se conformó con uno **de** los bizcochuelos que sustentaban el prestigio de las clarisas.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

27. ...ninguna **de** esas locuciones es adecuada a él...

27. Ninguno **de** esos testimonios es falso...

68. Uno **de** los peones, borracho, se burló de él.

68. ...fue uno **de** los treinta cristianos que, al mando del sargento mayor Eusebio Laprida, pelearon contra doscientos indios.

107. ...sin sospechar que la secreta justificación de su vida es haber inspirado a uno **de** sus clientes (que lo ha visto una sola vez y a quien no recuerda) el carácter de Shylock.

138. ...en tal sentido, es uno **de** los noventa y nueve nobres de Dios...

74. – Bjesnoća u čeljadeta najčešće je jedna **od** bezbrojnih sotoninih podvala.

138. ...pa je Delaura, da joj ugodi, kušao jedan **od** kolačića po kojima su klarise bile nedaleko poznate.

16. Ni jedna **od** ovih rečenica ne potječe od njih...

17. Ni jedna **od** tih izjava nije patvorena...

40. Jedan se **nadničar** podnapio i stao mu se rugati.

40. ...bio je jedan **od** tridesetorice kršćana koji su se, pod vodstvom starijeg narednika Eusebija Lapide, tukli protiv dvije stotine Indijanaca.

64. ...i ne sluteći da je tajno opravdanje njegova života to što je **jednu svoju stranku** (koju je vidio jedan jedini put i koju je zaboravio) nadahnuo da stvori lik Shylocka.

80. ...u tom značenju on je jedno **od** devedeset i devet imena Božjih...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **neodređena zamjenica / broj + prijedlog de** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (...pa je Delaura, da joj ugodi, kušao jedan **od** kolačića po kojima su klarise bile nedaleko poznate.).

Često se u hrvatskom jeziku pojednostavljuje ova španjolska formulacija, pa se rabi samo broj iza kojega slijedi imenica (*uno de sus clientes – jednu svoju stranku, tres de los mejores – trojicu najboljih*).

25. Upotrebljava se ispred imenica izražavajući ideju svojstvenosti.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No es **de** hombres pegar a los niños.

Nije **ljudski** tući djecu.

Lo que hace es **de** locos.

To što radi je **ludo** / To što radi je dostojno luđaka.

Lleva un bolso **de** mujer.

Nosi **žensku** torbu.

Tiene cara **de** marroquí.

Ima **marokansko** lice. / Ima lice **poput**

Marokanca. / Ima lice **tipično za** Marokanca. / Ima lice **kao** Marokanac.

Lleva una conducta **de** degenerado.

Ponaša se **kao** pokvarenjak.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

25. ...Bernarda estaba dispuesta a hacer la farsa de las lágrimas y a guardar un luto **de** madre adolorida por preservar su honra...

25. ...Bernarda je bila pripravna da odigra komediju s oplakivanjem i da navuče crninu **ucviljene majke** kako bi očuvala čast...

30. Nada le quedaba entonces de lo que fue de recién casada, cuando concebía aventuras comerciales que sacaba adelante con una certidumbre **de** adivina...

30. Nije to bila ni sjena one nekadašnje mlade supruge koja je smišljala mešetarske pustolovine i izvodila ih **proročkom** nepogrešivošću...

31. Ella lo midió con un ojo **de** tasadora rejugada.

31. Ona ga je odmjerila pogledom **iskusna procjenitelja**.

31. Era enorme, con piel **de** foca...

31. Prava ljudeskara **tuljanove** puti...

38. ...y el médico caminaba por los desfiladeros de papel con la facilidad **de** un rinoceronte entre las rosas.

48. ...ella con paciencia y amor y él con una tozudez **de** picapedrero...

77. „Tiene los ojos **del** diablo”, le dijo.

99. Se había puesto la sotana de algodón ordinario que le infundía un ánimo **de** leñador...

109. ...y la reconfortó con paliativos **de** confesor.

110. ...la nariz demasiado grande y los dientes **de** rata...

123. ...posando con su exquisita dignidad **de** negra para un célebre retratista del séquito del virrey.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

87. ¿Será tal vez un toro con cara **de** hombre?

159. ...comprobó la verdad de la rebelión y de una subsiguiente derrota del Bojarí y de su visir, que tenía fama **de** cobarde.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

53. El señor Carmichael vio reflejada en el espejo su cara **de** chivo...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

40. ...i liječnik se kretao po papirnatim klancima s lakoćom **nosoroga** među ružama.

50. ...ona ulažući strpljenje i ljubav, a on upornost **kamenoresca**...

83. – Imaš **vražije** oči – reče.

109. Imao je na sebi običnu pamučnu reverendu, koja mu je ulijevala energiju **drvosječe**...

120. ...i stane je hrabriti **ispovjedničkim** formulama.

121. ...prevelik nos i **mišje** zube...

136. ...gdje je s ljupkim **crnačkim** dostojanstvom pozirala čuvenom portretistu iz potkraljeve pratnje.

51. Možda bik s **čovječjim** licem?

92. ...otkrio je istinu o pobuni i o kasnijem porazu Buharija i njegova vezira, koga je bio glas **kukavice**.

43. Gospodin Carmichael ugleda u zrcalu odraz **kozjeg** lica...

188. ...y todo él envuelto en un pellejo
lampiño de una palidez **de** muerto...

154. ...a sav je bio obavijen bezdlakom
kožom **mrtvačke** bljedoće.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **pridjevom** (*Gospodin Carmichael ugleda u zrcalu odraz **kozjeg** lica...*)
- imenicom u **genitivu** (*Ona ga je odmjerila pogledom **iskusna procjenitelja**.*)
- prijedlogom **poput** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Ima lice **poput** Marokanca.*)
- veznikom **kao** iza kojega slijedi imenica u **nominativu** (*Ponaša se **kao** pokvarenjak.*).

26. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju nacionalnost, profesiju, podrijetlo, rasu i slično.

pridjev/imenica/glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Soy español **de** nacionalidad.

Po nacionalnosti sam Španjolac.

Es peliquero **de** profesión.

Po zanimanju je frizer.

Es **de** origen aristocrático.

Aristokratskog je **podrijetla**.

Es **de** ascendencia alemana.

Njemačkog je **podrijetla**.

Es **de** raza judía.

Židovske je **rase**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. Había sido una mestiza brava **de** la
llamada aristocracia de mostrador...

15. Svojedobno je bila vatrena mješanka,
pripadnica **takozvane** **tezgarske**
aristokracije...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

104. Lo hice, porque yo sentía que el Jefe
temía un poco a los **de** mi raza – a los

100. Učinio sam to jer sam osjećao da Šef
prezire pripadnike **moje** **rase** – nebrojene

innumerables antepasados que confluyen en mí.

pretke što se stječu u meni.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

128. ...al frente de una bulliciosa cabalgada de parientes juveniles montados en las bestias **de** mejor raza de toda la provincia...

86. ...na čelu bučne jahačke skupine mlađahnih rođaka koji su uzjahali **najrasnije** životinje u cijeloj pokrajini...

209. ...Florentino Ariza no logró precisar siquiera la relación entre ellas, aunque sin duda eran **de** una misma familia.

140. ...Florentino Ariza nije uspio odrediti ni odnose među njima, premda su nesumnjivo pripadale **istoj obitelji**.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

91. Alguien había traído un leopardo – tal vez un ejemplar **de** esa raza esbelta y sagrienta que los monteros persas educan.

45. Netko bijaše doveo leoparda – možda primjerak **one vitke i krvoločne pasmine** koju uzgajaju perzijski lovci.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

165. Camille se sorprendió de la elegancia de aquella danza popular **de** estirpe africana...

135. Camille se iznenadila eleganciji tog narodnog plesa **afričkog podrijetla**...

257. Se había casado en España con una bella muchacha **de** la aristocracia criolla...

211. U Španjolskoj se bio oženio lijepom djevojkom **iz** kreolske aristokracije...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (po zanimanju / po nacionalnosti: **Po zanimanju je frizer.**)
- imenicom u **genitivu** (genitiv podrijetla: *Camille se iznenadila eleganciji tog narodnog plesa afričkog podrijetla...*)

- imenicom u **dativu** ako joj prethodi glagol *pripadati* (*Florentino Ariza nije uspio odrediti ni odnose među njima, premda su nesumnjivo pripadale istoj obitelji.*)
- **pridjevom** nastalim od imenice koja slijedi španjolski prijedlog *de* (...*al frente de una bulliciosa cabalgada de parientes juveniles montados en las bestias de mejor raza de toda la provincia...* – ...*na čelu bučne jahačke skupine mladahnhih rođaka koji su uzjahali najrasnije životinje u cijeloj pokrajini...*)
- prijedlogom *iz* nakon kojega slijedi **genitiv** (*U Španjolskoj se bio oženio lijepom djevojkom iz kreolske aristokracije...*).

27. Upotrebljava se u komparativnim izrazima sa sljedećim strukturama:

más/menos + prijedlog + imenica (kada imenica ima značenje broja)

Može se zamijeniti s *que*.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tiene menos **de** cuarenta años.

Ima manje **od** četrdeset godina.

Gané más **de** diez mil pesetas.

Zaradio sam više **od** deset tisuća pezeta.

Había menos **de** doscientos espectadores.

Bilo je manje **od** dvjesto gledatelja.

igual + prijedlog + pridjev + que + prijedlog + pridjev

Era igual **de** alto que de ancho.

Bio je jednako **visok** koliko širok / Bio je onoliko visok koliko širok.

igual + prijedlog + pridjev + que + imenica

Es igual **de** rico que Rockefeller.

Bogat je kao Rockefeller.

pridjev + (pridjev) + prijedlog + lo + que + glagol (pri čemu prvi pridjev izražava komparativ superiornosti ili inferiornosti)

Es más **de** lo que me esperaba.

To je više **nego što** sam očekivao.

Estaba más alto **de** lo que creíamos.

Bio je viši **nego što** smo mislili.

Tengo menos **de** lo que te piensas.
Es menos valiente **de** lo que se dice.

Imam manje **nego što** misliš.
Manje je hrabar **nego što** se priča.

pridjev + prijedlog + imenica

Mi hermano es el más alto **de** todos.
Esta película es la peor **de** las que echan.
Esta prueba es la menos difícil **de** todas.

Moj je brat najviši **od** svih.
Ovaj je film najgori **od** svih koje prikazuju.
Ovaj je ispit najmanje težak **od** svih.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

132. ...circuló durante más **de** un año de mano en mano...

148. Više **od** godine dana kolao je iz ruke u ruku...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

197. ...más **de** un kilómetro del curso del Ob...

113. ...**preko** kilometar toka rijeke Ob...

185. Más **de** siete años pasé yo sin ver a mis hijos.

193. Više **od** sedam godina djeca me nisu vidjela.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

110. Al cabo de más **de** cien años...

107. Proteklo je više **od** stotinu godina...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

12. El doctor Juvenal Urbino había pensado más **de** una vez, sin ánimo premonitorio...

12. Doktor Juvenal Urbino pomislio je više **no** jednom, bez primisli slutnje...

26. A pesar de sus años, que no eran menos **de** cuarenta, seguía siendo una mulata altiva...

21. Unatoč godinama, a imala je ne manje **od** četrdeset, i dalje je bila ponosna mulatkinja...

79. ...he esperado esta ocasión durante más **de** medio siglo...

89. La carta tenía más **de** sesenta pliegos escritos por ambos lados...

55. Čekao sam ovu priliku više **od** pola stoljeća...

61. Pismo je imalo više **od** šezdeset listova ispisanih s obje strane...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

96. ...y no alcanzó a serlo más **de** un año.

161. – Muchas menos **de** las que usted piensa – dijo.

179. En Lima, Manuela Sáenz tuvo más **de** los que podía atender...

180. ...que sólo en el primer día habían envenenado más **de** cincuenta perros...

186. ...el general no volvió más **de** tres veces al recinto amurallado...

186. ...y de todos modos no podía estar inmóvil más **de** una hora.

80. ...ali to nije uspio biti dulje **od** godine dana.

132. – Mnogo manje **nego što** mislite – reče.

147. Manuela Sáenz imala ih je u Limi više **nego što** ih je mogla hraniti...

147. ...da su samo prvoga dana otrovali više **od** pedeset pasa...

152. ...general se nije više **od** tri puta vratio unutar gradskih zidina...

152. ...a ionako nije mogao ostati nepomičan više **od** sat vremena.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **od** iza kojega slijedi **genitiv** (*Više od sedam godina djeca me nisu vidjela.*).

Umjesto konstrukcije *više od* moguće je upotrijebiti prijedlog **preko** (*...preko kilometar toka rijeke Ob...*).

U rečenicama u kojima se izražava jednakost, u hrvatskom se jeziku konstrukcija pojednostavljuje, pa se upotrebljava:

– **pridjev** (*Bogat je kao Rockefeller.*).

U rečenicama u kojima se izražava inferiornost ili superiornost koje slijedi *lo que* + španjolski glagol, u hrvatskom se jeziku upotrebljavaju:

– veznici **no** i **nego** (*To je više no što sam očekivao.*, – *Mnogo manje nego što mislite – reče.*).

28. Upotrebljava se između nekih pridjeva i infinitiva koji ih nadopunjuju. Može se zamijeniti prijedlogom *para*.

pridjev + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Eso es muy fácil **de** hacer.

Ovo je vrlo lako (**za**) uraditi.

Hay paisajes muy agradables **de** ver.

Ima jako ugodnih krajolika **za** vidjeti.

Este trabajo es muy cómodo **de** realizar.

Ovaj je posao vrlo ležeran **za** napraviti.

Es una historia muy larga **de** contar (para).

Ovo je vrlo duga priča **za** pričati.

Eso es muy duro **de** sufrir.

To je vrlo teško (**za**) podnijeti.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

15. Doloroso, incapaz **de** recuperar el abrigo de las cavernas...

8. Satrt, bez trunka snage koja bi mi omogućila da se vratim u utočište pećina...

28. ...se ve que la ha fabricado un hombre de las letras, ganoso (como el autor del catálogo de las naves) **de** mostrar vocablos espléndidos.

17. ...očito je napisao neki literat, u želji da se – kao i tvorac kataloga brodova – izrazi veličajnim riječima.

109. Yo me creía capaz **de** apurar la copa de la cólera...

65. Vjerovao sam da sam **kadar iskapiti** čašu srdžbe...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

168. ...la sangre correrá por las calles y no habrá poder humano capaz **de** detenerla.

193. ¿Tú crees que por un hombre así, capaz **de** vender por nada a su propia gente...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

20. Abundan individuos que dominan esas disciplinas diversas, pero no los capaces **de** invención y menos los capaces **de** subordinar la invención a un riguroso plan sistemático.

54. ...pero me sé capaz **de** imaginarlo sin el Quijote.

104. La guía telefónica me dio el nombre de la única persona capaz **de** transmitir la noticia...

105. Argüí (no menos sofisticadamente) que mi felicidad cobarde probaba que yo era hombre capaz **de** llevar a buen término la aventura.

179. Obró con gigantesca humildad, se creyó indigno **de** ser bueno.

186. Lo que pasó es que andabas ganoso **de** llegar al segundo.

142. ...krv će poteći ulicama i nikakva ljudska sila neće je moći zaustaviti.

163. Misliš li da se zbog takvog čovjeka, koji je **kadar** ni za što **prodati** vlastite suseljane...

19. Mnogo je pojedinaca koji vladaju tim raznorodnim disciplinama, ali je malo **obdarenih invencijom**, i još manje **onih koji bi** invenciju podredili krajnje sustavnom planu.

46. ...ali sam ga **kadar zamisliti** bez Don Quijota.

100. U telefonskom imeniku pronašao sam ime jedine osobe koja može proslijediti obavijest...

102. Zaključio sam (sveudilj sofisticčki) kako moja kukavička razdraganost dokazuje da sam čovjek **koji može uspješno dokrajčiti pustolovinu**.

187. Djelovao je s gorostasnom smjernošću, smatrao se nedostojnim **da** bude dobar.

194. Ti si, zapravo, želio da se dogodi ovo drugo.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

183. ...pero cuyo origen le pareció fácil **de** imaginar: sólo el doctor Juvenal Urbino podía haberla mandado.

123. ...ali joj je **lako** bilo **zamisliti** od koga potječe: mogao ju je poslati samo doktor Juvenal Urbino.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi infinitiv (*To je vrlo teško (za) podnijeti.*)¹
- **infinitivom** (*Vjerovao sam da sam **kadar iskapiti** čašu srdžbe...*)
- veznikom **da** (*Djelovao je s gorostasnom smjernošću, smatrao se nedostojnim **da** bude dobar.*)
- **atributnom zavisnom rečenicom** (rečenica na hrvatskom jeziku oblikuje se drugačije kako bi prenijela isto značenje koristeći se drugim rečeničnim elementima, kao u primjeru *persona capaz de transmitir la noticia – osoba koja može proslijediti obavijest*, što je moglo glasiti i *osoba sposobna/kadra proslijediti obavijest*).

29. Upotrebljava se ispred određenih infinitiva, a izraz je moguće zamijeniti pridjevom koji završava na -ble. Ima značenje dostojnosti (šp. *digno de*). Zamjenjiv je prijedlogom *para*.

prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Su conducta no es **de** copiar. (para).

Njegovo ponašanje nije **za** imitiranje.

Sus historias no son **de** creer (para).

Njegove priče nisu **za** povjerovati.

Su obra no es **de** imitar (para).

Njegov rad nije **za** oponašanje.

La oferta que te hace no es **de** rechazar (para). Ta ponuda nije **za** odbaciti.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

¹ U hrvatskom se jeziku **za** može izostaviti, a često se može izostaviti i cijeli dio rečenice iza njega, a da se pritom ne izgubi dio značenja (*Ovo je vrlo duga priča (za pričati).*).

- prijedlogom *za* nakon kojega slijedi **infinitiv** (*Ta ponuda nije za odbaciti.*) ili **glagolska imenica** u **akuzativu** (*Njegovo ponašanje nije za imitiranje.*).

5.2.2. Odnosi determinativnoga karaktera

5.2.2.1. Dimenzionalna značenja

1. Upotrebljava se između glagola koji izražavaju vađenje i imenica koje upućuju na mjesto odakle se što vadi.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Saca agua **del** pozo.

Izvuci vodu **iz** potoka.

Le quité una espina **del** pie.

Izvadio sam mu trn **iz** stopala.

Extraiga un boleto **del** bolso.

Izvadi jedan vrganj **iz** torbe.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

100. ...Delaura sacó **del** bolsillo un rosario de sandalo...

110. ...Delaura je **iz** džepa izvadio krunicu od sandalovine...

116. ...sacó **del** baúl las cosas que podía llevar en los brazos...

129. ...izvadio je **iz** kovčega ono što je mogao ponijeti...

136. ...sacó **de** la gaveta del mesón de trabajo la disciplina de hierro que nunca se había atrevido a tocar...

153. ...izvadio **iz** ladice radnog stola željezni bič koji se nikada nije usudio dirati...

153. Los sacó **del** bolsillo...

170. Izvadio ih je **iz** džepa...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

78. ...Emma ya había sacado **del** cajón el pesado revólver.

155. ...Unwin, su compañero, se sacó la pipa **de** la boca...

47. ...Emma je **iz** ladice već bila izvukla teški revolver.

89. ...Unwin, njegov prijatelj, izvadi lulu **iz** usta...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

139. Cuando por fin logró abordarlo, se sacó **de** la boca y mostró como un triunfo de la perseverancia dos aderezos de mujer.

182. ...y **de** esa suposición sacaba conclusiones siniestras.

185. Mientras hablaba, se sacó **de** la manga una camándula de oro con el Cristo tallado en marfil...

93. Kad se napokon uspio ukrcati, izvadio je **iz** usta i pokazao, kao pobjedu ustrajnosti, dvije ženske naušnice.

122. ...**iz** te je pretpostavke izvlačila zlonamjerne zaključke.

124. Dok je govorila, **iz** rukava je izvadila zlatnu brojanicu s Kristom izrezbarenim u bjelokosti...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Delaura je iz džepa izvadio krunicu od sandalovine...*).

Iz primjera je vidljivo da se ovom konstrukcijom može prenositi i nedimenzionalno značenje (...y **de** esa suposición sacaba conclusiones siniestras. – ...**iz** te je pretpostavke izvlačila zlonamjerne zaključke.).

2. Upotrebljava se uz glagole kao što su colgar, pender, coger, asir... i imenice koje označavaju mjesto na koje se odnosi glagolska radnja. Može se zamijeniti prijedlozima en i por.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se colgó **de** un árbol.

Objesio se **s** drveta / Objesio se **o** drvo.

La manzana pendía **de** la rama más alta (en).

Cogió al toro **del** rabo (por).

Me asió **de** un brazo (por).

Tire más fuerte **de** la cuerda.

Estira **de** ese lado (en).

Jabuka je visjela **s** najviše grane.

Povukao je bika **za** rep. / Uhvatio je bika **za** rep.

Zgrabio me **za** ruku.

Jače povuci **za** uže.

Povuci **s** ove strane.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

74. Tomó a la niña **de** la mano...

75. ...y un árbol colosal, **de** cuyas ramas colgaban bejucos de vainilla y ristras de orquídeas.

81. La abadesa levantó el crucifijo que llevaba colgado **del** cuello.

114. La agarró **del** brazo.

117. Por último agarró **de** la manija el baúl vacío...

157. Ella se le colgó **del** cuello...

79. Uze djevojčicu **za** ruku...

81. ...a **s** granja nekog orijaškog stabla visjele su povijuše vanilije i spletovi orhideja.

88. Nadstojnica podigne raspelo što ga je nosila **oko** vrata.

126. I zgrabi je **za** ruku.

129. Naposljetku je prazan kovčeg dohvatio **za** ručku...

176. Ona mu se objesila **oko** vrata...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*I zgrabi je za ruku.*)
- prijedlogom **s(a)** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*...a s granja nekog orijaškog stabla visjele su povijuše vanilije i spletovi orhideja.*)
- prijedlogom **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Ona mu se objesila oko vrata...*).

3. Upotrebljava se između glagola koji izražavaju udaljavanje i imenica koje upućuju na referentnu točku tog udaljavanja.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se fue **del** pueblo.

Otišao je **iz** sela.

No pudo escaparse **de** policía.

Nije mogao pobjeći **od** policije.

Se alejó **del** lugar del crimen.

Udaljio se s mjesta neregé.

Se marchó **de** la casa.

Otišao je **od** kuće.

Huyó **de** la quema.

Pobjegao je **od** požara.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

96. Inquieta, la abadesa lo apartó **de** la ventanilla.

105. Nadstojnica ga usplahireno odmakne **od** prozorčića.

97. ...le rogó de muy buen tono a la guardiana que saliera **de** la celda.

107. ...vrlo je uljudno zamolio čuvaricu da izađe **iz** ćelije.

142. ...escapó **del** hospital para colarse de cualquier modo en el convento.

158. ...pobjegao je **iz** bolnice želeći se bilo kako uvući u samostan.

146. ...hasta la hora feliz en que huía **del** hospital para ver a Sierva María.

163. ...do žuđenog trenutka kad je bježao **iz** bolnice da obiđe Siervu Mariju.

157. Ella saltó **de** la cama...

175. Ona je skočila **iz** postelje...

166. Era tanta la fuerza de su autoridad, que Cayetano salió **de** la casa caminando hacia atrás...

186. Izrekla je to s takvom odlučnošću da je Cayetano izašao **iz** kuće stupajući natraške...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

14. Huí **del** campamento con los pocos soladados que me eran fieles.

7. Pobjegao sam **iz** logora sa šačicom vjernih vojnika.

15. Para alejarme **de** la bárbara aldea elegí la más pública de las horas...

19. Cuando salí **del** último sótano...

85. Es verdad que no salgo **de** mi casa...

159. El esclavo descendía **del** laberinto...

185. Aquí lo interrumpieron unas personas que se iban **de** la fiesta.

187. Otros salían **de** las casas del vecindario...

193. ...y vasto universo ya se apartaba **de** ella...

9. Da se maknem **iz** barbarske naseobine, odabrao sam najživlje doba dana...

11. Kada sam izašao **iz** zadnjeg podzemnog hodnika...

49. Istina je da ne izlazim **iz** kuće...

92. Rob bi izlazio **iz** labirinta...

106. Uto su ga prekinuli neki ljudi koji su odlazili **sa** slavlja.

107. Neki su izlazili **iz** okolnih kuća...

109. ...i prostrani svemir već se odvaja **od** nje...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

232. Desapareció **de** la vida pública...

190. Nestala je **iz** javnoga života...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (...*pobjegao je iz bolnice želeći se bilo kako uvući u samostan.*)
- prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Nadstojnica ga usplahireno odmakne od prozorčića.*)
- prijedlogom **s(a)** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Uto su ga prekinuli neki ljudi koji su odlazili sa slavlja.*).

5.2.2.2. Nedimensionalna značenja

4. Upotrebljava se između glagola koji označava prelazak određene granice i imenica koje određuju tu granicu.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Su peso pasaba **de** cien kilos.

Njegova je težina prelazila **stotinu** kilograma.

Su velocidad excedía **de** la permitida.

Njegova je brzina prelazila **dopuštenu**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

195. ...y llegó a manos de Florentino Ariza por una serie de casualidades inverosímiles cuando ya pasaban **de** los sesenta años.

131. ...i spletom nevjerojatnih slučajnosti stigla u ruke Florentina Arize, kada su već oboje prešli **šezdesetu**.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

49. En una sola de ellas, la cifra de los prisioneros pasó **de** mil.

28. Samo u jednom od njih, broj zarobljenika nadmašio je **tisuću**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– riječju u **akuzativu** (...i spletom nevjerojatnih slučajnosti stigla u ruke Florentina Arize, kada su već oboje prešli **šezdesetu**).

5. Upotrebljava se između glagola koji označavaju finalizaciju i infinitiva koji označavaju radnju koja se završava.

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Aún no hemos terminado **de** comer.

Cuando acabemos **de** trabajar iremos al cine.

Pondremos los muebles cuando finalicen **de** pintar.

No te volveré a hablar hasta que dejes **de** beber.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

29. ...hacemos con los moribundos lo que usted acaba **de** ver.

37. ...agradecido por el caballo que acababa **de** recibir.

65. Dejó **de** mecerse tan pronto como vio al marqués en la puerta...

70. ...dejó **de** tocar, y recayó en la aflicción.

80. La abadesa acababa **de** hacer la fiesta...

89. Cuando el obispo terminó **de** comer, lo ayudó a sentarse en el mecedor.

90. ...Delaura acabó **de** comer...

92. ...el maestro le propuso que lo acompañara al reino incierto de Yucatán, donde acababa **de** ser nombrado obispo.

106. Pero no dejó **de** mirar.

Još uvijek nismo završili **s jelom.** / Još uvijek nismo završili **jesti.**

Kad završimo **raditi,** otići ćemo u kino./ Kad završimo **s radom,** otići ćemo u kino.

Stavit ćemo namještaj kad završe **s bojenjem/krečenjem.** / Stavit ćemo namještaj kad završe **bojiti/krečiti.**

Neću razgovarati s tobom dok ne prestaneš **piti.**

29. ...mi postupamo sa samrtnicima onako kako ste **upravo** imali prilike vidjeti.

39. ...i stane mu zahvaljivati na konju što ga je **nedavno** dobio.

70. Prestao se **ljuljati** čim je ugledao markiza na vratima...

76. ...prestala **svirati** i ponovno utonula u očaj.

87. Nadstojnica se **upravo** probudila iz popodnevnog sijesta...

97. Kad je biskup dovršio **blagovanje,** pomogao mu je da sjedne u naslonjač.

98. ...Delaura dovrši **jelo**...

101. ...profesor mu je predložio da pođe s njime u krhko kraljevstvo Yucatán, gdje je **upravo** imenovan biskupom.

116. Nije, ipak, prestao **gledati.**

106. Cuando Delaura dejó **de** mirar, la medalla de fuego persistía en su retina.

168. A los tres días dejó **de** comer...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

127. En el instante en que yo dejo **de** creer en él, „Avarroes” desaparece.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

6. El padre Ángel acabó **de** abrir la puerta sobre la plaza.

9. ...tenía la virtud de no parecer acabada **de** despertar.

14. ...y de que la muela había dejado **de** doler.

15. – Acababa **de** salir para misa – dijo.

43. Sin quitarse el pañuelo de la nariz siguió al alcalde con la vista por la habitación hasta cuando acabó **de** fumigar.

117. Delaura je prestao **gledati**, ali mu žarki otisak nije iščeznuo iz mrežnice.

188. Trećeg dana prestala je **uzimati hranu**...

74. Čim sam prestao **vjerovati** u nj, „Avarroes” je iščeznuo.

6. Fra Angel je **uto** otvorio vrata koja su gledala na trg.

8. ...imala je sposobnost da ni najmanjim migom ne oda da je **netom** otvorila oči.

12. ...i da ga je zub prestao **boljeti**.

13. – **Baš** je krenula na misu – reče.

36. Držeći rupčić na nosu, slijedio je pogledom načelnika po sobi, dok ovaj nije prestao **zaprašivati**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

– glagolom iza kojega slijedi **infinitiv** (*Prestao se **ljuljati** čim je ugledao markiza na vratima...*)

– prijedlogom *s(a)* nakon kojega slijedi imenica koja izražava ono što izražava infinitiv u španjolskoj konstrukciji (*Još uvijek nismo završili **s jelom***).

Kad španjolska konstrukcija upućuje na to da je radnja završila nedavno, u hrvatskom će se jeziku upotrijebiti **prilog** koji će to značenje dočarati, na primjer *netom, upravo, nedavno*,

uto..., odnosno čestica *baš*, a kako je upotrijebljeno i u primjerima iz korpusa (...*mi postupamo sa samrtnicima onako kako ste upravo imali prilike vidjeti.*).

6. Upotrebljava se s glagolima koji izražavaju pretvorbu jednog elementa u drugi, odnosno između imenica koje upućuju na početni i završni proizvod.

glagol + imenica + prijedlog + imenica

ili

glagol + infinitiv + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Con este producto químico se obtiene un ácido **de** una sal.

S ovim kemijskim proizvodom/spojem dobiva se kiselina **od** soli.

Hace una montaña **de** un granito de arena.

Od zrnca pijeska pravi planinu.

Hace **de** una peseta un duro.

Od jedne pezete čini pet pezeta.

Pasó **de** ser un sinvergüenza a ser una bellísima persona.

Od besramnika je postao divna osoba.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (***Od** zrnca pijeska pravi planinu.*).

7. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju materijalno podrijetlo.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Pagué la deuda **de** mis ahorros.

Dug sam platilo **od** svoje uštedevine.

Obtuve grandes beneficios **de** un buen negocio.

Imao sam mnogo koristi **od** jednog dobrog posla.

Este mineral procede **de** unos yacimientos del cuaternario.

Le di un ejemplar **de** mi coleccion.

Le quité **de** su mesa un bolígrafo.

Ovaj mineral potječe **iz** kvartarnog nalazišta.

Dao sam mu jedan primjerak **iz** svoje zbirke.

Uzeo sam mu **sa** stola kemijsku olovku.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

196. Los veinte mil pesos duros que quería pagar **de** su dinero al educador cuáquero José Lancaster...

161. Dvadeset tisuća srebrnih pesosa koje je **od** svojega novca htio platiti kvekerskom odgajatelju Josephu Lancasteru...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Dvadeset tisuća srebrnih pesosa koje je od svojega novca htio platiti kvekerskom odgajatelju Josephu Lancasteru...*)
- prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Ovaj mineral potječe iz kvartarnog nalazišta.*)
- prijedlogom **s(a)** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Uzeo sam mu sa stola kemijsku olovku.*)

U korpusu su pronađeni i primjeri koji pokazuju da prijedlog *de* u ovoj konstrukciji može izražavati ne samo materijalno podrijetlo nego i nematerijalno.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

73. **De** esa bravata de unos pocos nace el todopoder de la Compañía: su valor eclesiástico, metafísico.

66. **Iz** tog prkosa šačice ljudi potekla je svemoć Kompanije: njezini crkveni, metafizički, značaj.

189. ...y la derivan **de** la restauración religiosa que sucedió a la muerte del reformador Amenophis IV...

196. ...i izvode joj porijeklo **iz** vjerske obnove što je započela nakon smrti reformatora Amenofisa IV.

U hrvatskom se jeziku ono izražava:

- prijedlogom *iz* nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Iz tog prkosa šačice ljudi potekla je svemoć Kompanije...*).

8. Upotrebljava se u različitim konstrukcijama za izražavanje boje.¹ Može se zamijeniti prijedlogom *en*.

imenica + prijedlog + imenica

pridjev + prijedlog + imenica

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

24. ...y las varas pintadas **de** rojo con ribetes dorados...

20. ...i drvene osovine obojene **crveno**, sa zlaćanim vrpcama...

90. ...casi siempre vestida **de** negro a pesar del calor...

62. ...gotovo uvijek odjevena **u** crno unatoč vrućini...

152. Le despertó del hechizo una negra feliz con un trapo **de** colores en la cabeza, redonda y hermosa...

102. Iz začaranosti ju je prenula neka sretna crnkinja sa **šarenom** maramom na glavi, okrugla i lijepa...

167. ...él dibujando alondras y girasoles con tizas **de** colores en las baldosas del pisao...

112. ...on crtajući ševe i suncokrete kredama **u** boji na podnim pločicama...

165. ...y los labios pintados de una pomada **del** color del chocolate...

131. ...i usne namazane pomadom **čokoladne boje**...

222. Era otra: la compostura de persona mayor, los botines altos, el sombrero de velillo con una pluma **de** colores de algún pájaro oriental...

148. Bila je drugačija: pribranost odrasle osobe, visoke cipele, šešir od fine tkanine protkane srebrom sa **šarenim** perom neke orijentalne ptice...

¹ Luque Durán ovu upotrebu napominje samo kao moguću zamjenu za prijedlog *en* kad se on upotrebljava za izražavanje boje, no budući da smo u korpusu našli više primjera u kojima se boja izražava uz pomoć prijedloga *de* nego uz pomoć prijedloga *en*, odlučili smo je dodati i ovdje.

236. ...su hermoso guante de gacela, largo, liso, suave, y **del** mismo color de su piel de recién casada.

324. Volaron sobre los palafitos de las Trojas de Cataca, pintados **de** colores de locos...

366. El cabello corto le sentaba bien, con un acurva de ala en las mejillas, pero ya no era **de** color de miel sino de aluminio...

408. ...viendo las luces **de** colores de los barcos en el horizonte, gozando de la brisa tibia y perfumada después de la tormenta.

157. ...njezinoj krasnoj rukavici od gazeline kože, dugoj, glatkoj, mekoj i **iste boje** kao njezina koža netom udane žene.

216. Preletjeli su sojenice na Trojas de Cataca, obojene **ludačkim bojama**...

244. Kratka joj je kosa dobro pristajala, uvijena pramena na obrazu, ali nije više bila **boje meda**, nego **aluminija**...

272. ...gledajući **raznobojna** svjetla lađa na obzoru, uživajući u mlakom i mirisnom povjetarcu nakon oluje.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog de + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*on crtajući ševe i suncokrete kredama u boji na podnim pločicama*...)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*gotovo uvijek odjevena u crno unatoč vrućini*...)
- **pridjevom** (...*gledajući raznobojna svjetla lađa na obzoru*...)
- imenicom u **instrumentalu** (*Preletjeli su sojenice na Trojas de Cataca, obojene ludačkim bojama*...).

5.3. Prijedlog *en*

5.3.1. Dimenzionalna značenja

1. Upotrebljava se između glagola koji ne znače kretanje i imenica koje označavaju mjesto. Izražava smještaj u prostoru te se može zamijeniti drugim prijedlozima i priložnim oznakama.

a) **glagol + prijedlog + imenica** (izražava smještaj unutar nečega)

Može se zamijeniti složenim prijedlogom *dentro de*.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los niños están **en** la habitación (dentro de).

Djeca su **u** sobi.

Este libro está **en** el tercer cajón (dentro de).

Knjiga je **u** trećoj ladici.

Tengo la llave **en** el bolsillo (dentro de).

Ključ mi je **u** džepu.

El corazón está **en** el tórax.

Srce se nalazi **u** prsnom košu.

Tiene escondido algo **en** la mano.

Nešto skriva **u** šaci.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

35. „Desde esta fecha la niña vive **en** la casa”, les dijo.

37. – Odsad pa nadalje ova će djevojčica živjeti **u** kući – reče.

50. ...y se conformaron con hamacas de lampazo para entretener el calor **en** las recámaras desmanteladas.

52. ...**u** praznim sobama obješene su visaljke od lika za obranu od vrućine.

66. Cada hora me resuena **en** las entrañas como un temblor de tierra.

71. Svaki mi sat odzvanja **u** utrobi kao zemljotres.

69. Se consiguieron testimonios serios de que estaba ya amortejado y **en** el ataúd cuando Abrenuncio le ordenó levantarse.

74. Priložena su vjerodostojna svjedočenja prema kojima je taj nesretnik već bio uređen za ukop i ležao **u** lijesu, kada mu je Abrenuncio naredio da ustane.

69. ...y sepultado **en** tierra sagrada.

74. ...i bio ukopan **u** posvećenju zemlji.

72. Le puso un sombrero que encontró también **en** el arcón...

78. Na glavu joj je nataknuo šešir što ga je također našao **u** škrinji...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

77. **En** el cuarto no quedaban colores vivos...

46. **U** sobi su boje tamnije...

77. ...y **en** el cajón de su escritorio, nadie lo ignoraba, un revólver.

46. ...a **u** ladici pisaćeg stola – što su svi znali – revolver.

85. Hasta mis detractores admiten que no hay un solo mueble **en** la casa.

49. Čak i moji klevetnici priznaju da **u** ovoj kući nema baš nikakva namještaja.

177. ...(y es verdad que **en** ese cajón guardaba un revólver)...

102. ...(a **u** toj ladici on je doista držao revolver)...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Svaki mi sat odzvanja **u** utrobi kao zemljotres.*).

b) glagol + prijedlog + imenica (izražava smještaj na nečemu)

Može se zamijeniti prijedlozima *sobre* i *encima de*.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Veo un pájaro **en** el tejado (sobre, encima de).

Vidim pticu **na** krovu.

Pintó extrañas figuras **en** el papel (sobre).

Na papiru je naslikao čudne oblike.

Date crema **en** la cara.

Nanesi kremu **na** lice.

Tiene un gorro puesto **en** la cabeza (sobre).

Kapa mu je **na** glavi.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

46. ...le mandaba mensajes **en** palomitas de papel.

57. ...y él la puso **en** la lengua una tableta del chocolate mágico de Oaxaca.

61. Una tarde vieron aparecer **en** el horizonte, con las velas a reventar, la Flota de Galeones.

70. El marqués vio el primer lucero **en** el cielo malva...

70. Allí estaba, sentada **en** la silla del tocador...

72. El marqués **en** el asiento principal, con la maletita en las rodillas...

47. ...slala mu je poruke **na** maštovito oblikovanim papirićima.

60. ...i on joj stavi **na** jezik pločicu čarobne čokolade iz Oaxace.

64. Jednog su dana vidjeli kako se **na** obzorju, nabreklih jedara, pomalja galijunska flota.

75. Markiz ugleda prvu zvijezdu **na** ljubičastom nebu...

76. Ondje je, sjedeći **na** toaletnom stolčiću...

78. Markiz se drndao **na** glavnom sjedalu, držeći kovčežić na koljenima...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

20. Echado **en** la arena, como una pequeña y ruinoso esfinge de lava...

119. Uno, de pie **en** los hombros de otro, hacía notoriamente de almuédano...

12. Nad njime što se opružio **na** pijesku kao sitna i kukavna sfinga od lave...

68. Jedan, stojeći **na** ramenima drugoga, očito je oponašao mujezina...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

124. – Péguemelo – dijo, con la mano **en** el pecho...

148. La trenza había vuelto a crecerle, pero no la llevaba suelta **en** la espalda sino terciada sobre el hombro izquierdo...

152. Le despertó del hechizo una negra feliz con un trapo de colores **en** la cabeza, redonda y hermosa...

84. „Upucajte me”, reče s rukom **na** prsima.

99. Pletenica joj je opet narasla, ali ju nije nosila spuštenu **na** leđima, nego prebačenu preko lijevog ramena...

102. Iz začaranosti ju je prenula neka sretna crnkinja sa šarenom maramom **na** glavi, okrugla i lijepa...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Iz začaranosti ju je prenula neka sretna crnkinja sa šarenom maramom na glavi, okrugla i lijepa...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...i on joj stavi na jezik pločicu čarobne čokolade iz Oaxace.*).

2. Upotrebljava se između glagola i imenice. Izražava smještaj te se može zamijeniti prijedlogom *sobre*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me acosté en tu cama.	Legao sam na tvoj krevet.
Se acomodó en el sillón.	Smjestio se u naslonjač.
Se afirmó en los estribos.	Namjestio se u stremenu.
Dio una voltereta en la colchoneta (sobre).	Napravio je salto na strunjači.
Bailó en una silla (sobre).	Plesao je na stolici.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

82. Se sentó en el catre...	89. Sjela je na ležaj...
83. Se subió en la mesa...	90. Uspela se na stol...
89. ...lo ayudó a sentarse en el mecedor.	97. ...pomogao mu je da sjedne u naslonjač za ljuljanje.
90. ...Delaura acabó de comer y se sentó en su poltrona habitual bajo las enredaderas en flor.	98. ...Delaura završi jelo i sjedne u svoj stalni naslonjač pod rascvalim puzavcima.
97. Se sentó en el borde de la cama...	107. Sjedne na rub ležaja...
109. Se derrumbó en la cama...	120. Stropoštala se na ležaj...

111. El obispo se tendió **en** el mecedor...

123. Biskup se zavalio **u** naslonjač...

125. ...y tuvo que sentarse **en** el primer sillón que encontró para tomar aliento.

140. ...pa se svalio **na** najbližu stolicu da dođe sebi.

152. Se tendieron **en** la cama, uno al lado del otro...

170. Ispružili su se **u** krevetu, jedno uz drugo...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

9. Se sentó **en** la cama para ponerse las espuelas.

Sjeo je **na** postelju da namjesti ostruge.

69. Cuando se acomodó **en** la silla...

56. Tek kad se smjestio **u** stolici...

126. ...y se metió **en** la hamaca con las medias puestas, tranquilizándola...

106. ...i u čarapama se zavalio **u** visaljku umirujući je...

160. Se dejó caer **en** el mullido sillón de cuero colocado junto a la cama.

135. Svalio se **u** meki kožnati naslonjač pokraj kreveta.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Ispružili su se u krevetu, jedno uz drugo...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Svalio se u meki kožnati naslonjač pokraj kreveta.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Napravio je salto na strunjači.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Stropoštala se na ležaj...*).

3. Upotrebljava se između glagola koji označavaju kretanje sa značenjem interiorizacije i imenica koje označavaju mjesto radnje. Može se zamijeniti složenim prijedlogom *dentro de*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Introdujo una mano **en** el agua (dentro de).

Un gran número de gente entraba **en** la iglesia.

El doctor introdujo una sonda **en** la garganta del enfermo.

Metimos el pájaro **en** la jaula (dentro de).

El submarino se sumergió **en** el océano.

Uronio je ruku **u** vodu.

Velik broj ljudi ulazio je **u** crkvu.

Liječnik je uveo sondu **u** pacijentovo grlo.

Stavili smo pticu **u** krletku.

Podmornica je zaronila **u** ocean.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12. Así que mi primera visión al entrar **en** el templo fue una larga fila de montículos de huesos...

29. La carroza entró **en** el recinto de las murallas por la puerta de tierra de la Media Luna...

32. Fueron los tiempos en que Dominga de Adviento entró **en** su dormitorio...

65. ...y entró **en** la penumbra fresca de la casa...

113. ...e interrumpió **en** el convento como un ventarrón de novedad.

127. ...y les prohibió entrar **en** la casa aun durante el día.

8. Prvo što sam ugledao, stupivši **u** hram, bio je dugi niz hrpica kostiju...

30. Kočija je zašla **u** zidine kroz kopneni prilaz u četvrti Media Luna...

33. Bijahu to vremena kad je Dominga de Adviento ušla **u** njezinu spavaonicu...

69. ...i stupio **u** svježi polumrak zdanja...

125. ...i **u** samostan je uletjela poput radoznalog vihora.

141. ...pa im je zabranio da i danju ulaze **u** kuću.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

13. Partimos de Arsinoe y entramos **en** el abrasado desierto.

76. Entró **en** dos o tres bares...

7. Krenuli smo od mjesta Arsinoe i zašli **u** žarku pustinju.

45. Zašla je **u** dva-tri bara...

87. Cada nueve años entran **en** la casa nueve hombres...

104. Hacia 1927 entraron **en** mi vida Nietzsche y Spengler.

105. En 1929 entre **en** el Partido.

106. Días después, entraban **en** Bohemia nuestros ejércitos...

50. Svake devete godine dolazi **u** ovu kuću devet ljudi...

62. Negdje 1927. uđoše **u** moj život Nietzsche i Spengler.

62. Godine 1929. ušao sam **u** stranku.

63. ...nekoliko dana poslije, **u** Češku je ušla naša vojska...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **u** iza kojega slijedi riječ u **akuzativu** (...i **u samostan je uletjela poput radoznalog vihora.**, *Zašla je u dva-tri bara...*).

Kao što je iz navedenih primjera vidljivo, prijedlog *en* u ovakvoj konstrukciji može izražavati i figurativno značenje, a ne isključivo mjesno (*Negdje 1927. uđoše u moj život Nietzsche i Spengler.*, *Godine 1929. ušao sam u stranku.*).

4. Upotrebljava se za izražavanje točnog vremena radnje.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tú naciste **en** 1945.

Rodio si se **1945**.

En el invierno las temperaturas son más bajas.

Zimi su temperature najniže.

Las vacaciones empiezan **en** junio.

Praznici počinju **u** lipnju.

En la antigüedad, la situación varía.

U davna je vremena situacija varirala.

Mi cumpleaños será **en** octubre.

Moj će rođendan biti **u** listopadu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

18. ...había sido otra ciudad dentro de la ciudad **en** los tiempos del primer marqués.

24. ...Sagunta le informó que **en** marzo habría un eclipse total de sol...

25. El marqués comprendió **en** ese instante...

27. **En** octubre cumplió cien años.

46. ...y despertaba sin aire **en** la madrugada...

18. ...bilo je **u** zlatnim vremenima prvog markiza zaseban grad unutar grada.

23. ...Sagunta ga podsjeti da ih **u** ožujku očekuje potpuna pomrčina Sunca...

25. **U** tom času (...) markiz je spoznao...

27. **U** listopadu je navršio stotu.

48. ...budio se **u** zoru, jedva dišući...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

57. ...si **en** el VIII, antes de la rendición de Ravena.

96. ...el valiente que murió en Masoller **en** 1904.

98. ...Pedro Damián murió en Entre Ríos, **en** 1956; en la segunda, en Mesoller, **en** 1904.

124. ...que sólo él pudo imaginar que las estrellas **en** el alba caen lentamente, como las hojas caen de los árboles...

34. ...ili **u** VIII. stoljeću, prije predaje Ravenne.

57. ...i junak koji je poginuo **1904.** kod Masollera.

58. ...Pedro Damián umro je u Entre Ríosu **1946.;** u drugoj, kod Masollera **1904.**

72. ...da je samo on mogao smisliti da zvijezde **u** zoru padaju lagano kao lišće sa stabla.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **vremenskim genitivom** ako je riječ o godini (...i junak koji je poginuo **1904.** kod Masollera.)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*U listopadu je navršio stotu.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...budio se **u** zoru, jedva dišući...)
- **vremenskim priložima** koji su podrijetlom stari (samostalni) lokativi (*Zimi su temperature najniže.*).

5. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju vrijeme i označava trajanje ili termin, odnosno rok. Može se zamijeniti prijedlozima *dentro de* i *durante*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

En dos días estará terminado el trabajo.

Posao će biti gotov **za** dva dana.

Hizo el recorrido **en** cuarenta minutos.

Završio je obilazak **u** 40 minuta.

No me levantaré de la cama **en** tres días.

Dići ću se iz kreveta **za** tri dana.

En tres años la ciudad ha duplicado su población.

Stanovništvo se u gradu udvostručilo **u** tri godine.

Esto lo hago yo **en** la mitad de tiempo que tú.

Ja to napravim **u** polovici vremena koja je tebi potrebna.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

55. ...para importar mil esclavos **en** cuatro años...

57. ...za uvoz kontingenta od tisuću robova **u** četiri godine...

38. ...y niegan que hayan ocurrido **en** un solo día.

23. ...i navode da se sve to nije dogodilo **u** jednome danu.

57. ...y **en** menos de dos años perdió el rumbo de los negocios...

60. ...i **za** nepune dvije godine pogubila je konce svojih poslova...

61. Sierva María aprendió más cosas de blancos **en** dos meses que nunca antes.

64. Sierva María je **u** dva mjeseca upoznala više bjelačkih navada nego ikada prije.

62. ...a pesar de que la Inquisición había condenado a mil trescientos a distintas penas **en** los últimos cincuenta años...

66. ...iako je Inkvizicija njih tisuću i tristo osudila na različite kazne **u** posljednjih pedeset godina...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

124. ...dice que **en** el decurso de ochenta años de dolor y de gloria, ha visto muchas veces al destino atropellar de golpe a los hombres...

72. ...kaže da je **u** osamdeset godina patnje i slave često vidio kako sudbina iznenada obara ljude...

126. ...con una atención que no le había merecido **en** doce años de mala vida común.

156. ...llegarían **en** poco más de una hora al centro de la red.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

33. Y contó la historia de un pueblo que fue liquidado **en** siete días por los pasquines.

51. No escampará **en** dos días...

53. ...y ella sola con tierras que no se atraviesan **en** cinco días a caballo.

77. Anotó los casos, con nombres y fechas: once **en** siete días.

78. **En** veinte horas habían construido una calle nueva, ancha y pelada...

80. Un barrio como éste, construido **en** veinticuatro horas...

140. ...s pozornošću koju mu nije poklonila **u** svih dvanaest godina zajedničkog tovarenja.

90. ...može **za** manje od sata stići do središta mreže.

28. I rasprede pripovijest o selu koje je zbog takvih cedulja nestalo **u** sedam dana.

42. Neće prestati još **za** dva dana...

43. ...a ona sama ima zemlje da je **u** pet dana na konju ne bi obišao.

63. Pribilježio je slučajeve, s imenima i datumima: jedanaest **u** jednom tjednu.

64. **Za** dvadeset sati načinili su nov, širok i ravan put...

65. Naselje kao što je vaše, podignuto **u** dvadeset i četiri sata...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*I rasprede pripovijest o selu koje je zbog takvih cedulja nestalo u sedam dana.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...i navode da se sve to nije dogodilo u jednome danu.*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Za dvadeset sati načinili su nov, širok i ravan put...*).

6. Upotrebljava se iza glagola kao što su *colgar* (hrv. „objesiti”), *enganchar* (hrv. „zakvačiti”), *ahorcar* (hrv. „objesiti”) i slični i ispred imenica koje izražavaju mjesto gdje se odvija glagolska radnja. Zamjenjiv je prijedlogom *de*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se ahorcó **en** una rama del olivo.

Objesio se **na/o** granu masline.

Cuelga tu camisa **en** una percha (de).

Objesi svoju košulju **na** vješalicu.

Engancha esos garfios **en** la barra de acero.

Objesi te kuke **na/o** čeličnu šipku.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

21. ...la madre le colgaba un cencerro **en** el puño...

20. ...majka bi joj **na** zapešće pričvrstila zvonce...

153. A medida que se les colgaba **en** el cuello de Sierva María los iba enumerando y definiendo en lenguas africanas...

170. Vješajući ih redom Siervi Mariji **oko** vrata, objašnjavao je na afričkim jezicima...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

36. ...había varias jaulas de pájaros colgadas **en** el alar...

30. ...bilo je nekoliko ptičjih krletki obješenih **o** strehu...

40. En el segundo piso, al fondo de un corredor con fusiles y cartucheras colgadas **en** la pared...

33. Na drugom katu, u dnu hodnika s puškama i nabojnjačama koje su visjele **na** zidu...

55. ...el señor Carmichael vio el aviso clavado **en** la pared del fondo...

45. ...gospodin Carmichael ugleda **na** zidu na dnu radnje prikucan natpis...

55. ...se colgó el paraguas **en** el brazo...

45. ...objesi kišobran **o** ruku...

113. ...y empezó a revolver la taza con la mirada fija en el cruzifijo colgado **en** la pared.

94. ...i počeo miješati gledajući u raspelo obješeno **na** zidu.

125. El señor Benjamín se colgó el paraguas **en** el brazo.

174. Recogió la ametralladora del suelo y se la colgó **en** el hombro.

105. Gospodin Benjamín objesi kišobran **o** ruku.

147. Pokupi strojnicu s poda i objesi je **o** rame.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

245. Se quitaba la levita con sus ademanes parsimoniosos y la colgaba **en** el espaldar de la silla...

263. ...desde las cuales se veían completos los buques en el muelle como cuadros colgados **en** la pared...

164. Skinuo bi žaket svojim odmjerenim pokretima i prebacio ga **na** naslon stolice...

176. ...s kojih su se vidjeli brodovi na pristaništu, cijeli kao slike obješene **na** zid.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*majka bi joj na zapešće pričvrstila zvonce...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*gospodin Carmichael ugleda na zidu na dnu radnje prikucan natpis...*)
- prijedlogom **o** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*bilo je nekoliko ptičjih krletki obješenih o strehu...*)
- prijedlogom **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Vještajući ih redom Siervi Mariji oko vrata, objašnjavao je na afričkim jezicima...*).

7. Upotrebljavaju se između glagola koji upućuju na udarac/sudar i imenica koje predstavljaju pasivni element radnje. Zamjenjiv je prijedlogom contra.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El avión se estrelló **en** un monte (contra).

Avion je udario **u** stijenu.

Estrelló un huevo **en** la pared (contra).

Bacio je jaje **u** zid.

El coche accidentado chocó **en** un poste telegráfico (contra).

Auto je slučajno udario **u** telegrafski stup.

La pelota golpeó **en** el cristal del coche.

Lopta je udarila **u** automobilsko staklo.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

22. Había releído lo escrito la noche anterior y comenzado un nuevo párrafo, cuando dieron tres golpes **en** la puerta.

19. Upravo je bio ponovno pročitao tekst od prethodne večeri i započeo novi odlomak, kad je netko triput pokucao **na** vrata.

46. El padre Ángel se dio una palmadita **en** la frente.

38. Fra Angel se pljesne **po** čelu.

90. ...y una fusta con que se daba golpecitos sistemáticos **en** la rodilla.

75. ...i stezao bič kojim je ravnomjerno lupkao **po** koljenu.

204. El doctor Giraldo le dio una palmadita **en** el hombro sin haber dejado de sonreír.

173. Doktor Giraldo ga lagano potapše **po** ramenu ne gubeći osmijeh.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

125. ...pero él se quitó el cinturón con la hebilla de cobre macizo, se la enroscó en el puño, y dio **en** la mesa un correazo que resonó en la casa como un disparo de rifle.

84. ...ali je on skinuo remen s teškom bakrenom kopčom, smotao ga oko šake i tako opalio njime **po** stolu da se u kući zaorilo kao pucanj iz puške.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Avion je udario u stijenu.*), ako je udarac snažan.

Ako je udarac slabijeg intenziteta, upotrebljava se:

- prijedlog **po** nakon kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Doktor Giraldo ga lagano potapše po ramenu ne gubeći osmijeh.*)
- prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Upravo je bio ponovno pročitao tekst od prethodne večeri i započeo novi odlomak, kad je netko triput pokucao na vrata.*),

no u tom slučaju prijedlog *en* u španjolskom jeziku često nije moguće zamijeniti prijedlogom *contra*.

5.3.2. Nedimenzionalna značenja

8. Upotrebljava se za izražavanje prijevoznog sredstva.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Cruzó el río **en** barca.

Prešao je rijeku **brodom**.

Fuimos a Madrid **en** ferrocarril.

Otišli smo u Madrid **vlakom**.

Pienso dar la vuelta a España **en** bicicleta.

Namjeravam obići Španjolsku **biciklom** /
Namjeravam obići Španjolsku **na** biciklu.

Se deslizó por la pendiente **en** un trineo.

Skliznula je niz padinu **na** saonicama.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

58. ...cuyo ídolo tapado iba de cabaña en cabaña **en** un carro tirado por vacas...

34. ...čiji je prekriveni kumir obilazio kolibe, **u** kravljjoj zaprezi...

156. Una hora después, viajaba **en** un tren de los Ferrocarriles Australes, rumbo a la quinta abandonada de Trieste-le-Roy.

162. Sat nakon toga putovao je **vlakom** Južnih željeznica prema napuštenom ljetnikovcu u Trieste-le-Royu.

198. ...Dahlmann había llegado al sanatorio **en** un coche de plaza...

205. ...Dahlmann je u sanatorij došao **u** taksiju...

55. Así que decidieron hacer el almuerzo en la quinta campestre de la familia, a diez minutos **en** automóvil por el camino real...

141. Había llegado hasta allí **en** el cayuco de Euclides, una noche en que los sorprendió la tormenta en mar abierto...

168. ...el enfermo había llegado tres días antes **en** una goleta de Curazao y había ido a la consulta externa del hospital...

199. ...burlándose de ella con una jerigonza sin reglas fijas **en** un coche distinto que subía hacia el cementerio.

203. En efecto, a última hora subió a bordo un pasajero vestido de etiqueta que había llegado **en** un barco de Europa aquella tarde...

303. Nada ocurría sin ellos: los paseos cívicos, los Juegos Florales, los acontecimientos artísticos, las tómbolas de caridad, los actos patrióticos, el primer viaje **en** globo.

307. Él la rescató **en** el coche y se desvió de su camino para llevarla hasta su casa...

386. Pero Ángeles Alfaro se fue como vino, con su sexo tierno y su violonchelo de pecadora, **en** un transatlántico abanderado por el olvido...

40. Tako su odlučili napraviti ručak u obiteljskoj ladanjskoj kući, udaljenoj deset minuta vožnje **automobilom** po Kraljevskoj cesti...

95. Onamo je stigao **na** Euclidesovu čamcu jedne noći kad ih je iznenadila oluja na otvorenu moru...

113. ...bolesnik je stigao prije tri dana **na** škuni s Curaçaoa i otišao je u bolničku ambulantu za vanjske pacijente...

133. ...rugajući joj se na nekom žargonu bez čvrstih pravila, **u** nekoj drugačijoj kočiji koja se uspinjala prema sirotinjskom groblju.

136. Uistinu, u posljednji se čas na lađu uspeo svečano odjeven putnik koji je te zore stigao **brodom** iz Europe...

202. Ništa se nije događalo bez njih: gradske izložbe, Cvjetne igre, umjetnički događaji, tombole za dobrotvorne svrhe, rodoljubni činovi, prvo putovanje **balonom**.

205. Spasio ju je **svojom kočijom** i skrenuo s puta kako bi ju odvezao kući...

257. Ali je Ángeles Alfaro otišla kako je i došla, sa svojom nježnom spolnošću i grešničkim violončelom, **na** prekooceanskom brodu s istaknutom zastavom zaborava...

480. Un viajero inglés de principios del siglo XIX, refiriéndose al viaje combinado **en** canoa y **en** mula, que podía durar hasta cincuenta jornadas, había escrito...

318. Neki engleski putnik na početku 19. stoljeća, misleći na kombinirano putovanje **čamcem** i **mazgom**, koje je moglo potrajati i pedeset dana, napisao je...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

33. ...Magdalena Oliver había venido con él **en** el buque y no pudo quitarle la vista de encima durante el viaje.

23. ...Magdalena Oliver doputovala je **tim istim brodom** i nije mogla odvratiti pogleda s njega cijelo vrijeme putovanja.

41. Llegaron **en** un Ford T con placas oficiales...

29. Stigli su **u** „fordu T”, s državnim tablicama...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

28. ...y se fue **en** una carroza ajena para la quinta de Fucha...

24. **Tuđom** se **kočijom** odvezao u ljetnikovac Fuchu...

58. ...y habían vuelto el lunes **en** coches separados después de una disputa de amor más virulenta que las habituales...

50. ...a u ponedjeljak su se vratili **u** odvojenim kočijama poslije ljubavne svađe, žešće nego inače...

220. Llegó **en** la carroza del señor Bartolomé Molinares...

180. Dovezao se **u** raskošnoj kočiji gospodina Bartoloméa Molinaresa...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom koja izražava prijevozno sredstvo u **instrumentalu** (...*Magdalena Oliver doputovala je **tim istim brodom** i nije mogla odvratiti pogleda s njega cijelo vrijeme putovanja.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica koja izražava prijevozno sredstvo u **lokativu** (*Dovezao se **u** raskošnoj kočiji gospodina Bartoloméa Molinaresa...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica koja izražava prijevozno sredstvo u **lokativu** (*Ali je Ángeles Alfaro otišla kako je i došla, sa svojom nježnom spolnošću i grešničkim violončelom, **na** prekooceanskom brodu s istaknutom zastavom zaborava...*).

9. Upotrebljava se za izražavanje geometrijskog oblika.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los zapatos terminan **en** punta.

Cipele završavaju **u** špic.

El arquitecto hizo la planta de la catedral **en** cruz griega.

Arhitekt je napravio nacrt katedrale **u obliku** grčkog križa.

La puerta tenía dos grandes travesaños **en** aspa.

Vrata su imala dvije velike poprečne grede **u obliku** križa.

Los caracoles tienen la concha **en** espiral.

Puževima je kućica **spiralna**.

La torre termina **en** pirámide.

Toranj završava **u obliku** piramide.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

181. ...y empuñadura **en** forma de H...

103. ...i drške **u** obliku slova H...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos de cólera / Ljubav u doba kolere*

44. ...a su cabello de acero azul, cortado **en** diagonal a la altura de la mejilla.

33. ...njezinoj kosi boje plavog čelika, **dijagonalno** podšišanoj u visini obraza.

76. ...y se vinieron en estampida a continuar la parranda sentados **en** círculo bajo el palo de mango.

53. ...pa su prispjeli hrpimice, da nastave slavlje, posjevši se **u** krug pod mangovim drvom.

493. ...y con una señal de la mano le ordenó al práctico dar la vuelta **en** redondo y volver a las ciéngas.

237. ...i znakom ruke naredio kormilaru da se **okrene** i vrati u močvaru.

493. ...se abrió paso en los caños a través de las colchas de taruga, lotos fluviales de flores moradas y grandes hojas **en** forma de corazón, y volvió a las ciéngas.

328. ...probio se kroz tjesnace po pokrivačima od *taruya*, kroz riječne lotose s tamnoljubičastim cvjetovima i velikim **srcolikim** lišćem te se vratio u močvaru.

493. ...y los pájaros de la tierra y del agua volaban **en** círculos sobre ellos con chillidos metálicos.

328. ...a ptice s kopna i vode **oblijetale** su ih uz metalne krikove.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

18. Lo único que dejó intacto en el salón fue la escalera **en** espiral rescatada de algún naufragio.

12. Jedino nije dirao **spiralne** stepenice u salonu, spašene nakon nekog brodoloma.

131. ...y desenvolvió el cuchillo **en** forma de alfanje.

88. ...i odmotao nož **u** obliku krivošije.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

249. ...pues el mundo empezó a girar con los pájaros carniceros que volaban **en** círculos sobre su cabeza...

204. ...jer mu se svijet počeo okretati s pticama grabežljivicama koje su **u** krugovima letjele iznad njegove glave...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Cipele završavaju **u** špic.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...jer mu se svijet počeo okretati s pticama grabežljivicama koje su **u** krugovima letjele iznad njegove glave...*)
- prijedlogom **u obliku** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Arhitekt je napravio nacrt katedrale **u obliku** grčkog križa.*)
- **prijedlogom** (*Jedino nije dirao **spiralne** stepenice u salonu, spašene nakon nekog brodoloma.*).

Ako u hrvatskom jeziku postoji riječ koja svojim značenjem obuhvaća značenje španjolskog prijedloga i značenje riječi koje ga okružuju, onda će se ona i upotrijebiti, kao što je vidljivo u primjerima *volar en círculos* – *obletjeti* ili *okrenuti*.

10. Upotrebljava se za izražavanje sredstva ili instrumenta. Ponekad se može zamijeniti prijedlogom *con*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hablé **en** inglés con el extranjero.

Razgovarao sam sa strancem **na** engleskom.

El hielo se hace **en** esta máquina (con).

Led se radi **u** ovom stroju.

Cosió el vestido **en** una máquina muy antigua.

Sašio je haljinu **na** vrlo starom stroju.

Lavó la colada **en** agua caliente (con).

Oprao je rublje **u** vrućoj vodi.

Caliéntate **en** la estufa (con).

Ugrij se **na** peći.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

37. ...mientras le murmuraba al oído vanas promesas **en** latín.

39. ...i šapćući mu na uho isprazna obećanja **na** latinskom.

78. ...canto en yoruba, **en** congo y **en** mandinga...

84. Pjevala je **na** rupskom, kikongu i mandingi...

153. A medida que se les colgaba en el cuello de Sierva María los iba enumerando y definiendo **en** lenguas africanas...

170. Vješajući ih redom Siervi Mariji oko vrata, objašnjavao je **na** afričkim jezicima...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

386. ...y pasaba con él las noches de luna en la azotea de su casa, como su madre la echó al mundo, tocando las suites más bellas de toda la música **en** el violonchelo...

257. ...i provodila s njim noći pod mjesečinom na ravnom krovu svoje kuće, kao od majke rođena, svirajući od sve glazbe najljepši suit **na** violončelu...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Oprao je rublje **u** vrućoj vodi.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...i provodila s njim noći pod mjesečinom na ravnom krovu svoje kuće, kao od majke rođena, svirajući od sve glazbe najljepši suit **na** violončelu...*).

11. Upotrebljava se za izražavanje materijala. Može se zamijeniti prijedlozima *con* i *de*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me encuadernaron la enciclopedia **en** piel.

Uvezali su mi enciklopediju **u** kožu.

He comprado un jarrón esculpido **en** alabastro.

Kupio sam vrč izrađen **od** alabastra.

Tengo una estatuilla labrada **en** oro.

Imam kipić načinjen **od** zlata.

Me gustó mucho un elefante fabricado **en** marfil (de).

Jako mi se svidio slon izrađen **od** bjelokosti.

Es un papel escrito **en** tinta roja (con).

To je papir ispisan **crvenom tintom**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

85. ...y de un hombre con un uniforme azul, bordado **en** oro...

70. ...i muškarca u plavoj, **zlatom** opšivenoj odori.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

151. En la pared, sobre los rombos amarillos y rojos, había unas palabras **en** tiza.

156. ...na zidu, po žutim i crvenim rombovima, nekoliko **kredom** ispisanih riječi.

155. ...el plano demostraba **en** tinta roja la regularidad de ese triángulo.

161. Na planu je pravilnost trokuta bila označena **crvenom tintom**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

99. ...desde el siglo XVIII un galeón español cargado con más de quinientos mil millones de pesos **en** oro puro y piedras preciosas.

104. ...pero al salir fingió olvidar en el mostrador un breviario empastado **en** piel de lagartija dentro del cual había un sobre de papel de lino con viñetas doradas.

201. Lo tocó murmurando la letra, con el violín bañado **en** lágrimas...

67. ...od 18. stoljeća leži potopljen španjolski galijun natovaren dragim kamenjem i s više od petsto milijardi pesosa **u** čistu zlatu.

71. ...ali se na izlazu pravila da je na pultu zaboravila molitvenik ukoričen **u** gušterovu kožu u kojemu je bila omotnica od lanenog papira sa zlaćanim vinjetama.

135. Svirao ga je mrmljajući riječi, violinom okupanom **suzama**...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

101. ...y no se rindió ni siquiera bañado **en** sangre y con el cuello destrozado.

84. ...i nije se predao ni kad se kupao **u** krvi, izgrižena vrata.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** koja izražava materijal (...od 18. stoljeća leži potopljen španjolski galijun natovaren dragim kamenjem i s više od petsto milijardi pesosa **u** čistu zlatu.)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** koja izražava materijal (...ali se na izlazu pravila da je na pultu zaboravila molitvenik ukoričen **u** gušterovu kožu u kojemu je bila omotnica od lanenog papira sa zlaćanim vinjetama.)
- prijedlogom **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** koja izražava materijal (genitiv materije: *Kupio sam vrč izrađen **od** alabastra.*)
- imenicom koja izražava materijal u **instrumentalu** (instrumental sredstva) bez prijedloga (*Na planu je pravilnost trokuta bila označena **crvenom tintom**.*).

12. Upotrebljava se ispred imenica izražavajući boju.¹ Može se zamijeniti prijedlogom *de*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Pintamos el cuarto **en** azul (de).

Obojit ćemo sobu **u** plavo.

Encuadernaron el libro **en** rojo.

Uvezali su knjigu **u** crveno.

La sala estaba decorada **en** numerosos colores.

Dvorana je bila ukrašena **raznim bojama**.

Le tiñeron la chaqueta **en** negro (de).

Obojili su mu jaknu **u** crno.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

203. ...el gran retrato de Beatriz, **en** torpes colores.

117. ...veliki Beatrizin portret **u** neprirodnim bojama...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

19. En la primera página y en una hoja de papel de seda que cubría una de las láminas **en** colores había un estampado óvalo azul...

18. ...na prvoj stranici i na listu svilenog papira što je prekrivao sliku **u** boji bio je otisnut plavi oval...

185. ...la litografía de una niña solferina con una mejilla carcomida **en** azul...

157. ...litografija jarkocrvene djevojčice s nagriženim obrazom **u** modroj boji...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...veliki Beatrizin portret **u** neprirodnim bojama...)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (Obojit ćemo sobu **u** žuto.)
- imenicom u **instrumentalu** (Dvorana je bila ukrašena **raznim bojama**.)

¹ Autor naglašava da se upotrebljava ispred imenica koje izražavaju boju koja je rezultat neke glagolske radnje i navodi primjere koji potkrepljuju taj opis, no iz primjera pronađenih u korpusu vidljivo je da se prijedlog *en* upotrebljava izražavajući boju općenito, ne samo boju kao rezultat određene radnje koja je naglašena u rečenici u kojoj se prijedlog upotrebljava.

13. Upotrebljava se za izražavanje načina.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Salió a recibir a la visita **en** bata de baño.

Aquel día la gente cantaba **en** voz alta por las calles.

Cogió el autobus **en** marcha.

Los cardenales se reunieron **en** cónclave.

Los niños permanecían **en** silencio durante la explicación.

Izašao je da dočeka posjet **u** kućnom ogrtaču.

Tih su dana ljudi **glasno** pjevali na ulicama.

Ulovio je autobus **koji je kretao**.

Kardinali su se okupili **na** konklavi.

Djeca su bila **tiha** tijekom objašnjenja.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

37. El médico le abrió **en** persona...

39. ...dijo el marqués **en** un tono solemne.

41. ...Caridad de Cobre le reveló más tarde al marqués que Sierva María se había entregado **en** secreto a las ciencias de los esclavos...

70. ...y por primera vez desde la muerte de doña Olalla lo rezó **en** voz alta: El ángel del Señor anunció a María.

87. ...y la entregó **en** persona al portero para estar seguro de que llegaba a su destino.

96. Entró caminando **en** puntillas para sortear las inmundicias del piso...

103. Repitió **en** voz alta los sonetos de amor de Garcilaso...

38. Liječnik mu **osobno** otvori vrata...

40. ...izdeklamira **svečano** markiz.

44. ...Caridad de Cobre kasnije će povjeriti markizu da se Sierva María **krišom** podvrgla vradžbinama svojih robova...

75. ...i prvi je put, otkako je umrla gospa Olalla, izmolio **na glas**: I anđeo Gospodnji navijesti Maríji.

95. ...i **osobno** je predao vrataru, da bude siguran kako će biti uručena primaocu.

106. Uniđe **na vršcima prstiju**, trudeći se da ne ugazi na prljavštinu s poda...

114. **Naglas** je ponovio Garcilasove ljubavne sonete...

113. Desembarcó **en** mangas de camisa, sin discursos ni lardes de lombardos.

121. Los ayudantes se habían retirado **en** puntillas y la sala estaba en sombras.

121. Le preguntó **en** voz muy baja...

125. Iskrcao se **u** **košulji**, bez pozdravnih govora i pucanja lombardi.

135. Pomoćnici su se već bili **nečujno** udaljili i u dvorani je vladao mrak.

135. Zapita ga **jedva čujno**...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **prilozima načina** koji u sebi obuhvaćaju značenje prijedloga i imenice koja ga slijedi (*Naglas je ponovio Garcilasove ljubavne sonete...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Iskrcao se u košulji, bez pozdravnih govora i pucanja lombardi.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Unide na vršcima prstiju, trudeći se da ne ugazi na prljavštinu s poda...*)
- zavisnom atributnom rečenicom (*Ulovio je autobus koji je kretao.*).

14. Upotrebljava se ispred imenica ograničavajući značenje ostalih elemenata, a moguće ga je zamijeniti izrazima: *en cuanto a, en lo referente a, por lo que respecta a...* u sljedećim konstrukcijama:

a) glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Le superaba plenamente **en** baloncesto.

Estaba preparándose **en** pértiga.

Superaba su altura **en** tres centímetros.

Imitaba a las artistas de cine **en** sus peindos.

Tuve que ceder **en** mis aspiraciones.

U košarci je bio mnogo bolji od njega.

Pripremao se **u** korištenju motke.

Bio je viši od njega **za** tri centimentra.

Svojim je **frizurama** oponašao filmske glumce.

Morao sam posustati **u** svojim aspiracijama.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

55. Una maestra laica la inició **en** la apreciación de la música.

58. Laička ju je učiteljica uvela **u** svijet glazbe.

71. La ayudó **en** la liturgia del dormitorio con una torpeza de papá prestado.

76. Pomogao joj je **u** liturgiji spavaće sobe s nespretnošću tuđeg tate.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

47. Se empecinó **en** su tesis.

40. Zagrijao se **za** tu tvrdnju.

177. Sólo está equivocado **en** una cosa, juez...

151. Samo se **u** jednom varate, suče...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

75. Ya iniciado en los misterios de Bel, todo hombre libre automáticamente participaba **en** los sorteos sagrados...

67. Svi slobodni ljudi, jednom upućeni u tajne vrhovnog boga, Baala, automatski su sudjelovali **u** svetim izvlačenjima...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Laička ju je učiteljica uvela **u** svijet glazbe.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Pomogao joj je **u** liturgiji spavaće sobe s nespretnošću tuđeg tate.*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Zagrijao se **za** tu tvrdnju.*)
- imenicom u **instrumentalu** (*Svojim je **frizurama** oponašao filmske glumce.*)

b) pridjev + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Esta comarca es abundante **en** ganado.

Ova regija obiluje **stokom**.

Es un hombre afamado **en** su oficio.

Poznat je **u** svojoj struci.

Juan está muy adelantado **en** matemáticas.

Juan je vrlo napredan **u** matematici.

Tu hermana es muy amable y simpática **en** el trato.

Tvoja je sestra jako ljubazna i simpatična **u** ophođenju.

Desgraciado **en** el juego, afortunado **en** amores.

Nesretan **u** kartama, sretan **u** ljubavi.

Estoy aprobado **en** el primer trimestre.

Položio sam **prvo tromjesečje**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

17. Nadie había sido más astuto que ella **en** el comercio de esclavos...

16. Nije joj bilo ravna **u** mešetarenju robljem...

50. ...y llevó a la casa los primeros mastines amaestrados **en** artes de guerra.

52. ...i u kuću doveo prve psine uvježbane **za** borbu protiv napadača.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

94. ...miró al señor Carmichael absorto **en** su trabajo...

79. ...dobaci pogled gospodinu Carmichaelu zadubljenom **u** posao...

177. Concentrado **en** su trabajo, tenía la misma expresión con que hace su firma una persona que no tiene el hábito de escribir.

150. Usredotočen **na** posao, imao je izraz lica kao netko tko se potpisuje, a nije vičan peru.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

87. ...estaba aclimatado **en** el fracaso y no se resignaba con dulzura a un cambio de régimen.

81. ...navikao se **na** neuspjeh i nije se lako mirio s promjenama životnog protjecanja.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

155. ...y ninguno de sus compañeros de generación parecía tan severo y tan sabio como él **en** su ciencia...

105. ...i nijedan od njegovih vršnjaka nije se doimao tako ozbiljnim ni tako izobraženim **u** svojoj znanosti kao on...

209. Las tres eran diestras **en** el manejo de las sombrillas y los abanicos de plumas, pero con los propósitos indescifrables de las momposinas de la época.

139. Sve tri bile su spretne **u** rukovanju suncobranima i pernatim lepezama, ali uz neodgonetljive nakane kao i druge žene iz Mompoxa toga razdoblja.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

43. Sin embargo, ha habido corsarias: mujeres hábiles **en** la maniobra marinera, **en** el gobierno de tripulaciones bestiales y **en** la persecución y saqueo de naves de alto bordo.

26. Ipak, gusarkinje su doista postojale; bijahu to žene vične **navigaciji**, **zapovijedanju** divljačkim posadama, **gonjenju** i pljački velikih brodova.

71. Los ve tremendos, tempestuosos, felices, odiosamente sabios **en** el manejo de hacienda cimarrona y de altos caballos.

37. Oni su za njega opasni, naprasiti, sretni, odvratno umješni **u** kroćenju divljih grla i visokih konja.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*dobaci pogled gospodinu Carmichaelu zadubljenom u posao...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (...*i nijedan od njegovih vršnjaka nije se doimao tako ozbiljnim ni tako izobraženim u svojoj znanosti kao on...*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*i u kuću doveo prve psine uvježbane za borbu protiv napadača.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*navikao se na neuspjeh i nije se lako mirio s promjenama životnog protjecanja.*)
- imenicom u **dativu** (*Ipak, gusarkinje su doista postojale; bijahu to žene vične **navigaciji**, **zapovijedanju** divljačkim posadama, **gonjenju** i pljački velikih brodova.*)
- imenicom u **instrumentalu** (*Ova regija obiluje **stokom**.*)

c) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Es doctor **en** Física Nuclear.

On je doktor **nuklearne fizike**.

He conocido a dos licenciados **en** Filosofía y Letras.

Upoznao sam dvije osobe **koje su diplomirale filozofiju i književnost** / Upoznao sam dva profesora **filozofije i književnosti**.

Es el mejor especialista **en** Oftalmología de toda España.

On je najbolji specijalist **oftalmologije** u cijeloj Španjolskoj.

Queremos un perito **en** electricidad.

Želimo psića **na** struju.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

191. ...porque era especialista **en** todos los juegos de salón, y además buen maestro.

128. ...jer je bio stručnjak **za** sve salonske igre, a povrh toga dobar učitelj.

346. ...la señorita Bárbara Lynch, doctora **en** teología, era la hija única del reverendo Johnatan B. Lynch...

230. Gospođica Bárbara Lynch, doctorica **teologije**, bila je jedina kći velečasnog Johnatana B. Lyncha...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

47. ...porque me habian hecho creer que eran expertas **en** chanchullos de hombres.

32. ...jer su me uvjerile da su stručnjaci **u** varanju muškaraca.

115. Las amigas de Ángela Vicario que habían sido sus cómplices **en** el engaño siguieron contando durante mucho tiempo...

76. Prijateljice Ángele Vicario koje su bile njezine suučesnice **u** prijeveri godinama su tvrdile...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Prijateljice Ángele Vicario koje su bile njezine suučesnice u prijeveri godinama su tvrdile...*)

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...jer je bio stručnjak **za** sve salonske igre, a povrh toga dobar učitelj.)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (Želimo psića **na** struju.)
- imenicom u **genitivu** (Gospođica Bárbara Lynch, doktorica **teologije**, bila je jedina kći velečasnog Johnatana B. Lyncha...)
- **atributnom zavisnom rečenicom** (Upoznao sam dvije osobe koje su **diplomirale filozofiju i književnost**.)

15. Upotrebljava se s glagolima koji označavaju rastavljanje cjeline na dijelove izražavajući način tog rastavljanja.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Descompusimos un fusil **en** sus partes.

Rastavili smo pušku **na** sastavne dijelove.

Tenemos que repartir los beneficios **en** partes proporcionales.

Moramo podijeliti beneficije **na** proporcionalne dijelove.

Corta el melón **en** partes iguales.

Izreži dinju **na** jednake dijelove.

Debes dividir el pastel **en** seis partes.

Moraš podijeliti kolač **na** šest dijelova.

Su personalidad se desdobló **en** dos.

Njegova se osobnost podijelila **na** dvoje.

El queso que compramos está distribuido **en** porciones.

Sir koji smo kupili podijeljen je **na** porcije.

El califato se disgregó en muchos reinos de taifas.

Kalifat se razdijelio **na** mnoge taife.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

75. El edificio estaba dividido por el jardín **en** dos bloques distintos.

81. Vrt je dijelio zdanje **na** dva različita krila.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

29. La destartalada oficina estaba dividida **en** dos secciones por una verja de madera.

84. Cada una de esas tres vísperas (que rigurosamente se excluyen) se ramifica **en** tres vísperas, de índole muy diversa.

162. Miró los árboles y el cielo subdividido **en** rombos turbiamente amarillos, verdes y rojos.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

77. Ninguna decisión es final, todas se ramifican **en** otras.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

97. ...y los grandes salones y los aposentos de mármol estaban divididos **en** cubículos de cartón con agujeros de alfileres...

180. La espátula del sueño no era de aluminio sino de un metal apetitoso que ella había saboreado con deleite en otros sueños, de modo que la quebró **en** dos partes desiguales y le dio a él la más pequeña.

238. Alguien le había contado que Enrico Caruso podía romper un florero **en** pedazos con el solo poder de su voz...

277. La intuición popular los dividió **en** dos clases: los chinos malos y los chinos buenos.

25. Neugledan ured je drvenom pregradom bio razdijeljen **na** dvije prostorije.

78. Svaka od te tri prethodnice (što se strogo isključuju) grana se opet **u** iduće tri, potpuno različite prethodnice.

169. Gledao je drveće i nebo raspodijeljene **u** mutnožute, zelene i crvene rombove.

71. Nijedna odluka nije konačna, svaka se grana **u** druge.

66. ...a velike dvorane i marmorne prostorije bile su podijeljene **na** sobe kartonima na kojima su bile rupice izbušene pribadačama...

121. Štapić iz sna nije bio aluminijski, nego od nekog ukusnog metala kojim se naslađivala s užtkom u drugim snovima, pa ga je slomila **na** dva nejednaka dijela i njemu dala manji.

160. Netko mu je ispričao da je Enrico Caruso mogao razbiti vazu **u** komadiće samom snagom svoga glasa...

185. Pučko ih je mnijenje podijelilo **u** dvije vrste: loše Kineze i dobre Kineze.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

126. Recorté la hoja **en** siete tiras...

59. Izrezah list **u** šest traka...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

103. La Nueva Granada estaba repartida **en** fracciones autónomas...

85. Nova je Granada bila podijeljena **u** autonomne dijelove...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Štapić iz sna nije bio aluminijski, nego od nekog ukusnog metala kojim se naslađivala s užitkom u drugim snovima, pa ga je slomila na dva nejednaka dijela i njemu dala manji.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Netko mu je ispričao da je Enrico Caruso mogao razbiti vazu u komadiće samom snagom svoga glasa...*).

16. Upotrebljava se između glagola koji upućuje na računanje, procjenu, cijenu... i imenice ili fraze koja izražava procjenu koja se čini tim glagolom.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Sobrepasamos el presupuesto de este año **en** cien mil pesetas.

Premašili smo ovogodišnji proračun **za** sto tisuća pezeta.

Me presupuestaron el chalet **en** cuatrocientas mil pesetas.

Napravili su mi predračun troškova za ljetnikovac **na** četiristo tisuća pezeta.

Me han evaluado el coche **en** muy poco dinero.

Procijenili su mi automobil **na** vrlo malo.

Calculamos los beneficios **en** cinco millones de pesetas.

Izračunali smo beneficije **na** pet milijuna pezeta.

Con el nuevo avión han acortado el viaje **en** media hora.

Novim su avionom skratili putovanje **na** pola sata.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **na** iza kojega slijedi iznos (novčani ili vremenski) u **akuzativu** (*Izračunali smo beneficije **na** pet milijuna pezeta., Novim su avionom skratili putovanje **na** pola sata.*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi iznos u **akuzativu** (*Premašili smo ovogodišnji proračun **za** sto tisuća pezeta.*).

17. Upotrebljava se za izražavanje mjernih jedinica.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Los rayos infrarrojos y los ultravioleta redian **en** distinta longitud de onda.

Infracrvene i ultraljubičaste zrake zrače **na** različitoj valnoj duljini.

Los ingleses miden **en** pulgadas y pies.

Englezi mjere **u** inčima i stopama.

Obtén el resultado **en** grados centígrados.

Nabavi rezultate **u** Celzijevim stupnjevima.

El tiempo se mide a escala interplanetaria **en** años-luz.

Vrijeme se na interplanetarnoj ljestvici mjeri **svjetlosnim godinama**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

88. Cinco mil pesos **en** terneros de un año.

73. Pet hiljada pesosa **u** jednogodišnjoj teladi.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

74. Era incoherente que los números faustos se computaran **en** redondas monedas y los infaustos **en** días y noches de cárcel.

66. Bilo je nelogično da se sretni brojevi obračunavaju **u** gotovini, a nesretni **u** danima i noćima zatvora.

124. ...el dentista vio asomar varias veces a los ojos del señor Benjamín una misma respuesta expresada **en** diferentes grados de angustia.

67. Al cabo de un tiempo que ciertos narradores de su historia prefieren computar **en** años y otros **en** lustros...

86. ...muy diversa, pero retrospectiva también, es la comedia heroica **en** dos actos The secret mirror.

104. ...zubar je nekoliko puta vidio kako se u očima gospodina Benjamína pojavljuje isti odgovor, izražen **različitim stupnjevima samosvladavanja**.

60. Kad je proteklo vrijeme što ga neki poznavaoči ove pripovijesti radije mjere **godinama**, a neki **petoljećima**...

80. ...sasvim je drugačija, iako opet retrospektivna, junačka komedija **u** dva čina The secret mirror.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica koja izražava mjernu jedinicu u **lokativu** (*Bilo je nelogično da se sretni brojevi obračunavaju u gotovini, a nesretni u danima i noćima zatvora.*)
- imenicom koja izražava mjernu jedinicu u **instrumentalu** (instrumental sredstva: *Vrijeme se na interplanetarnoj ljestvici mjeri svjetlosnim godinama.*).

18. Upotrebljava se između glagola koji upućuju na promjenu, pretvorbu ili transformaciju jednog elementa u drugi i imenice koja izražava posljedicu glagolske radnje.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Yo vi a un mago del circo cambiar el agua **en** vino.

La fiesta degeneró en pelea.

Se convirtió en un buen chico.

Vidio sam cirkuskog mađioničara kako pretvara vodu **u** vino.

Zabava se pretvorila **u** tučnjavu.

Postao je **dobar dečko**.

Cuando lleguemos a Londres tenemos que cambiar las pesetas **en** libras.

Kad dođemo u London, moramo zamijeniti pezete **u** funte.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

55. ...lo cual lo convirtió **en** el tratante individual más afortunado de su siglo.

57. ...pa je tako postao **najbogatiji mešetar** u tome stoljeću.

64. ...que lo iba convirtiendo poco a poco **en** un ser irreal.

68. ...da je malo-pomalo postao **nestvaran**.

84. ...la celda de Sierva María se convirtió **en** el centro de la curiosidad de todas.

91. ...ćelija Sierve Marije postala je **središte** sveopćeg zanimanja.

99. Aquel remanso de tantos años se convirtió **en** su infierno desde que conoció a Sierva Marija.

109. To dugogodišnje utočište postalo je **njegov pakao** otkako je upoznao Siervu Mariju.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

96. ...cambió la imagen de la muerte **en** la de un desfallecimiento...

57. ...izmijenio je sliku smrti **u** sliku nesvjestice...

108. ...se había transformado **en** el símbolo de una detestada zona de mi alma...

65. ...bio se pretvorio **u** simbol odvratnoga dijela moje duše.

123. ...dijo Abulcásim, convertido **en** apologista de una función que apenas recordaba...

71. ...odvrati Abulkasim, postajući **tumač** predstave koje se jedva sjećao...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

22. ...en un momento en que el ajedrez se le había convertido **en** una pasión indomitable...

18. ...u trenutku kada mu se šah pretvorio **u** nesvladivu strast...

22. El doctor Urbino se convirtió **en** su protector incondicional, **en** su fiador de todo...

18. Doktor Urbino se pretvorio **u** njegova bezuvjetnog zaštitnika, **u** njegova povjerenika **u** svemu...

25. Pero aquella pestilencia tantas veces idealizada por la nostalgia se convirtió **en** una realidad insoportable...

31. ...y convertían calles **en** lodazales nauseabundos.

91. Nunca supo en qué momento la diversión se le convirtió **en** ansiedad...

91. Su ansiedad se convertía **en** desesperación a medida que se acercaban las vacaciones de diciembre...

20. Ali taj smrad, toliko puta idealiziran nostalgijom, pretvorio se **u** nepodnošljivu stvarnost...

24. ...i pretvarali ulice **u** gadljive baruštine.

62. Nikad nije doznala u kojem se trenu razonoda pretvorila **u** nemir...

62. Njezin se nemir pretvarao **u** očaj kako su se približavali praznici u prosincu...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

17. ...y sólo cuando se iba a casar lo convirtió **en** una casa para vivir.

12. ...i tek kad se trebao oženiti, pretvorio je skladište **u** kuću za stanovanje.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...i tek kad se trebao oženiti, pretvorio je skladište **u** kuću za stanovanje.)
- imenicom u **nominativu** (...pa je tako postao **najbogatiji** mešetar u tome stoljeću.), bez upotrebe prijedloga.

19. Upotrebljava se ispred određenih glagola i imenica koje izražavaju temu glagolske radnje. Zamjenjiv je prijedlozima *acrec de* i *sobre*.

a) glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Vd. Debe asesorarse **en** cuestiones de legislación laboral.

Trebate se posavjetovati **u vezi s** radnom legislacijom.

Nos aconsejó **en** nuestro matrimonio (sobre, acerca de).

No me ayudó **en** nada.

Savjetovao nas je **u vezi s** našim brakom.

Ni **u** čemu mi nije pomogao./ Ni **s** čim mi nije pomogao.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

109. Pero tuvo que concentrarse **en** las curaciones para que ella no notara que tenía un nudo en la garganta.

112. „No podemos intervenir **en** la rotación de la Tierra”, dijo Delaura.

120. Ali se sav usredotočio **na** vidanje rana da ona ne opazi kako mu se steglo u grlu.

123. – **Na** vrtnju kugle zemaljske oko svoje osi ne možemo utjecati – primijeti Delaura.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

77. ...pues la obligaba a concentrarse **en** los pormenores de la aventura...

46. ...zato što ju je silio da se usredotoči **na** pojedinosti svoje pustolovine...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

223. Fue entonces cuando se inició **en** los amores solitarios...

397. Pasó otra semana irreal, sin poder concentrarse **en** nada, comiendo mal y durmiendo peor...

443. Éste, a quien Florentino Ariza le hacía favores difíciles **en** el comercio fluvial, no tuvo más recurso que llevarlo a comer a otra parte.

149. Tada se uputila **u** osamljeničke ljubavi...

263. Prošao je i drugi nestvarni tjedan, a on se ni **na** što nije mogao usredotočiti, slabo je jeo i još gore spavao...

295. On pak, kojemu je Florentino Ariza napravio neke velike usluge **u** riječnoj trgovini, nije imao izbora nego da ga povede nekamo drugamo na ručak.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*On pak, kojemu je Florentino Ariza napravio neke velike usluge u riječnoj trgovini, nije imao izbora nego da ga povede nekamo drugamo na ručak.*)
- prijedlogom **u vezi s(a)** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*Trebate se posavjetovati u vezi s radnom legislacijom.*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...zato što ju je silio da se usredotoči na pojedinosti svoje pustolovine...*).

b) glagol + prijedlog + infinitiv (upotrebljava se između glagola koji znače sumnju ili neodlučnost i infinitiva koji izražavaju temu/objekt sumnje). Može se zamijeniti veznikom *si* kad on izražava oklijevanje/nesigurnost (šp. *si dubitativo*).

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Aún dudábamos **en** hacer el viaje (si).

Još uvijek smo se kolebali hoćemo li ići na put.

Vaciló **en** darme todo el dinero.

Oklijevao je hoće li mi dati sav novac.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog en + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- zavisnom objektnom surečenicom (*Oklijevao je hoće li mi dati sav novac.*).

5.4. Prijedlog *por*

5.4.1. Dimenzionalna značenja

1. Upotrebljava se između glagola kretanja (šp. *verbos de desplazamiento*) i imenice izražavajući prolazak kroz određeno mjesto.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hizo el viaje **por** Valencia.

Putovao je **kroz** Valenciju.

Hemos pasado **por** el cementerio.

Prošli smo **kroz** groblje.

Vinimos **por** la fuente.

Došli smo **preko** izvora.

Regresamos **por** la Venta.

Vratili smo se **kroz** Ventu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

113. La primera la había intentado seis años antes, **por** la terraza del mar, con otras tres monjas...

125. Prvi put je pokušala bježati šest godina ranije, i to **preko** terase što gleda na more, s trima redovnicama...

165. No parecía posible, y menos aún que salieran **por** la terraza, cuya única vía de escape era el patio fortificado.

184. Nije zvučalo uvjerljivo niti je bilo moguće da se iskradu **preko** terase, odakle se moglo stići samo u utvrđeno dvorište.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

12. Abandonó la plaza **por** una calle angosta y torcida, con casas de paredes de barro...

10. Skrenuo je s trga **kroz** tijesan i vijugav puteljak među kućama od ilovače...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

257. Se lo llevaron **por** la terraza del mar sin perturbar al amor.

172. Odnijeli su to **kroz** terasu okrenutu moru ne ometajući ljubav.

436. En la actualidad había un hidroavión Junkers que iba de pueblo en pueblo **por** la cuenca de la Magdalena, con un saltamontes de aluminio...

290. Danas je postojao hidroavion Junkers, prelazeći od mjesta do mjesta **kroz** porječje Magdalene, kao aluminijski skakavac...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

203. Se fueron separados y por distintos caminos, unos **por** Jamaica, otros **por** Curazao, otros **por** la Guajira...

166. Otišli su odvojeni, raznim putovima, neki **preko** Jamajke, drugi **preko** Curaçaa, a treći **preko** Guajire...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **kroz** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Skrenuo je s trga **kroz** tijesan i vijugav puteljak među kućama od ilovače...*)
- prijedlogom **preko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Nije zvučalo uvjerljivo niti je bilo moguće da se iskradu **preko** terase, odakle se moglo stići samo u utvrđeno dvorište.*).

2. Upotrebljava se između nekih glagola i imenica koje označavaju mjesto na kojem se odvija radnja. Može se zamijeniti prijedlozima *en* i *de*.

a) Između glagola kretanja i imenice koja označava mjesto izražavajući kretanje po tom mjestu. Može se zamijeniti prijedlogom *en*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se revolcaba **por** el suelo (en).

Valjao se **po** podu.

Rodó una piedra **por** la ladera.

Valjao je kamen **po** padini.

El animal se arrastraba **por** la arena (en).

Životinja se vukla **po** pijesku.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

148. ...paseó **por** su piel con la yema de los dedos...

63. ...y se revolcaba **por** los suelos aullando de dolor y de furia.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

24. ...nos indujo, a fines o a principios del siglo X, a dispersarnos **por** la faz de la tierra...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

165. ...el soñador corría **por** las arenas de un desierto lluvioso...

191. ...desparramados **por** la faz de la tierra...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

154. Luego contempló las provisiones dispersas **por** el suelo...

164. On joj prijede **po** koži jagodicama prstiju...

67. ...i valjala se **po** tlu kričeći od boli i bijesa.

15. ...potkraj ili početkom 10. stoljeća naveo da se raspršimo **po** cijelome svijetu...

172. ...sanjač je trčao **pijeskom** neke kišovite pustinje...

198. ...onako razasute **po** zemaljskoj površini...

130. Pogledao je živež rasut **po** podu...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Pogledao je živež rasut po podu...*)
- imenicom u **instrumentalu** (prostorni instrumental: *...sanjač je trčao pijeskom neke kišovite pustinje...*).

b) Između glagola kretanja i imenice koja označava mjesto izražavajući kretanje unutar tog mjesta.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Dimos un paseo **por** el jardín.

Šetali smo **kroz** vrt.

Estaba dando vueltas **por** la habitación (en).

Vrtio se **po** sobi.

El pájaro movía **por** la jaula (en).

Ptica se kretala **po** krletci.

Estuve un tiempo deambulando **por** el barco.

Neko sam vrijeme lutao **po** brodu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

18. Usaba una chilaba de beduino para andar **por** casa...

16. **Po** kući se kretao u beduinskom burnusu...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

182. Ebrio de insomnio y de vertiginosa dialéctica, Nils Runeberg erró **por** las calles de Malmö...

190. Ošamućen besanicom i vrtoglavom dijalektikom, Nils Runeberg potucaó se **ulicama** Malmöa...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

43. Sin quitarse el pañuelo de la nariz siguió al alcalde con la vista **por** la habitación...

36. Držeći rupčić na nosu, slijedio je pogledom načelnika **po** sobi...

65. Después de merodear **por** los alrededores sin encontrar la inspiración que hacía falta para sobreponerse al dolor...

53. Nakon kraćeg tumananja **po** okolici, ne nalazeći potrebno nadahnuće da se suprotstavi boli...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

20. ...oyendo los pregones de la calle, el fragor de aceites y motores de la bahía, cuyos efluvios aleteaban **por** el ámbito de la casa en las tardes de calor como un ángel condenado a la podredumbre.

17. ...slušajući izvikivanja uličnih prodavača, štropot motora u zaljevu, čiji su se ispušni plinovi vrpeljili **kroz** prostor kuće za vrućih večeri kao anđeo osuđen na trulež.

38. Después fueron los gatos abisinios con perfil de águila y modales faraónicos, los siameses bizcos, los persas palaciegos de ojos anaranjados, que se paseaban **por** las alcobas como sombras fantasmales...

63. ...y los invitados se paseaban **por** las terrazas en espera de que los hombres del Mesón de don Sancho acabaran de desaguar el patio...

117. Él la veía a diario sin sentirse visto: andaba **por** los cuartos con las escobas...

127. Aquellas penurias eran familiares a Lorenzo Daza, que había traficado **por** la región durante media vida...

29. Potom abesinijske mačke orlovskih profila i faraonskog ponašanja, razroke sijamske mačke, dvorjanske perzijske narančastih očiju koje su šetale **spavaćim sobama** kao sablasne sjene...

45. ...a uzvanici su šetali **terasama** očekujući da ljudi iz Restorana don Sancha završe s izvlačenjem vode iz dvorišta...

79. Viđao ju je svakodnevno ne osjećajući da ga gleda: hodala je **po** sobama s metlama...

85. Te su oskudice bile dobro poznate Lorenzu Dazi, koji je trgovao **regijom** pola svoga života...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Držeći rupčić na nosu, slijedio je pogledom načelnika po sobi...*)
- prijedlogom **kroz** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...slušajući izvikivanja uličnih prodavača, štropot motora u zaljevu, čiji su se ispušni plinovi vrpeljili kroz prostor kuće za vrućih večeri kao anđeo osuđen na trulež.*)
- imenicom u **instrumentalu** (instrumental prostora: *Ošamućen besanicom i vrtoglavom dijalektikom, Nils Runeberg potucaó se ulicama Malmöa...*).

c) **Između glagola kretanja i imenice koja označava mjesto izražavajući kretanje duž tog mjesta.**

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Navegábamos **por** el río.

Plovili smo **rijekom**.

Anduvimos **por** la carretera.

El trineo se deslizaba **por** la pista.

Išli smo **autocestom**.

Saonice su klizile **niz** pistu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

21. El de más estruendo fue el de un gorgotero que andaba **por** las veredas con un mico amaestrado cuyas maneras se distinguían poco de las humanas.

30. ...y estaba acostumbrado a que el caballo siguiera solo **por** las calles que conocía mejor que él.

38. ...el médico caminaba **por** los desfiladeros de papel...

50. Los sentía deslizarse con pasos de tigre **por** los corredores...

20. Najčuveniji bijaše onaj s pokućarcem koji je obilazio **selima** vodeći dresiranog majmuna čije se ponašanje nije odviše razlikovalo od ljudskoga.

30. ...naviknut da konj sam kaska **ulicama** koje je poznao bolje od njega.

40. ...liječnik se kretao **po** papirnatim klancima...

52. Čuo ih je kako mačjim hodom capkaju **hodnicima**...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

86. Semejante al carnero que va a embestir, corro **por** las galerías de piedra hasta rodar al suelo, mareado.

133. Embrio de una piedad casi impersonal, caminé **por** las calles.

185. ...andaba desnudo **por** estas calles, o cubierto de harapos...

50. Kao razbjesnjeli ovan jurim **kamenitim** hodnicima sve dok se, ošamućen, ne srušim na tlo.

77. Opijen gotovo bezličnim suosjećanjem, išao sam **ulicama**.

106. ...on je gol, ili u dronjcima, koračao **ovim ulicama**...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

123. ...alcé los ojos y vi un muchacho que corría **por** la estrecha y rota vereda como **por** una estrecha y rota pared.

124. Pogledao sam uvis i vidio nekog mladića kako trči **po** uskom i razrovanom pločniku kao **po** uskom i razbarušenom zidu.

157. ...Lönnrot echó a andar **por** el campo.

163. ...Lönnrot se zaputi **poljem**.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

59. ...y siguió **por** el andén hacia el cuartel de la policía.

48. ...i uputi **stazom** do policijske postaje.

60. Una barcaza cubierta de tela asfáltica descendía **por** el río espeso e inmóvil.

49. Barkača prekrivena katranskim platnom klizila je **gustom i nepomičnom rijekom**.

83. Una vaca ahogada, enorme, descendía **por** el hilo de la corriente, con varios gallinazos encima.

68. Uginula, golema, krava je plutala **niz** traku matice, načičkana strvinarima.

94. Mientras descendía **por** la amplia escalera de baldosas con laberintos grabados...

78. Silazeći **prostranim stubištem**, po pločicama s utisnutim labirintima...

101. El doctor Giraldo caminó **por** la acera de sombra perseguido por un presentimiento...

84. Doktor Giraldo stade koračati **pločnikom** u sjeni, dok ga je u nutrini nešto kopkalo...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

261. ...se escabulló a toda prisa **por** el laberinto del comercio porque su madre lo esperaba a las seis, y cuando salió al otro lado de la muchedumbre...

175. ...pohitao je žurno **kroz** labirint s trgovinama jer ga je majka čekala u šest sati, a kad je izašao kroz gomilu na drugu stranu...

331. ...que casi podía tocarse con las manos cuando pasaba **por** el canal del puerto...

220. ...koji se zamalo moglo dotaknuti rukom kad je prolazio **lučkim kanalom**.

345. ...hizo pasar el coche **por** la dirección que ella había dado en la consulta...

230. ...naredio da kočija prođe **ulicom** koju je navela u ambulanti...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Pogledao sam uvis i vidio nekog mladića kako trči **po** uskom i razrovanom pločniku kao **po** uskom i razbarušenom zidu.*)
- prijedlogom **kroz** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...pohitao je žurno **kroz** labirint s trgovinama jer ga je majka čekala u šest sati...*)
- prijedlogom **niz** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Uginula, golema, krava je plutala **niz** traku matice, načičkana strvinarima.*)
- imenicom u **instrumentalu** (instrumental prostora: *...koji se zamalo moglo dotaknuti rukom kad je prolazio **lučkim kanalom.***).

d) Između glagola kretanja i imenice koja označava mjesto izražavajući kretanje kroz to mjesto.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Cruzamos **por** el río.

Prošli smo **kroz** rijeku. / Prešli smo preko rijeke.

Le vi entrar **por** la puerta del jardín.

Vidio sam je kako ulazi **kroz** vrtna vrata.

La bala le penetró **por** las costillas.

Metak mu je ušao **kroz** rebra.

El frío me entraba **por** los guantes rotos.

Hladnoća mi je ulazila **kroz** poderane rukavice.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12. ...recalentados por el bárbaro sol de octubre que se metía a chorros **por** los portillos del techo...

8. ...ugrijani nesmiljenim listopadskim suncem što je peklo **kroz** procjepe na stropu...

19. ...y más aún por las brisas de diciembre que se filtraban silbando **por** las rendijas.

18. ...a naročito olujni prosinački vjetrovi što su fijukali **kroz** pukotine.

29. La carroza entró en recinto de murallas **por** la puerta de tierra de la Media Luna...

30. Kočija je zašla u zidine **kroz** kopneni prilaz u četvrti Media Luna...

35. ...luchando con los botones de la camisa de dormir que no pasaban **por** los ojales nuevos...

50. Despertaba de golpe, sin saber si los ojos febriles que se asomaban **por** los tragaluces eran de este mundo o del otro....

50. Iba en puntillas a la puerta, la abría de pronto, y sorprendía a un negro que lo aguaitaba **por** la cerradura.

51. Se escapaba de la Divina Pastora **por** los portillos del huerto...

65. ...y siguió **por** la puerta contigua.

83. ...saltó **por** la ventana y desbarató las pérgolas del patio...

114. ...y escaparon **por** una puerta de servicio.

124. La luz del mar entraba **por** la ventana sin crucetas...

126. Antes que calentara el sol vio salir a Bernarda **por** el portón del patio en una mula mansa...

167. Entró a pleno día **por** la puerta del servicio...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

42. El padre Ángel miró **por** la ventana...

64. ...y la primera oleada de zancudos penetró **por** el balcón.

36. ...petljao oko puceta na noćnoj košulji što nisu htjela proći **kroz** nove rupice...

52. Prenuo bi se, ne znajući pripadaju li užagrene oči što vire **kroz** stropne prozorčice ovome ili onome svijetu.

52. Tiho bi se prišuljao vratima, naglo ih otvorio i zatekao crnca kako viri **kroz** ključanicu.

52. Iskradala se iz svog zatočeništva **kroz** otvore na ogradi...

69. ...te iščezao **kroz** pokrajnja vrata.

90. ...skočila **kroz** prozor i polomila sjenice u dvorištu...

126. ...i pobjegle **kroz** vrata za posluđu.

138. Morska svjetlost prodirala je nesmetano **kroz** prozor...

141. Prije nego što je sunce zagrijalo, ugledao je Bernardu kako na krotkoj mazgi izjahuje **kroz** dvorišna vrata...

187. Usred bijela dana ušao je **na** sporedna vrata...

35. Fra Angel pogleda **kroz** prozor...

53. ...i prvi nalet komaraca provali **kroz** balkon.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom *kroz* iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Fra Angel pogleda kroz prozor...*).

3. Upotrebljava se za izražavanje okvirnog mjesta u prostoru.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Lo he visto **por** el jardín.

Vidio sam ga **u** vrtu.

Iba **por** la plaza del Carmen cuando ocurrió el accidente.

Kad se dogodila nesreća, hodao je **trgom Carmen**.

Está **por** la provincia Madrid.

Nalazi se **u** provinciji Madrid.

Nos cruzamos **por** el kilómetro treinta.

Sreli smo se **na** tridesetom kilometru.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

32. ...y los sorprendió en pelotas haciendo el amor **por** el suelo.

33. ...i zatekla ih kako goli golcati vode ljubav **na** podu.

60. Desde el cerro de San Lázaro veían **por** el oriente las ciénagas fatales, y **por** el occidente el enorme sol colorado que se hundía en el océano en llamas.

64. S brežuljka San Lázaro njih dvoje gledali su kobne močvare **na** istoku i golemo crveno sunce **na** zapadu kako tone u zažareni ocean.

81. ...Sierva María cantaba sentada en un banco, con la cabellera extendida **por** los suelos, en medio de la servidumbre hechizada.

88. ...Sierva María pjevala je sjedeći na klupici, raspletenih vlasi što su se sterale **po** zemlji, okružena opčinjenom služinčadi.

131. Nadie lo sabe **por** esos reinos...

147. Nitko to ne zna **u** ovim kraljevstvima...

140. ...dormían **por** los suelos en barracas de palma con pisos de tierra aplanada.

165. ...y lo tapiaron de inmediato **por** sus dos extremos.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

75. ...Emma vivía **por** Almagro...

156. ...spavali su u palmovim straćarama, **na** tlu od utabane zemlje.

185. ...i odmah ga dali zazidati **na** početku i **na** kraju.

45. ...Emma je živjela **oko** Almagra...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

102. Mi hermana la monja anduvo algún tiempo **por** la alta Guajira tratando de convertir a los últimos idólatras...

103. ...en que trataba de entender algo de mí mismo vendiendo enciclopedias y libros de medicina **por** los pueblos de Guajira...

68. Moja sestra opatica jedno je vrijeme obilazila **gornju Guajiru**, pokušavajući obratiti posljednje idolopoklonike...

68. ...kad sam pokušavao otkriti tko sam prodajući enciklopedije i medicinske knjige **po** selima Guajire...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

68. ...recitando completo el poema de la niña con una voz que resonaba **por** toda la casa.

77. A veces daba vueltas y vueltas hablando solo **por** el cuarto...

57. ...recitirajući cijelu pjesmu o djevojčici, glasom koji je odzvanjao **po** cijeloj kući.

64. Na mahove je šetao **po** prostoriji i razgovarao sam sa sobom...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*S brežuljka San Lázaro njih dvoje gledali su kobne močvare **na** istoku i golemo crveno sunce **na** zapadu kako tone u zažareni ocean.*)

- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Na mahove je šetao po prostoriji i razgovarao sam sa sobom...*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Nitko to ne zna u ovim kraljevstvima...*)
- prijedlogom **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Emma je živjela oko Almagra...*)
- imenicom u **akuzativu** (*Moja sestra opatica jedno je vrijeme obilazila gornju Guajiru, pokušavajući obratiti posljednje idolopoklonike...*)
- imenicom u **instrumentalu** (*Kad se dogodila nesreća, hodao je trgom Carmen.*).

4. Upotrebljava se uz glagole *ir* (hrv. „ići”), *venir* (hrv. „doći”), *pasar* (hrv. „proći”), *entrar* (hrv. „ući”), *llegarse* (hrv. „približiti se, otići do, prošetati se do”). Osim što označava cilj kretanja, implicira i boravak na tome mjestu određeno vrijeme.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Pásate mañana **por** mi casa.

Navrati sutra **do** mene.

Pasaremos **por** la iglesia antes del paseo.

Prije šetnje ćemo navratiti **do** crkve / Prije šetnje ćemo navratiti **u** crkvu.

Vente **por** el club.

Dođi **do** kluba / Dođi **u** klub.

Iremos **por** casa de tu abuela a hacerle una visita.

Idemo **do** tvoje bake da ju posjetimo.

Llégate **por** la tienda y compra azúcar.

Odšetaj **do** dućana i kupi šećera.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

75. ...y prometió pasar **por** el escritorio, al oscurecer.

44. ...i obećala da će se predvečer navratiti **u** njegov ured.

95. En julio pasé **por** Gualeguaychú...

56. U srpnju sam boravio **u** Gualeguaychúu...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

116. Ayer no apareció **por** la oficina.

97. Jučer nije došao **u** ured...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos de cólera / Ljubav u doba kolere*

355. Entonces él tenía su determinación tan tomada que a las cinco de la tarde no pasó **por** la casa de la señorita Lynch.

236. Dotad je već čvrsto odlučio da u pet popodne neće poći **do** kuće gospođice Lynch.

375. En el año cero, mientras la guerra civil de los Mil días desangraba el país, pasó **por** la ciudad un italiano que fabricaba pelucas de cabello natural sobre medida.

249. Godine 1900., dok je građanski rat od tisuću dana zemlju natapao krvlju, prošao je **gradom** neki Talijan koji je po mjeri izrađivao perike od prirodne kose.

396. El miércoles apareció **por** la oficina después de una semana de faltas...

263. Nakon cjelotjedne odsutnosti, u srijedu se pojavio **u** uredu...

399. Pasaba **por** la cocina a cualquiera hora, cuando tenía hambre, y metía el tenedor en las ollas...

266. U bilo koje doba prolazila bi **kroz** kuhinju, kad bi ogladnjela, i gurala bi vilicu u lonce...

457. ...que se conformara con el consuelo de haber tenido al menos un hombre entre la tanta gente que pasó **por** su cama.

304. ...da se zadovolji utjehom kako je, među tolikim muškarcima koji su prošli **kroz** njenu postelju, imala barem jednog pravog.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

61. ...los gemelos Vicario pasaron **por** el depósito de la posilga, donde guardaban los útiles de sacrificio...

41. ...blizanci Vicario svratili su **u** spremište svinjca gdje su držali alat za klanje svinja...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...blizanci Vicario svratili su **u** spremište svinjca...)

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Nakon cjelotjedne odsutnosti, u srijedu se pojavio u uredu...*)
- prijedlogom **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Dotad je već čvrsto odlučio da u pet popodne neće poći do kuće gospođice Lynch.*)
- prijedlogom **kroz** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*U bilo koje doba prolazila bi kroz kuhinju, kad bi ogladnjela, i gurala bi vilicu u lonce...*)
- imenicom u **instrumentalu** (prostorni instrumental: *Godine 1900., dok je građanski rat od tisuću dana zemlju natapao krvlju, prošao je gradom neki Talijan koji je po mjeri izrađivao perike od prirodne kose.*).

U određenim je kontekstima moguće da imenica u instrumentalu i prijedlog **kroz** ne prenose u potpunosti značenje zadržavanja na nekome mjestu određeno vrijeme (...*prošao je gradom*..., ...*prolazila bi kroz kuhinju*...), no ono se iščitava iz konteksta.

5. Upotrebljava se ispred imenica koje označavaju vrijeme u sljedećim konstrukcijama (moguće ih je zamijeniti prijedlozima *a, de, para, en, Ø* i *durante*).

a) prijedlog + imenica (izražavajući približno trajanje neke radnje)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

He sido feliz **por** unas horas (durante).

Bio sam sretan **nekoliko sati**.

El pueblo ha estado incomunicado **por** un mes (durante, Ø).

Selo je bilo odsječeno **mjesec dana**.

Este bar ha estado cerrado **por** mucho tiempo (durante, Ø).

Ovaj je bar zatvoren **dugo vremena**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

29. ...y los amarramos a un poste para que puedan agonizar peor y **por** más tiempo.

29. ...i vežemo za stup da mučnije i **dulje** skapavaju.

51. ...y Dulce Olivia desaparecía de la casa **por** largo tiempo.

53. ...i Mila Olivia **dugo** se ne bi pojavljivala u kući.

87. Comía poco, pero con una parsimonia que podía prolongar el ritual **por** tres horas.

169. El acoso proseguió **por** tres días más.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

60. Quizá las dos mujeres **por** instante se sintieron hermanas...

122. El temor de lo crasamente infinito, del mero espacio, de la mera materia, tocó **por** un instante a Avarroses.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

64. No lo desconcertó **por** mucho tiempo la brusca eliminación de los condiscípulos...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

78. Destapó la olla de barro y aspiró **por** un instante la humareada.

95. Jeo je malo, ali iznimno sporo, pa je taj obred znao potrajati i **tri sata**.

189. Taj izgon potrajao je **još tri dana**.

36. Možda su se te dvije žene **načas** osjetile kao sestre...

71. Avarroesa **načas** spopadne groza od silnog beskrajja, od pukog prostora, od puke stvari.

56. Nije se **dugo** čudio iznenadnom nestanku svojih drugova...

64. Podigao je poklopac sa zemljanog lonca i **načas** omirisao paru.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **akuzativu** (akuzativ mjere: *Bio sam sretan **nekoliko sati***).
- **prilogom** (...i Mila Olivia **dugo** se ne bi pojavljivala u kući).

b) prijedlog + imenica (izražavajući približan smještaj u vremenu)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Volveremos **por** el verano (para, en).

Vratit ćemo se **na** ljetu.

Por aquel entonces yo tenía diez años (en).

Lo haremos **por** Pascua (en, para, durante).

Este hecho sucedió **por** la Edad Media (en, durante).

Aproximadamente **por** el día 27 lo tendré terminado (para).

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

25. Eso fue **por** diciembre...

32. Se iban **por** las noches a los bailes de candil en los arrabales...

61. Ella le preguntó **por** esos días si era verdad...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

125. El 'Saturno' zarpaba al día siguiente, **por** la mañana...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

64. ...y lo confiesa **por** la tarde.

89. Ese mismo año, **por** Navidad, conoció a César Montero en una verbena escolar.

176. Antes, un lunes **por** la mañana había hecho por lo menos cinco cortes a esta hora.

Tada sam imao deset godina.

Učinit ćemo to **za** Uskrs.

Taj se događaj zbio **u** srednjem vijeku.

Završit ću to otprilike **27-og**.

24. To se dogodilo **u** prosincu...

33. **Noću** su odlazili na pučke plesove po predgrađima...

65. Ona ga je **tih dana** upitala je li istina...

127. 'Saturno' je isplovljavao sutradan **u** zoru.

53. ...i **popodne** ga možete ispovjediti.

74. Te iste godine, **oko** Božića, upoznala je Césara Montero na školskoj zabavi.

149. Ranije sam ponedjeljkom **ujutro** u ovo vrijeme obavio najmanje pet šišanja.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

37. ...y en una ocasión trataron de comprarlo a cualquier precio unos turistas ingleses de los muchos que pasaban **por** aquella época en los barcos bananeros de Nueva Orleans.

91. Esto sucedía **por** la época en que Florentnio Ariza se confesó con su madre...

28. ...a jednom su ga prilikom pokušali kupiti, ne pitajući za cijenu, neki od mnogih engleskih turista koji su **u** to doba putovali brodovima za prijevoz banana iz New Orleansa.

62. Događalo se to **u** doba kad se Florentino Ariza povjerio svojoj majci...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Taj se događaj zbio u srednjem vijeku.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Događalo se to u doba kad se Florentino Ariza povjerio svojoj majci...*)
- imenicom u **genitivu** (*Završit ću to otprilike 27-og.*)
- prijedlogom **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Te iste godine, oko Božića, upoznala je Césara Montera na školskoj zabavi.*)
- **prilogom** (*Ranije sam ponedjeljkom ujutro u ovo vrijeme obavio najmanje pet šišanja., Noću su odlazili na pučke plesove po predgrađima...*).

c) **glagol + prijedlog + imenica** (nakon glagola koji ima značenje kašnjenja ili odgode, izražavajući trajanje te odgode)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Las obras están aplazadas **por** dos años (Ø, durante).

Suspendieron la función **por** una semana (durante, Ø).

No volverán a hacerlo **por** mucho tiempo (en, durante).

Radovi su odgođeni **za** dvije godine.

Predstavu su odgodili **za** tjedan dana.

Neće to još **dugo** ponoviti.

Atrasaron la llegada **por** cinco minutos (Ø).

Odgodili su polazak **za** pet minuta.

La sentencia quedó en suspenso **por** un corto espacio de tiempo.

Presuda je odgođena **za** određeno kratko vrijeme.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

47. Trató de retrasar la boda **por** un día cuando se anunció la visita del obispo.

33. Pokušao je odgoditi svadbu **za** jedan dan kad je najavljen biskupov posjet...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Pokušao je odgoditi svadbu za jedan dan kad je najavljen biskupov posjet*)
- **prilogom** (*Neće to još **dugo** ponoviti.*).

d) prijedlog + imenica (izražavajući periodičnost)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me lavo los dientes dos veces **por** día (a).

Perem zube dva puta **dnevno**.

Nos hace la misma jugada año **por** año.

Godinu **za** godinom izigrava nas na isti način.

Trabajo cinco días **por** semana (en).

Radim pet dana **u** tjednu.

Tengo setenta pulsaciones **por** minuto (al).

Imam sedamdeset otkucaja **u** minuti.

Este coche alcanza los ciento cincuenta kilómetros **por** hora.

Ovaj automobil postiže stotinu pedeset kilometara **na** sat.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

13. El maestro de obra me explicó sin asombro que el cabello humano crecía un centímetro **por** mes hasta después de la muerte...

62. Al cabo de dos semanas había soportado dos baños de hierbas y dos lavativas emolientes **por** día...

142. No duermo más de dos horas **por** noche, y siempre a retazos...

9. Nadglednik mi je staloženo objasnio da ljudska vlas naraste jedan centimetar **u** mjesec dana, čak i u pokojnika...

66. Dva su je tjedna dvaput **dnevno** podvrgavali biljnim kupkama i klistiranju...

157. **Noću** spavam samo dva sata, i to na mahove...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

142. Cuatro veces **por** día veía pasar a Néstor Jacob frente a la casa.

120. Četiri puta **dnevno** je gledala kako Néstor Jacob prolazi pored kuće.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

27. Ella se ocupaba de mantener la limpieza y el orden del laboratorio una vez **por** semana...

21. ...ona se brinula za održavanje čistoće i reda u laboratoriju jednom **tjedno**...

301. ...que después de diez años de casadas las mujeres tenían la regla hasta tres veces **por** semana.

200. ...kako nakon deset godina udane žene imaju mjesečnicu i po tri puta **tjedno**.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

30. Aparecía en Fucha dos o tres veces **por** semana...

26. U Fuchi bi osvanula dva do tri puta **u** tjednu...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...naraste jedan centimetar **u** mjesec dana...)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (Radim pet dana **u** tjednu.)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (Ovaj automobil doseže stotinu pedeset kilometara **na** sat.)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u instrumentalu (Godinu **za** godinom izigrava nas na isti način.)
- imenicom u **instrumentalu** (vremenski instrumental: **Noću** spavam samo dva sata, i to na mahove...)
- **prilogom** kao što su *tjedno, dnevno* (Četiri puta **dnevno** je gledala kako Néstor Jacob prolazi pored kuće.).

6. Upotrebljava se između glagola i imenica izražavajući mjesto na kojem se izvršava glagolska radnja. Moguće ga je zamijeniti prijedlozima *en* i *de*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Lo agarró por los pelos (de).	Zgrabio ga je za kosu.
Cogió el cuchillo por el mango.	Primio je nož za držak.
Hemos atado al perro por una pata (de).	Vezali smo psa za nogu.
Está enganchado por el pantalón (en).	Zakvačen je za hlače.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

82. ...y ella lo agarró por la muñeca...	89. ...i ona je ščepa za zapešće...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

16. El padre Ángel detuvo al alcalde por el brazo.	14. Fra Angel dohvati načelnika za ruku.
63. El padre Ángel condujo al alcalde por el brazo hasta la silla plegadiza.	52. Fra Angel uze načelnika za ruku i povede ga do ležaljke.

69. El alcalde lo agarró **por** la muñeca.

57. Načelnik ga ščepa **za** zapešće.

142. ...Néstor Jacob, completamente borracho, la arrastró **por** el cabello a un extremo del corral...

119. ...Néstor Jacob, pijan kao zemlja, odvuкао ju je **za** kosu u prikrajak dvorišta...

184. Lo retuvo **por** el brazo.

156. Uhvati ga **za** ruku.

200. Frente al caurtel, dos agentes tenían **por** las muñecas a la madre de Pepe Amador.

169. Pred postajom su dvojica policajaca držala **za** zapešća...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Uhvati ga za ruku.*).

5.4.2. Nedimenzionalna značenja

7. Upotrebljava se u različitim konstrukcijama izražavajući uzrok.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se accidentó **por** un descuido.

Doživio je nezgodu **zbog** nepažnje.

Está triste **por** los suspensos.

Tužan je **zbog** neizvjesnosti.

Come mantequilla **por** las calorías.

Jede maslac **zbog** kalorija.

Está cerrando las ventanas **por** el aire.

Zatvara prozore **zbog** zraka.

No conduce muy deprisa **por** la niebla.

Ne vozi brzo **zbog** magle.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

11. ...estaba casi a la intemperie **por** el derrumbe paulatino del tejado...

7. ...ostala su praktički samo četiri zida **zbog** postupnog urušavanja krovišta...

17. ...en pocos años se había borrado del mundo **por** el abuso de la miel fermentada y las tabletas de cacao.

23. La navidad fue más alegre que en otros años **por** las buenas noticias de España.

33. ...que de regreso de una de sus largas temporadas en el trapiche la confundió con otra **por** lo grande y distinta que estaba.

36. Durmió poco y mal **por** las locas que cantaron hasta las dos.

51. ...y los cambios de su modo de ser no habían sido **por** devoción sino **por** el pavor que le causó la pérdida súbita de la fe...

58. ...Judas se volvió ladrón, proxeneta, sodomita ocasional, y todo **por** vicio, pues nada le faltaba.

106. ...Cayetano siguió mirando el sol sin el cristal **por** simple distracción.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

186. Muchos días y noches duró el proceso, **por** lo crecido del número de testigos...

194. Durante algunos meses padeció la obsesión de Paul Fort, menos **por** sus baladas que **por** la idea de una gloria intachable...

15. ...nekoliko je godina dostajalo da nestane s očiju svijeta **zbog** pretjeranog uživanja prevrele melase i pločica stiješnjelog kakaa.

22. Božić je protekao veselije nego inače, **zbog** povoljnih vijesti iz Španjolske.

34. ...da je po povratku s jednog od svojih dugih boravaka u Mahatesu curicu pobrkala s nekom njezinom vršnjakinjom, **zato što** je u međuvremenu narasla i promijenila se.

37. Spavao je malo i nemirno, **zbog** luđakinja koje su pjevale do dva ujutro.

54. ...i njegove duševne mijene nisu proistekli **iz** pobožnosti nego **iz** užasa koji je u njemu izazvao časovit gubitak vjere...

61. ...Judas se odao krađi, svodništvu, povremenoj sodomiji, i to **iz** pukog užitka, jer mu nije manjkalo ni ptičjeg mlijeka.

117. ...Cayetano je i dalje buljio u Sunce, bez stakla, **iz** puke rastresenosti.

106. Mnoge dane i noći potrajalo je suđenje, **zbog** velikog broja svjedoka.

110. Mjesecima je bio opčinjen Paulom Fortom, manje **zbog** njegovih balada, a više **zbog** pomisli na savršenu slavu.

prijedlog + pridjev

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Nadie se trata con él **por** borracho.

Nitko se s njim ne druži **jer** je pijanac.

Le eligieron para el equipo de baloncesto **por** alto.

Odabrali su ga u košarkašku ekipu **jer** je visok.

Le echaron del club **por** ladrón.

Izbacili su ga iz kluba **jer** je kradljivac.

No aprueba las asignaturas **por** vago.

Ne polaže ispite **jer** je lijen.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

460. – Lo único que me duele es no tener fuerzas para darte la cuerniza que te mereces, **por** atrevida y mal pensada – le dijo...

305. „Jedino me boli što nemam snage da te izlupam kako zaslužuješ, ovako drska i zlonamjerna”, reče joj.

(U ovom primjeru možemo pretpostaviti da se podrazumijeva da *ovako drska i zlonamjerna* znači „zato što si / jer si ovako drska i zlonamjerna”.)

prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Le castigaron **por** no estudiar.

Kaznili su ga **jer** nije učio. / Kaznili su ga **zbog** neučenja.

Está engordando **por** comer mucho.

Udebljao se **jer** je mnogo jeo.

Fue a la cárcel **por** no pagar sus deudas.

Otišao je u zatvor **jer** nije platio svoje dugove. / Otišao je u zatvor **zbog** neplaćanja svojih dugova.

No llegó a tiempo **por** haberse dormido.

Nije došao na vrijeme **jer** je zaspao.

Se cayó **por** correr demasiado.

Pao je **jer** je previše trčao.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. El barco de la Compañía Gaditana de Negros era esperado con alarma desde hacía una semana, **por** haber sufrido a bordo un amortandad inexplicable.

25. ...más bien, el perro debió morir **por** morderla a ella.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

157. ...exhumó la historia de un rey a quien la Divinidad castigó **por** haber erigido un laberinto y la divulgó desde el púlpito.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

130. ...Funes proyectó alguna vez un idioma análogo, pero lo desechó **por** parecerle demasiado general, demasiado ambiguo.

182. ...Valerio Sorano murió **por** haber divulgado el oculto nombre de Roma; ¿qué infinito castigo sería el suyo, **por** haber descubierto y divulgado el horrible nombre de Dios?

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

41. ...de que el mariscal Sucre estuviera resentido **por** no haber sido avisado.

13. Sedam se dana sa zebnjom iščekivalo pristajanje jedrenjaka tvrtke iz Cádiz za promet robljem, **jer** je na brodu izbio neobjašnjiv pomor.

24. Ja ti kažem da je pas sigurno uginuo **zato što** je ugrizao nju.

91. ...iskopao je pripovijest o nekom kralju koga je Božanstvo kaznilo **zato što** je sagradio labirint i objavio je s propovjedaonice.

132. ...Funes je jednom pokušao stvoriti analogni jezik, ali je ubrzo odustao, **jer** mu se činio odviše općenit, odviše dvosmislen.

190. ...Valerije Soran umro je, **jer** je razglasio tajno ime Rima. Kakvu je bezgraničnu kaznu on sâm zaslužio, **zato što** je otkrio i razglasio užasno ime Božje?

35. ...da će se maršalu Sucreu teško zamjeriti **zato što** ga nije obavijestio.

56. Esto nos pasa **por** meternos a libertadores.

89. El padre de mis cinco hijos cumple una larga condena **por** haber matado a un hombre...

244. Estoy resuelto a irme a cualquier parte **por** no morirme aquí...

48. To nam se događa **kad** smo se dali u osloboditelje.

74. Otac petero moje djece izdržava dugu kaznu **zato što** je ubio čovjeka...

200. Odlučio sam otići bilo kamo samo **kako** ne bih ovdje umro...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica/pridjev/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **zbog** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Božić je protekao veselije nego inače, zbog povoljnih vijesti iz Španjolske.*)
- prijedlogom **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*...i njegove duševne mijene nisu proistekli iz pobožnosti nego iz užasa koji je u njemu izazvao časovit gubitak vjere...*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **jer** (*Funes je jednom pokušao stvoriti analogni jezik, ali je ubrzo odustao, jer mu se činio odviše općenit, odviše dvosmislen.*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **zato što** (*Otac petero moje djece izdržava dugu kaznu zato što je ubio čovjeka...*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **kako** (*Odlučio sam otići bilo kamo samo kako ne bih ovdje umro...*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **kad** (*To nam se događa kad smo se dali u osloboditelje.*).

8. Upotrebljava se u pasivnim konstrukcijama ispred imenice koja vrši radnju.¹

glagol + prijedlog + imenica

¹ Iako Luque Durán nije naglasio da je riječ o pasivnim konstrukcijama, smatramo da je to važno istaknuti.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

El niño fue castigado **por** sus padres.

Roditelji su kaznili dijete.

Este cuadro fue pintado **por** Picasso.

Ovu je sliku naslikao **Picasso**.

El ladrón era buscado **por** la policía.

Policija traži lopova.

Fue despertado **por** un trueno.

Probudila ga je **grmljavina**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

12. ...fue una larga fila de montículos de huesos, recalentados **por** el bárbaro sol de octubre que se metía a chorros por los portillos del techo...

8. ...bio je dugi niz hrpica kostiju, ugrijanih **nesmiljenim listopadskim suncem** što je peklo kroz procjepe na stropu...

15. ...pero la criada se aventuró hasta el puente levadizo del arrabal de Getzemaní, atraída **por** la bulla del puerto negrero...

13. ...ali se sluškinja otisnula sve do pomičnog mosta u obalnoj četvrti Getsemaní, neodoljivo privučena **vrevom** u sajamskoj luci...

24. Dos habían desaparecido, sin duda escamoteados **por** los suyos para tratar de hechizarlos...

23. Dvojica su nestala jer su ih **rođaci očito skrili** da ih izliječe čarbinama...

30. ...que ella asistía disfrazada de pordiosera con antifaz, y rodeada **por** sus esclavas vestidas de marquesas...

31. ...kojoj se pridružila prerušena u prosjakinju s krinkom, okružena **svitom robinja** odjevenih u markize...

50. Aturdido **por** tantos miedos juntos ordenó que las luces permanecieran encendidas hasta el amanecer...

52. Sluđen **svim tim strahovima**, naredio je da se svjetlost ne gasi do zore...

51. ...el marqués sorprendió por primera vez a Dulce Olivia fregando los trastos de cocina que le parecían mal tenidos **por** las esclavas.

53. ...kad je markiz prvi put zatekao Milu Oliviju kako pere kuhinjski pribor što su ga, po njezinu sudu, **robinje nemarno održavale**.

76. El precioso artesanado de maderas nobles, que se repetía en los cielos de todo el convento, había sido construido **por** un artesano español que le dedicó media vida...

93. ...y fueron rescatados **por** un convoy maltrecho que los abandonó en Santa María la Antigua del Darién.

98. ...y un globo terráqueo con adiciones y enmiendas hechas a mano **por** cartógrafos sucesivos...

105. El padre Cayetano Delaura fue invitado **por** el obispo a esperar el eclipse bajo la pérgola de campánulas amarillas...

113. En honor suyo se autorizaron fandangos, bundes y cumbiambas, aunque estaban prohibidos **por** el obispo...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

14. Los lados eran húmedos, antes pulidos **por** el tiempo que **por** la industria.

61. ...también arrebatada y transformada **por** este continente implacable...

67. ...pues el otro día, a las cuatro, los montoneros fueron desbaratados **por** la caballería de Suárez...

136. Impulsado **por** esa reflexión, procuré pensar eno tra moneda, pero no pude.

81. Prekрасne kasetirane stropove od skupocjenog drva po cijelom samostanu **izradio je neki španjolski rezbar**, uloživši u to pola životnog vijeka...

102. ...**spasio ih je neki izmučeni konvoj** i prepustio sudbini u mjestu Santa María la Antigua del Darién.

108. ...te globusom u koji su **naraštaji kartografa vlastoručno unosili** dodatke i ispravke...

115. Biskup je oca Cayetana Delauru pozvao da dočeka pomrčinu sunca pod brajdom od žutih zvončića...

125. ...u njegovu čast bili su dopušteni *fandango, bunde i cumbiamba*, premda **je biskup** te plesove i glazbu **bio zabranio**...

8. Stijenke te rupe bile su vlažne, više uglučane **protokom** vremena negoli **ljudskom** rukom.

38. ...koju je također otrgnuo i preobrazio **ovaj** neumoljivi kontinent...

39. ...jer je sutradan ujutro, u četiri sata, **Suárezova konjica** razbila odmetnike...

79. Potaknut **tom mišlju**, pokušah misliti o nekom drugom novčiću, ali nisam mogao.

161. El matemático durmió con tranquilidad; no así el poeta, acosado **por** versos que su razón juzgaba detestables...

93. ...matematičar je spokojno spavao, ali ne i pjesnik, progonjen **stihovima** koje je njegov razum smatrao odvratnim...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- **subjektnim instrumentalom** kad je prouzročitelj radnje kakva vanjska ili unutrašnja neživa sila¹ (...*bio je dugi niz hrpica kostiju, ugrijanih nesmiljenim listopadskim suncem što je peklo kroz procjepe na stropu...*, Potaknut **tom mišlju**, pokušah misliti o nekom drugom novčiću, ali nisam mogao.), a vrlo se često pasivne rečenice pretvaraju u aktivne te se tako u potpunosti mijenja rečenična struktura (*Este cuadro fue pintado por Picasso. – Ovu je sliku naslikao Picasso.*). U hrvatskom se jeziku aktiv upotrebljava češće od pasiva, pa se pasivne rečenice sa stranih jezika u prijevodu, kad je to god moguće, pretvaraju u aktivne. To je vidljivo i u prethodnim primjerima.

9. Upotrebljava se između riječi koje označavaju osjećaj i imenica koje izražavaju objekt tog osjećaja. U nekim je slučajevima zamjenjiv prijedlozima *a, hacia* i *de*.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

No puede evitar su miedo **por** las tormentas (a, hacia).

Ne može izbjeći strah **od** oluja.

Nos ocultaba su pánico **por** la muerte (a, hacia).

Skrivao je svoju paniku **od** smrti.

No puede vivir únicamente de su amor **por** los animales (hacia).

Ne može živjeti samo od ljubavi **prema** životinjama.

No se le ha quitado su temor **por** los perros (de, a, hacia).

Nije ga prošao strah **od** pasa.

¹ Silić, Pranjković (2005: 234).

Sigue con su indiferencia **por** el fútbol (a, hacia).

Još uvijek je ravnodušan **prema** nogometu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

25. Mucho del odio que ambos sentían **por** la niña era por lo que ella tenía del uno y del otro.

25. Mržnja koju su oboje osjećali **prema** djetetu mahom se hranila onime što je ono naslijedilo od njih.

51. ...que su desprecio **por** las fortunas terrestres y los cambios de su modo de ser no habían sido por devoción...

53. ...da njegov prezir **prema** zemaljskim dobrima i njegove duševne mijene nisu proistekli iz pobožnosti...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

120. ...pero Lorenzo Daza no pudo creer ni entonces ni nunca que la hija no supiera de su novio escondido nada más que el oficio de telegrafista y su afición **por** el violín.

81. ...ali Lorenzo Daza nije mogao povjerovati ni tada ni kasnije da kći o svom tajnom zaručniku nije znala ništa osim njegova zanimanja telegrafista i ljubavi **prema** violini.

368. Una vez más, Florentino Ariza tuvo que apelar a todas su fuerzas para no revelar a Leona Cassiani su amor reprimido **por** Fermina Daza.

244. Još je jednom Florentino Ariza morao skupiti sve svoje snage kako ne bi Leoni Cassiani odao svoju zatomljenu ljubav **prema** Fermini Dazi.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

14. De su padre aprendió desde muy niño el dominio de las armas de fuego, el amor **por** los caballos y la maestranza de las aves de presa alta...

10. Od oca se odmalena učio rukovanju vatrenim oružjem, ljubavi **prema** životinjama i vještini sokolarstva...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **prema** nakon kojega slijedi imenica u **dativu** (*Još je jednom Florentino Ariza morao skupiti sve svoje snage kako ne bi Leoni Cassiani odao svoju zatomljenu ljubav prema Fermini Dazi.*)
- prijedlogom **od** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (*Nije ga prošao strah od pasa.*).

10. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju način. Zamjenjiv je prijedlozima *a* i *con*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Desapareció **por** arte de magia.

Nestao je **zahvaljujući** čaroliji.

Lo logró **por** la fuerza (a, con).

Uspio je **na silu**. / Uspio je **silom**.

No se lo dieron **por** las buenas (a).

Nisu mu to dali **milom**.

Lo he solicitado **por** segunda vez.

Tražio sam to (**po**) **drugi put**.

Murmuraba **por** lo bajo.

Potiho su mrmljali.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

117. ...descosido, incompleto y sin carátulas, tal como él lo rescató **por** azar de unos cajones de su padre.

130. ...poderanoj, nepotpunoj i bez korica, kakva je i bila kad ju je **slučajno** pronašao u očevoj ladici.

125. Lo supo casi **por** casualidad...

139. Saznala je to gotovo **slučajno**...

46. ...y ese mismo día se entendieron **por** señas.

47. ...i njih dvoje toga su se dana sporazumjeli **znakovima**.

49. Segura de convencerlo **por** la razón o **por** la fuerza, ella siguió en los suyos.

50. Uvjerena da će ga privesti pameti **milom** ili **silom**, ustrajala je i ona.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

73. ...Emma leyó que el señor Maier había inherido **por** error una fuerte dosis de veronal...

43. ...Emma je pročitala da je gospodin Maier **zabunom** popio prejaku dozu sedativa...

86. ...pienso que nada es comunicable **por** el arte de la escritura...

50. ...držim da se ništa ne može priopćiti **pismenim putem**...

136. ...era un famoso hechicero que se había apoderado, **por** artes mágicas, de un tesoro infinito...

78. ...bio je to, doduše, glasovit čarobnjak, koji se, **kojekakvim vradžbinama**, bio dokopao beskrajnoga blaga.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

46. El padre Ángel buscó **por** orden alfabética...

39. Fra Angel stade tražiti **abecednim redom**...

166. Si no lo consigues **por** las buenas – precisó...

140. Ako ne ide **milom** – naglasi...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **instrumentalu** (*Fra Angel stade tražiti **abecednim redom**...*)
- **prilogom načina** (*Saznala je to gotovo **slučajno**.*)
- **priložnom oznakom načina** (*Uvjereni da će ga privesti pameti **milom** ili **silom**, ustrajala je i ona., Uspio je **na silu**. / Uspio je **silom**.*)

11. Upotrebljava se ispred imenica izražavajući objekt ili cilj, odnosno svrhu radnje.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Lo envió **por** vino a la tienda.

Poslao ga je **po** vino u dućan.

Salieron al campo **por** flores.

Otišli su u polje **po** cvijeće.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

162. He venido **por** usted...

181. Došao sam **po** tebe...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

187. Anunciaba además que no podía venir **por** la hija antes de marzo...

125. Uz to je najavio da **po** kćer ne može doći prije ožujka...

311. ...sino que fue al baño **por** la navaja barbera mientras ella se ponía la camisa de dormir...

207. ...samo je otišao u kupaonicu **po** britvu dok je ona navlačila noćnu košulju...

363. El doctor Juvenal Urbino tomó la decisión de ir **por** ella después de recibir el informe del obispo de Riohacha.

241. Doktor Juvenal Urbino odlučio je otići **po** nju pošto je primio izvještaj biskupa iz Riohache.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

66. ...los gemelos estaban conversando con el agente Leandro Pornoy, que iba **por** la leche del alcalde.

45. ...blizanci su razgovarali s agentom Leandrom Pornoyem, koji je svratio **po** mlijeko za načelnika općine.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

144. ...y Fernando fue a Cartagena **por** el dinero.

118. ...i Fernando je otišao u Cartagenu **po** novac.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica ili zamjenica u **akuzativu** (...i Fernando je otišao u Cartagenu **po** novac., Doktor Juvenal Urbino odlučio je otići **po** nju pošto je primio izvještaj biskupa iz Riohache.).

12. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju prijevozno sredstvo ili sredstvo kojim se obavlja geografska relokacija.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hicimos el viaje **por** la carretera.

Putovali smo **autocestom**.

Viajé **por** aire en un moderno avión.

Putovao sam **zrakom** u modernom avionu.

Elegimos el transporte **por** tierra por ser el más barato.

Odabrali smo prijevoz **kopnom** jer je najjeftiniji.

He mandado el pedido **por** ferrocarril (en).

Narudžbu sam poslao **željeznicom**.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

58. La fortuna venida **por** el agua, **por** agua se le iba...

61 Imetak koji je došao **rijekom**, **niz** rijeku se i gubio...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

247. Todavía cuando regresó del viaje **por** el río veía a algunos de ellos con una esperanza de atenuar los recuerdos de Fermina Daza...

166. Kad se vratio s putovanja **rijekom** još se viđao s nekima od njih u nadi da će ublažiti uspomene na Ferminu Dazu...

323. ...en la cual se establecía para la historia que aquel era el primer correo transportado **por** los aires.

215. ...u kojemu je utvrđeno za povijest da je to prva pošta prevezena **zrakom**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- imenicom u **instrumentalu** (instrumental sredstva: *...u kojemu je utvrđeno za povijest da je to prva pošta prevezena **zrakom**.*)
- prijedlozima koji preciziraju ovo značenje, poput prijedloga **niz** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*...**niz** rijeku se i gubio...*).

13. Upotrebljava se ispred imenica izražavajući sredstvo.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se casaron **por** poderes.

Vjenčali su se **po** ovlastima. / Vjenčali su se **prema** ovlastima.

Envíalo **por** correo.

Pošalji to **poštom**.

Te lo comunicaré **por** teléfono.

Javit ću ti **telefonom**.

Escríbemelo **por** carta.

Napiši mi **u** pismu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

11. Minutos después se enteró **por** teléfono de que estaban vaciando las criptas funerarias del antiguo convento de Santa Clara...

73. El marqués le explicó que llevaba a Sierva María **por** orden del obispo.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

75. ...llamó **por** teléfono a Loewenthal...

199. ...Danieri me llamó **por** teléfono...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

139. ...el tono de la voz me hizo comprender que hablaba **por** teléfono.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

90. El alcalde lo hizo sentar, observándolo **por** el espejo mientras se afeitaba.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

129. ...Lorenzo Daza había cometido el error de anunciarlo **por** telégrafo a su cuñado Lisímaco Sánchez...

146. ...cuando se enteró **por** un telegrama casual del retraso de la goleta por los vientos contrarios...

233. El mismo librero se comprometió a mandarle **por** correo las partituras más seductoras del catálogo de Ricordi...

7. Malo zatim, **telefonski** su ga izvijestili da se u negdašnjem samostanu svete Klare čiste pogrebne kripte...

79. Markiz joj objasni da je doveo Siervu Maríju **po** biskupovu nalogu.

44. ...**telefonirala** je Loewenthalu...

114. ...Daneri mi je **telefonirao**...

142. Po tonu sam razabrao da **vodi telefonski razgovor**.

75. Načelnik mu ponudi da sjedne, gledajući ga **u** zrcalu dok se brijao.

87. ...Lorenzo Daza počinio je pogrešku obavijestivši **preko** telegrafa svog šurjaka Lisimaca Sáncheza...

97. ...kad je slučajno, **preko** nekog brzjava, doznao za kašnjenje škune zbog nepovoljnih vjetrova...

155. Isti je knjižničar obećao da će mu **poštom** slati najzavodljivije partiture iz kataloga Ricordi...

355. El doctor Urbino sabía que su esposa se respetaba tanto a sí misma como para no permitir siquiera un intento de infidencia anónima **por** teléfono...

437. ...cuando una criada los interrumpió para entregarle a Fermina Daza una carta recibida en ese instante **por** el correo urbano especial, de creación reciente, que utilizaba el mismo sistema de reparto de los telegramas.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

69. ...aunque un poco trastornado por la práctica solitaria del espiritismo aprendido **por** correo.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

252. El diagnóstico de primera vista le fue confirmado **por** el examen clínico.

263. ...donde permanecía **por** orden suya a disposición del presidente Urdaneta.

265. ...que logró esconder en un sitio seguro de Santa Fe hasta que Daniel O'Leary los rescató varios años después **por** instrucciones suyas.

236. Doktor Urbino je znao da njegova supruga toliko poštuje sebe da ne bi dopustila ni sam pokušaj anonimna odavanja tajne **preko** telefona...

291. ...kada ih je sluškinja prekinula kako bi predala tog trena pristiglo pismo Fermini Dazi **preko** posebne gradske pošte, nedavno pokrenute, koja se koristila istim načinom dostave kao za brzojave.

46. ...premda pomalo nastranog zbog spiritističkih vježbi koje je naučio **dopisnim putem**.

206. Svoju je dijagnozu, postavljenu na prvi pogled, poslije potvrdio **kliničkim pregledom**...

216. ...gdje je, **prema** njegovoj zapovijedi, bio na raspolaganju predsjedniku Urdaneti.

217. ...koje je pohranila na sigurnome mjestu u Santa Feu sve dok ih, mnogo godina kasnije, nije – **prema** njezinim uputama – preuzeo Daniel O'Leary.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– imenicom u **instrumentalu** (instrumental sredstva: *Pošalji to poštom.*),

- no ako u hrvatskome postoji glagol koji obuhvaća značenje prijedloga i riječi koje ga okružuju, on se obično i preferira, kao što je navedeni glagol *telefonirati* ili *voditi telefonski razgovor*
- prijedlogom **preko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** (...*kad je slučajno, preko nekog brzojava, doznao za kašnjenje škune zbog nepovoljnih vjetrova...*)
 - prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Napiši mi u pismu.*)
 - prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Markiz joj objasni da je doveo Siervu Maríju po biskupovu nalogu.*)
 - prijedlogom **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu** (...*koje je pohranila na sigurnome mjestu u Santa Feu sve dok ih, mnogo godina kasnije, nije – prema njezinim uputama – preuzeo Daniel O'Leary.*).

14. Upotrebljava se u izrazima s koncesivnim značenjem u sljedećim strukturama:

prijedlog + prilog + que

prijedlog + pridjev + que

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Por mucho que hagas no llegarás a tiempo.

Koliko god napraviš, nećeš stići na vrijeme.

Por rápido que corras no le alcanzarás.

Koliko god brzo trčao, nećeš ga sustići.

Lo puedo levantar **por** pesado que sea.

Mogu ga podići **koliko god** da bio težak.

Por lejos que haya llegado no habrá pasado de Madrid.

Koliko god je daleko odmakao, nije stigao dalje od Madrida.

Por muchos goles que nos metan seguiremos ganando la final.

Koliko god nam golova zabiju, u finalu ćemo pobijediti.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

42. El marqués decidió que no habría una cruz **por** pesada que fuera que no estuviera resuelto a cargar.

45. Markiz izjavi kako nema toga križa, **koliko god** on težak bio, što ga on ne bi bio spreman naprtiti.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

20. **Por** muy basto que fuera el entendimiento de un hombre, siempre sería superior al de irracionales.

69. Cualquier destino, **por** largo y complicado que sea, consta en realidad de un solo momento...

97. ...que es tan vasta y tan íntima que acaso no cabría anular un solo hecho remoto, **por** insignificante que fuera, sin invalidar el presente.

123. Un solo hablista puede referir cualquier cosa, **por** compleja que sea.

209. **Por** increíble que parezca, yo creo que hay (o que hubo) otro Aleph...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

76. **Por** inverosímil que sea, nadie había ensayado hasta entonces una teoría general de los juegos.

93. ...pero cuatrocientas diez páginas de inalterable MCV no pueden corresponder a ningún idioma, **por** dialectal o rudimentario que sea.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijama **prijedlog por + prilog + que** i **prijedlog por + pridjev + que** u hrvatskom se jeziku izražava:

12. **Koliko god** skučen bio, čovjekov razum uvijek će nadvisiti svijest stvorenja koja nisu obdarena razumom.

41. Svaka sudbina, **koliko god** duga i zamršena bila, sastoji se, zapravo, od jednog trenu...

58. ...koje je tako nepregledno i ulančeno da se možda ne bi mogao ukloniti ni jedan jedini davni događaj, makar **koliko** beznačajan bio, a da se istog trenu ne poremeti sadašnjost.

72. Jedan jedincati pripovjedač može ispričati bilo što, **koliko god** to bilo zamršeno.

121. **Koliko god** to nevjerojatno zvučalo, ja mislim da postoji (ili je postojao) drugi Aleph...

69. **Koliko god** to zvučalo nevjerojatno, nitko dotad nije pokušao razraditi opću teoriju igara na sreću.

87. ...ali četiri stotine i deset stranica onih nepromjenjivih MCV ne mogu se pripisati nijednom jeziku, **koliko god** on bio dijalektalan ili rudimentaran.

- zavisnom rečenicom s veznikom *koliko god* (*Koliko god to zvučalo nevjerojatno, nitko dotad nije pokušao razraditi opću teoriju igara na sreću.*).

15. Upotrebljava se ispred imenica označavajući cijenu, razmjenu ili jednakost.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Come por tres hombres.	Jede za tri čovjeka.
Cambió su piso por otro nuevo.	Zamijenio je svoj stan za novi.
Vendió el coche por treinta mil pesetas.	Prodao je automobil za trideset tisuća pezeta.
No lo doy por nada del mundo.	Ne dam ga ni za što na svijetu.
Te cambio el bolígrafo por un mechero.	Zamijenit ću ti kemijsku za upaljač.
Sustituye esa palabra por otra.	Zamijeni ovu riječ drugom .
Lo compró por quince mil pesetas.	Kupio je to za petnaest tisuća pezeta.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

31. ...y lo compró por la mitad de sus pretenciones...	32. ...i ona ga kupi za polovicu cijene što ju je bio nadobudno odredio...
---	---

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

72. Refería (ignoro si con verdad) que los barberos despachaban por monedas de cobre rectángulos de hueso o de pergamino adornados de símbolos.	64. Govorio je (ne znam koliko je poštovao istinu) da su brijači za bakrene novčiće davali četvorine od kosti ili pergamenta, ispisane simbolima.
77. ...dos pueden reemplazar la orden adversa por una feliz (el encuentro de un tesoro, digamos)...	70. ...dvojica mogu nepovoljan ishod zamijeniti povoljnim (uzmimo, pronalaženjem blaga)...

152. ...y que estaba dispuesto a comunicar, **por** una remuneración razonable, los hechos de los dos sacrificios de Azevedo y de Yarmolinsky.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

58. – Por allá, a un terreno que nos alquiló don Sabas **por** treinta pesos.

83. Don Sabas me compró **por** doscientos pesos...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

247. ...que sacó tiempo de donde no lo tenía para escribir un Secretario de los Enamorados más poético y amplio que el que hasta entonces se vendía **por** veinte centavos en los portales...

298. Pero lo único que obtuvo de su madre fue que cambiara el piano **por** el arpa, con el argumento pueril de que era el instrumento de los ángeles.

315. ...fue vendido primero a la Tesorería Municipal **por** un precio adecuado, y más tarde revendido **por** una fortuna al gobierno central...

374. Abandonó su peluquero de toda la vida, que era calvo de solemnidad, y lo cambió **por** un foráneo recién llegado que sólo cortaba el cabello cuando la luna entraba en cuarto creciente.

157. ...i da je, **uz** razumno nagradu, voljan dati podatke o žrtvovanjima Azeveda i Yarmolinskog.

47. – Onamo gore, na teren što nam ga je don Sabas iznajmio **za** trideset pesosa.

68. Don Sabas me kupio **za** 200 pesosa...

165. ...da je niotkuda iznašao vrijeme da napiše Upute za zaljubljene, poetičnije i opsežnije od onih koje su se dotad prodavale **po** dvadeset centavosa u vežama...

199. No kod majke je uspio jedino postići da zamijeni glasovir **harfom**, uz djetinjastu tvrdnju da je to glazbalo anđela.

209. ...prvo je prodana Financijskoj upravi **za** odgovarajuću cijenu, a poslije preprodana **za** pravo bogatstvo središnjoj vlasti...

249. Napustio je svog stalnog brijača, koji je bio sasvim ćelav, te ga je zamijenio **nekim tek pristiglim tuđincem** koji je šišao kosu samo kad bi Mjesec ulazio u četvrtu mijenu.

440. Un martes le llevó la copia del retrato de ella e Hildebranda, tomado por el fotógrafo belga hacía más de medio siglo, que él había comprado **por** quince céntimos en un remate de tarjetas postales del Portal de los Escribanos.

456. ...pero fue el único concurrente cuando la aduana lo sacó a remate de acuerdo con las leyes vigentes, y lo compró **por** una suma simbólica de cien pesos.

293. ...jednog joj je utorka donio primjerak njezine i Hildebrandine fotografije što ju je snimio belgijski fotograf prije više od pola stoljeća, a koju je on bio kupio **za** petnaest centima na dražbi razglednica u Pisarskim arkadama.

303. ...ali je bio jedini takmac kad ga je carina stavila na dražbu, u skladu s važećim zakonima, pa ih je kupio **za** simbolični iznos od sto pesosa.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (...*prvo je prodana Financijskoj upravi za odgovarajuću cijenu, a poslije preprodana za pravo bogatstvo središnjoj vlasti...*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi riječ u **akuzativu** (...*da je niotkuda iznašao vrijeme da napiše Upute za zaljubljene, poetičnije i opsežnije od onih koje su se dotad prodavale po dvadeset centavosa u vežama...*)
- imenicom u **instrumentalu** (...*te ga je zamijenio nekim tek pristiglim tuđincem koji je šišao kosu samo kad bi Mjesec ulazio u četvrtu mijenu...*).

16. Upotrebljava se ispred imenica koje izražavaju proporcionalnu podjelu. U nekim se slučajevima može zamijeniti prijedlozima *a* i \emptyset .

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tocamos a cien pesetas **por** barba.

Dopalo nas je sto pezeta **po** osobi.

Nos dieron tres platos **por** cabeza.

Son cincuenta pesetas **por** consumación (Ø).

Corresponde una mesa **por** cada tres alumnos (a).

El dos **por** ciento son analfabetos.

Dali su nam tri jela **po** osobi.

To je pedeset pezeta **po** konzumaciji.

Za svaka tri učenika ima po jedan stol.

Dva je posto nepismenih.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

55. Con una sola licencia para importar mil esclavos en cuatro años, y tres barriles de harina **por** cada uno, hizo el agosto de su vida...

58. Jednom dozvolom za uvoz kontingenta od tisuću robova u četiri godine, i triju bačava brašna **po** svakomu robu, ostvarila je posao života...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

134. ...en las sesenta mil piezas de plata, una **por** cada verso de una epopeya...

77. ...na šezdeset tisuća srebrnjaka, svaki **za** po jedan stih epa...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

91. Cincuenta **por** cada cacho.

76. Pedeset **za** svaki rog.

183. ...cincuenta pesos de impuesto municipal **por** cada res.

155. ...pedeset pesosa općinskoga nameta **po** grlu.

Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*

116. Cada vez que un rey fallecía y otro rey heredaba su trono altísimo, éste añadía con sus manos una cerradura nueva a la puerta, hasta que fueron veinticuatro las cerraduras, una **por** cada rey.

55. Kad god bi neki kralj umro, a drugi naslijedio njegovo preuzvišeno prijestolje, ovaj bi vlastoručno stavio novi katanac na kapiju dok ih napokon nije bilo dvadeset i četiri, **za** svakoga kralja jedan katanac.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Kad god bi neki kralj umro, a drugi naslijedio njegovo preuzvišeno prijestolje, ovaj bi vlastoručno stavio novi katanac na kapiju dok ih napokon nije bilo dvadeset i četiri, za svakoga kralja jedan katanac.*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*...pedeset pesosa općinskoga nameta po grlu.*).

17. Upotrebljava se između određenih glagola koji znače procjenu, prihvaćanje ili mišljenje/stajalište i pridjeva. Ponekad se može zamijeniti prijedlozima *de* i *como*.

glagol + prijedlog + pridjev

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

En la „mili” le dieron **por** inútil (de, como).

U vojsci su ga smatrali **nesposobnim**.

Me han dado el trabajo **por** bueno.

Dali su mi posao **jer** sam dobar.

No estoy dispuesto a pasar **por** lo que no soy.

Nisam se spreman prikazivati **onakvim** kakav nisam.

Tomó **por** ofensa lo que le dije (como).

Ono što sam mu rekao smatra **uvredom**.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

125. ...condenó **por** analfabeta y **por** vana la ambición de innovar...

73. ...težnju za novotarijama proglasi **nepismenom i ispraznom**...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

118. – Ya ves, Guardiola – sentenció el juez Arcadio – lo que te pasa **por** sapo.

99. – Eto vidiš, Guardiola – poučno će sudac – što ispadne **kad** se hoćeš praviti pametan.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

177. ...Montilla no se dio **por** vencido.

145. ...Montilla se nije smatrao **pobijedenim**.

184. El general la tenía **por** la más bella de la ciudad...

151. General ju je smatrao **najljepšom** u gradu...

198. ...Su único motivo, según le dijo a José Palacios, era que no tenía ningún sentido hacer las paces con un hombre que ya daba **por** muerto.

163. Jedini joj je razlog, kako je rekla Joséu Palaciosu, taj što nema nikakva smisla pomiriti se s čovjekom kojega je već smatrala **mrtvim**.

215. ...y descubrieron adentro un revoltijo de cosas personales que desde tiempo atrás se daban **por** perdidas.

176. ...a u njoj su našli nered i osobne predmete koje su odavno smatrali **izgubljenima**.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + pridjev** u hrvatskom se jeziku izražava:

- riječju u **instrumentalu** (*General ju je smatrao **najljepšom** u gradu...*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **jer** (*Dali su mi posao **jer** sam dobar.*)
- zavisnom rečenicom s veznikom (subjunktorom) **kad** (*– Eto vidiš, Guardiola – poučno će sudac – što ispadne **kad** se hoćeš praviti pametan.*).

18. Upotrebljava se s glagolima korištenima za matematičke operacije dijeljenja i množenja.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Multiplica cinco **por** siete.

Pomnoži pet **sa** sedam.

Divide cincuenta y seis **por** tres (entre).

Podijeli pedeset i tri s tri.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **s(a)** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*Pomnoži pet **sa** sedam.*).

19. Upotrebljava se između glagola kao što su *empezar* (hrv. „početi”), *comenzar* (hrv. „početi”), *terminar* (hrv. „završiti, dovršiti”), *acabar* (hrv. „završiti, dovršiti”) i slični i infinitiva koji izražavaju radnju koja počinje ili završava u sljedećim konstrukcijama:

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Empezó **por** tomarse un café (tomándose).

Najprije je popio kavu.

Comienza **por** hablar bien.

Počeo je dobro **govoriti**.

Terminó **por** pagar la cuenta (pagando).

Na kraju je platio račun.

glagol + prijedlog + imenica

El alfabeto comienza **por** la letra „a”.

Abeceda počinje **slovom** „a”.

Empezaremos **por** la lección tercera.

Krenut ćemo s trećom lekcijom.

Continuaremos **por** donde lo dejamos.

Nastavit ćemo **gdje** smo stali.

Seguiremos **por** el artículo determinado.

Nastavit ćemo s određenim članom.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

81. Terminaron **por** llevarla a la fuerza...

88. **Najposlije** su je šćepali...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

35. Que el hombre (piensa) acabe **por** entender que yo valgo más que todos sus orientales juntos.

21. Neka taj čovjek **napokon** shvati (misli on) da vrijedim više negoli svi njegovi Urugvajci skupa.

137. ...y cuya imagen acaba **por** enloquecer a la gente...

80. ...i kojih slika, **naposlije** izludi ljude.

141. Quizá yo acabe **por** gastar el Zahir a fuerza de pensarlo y de repensarlo...

82. Možda će mi poći za rukom da Zahir **istrošim** snagom mišljenja i promišljanja o njemu...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

49. ...Menard propone, recomienda, discute y acaba **por** rechazar esa innovación.

127. ...Ireneo empezó **por** enumerar, en latín y español, los casos de memoria prodigiosa...

167. ...naturalmente, acabó **por** temer que esos rasgos fueran proféticos.

177. Hábilmente, empieza **por** destacar la superfluidad del acto de Judas.

40. ...Menard predlaže, preporučuje, raspravlja i **naposljetku** odbacuje tu novost.

129. ...Ireneo je prvo, na latinskom i španjolskom, stao **nabrajati** slučajeve čudesnog pamćenja...

174. Dakako, **na kraju** se pobojavao da ti prizori ne postanu proročanski.

184. On **najprije** umješno naglašava izlišnost Judina čina.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

52. El barbero empezó **por** repicar en la nuca el cabello recortado.

43. Brijač mu počne **potkresivati** obrasli zatiljak.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

13. ...en papelitos sueltos, que terminaban **por** confundirse en todos sus bolsillos...

13. ...na različitim papirićima, koji bi mu se **na kraju** pomiješali u svim njegovim džepovima...

35. Pero terminaron **por** convencerse de las bondades del método romano contra el calor...

27. Ali su se **na posljjetku** uvjerali u dobrobit rimske metode protiv vrućine...

57. ...pero terminó **por** aceptar la humillación de que los hombres de don Sancho lo llevaran en brazos...

41. ...ali je **na kraju** prihvatio poniženje da ga ljudi don Sancha odnesu na rukama...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

– **infinitivom nesvršenih glagola** (*Brijač mu počne potkresivati obrasli zatiljak.*)

- **vremenskim priložima** (*Menard predlaže, preporučuje, raspravlja i **naposljetku** odbacuje tu novost.*)
- imenicom u **instrumentalu** (*Abeceda počinje **slovom** „a”.*)
- prijedlogom *s* iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu** (*Nastavit ćemo s određenim članom.*)
- zavisnom mjesnom rečenicom s odnosnim prilogom **gdje** kao veznim sredstvom (*Nastavit ćemo **gdje** smo stali.*).

U slučajevima kad se u hrvatskoj rečenici upotrebljava infinitiv nesvršenih glagola, uz njega se upotrebljava i glagol koji se pojavljuje ispred španjolskog prijedloga **por**, kao u primjerima *stao, počne* (*Ireneo empezó **por** enumerar, en latín y español, los casos de memoria prodigiosa ... – Ireneo je prvo, na latinskom i španjolskom, stao **nabrajati** slučajeve čudesnog pamćenja ...; El barberó empezó **por** repicar en la nuca el cabello recortado. – Brijlač mu počne **potkresivati** obrasli zatiljak.*).

U slučaju kad se u hrvatskoj rečenici upotrebljava vremenski prilog, on obuhvaća značenje i španjolskoga glagola i prijedloga *por*, pa se u hrvatskoj rečenici ne javlja glagol koji stoji ispred španjolskog prijedloga *por*, nego samo onaj koji stoji iza njega (*...pero terminó **por** aceptar la humillación de que los hombres de don Sancho lo llevaran en brazos... – ...ali je na kraju **prihvatio** poniženje da ga ljudi don Sancha odnesu na rukama...).*

20. Upotrebljava se ispred pridjeva i participa izražavajući način. Može se zamijeniti pridjevom koji završava na *-mente*.

prijedlog + lo + prilog/particip

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Por lo general no bebo vino **Općenito** ne pije vino.
(generalmente).

Por lo visto no quiere hacerlo. **Očito** to ne želi učiniti.

Por lo corriente suele venir a las tres **Obično** dolazi u tri.
(corrientemente).

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + lo + prilog/particip** u hrvatskom se jeziku izražava:

– **prilogom načina** (*Obično dolazi u tri.*).

21. Može zamjenjivati razne izraze koji znače: *en nombre de* (hrv. „u ime nekoga”), *en honor de* (hrv. „u čast nekoga”), *en representación de* (hrv. „umjesto nekoga”), *en lugar de* (hrv. „umjesto nekoga”), *en beneficio de* (hrv. „u nečiju korist”), *a favor de* (hrv. „za nekoga, u prilog nekome”).

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Firmó este documento **por** su esposo.

Potpisala je dokument **umjesto** svog muža.

La fiesta es **por** la llegada del alcalde.

Zabava je **za** gradonačelnikov dolazak.

Es procurador en Cortes **por** Valencia.

Odvjetnik je **za** Valenciu.

Si Juan está enfermo, no se preocupe, yo haré el trabajo **por** él.

Ako je Juan bolestan, ne brini se, ja ću odraditi posao **umjesto** njega.

Estamos recogiendo dinero **por** el Domund.

Skupljamo novac **za** Domund.

Votemos **por** el candidato republicano.

Glasajmo **za** republikanskog kandidata.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

46. ...como la sangre que **por** él vertió Jesucristo...

27. ...kao krv što ju je Isukrst **za** njega prolio...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

76. De uno, muy jóven, temió que le inspirara alguna ternura y optó **por** otro...

45. Pobjala se da će joj jedan mladac izmamiti kakvu nježnost, pa se odlučila **za** drugoga...

106. Morir **por** una religión es más simple que vivirla con plenitud...

63. Umrijeti **za** jednu religiju jednostavnije je nego potpuno živjeti...

110. ...Hitler creyó luchar **por** un país, pero luchó **por** todos, aun **por** aquellos que agredió y detestó...

66. ...Hitler je vjerovao da se bori **za** jednu zemlju, ali se borio **za** sve, čak i **za** one koje je napao i mrzio...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

419. Nunca permitió que el chófer lo hiciera **por** él, como lo pretendió una mañana de lluvia...

279. Nikad nije dopustio da vozač to učini **umjesto** njega, kako je on to predložio jednoga kišnog jutra...

493. ...pero ambos sabían que el capitán estaba pensando **por** ellos: se le veía en el latido de las sienas.

237. ...ali su oboje znali da kapetan misli **za** njih: vidjelo mu se to po kuckanju u sljepoočicama.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

89. ...pero no hay nada en este mundo que no sea capaz de hacer **por** usted.

74. ...ali nema toga na ovome svijetu što ne bih **za** vas učinio.

110. ...pero el poco aliento que le quedaba era bastante para no permitir que nadie dispusiera **por** él.

92. ...ali je ono malo poleta koji mu je preostao bilo dovoljno da nikome ne dopusti da **umjesto** njega odlučuje.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog por + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Glasajmo za republikanskog kandidata., ...ali nema toga na ovome svijetu što ne bih za vas učinio.*)
- prijedlogom **umjesto** iza kojega slijedi imenica ili zamjenica u **genitivu** (*Potpisala je dokument umjesto svog muža., Nikad nije dopustio da vozač to učini umjesto njega...*).

5.5. Prijedlog *para*

5.5.1. Dimenzionalno značenje

1. Upotrebljava se za izražavanje nepreciznog smještaja u vremenu. Izražava precizniji smještaj u vremenu od prijedloga *hacia*, *sobre* i *por*, a neprecizniji od prijedloga *a* i *en*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Me casaré **para** septiembre.

Vjenčat ću se **u** rujnu.

Nos veremos **para** el año que viene.

Vidjet ćemo se **sljedeće godine**.

Para mañana por la mañana estará terminado todo el trabajo.

Sutra ujutro ću završavati sav posao.

Nos veremos **para** las vacaciones.

Vidjet ćemo se **za** praznike. / Vidjet ćemo se **na** godišnjem odmoru.

U drugim kontekstima preciznije izražava smještaj u vremenu i zamjenjiv je prijedlozima *en* i *a*.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Saldremos **para** las cinco y cuarto (a).

Krenut ćemo **u** pola šest./ Izaći ćemo **u** pola šest.

Te veré **para** tu cumpleaños (en).

Vidjet ćemo se **za** tvoj rođendan.

Las próximas olimpiadas serán **para** 1976 (en).

Sljedeća će Olimpijada biti **1976.** g.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

16. ...la Flota de Galeones pasaba **para** la fiesta de Portobelo.

14. ...kada su galijuni stizali **za** sajam u Portobelu.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

78. Pero no pudieron concertar a tiempo a las autoridades civiles y militares, las corporaciones públicas y privadas, la banda de guerra y la de Bellas Artes, y las escuelas y congregaciones religiosas que ya estaban de acuerdo **para** las once...

112. ...cuando él se fuera a dirigir la Escuela de Telegrafía y magnetismo, prevista **para** el año siguiente.

115. Ya **para** entonces había dado un paso más hacia los folletines de lágrimas y otras prosas aún más profanas de su tiempo.

54. Nisu to mogli na vrijeme urediti s civilnim i vojnim vlastima, javnim i privatnim korporacijama, vojnim orkestrom i onim is Škole lijepih umjetnosti te školama i vjerskim zajednicama s kojima je već dogovoreno **za** jedanaest sati...

75. ...kad on ode upravljati Školom za telegrafiju i magnetizam, koja se trebala otvoriti **sljedeće godine**.

77. **Tada** je već krenuo korak dalje prema sentimentalnim podliscima i drugoj još profanijoj prozi svoga vremena.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

127. La boda varias veces diferida estaba fijada por fin **para** la próxima Navidad.

85. Vjenčanje, nekoliko puta odgođeno, konačno je dogovoreno **za** sljedeći Božić.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Vidjet ćemo se za tvoj rođendan.*)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu** (*Vjenčat ću se u rujnu.*)
- vremenskim **genitivom** (...*koja se trebala otvoriti sljedeće godine.*, *Sljedeća će Olimpijada biti 1976. g.*).

2. Izražava isto što i *antes de* (hrv. „do”).

prijedlog + imenica ili prijedlog + infinitiv¹

¹ U opisu ove upotrebe u Durán (1973) piše da iza prijedloga dolazi imenica, a u primjerima je autor naveo i rečenice u kojima iza prijedloga dolazi infinitiv. U korpusu upotrijebljenome tijekom ovog istraživanja čak je pronađeno više primjera u kojima iza prijedloga stoji infinitiv nego imenica.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Faltan tres meses **para** los exámenes.

Do ispita su ostala tri mjeseca.

Quedan cinco días **para** las fiestas.

Do proslave je ostalo pet dana.

Nos sobra media hora **para** salir.

Imamo pola sata **do** izlaska.

Aún tenemos cinco minutos **para** presentarnos.

Imamo pet minuta **do** predstavljanja.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

75. Se conformó con la comprobación de que aún faltaba mucho tiempo **para** almorzar.

61. Dovoljno da se uvjeri kako je još daleko **od** objeda.

124. ...le habían puesto un plazo de 24 horas **para** salir del pueblo...

104. ...dali mu rok od 24 sata **da** ode iz sela...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

288. Cuando faltaban diez minutos **para** las doce, Sara Noriega se subió en una silla para darle cuerda al reloj de péndulo...

192. Kad je **do** dvanaest nedostajalo deset minuta, Sara Noriega se popela na stolicu da navije zidni sat...

416. ...con la amenaza de que iba a necesitar por lo menos un año **para** empezar, cinco **para** ser aceptable en una orquesta profesional, y toda la vida de seis horas diarias **para** tocarlo bien.

277. ...uz prijetnju da će mu trebati najmanje jedna godina **da** započne, pet **da** ga prihvate u profesionalnom orkestru, a šest sati na dan cijeloga života **kako** bi ju mogao dobro svirati.

416. ...Necesito tres días **para** aprender la posición de las letras en el teclado, otras seis **para** aprender a pensar al mismo tiempo que escribía, y otros tres **para** terminar la primera carta sin errores...

277. ...trebala su mu tri dana **da** nauči položaj slova na tipkovnici, drugih šest **da** nauči misliti u isto vrijeme kad piše i još tri **da** prvo pismo dovrši bez pogrešaka...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

46. Aun cuando le faltaban menos de dos meses **para** casarse, Pura Vicario no permitió que fuera sola con Bayardo San Román a conocer la casa en que iban a vivir...

32. Pa ni kad je još bilo manje od dva mjeseca **do** vjenčanja, Pura Vicario nije dopuštala da sama pođe s Bayardom San Románom vidjeti kuću u kojoj će stanovati...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

39. ...y le haría falta más de un mes **para** llegar desde Popayán.

34. ...i trebat će mu više od mjesec dana **da** stigne iz Popayána.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijama **prijedlog para + imenica** i **prijedlog para + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- zavisnom rečenicom s veznikom **da** (...uz prijetnju **da** će mu trebati najmanje jedna godina **da** započne, pet **da** ga prihvate u profesionalnom orkestru...)
- zavisnom rečenicom s veznikom **kako** (...a šest sati na dan cijeloga života **kako** bi ju mogao dobro svirati...)
- prijedlogom **do** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu** (**Do** proslave je ostalo pet dana.).

3. Upotrebljava se između glagola i imenica koje označavaju vrijeme dokad se radnja odgađa.¹ Moguća je zamjena prijedlozima *a* i *hasta*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

¹ Autor ovu upotrebu prijedloga *para* objašnjava kao upotrebu prijedloga ispred imenice koja označava razlog odgode (str. 87.: *Se usa entre verbos y sustantivos de tiempo cuando espresan motivo de aplazamiento*). No iz primjera je vidljivo da imenica izražava okvirno vrijeme za kad je neka radnja odgođena, dok razlog odgode nije uvijek jasno vidljiv.

Lo aplazaron **para** el miércoles (hasta).

Odgodili su **za** srijedu.

Lo dejaron **para** la próxima reunión.

Ostavili su to **za** sljedeći sastanak.

Se ha retrasado **para** cuando vengan todos (hasta).

Odgodilo se **za** kada dođu svi.

El tema se ha pospuesto **para** la semana que viene (a, hasta).

Tema je odgođena **za** sljedeći tjedan.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

412. Esa noche tomó la determinación de escribirle a Fermina Daza una carta de disculpas, aunque sólo fuera para no capitular, pero la dejó **para** el día siguiente.

274. ...te je noći odlučio napisati Fermini Dazi pismo isprike, premda je to bilo samo zato da ne kapitulira, ali ga je ostavio **za** sljedeći dan.

446. Muchas veces le sugirieron cambiarla por otra escalera menos arriesgada, pero la decisión quedaba siempre **para** el mes entrante...

296. Mnogo su mu puta predlagali da ga zamijeni drugim, manje opasnim stubištem, ali je odluku uvijek odgađao **za** nadolazeći mjesec...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (*Odgodili su za srijedu.*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi vremenska rečenica (*Odgodilo se za kada dođu svi.*).

4. Upotrebljava se za izražavanje kretanja prema određenom cilju. Zamjenjiv je prijedlogom *hacia*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Salimos **para** Madrid dentro de dos días (hacia).

Krećemo **za** Madrid za dva dana.

Ibamos **para** la oficina cuando nos encontramos con unos amigos (hacia).

Volvíamos **para** casa cuando te vimos (hacia).

Ya han partido **para** su ciudad (hacia).

Corrimos **para** el lugar del accidente (hacia).

Išli smo **prema** uredu kad smo sreli prijatelje.

Vraćali smo se **kući** kad smo te vidjeli.

Već su krenuli **prema** svom gradu.

Potrčali smo **prema** mjestu nezgode.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

77. ...se encontró al final del corredor con una novicia que iba **para** las cocinas...

112. A fines de mes se anunció por bando la llegada inminente del nuevo virrey, don Rodrigo de Buen Lozano, de paso **para** su sede de Santa Fe.

83. ...na kraju je trijema nabasala na novakinju koja je išla **prema** kuhinji...

123. Krajem travnja razglašen je skori dolazak novoga potkralja na proputovanju **u** svoje sjedište u Santa Feu.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

200. ...llévense e esa mujer **para** su casa.

169. ...odvedite ovu ženu **kući**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

33. ...el galeón San José, que acababa de zarpar **para** Cádiz con un cargamento de piedras y metales preciosos...

48. Ella se iba **para** la cocina cuando lo oía llegar...

56. Cayó en la cuenta de semejante riesgo en la mañana del mismo día, cuando salió **para** la misa mayor y se asustó con la humedad del aire...

25. ...galijun San José koji je upravo isplovio **u** Cádiz s teretom dragog kamenja i metala...

35. Ona bi odlazila **u** kuhinju kad bi ga čula da dolazi...

41. Pala joj je na pamet ta opasnost ujutro istog dana, kada je izašla **na** veliku misu i uplašila se zbog vlage u zraku...

73. Un artista de renombre que estaba aquí por casualidad de paso **para** Europa, pintó un lienzo gigantesco de un realismo patético...

101. ...y le preguntó en broma si iba **para** un entierro.

125. Ella le preguntó para dónde iban, y él contestó: „**Para** la muerte.”

303. Acaba de cumplir los veintiún años y apenas si había salido de su casa **para** el colegio, pero le bastó con una mirada circular para comprender que sus adversarios no estaban sobrecogidos de odio sino paralizados por el miedo.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

54. ...y se llevó a la esposa aterrorizada **para** la casa de sus sueños...

74. Siempre que los gemelos pasaban por ahí a esa hora, y en especial los viernes cuando iban **para** el mercado, entraban a tomar el primer café.

81. De paso **para** nuestra casa, mi hermano entró a comprar cigarrillos en la tienda de Clotilde Armenta.

81. Iba **para** el puerto con sus ropas de oficial, seguido por un acólito que tocaba la campanilla...

51. Neki glasoviti umjetnik koji se ondje našao slučajno na proputovanju **za** Europu naslikao je divovsko platno s patetičnim realizmom...

68. ...pa ga je u šali upitala ide li **na** sprovod.

84. Pitala ga je kamo odlaze, a on je odgovorio: „**U** smrt.”

202. Upravo je navršila dvadest i jednu godinu i iz kuće je izlazila tek **u** školu, ali joj je bio dovoljan jedan pogled oko sebe kako bi shvatila da njezini protivnici nisu zatečeni od mržnje, nego ukočeni od straha.

37. ...te odveo preplašenu suprugu **u** kuću njezinih snova...

49. Uvijek kad bi blizanci onuda prolazili, napose petkom kad bi pošli **na** tržnicu, ušli bi da popiju svoju prvu jutarnju kavu.

54. Na putu **prema** našoj kući moj je brat svratio po cigarete u dućan Clotilde Armenta.

55. Otac je išao **prema** luci u svojoj službenoj odori, praćen poslužiteljem koji je udarao o zvono...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu** (...na kraju je trijema nabasala na novakinju koja je išla **prema** kuhinji...)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (Krećemo **za** Madrid za dva dana.)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...pa ga je u šali upitala ide li **na** sprovod.)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (Ona bi odlazila **u** kuhinju kad bi ga čula da dolazi...)
- **besprijedložnim dativom smjera** (Vraćali smo se **kući** kad smo te vidjeli.).

5.5.2. Nedimenzionalna značenja

5. Upotrebljava se kao dopuna kako bi se izrazio cilj, namjena, svrha ili upotreba.

Zamjenjiv je prijedlogom *de*.

a) glagol/imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tengo poco dinero **para** diversiones.

Imam malo novca **za** razonodu.

Estudio **para** médico.

Studiram **za** liječnika.

Fuerzas **para** el orden público (de).

Snage **javnog reda**.

Han reformado los estudios **para** Peritos Industriales (de).

Reformirali su studij **industrijskih stručnjaka**.

Nos falta un armario **para** ropa (de).

Nedostaje nam **garderobni** ormar. /
Nedostaje nam ormar **za** garderobu.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

46. ...la eternidad lo guarda **para** la gloria y también **para** el fuego...

27. ...vječnost ih pohranjuje **za** slavu i **za** vatru...

76. ...pero ella sirvió **para** el goce y él **para** la justicia...

132. ...pero el desgano, los atributos, la hora y los lugares caducaban casi inmediatamente y servirían (en boca de Teodelina Villar) **para** definición de lo cursi...

199.„que no disponen de metales preciosos ni tampoco de prensas de vapor, laminadores y ácidos sulfúricos **para** la acuñación de tesoros, pero que pueden indicar a los otros el sitio de un tesoro.”

200. Aclaré, **para** mayor verosimilitud, que no hablaría el lunes con Álvaro, sino el jueves...

b) glagol/imenica + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tengo poco dinero **para** divertirme.

Estudio **para** aprobar.

La Policía sirve **para** guardar el orden público.

Tengo un nuevo método **para** estudiar (de).

Necesitamos un armario **para** guardar la ropa (de).

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

43. ...que el autor sólo declaró la doctrina **para** poder mejor confutarla.

45. ...ali ona je poslužila **za** užitak, a on **za** pravdu.

76. ...ali dosada, manire, čas i mjesto gotovo bi odmah izlazili iz mode i služili (u ustima Teodeline Villar) **da** se definira prostački ukus.

114.„koje ne posjeduju dragocjene kovine, parne preše, valjaonice i sumporne kiseline **za** kovanje blaga, ali zato mogu označiti drugima gdje se to blago nalazi.”

115. **Da** sve bude uvjerljivije, naglasio sam da s Alvarom neću razgovarati u ponedjeljak nego u četvrtak...

Imam malo novca **za** zabavu. / Imam malo novca **da** se zabavim.

Učim **kako** bih prošao. / Učim **da** prođem.

Policija služi **za** čuvanje javnog reda.

Imam novu metodu **učenja**.

Trebamo ormar **za** spremanje garderobe.

25. ...da je njegov autor propovijedao taj nauk samo **da** bi ga mogao lakše pobiti...

44. Hay quien busca el amor de una mujer **para** olvidarse de ella, **para** no pensar más en ella; Aureliano, parejamente, quería superar a Juan de Panonia **para** curarse del rencor que éste le infundía, no para hacerle mal...

44. ...optó, **para** no conicidir con él, por el escarnio.

48. ...**para** demostrar que la tierra influye en el cielo (...) **para** demostrar que todo lo que vemos es falso.

49. ...y **para** acelerar el advenimiento del reino de Jesús.

49. ...dijo que cada hombre es un órgano que proyecta la divinidad **para** sentir el mundo...

123. Se encarecieron las virtudes del árabe, que es el idioma que usa Dios **para** dirigir a los ángeles...

124. ...**para** estar libre de un error, agreguemos, conviene haberlo profesado...

127. Sentí en la última página, que mi narración era un símbolo del hombre que yo fui, mientras la escribía y que, **para** redactar esa narración, yo tuve que ser aquel hombre y que, **para** ser aquel hombre, yo tuve que redactar esa narración, y así hasta lo infinito.

132. Un extranjero de quien ella siempre había desconfiado se permitió abusar de su buena fe **para** venderle una porción de sombreros cilíndricos...

26. Netko traži ljubav neke žene **da** je zaboravi, **da** više ne misli na nju; Aurelijan je, analogno tome, htio natkriliti Janusa Pannoniusa **da** se otarasi mržnje koju je on u njemu izazivao, ne želeći mu zla.

26. ...**da** se ne povede za njim, odabrao je porugu....

29. ...**da** dokažu kako Zemlja utječe na nebesa (...) **da** dokažu kako je sve što vidimo tlapnja.

29. ...**da** se ubrza dolazak Isusova carstva.

30. ...rekao je da je svaki čovjek ticalo što ga božanstvo pruža **da** oćuti svijet...

72. Kovali su u zvijezde vrline arapskoga, jezika koji Bog rabi **za** upravljanje anđelima...

72. **Da** bismo se oslobodili zablude, dodajmo, moramo je prethodno ispovijedati...

74. Oćutio sam na posljednjoj stranici da je moja priča simbol čovjeka koji sam bio dok sam pisao i da sam, **kako** bih napisao ovu priču, morao postati taj čovjek, i da sam, **kako** bih postao taj čovjek, morao napisati tu priču, i tako dalje, u beskraj.

76. Neki je stranac, prema kojem je uvijek bila nepovjerljiva, dopustio sebi da zloupotrijebi njezinu lakovjernost **kako** bi joj utrapio stanovitu količinu cilindara.

147. Imaginé esa red de tigres, ese caliente laberinto de tigres, dando horror a los prados y a los rebaños **para** conservar un dibujo.

149. Ahí estaban las causas y los defectos y me bastaba ver esa Rueda **para** entenderlo todo, sin fin.

150. ...me bastaría decirla en voz alta **para** ser todopoderoso.

150. Me bastaría decirla **para** abolir esta cárcel de piedra (...) **para** ser joven, **para** ser inmortal (...) **para** sumir el santo cuchillo en pechos españoles, **para** reconstruir la pirámide, **para** reconstruir el imperio.

162. Dijo, **para** aplazar lo inevitable.

174. Fue necesario variar la colocación de las sillas **para** dar cabida al baúl.

174. ...cuando la mujer le preguntó cómo se llamaba, dijo Villari, no como un desafío secreto, no **para** mitigar una humillación que, en verdad, no sentía...

177. ¿Lo hizo **para** despertar la misericordia de quienes lo mataron...

181. ...que el gobierno central envió a un hombre fuerte **para** imponer el orden...

84. Zamislih tu mrežu od tigrova, taj veliki labirint od tigrova, koji unose strah u livade i stada **kako** bi sačuvali jedan crtež.

86. Tu bijahu uzroci i posljedice, i dosta mi je bilo vidjeti to Kolo **da** bih razumio sve, bez kraja.

86. ...dostajao bi da je glasno izgovorim pa **da** postanem svemoguć.

86. Dostajao bi da je izgovorim i **da** dokinem ovaj kameni zatvor (...) **da** budem mlad, **da** budem besmrtn (...) **da** zabijem sveti nož u španjolske grudi, **da** iznova sagradim piramidu, **da** obnovim carstvo.

94. Reče, **da** bi odgodio neizbježno.

100. Morao je drugačije rasporediti stolice **da** nekamo smjesti kovčeg.

100. ...kad ga je žena zapitala za ime, rekao je Villari, ali ne u znak skrovitog izazova, ili **da** umanji poniženje što ga, zapravo, nije osjećao...

102. Je li tako postupio **da** pobudi samilost u onih koji su ga ubili...

103. ...da je centralna vlada poslala čovjeka **da** zavede red.

c) pridjev + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Este lápiz es muy pequeño **para** escribir.

Ova je olovka premala **za** pisanje.

El coche resulta muy grande **para** manejarlo por la ciudad.

Ovaj je automobil prevelik **za** korištenje po gradu.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

146. ...escribió el primer día de la Creación una sentencia mágica, apta **para** conjurar esos males.

84. ...prvoga dana Stvaranja, napisa čarobnu rečenicu, kadru **da** spriječi ta zla.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

144. El país estaba maduro **para** la rebelión...

148. Zemlja je bila sazrela **za** ustanak...

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

49. ...que todavía era suya, aunque estaba alquilada **para** oficinas públicas.

36. ...koja je još bila njezina, premda su je iznajmili **za** urede javnih ustanova.

d) pridjev + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hemos fabricado un coche especial **para** la limpieza de las ciudades.

Proizveli smo posebno vozilo **za** čišćenje gradova. / Proizveli smo posebno vozilo **za** gradsku čistoću.

Tenemos un aceite refinado **para** ciertas comidas.

Imamo rafinirano ulje **za** određena jela.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

114. ...sino para que dispusiera de un lugar más tranquilo **para** sus lecturas y sus cartas de amor.

77. ...nego kako bi imao na raspolaganju mirnije mjesto **za** svoja čitanja i svoja ljubavna pisma.

159. No tardó en concebir una justificación fácil **para** su abandono.

197. ...y le dijo que le parecía un lugar bueno **para** quedarse a vivir.

399. ...todavía sin abrir los ojos, en busca de una posición más cómoda **para** seguir durmiendo...

107. Nije mu trebalo dugo da smisli lako opravdanje **za** svoje prepuštanje.

132. ...pa je rekla kako joj se to čini tako lijepim mjestom **da** bi u njemu mogla provesti ostatak života.

266. ...još ne otvarajući oči, tražeći najudobniji položaj **da** nastavi spavati...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- zavisnom rečenicom s veznikom **da** (...*tražeći najudobniji položaj da nastavi spavati...*)
- zavisnom rečenicom s veznikom **kako** ako ga slijedi glagol (...*dopustio sebi da zloupotrijebi njezinu lakovjernost kako bi joj utrapio stanovitu količinu cilindara.*)
- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*nego kako bi imao na raspolaganju mirnije mjesto za svoja čitanja i svoja ljubavna pisma.*)
- imenicom u **genitivu** (*Snage javnog reda.*)
- **pridjevom** (*Nedostaje nam garderobni ormar.*).

6. Upotrebljava se za izražavanje gledišta, mišljenja, osobnog stajališta...

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Para mí que se había casado.

Esta construcción resulta difícil **para** los extranjeros.

Para Juan, eso es imposible.

Što se mene tiče, neka se udala/oženio.

Ova je konstrukcija zahtjevna za **strance**.

Što se tiče Juana, to je nemoguće. / **Za** Juana, to je nemoguće.

Para la mayoría de nosotros eso no es más que un robo.

Para mi hermano su carrera es lo más importante de todo.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

39. ...porque **para** Bandoleira ya estaba muerto.

53. ...Aureliano supo que **para** la insondable divinidad, él y Juan de Panonia (el ortodoxo y el hereje, el aborrecedor y el aborrecido, el acusador y la víctima) formaban una sola persona...

61. El anverso y el reverso de esta moneda son, **para** Díos, iguales.

208. **Para** la Cábala, esa letra significa el En Soph, la iluminada y pura divinidad...

208. ...**para** la Mengenlehre, es el símbolo de los números transfinitos, en los que el todo no es mayor que alguna de las partes.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

15. **Para** uno de esos gnósticos, el visible universo era una ilusión o (más precisamente) un sofisma.

21. El mundo **para** ellos no es un concurso de objetos en el espacio...

57. La verdad histórica, **para** él, no es lo que sucedió...

82. No había, **para** él, disciplina inferior a la historia.

Za većinu nas to nije ništa drugo nego krađa.

Mom je **bratu** njegova karijera najvažnija na svijetu.

23. ...zato što je **za** Bandoleiru on odavna bio pokojnik.

32. ...Aurelijan spoznao kako su **za** nedokučivo božanstvo on i Janus Pannonius (pravovjernik i krivovjernik, mrzitelj i omrznuti, tužitelj i žrtva) jedna te ista osoba.

37. Lice i naličje, avers i revers te kovanice, **za** Boga su jednaki.

121. **Za** Kabalu, to slovo označava En Sof, bezgranično i čisto božanstvo...

121. ...**za** Mengenlehre on je simbol transfinitnih brojeva u kojima cjelina nije veća od pojedinoga dijela.

13. ...**za** jednog od tih gnostika vidljivi svijet jest opsjena, ili, točnije, sofizam.

20. Svijet **za** njih nije skup predmeta u prostoru...

50. Povijesna istina, **po** njemu, nije ono što se dogodilo...

75. **Po** njemu, nije bilo inferiornije discipline od povijesti.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Svijet za njih nije skup predmeta u prostoru...*)
- prijedlogom **po** iza kojega slijedi riječ u **lokativu** (*Po njemu, nije bilo inferiornije discipline od povijesti.*)
- zavisnom rečenicom (*Što se mene tiče, neka se udala/oženio.*).

7. Upotrebljava se s nekim glagolima ispred povratnih zamjenica *mí, tí, sí*.

prijedlog + povratna zamjenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Se decía **para** sí que eso era falso.

Govorio je **samome sebi** da je to netočno.

Leía el periódico **para** sí sin preocuparse de los demás.

Čitao je novine (**za** sebe) ne misleći na druge.

Les veía rumiar algo **para** sí.

Vidio ih je kako mrmljaju nešto **među** sobom. / Vidio ih je kako mrmljaju nešto **za** sebe.

Te guardaste la noticia **para** tí.

Zadržao si vijest **za** sebe.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

105. Otras naciones viven con inocencia, en sí y **para** sí...

62. ...drugi narodi žive nevino, u sebi i **za** sebe...

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

190. – A este paso – suspiró como **para** sí mismo – tendremos que pedir gente prestada a los otros pueblos.

161. – Nastavi li ovako – uzdahne nekako **za** sebe – morat ćemo posuđivati ljude iz drugih sela.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

207. ...y los dramas tantas veces releídos recobraban su magia original cuando él sustituía a los protagonistas imaginarios por conocidos suyos de la vida real, y se reservaba **para** sí y para Fermina Daza los papeles de amores imposibles.

138. ...a toliko puta pročitane drame zadobivale bi izvornu čaroliju kad bi nadomještao izmišljene junake poznanicima iz stvarnog života, a **za** sebe i Ferminu Dazu zadržao uloge neostvarivih ljubavi.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + povratna zamjenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi zamjenica u **akuzativu** (– *Nastavi li ovako – uzdahne nekako za sebe – morat ćemo posuđivati ljude iz drugih sela.*)
- povratnom zamjenicom u **dativu** (dativ namjene: *Govorio je samome sebi da je to netočno.*).

8. Upotrebljava se za izražavanje namjene. Zamjenjiv je prijedlogom *a*.

prijedlog + imenica/zamjenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Compré un vestido **para** Julia.

Kupila sam haljinu **Juliji**.

Saqué la entrada **para** tu hermano (a).

Nabavila sam ulaznicu **za** tvog brata. /
Nabavila sam ulaznicu **tvome bratu**.

Llevo un libro **para** Juan.

Nosim **Juanu** knjigu.

Damos comida **para** los pobres (a).

Dajemo hranu **siromašnima**. / Dajemo hranu **za** siromašne.

Me han dado una carta **para** tí.

Dali su mi pismo **za** tebe.

Jorge Luis Borges: *El Aleph* / *Aleph*

13. ...Flavio, procónsul de Getulia, me entregó doscientos soldados **para** la empresa.

7. ...Getulijski prokonzul Flavije dao mi je **za** taj pothvat dvjesto vojnika.

33. El caudillo de la parroquia le da una carta **para** un tal Azevedo Bandeira...

92. ...Emir Rodríguez Monegal, a quien referí el argumento, me dió unas líneas **para** el coronel Dionisio Tabares...

211. A ese bosquejo de una ética **para** inmortales, lo sigue „El muerto”...

19. Mjesni moćnik daje mu pismo **za** nekog Azeveda Bandeira...

54. ...Emir Rodríguez Monegal, kojemu sam je ispričao, dao mi je pisamce **za** pukovnika Dionisija Tabaresa...

123. Iza toga nacрта etike **za** besmrtnike slijedi Pokojnik...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

18. ...y dictó una carta **para** el Gran Mariscal don Andrés de Santa Cruz, presidente de Bolivia...

62. ...y escribió de su puño y letra una carta de seis líneas **para** Manuela Sáenz.

16. ...i diktirao podnesak **za** velikoga maršala Don Andrésa de Santa Cruza, predsjednika Bolivije...

53. ...i vlastoručno napisao **Manueli Sáenz** pisamce od šest redaka.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica/zamjenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica/zamjenica u **akuzativu** (*Emir Rodríguez Monegal, kojemu sam je ispričao, dao mi je pisamce za pukovnika Dionisija Tabaresa..., Dali su mi pismo za tebe.*)
- imenicom u **dativu** (*...i vlastoručno napisao Manueli Sáenz pisamce od šest redaka.*).

9. Upotrebljava se između glagola i infinitiva, sa značenjem koje izražava više suprotnost nego cilj ili svrhu. Ponekad procjenjuje ili određuje vrijeme koje protječe između radnje prvoga glagola i one koju označava infinitiv.

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Vino **para** irse a los cinco minutos.

Došao je **da** bi otišao za pet minuta. /

Došao je **kako** bi otišao za pet minuta.

Salió el sol **para** ocultarse inmediatamente tras una nube.

Me diste el dinero **para** quitármelo en seguida.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

71. ...y ella tuvo que quitársela **para** ponérsela al derecho....

Sunce je izašlo **da** bi se odmah skrilo iza oblaka. / Sunce je izašlo **kako** bi se odmah skrilo iza oblaka.

Dao si mi novac **da** bi mi ga odmah oduzeo / Dao si mi novac **kako** bi mi ga odmah oduzeo.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

472. – Cada vez que paso por ese playón – dijo – le ruego a dios que aquel gringo se vuelva a embarcar en mi buque, **para** volver a dejarlo.

488. Se llamaba Zenaida Neves, pero el capitán la llamaba Mi Energúmena: una antigua amiga suya, a la que solía recoger en un puerto **para** dejarla en otro, y que subió a bordo perseguida por el ventarrón de la dicha.

76. ...i ona ju je morala svući **da** je obrne na pravu stranu.

314. „Svaki put kad prolazim pokraj te široke pješčane obale”, reče, „molim Boga **da** se taj gringo opet ukrca na moj brod **pa da** ga opet ondje ostavim.”

324. Zvala se Zenaida Neves, ali ju je kapetan zvao Moja Goropadnica: njegova stara prijateljica koju je običavao pokupiti u jednoj luci **da** bi ju ostavio u drugoj i koja se popela na brod gonjena vihorom sreće.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- zavisnom rečenicom s veznikom **da** (...i ona ju je morala svući **da** je obrne na pravu stranu., ...njegova stara prijateljica koju je običavao pokupiti u jednoj luci **da** bi ju ostavio u drugoj...)
- zavisnom rečenicom s veznikom **kako** (Došao je **kako** bi otišao za pet minuta.).

10. Upotrebljava se za izražavanje partitativnog značenja.

prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Hay tres bolígrafos **para** cinco que estamos.

Tu su tri kemijske **za** nas petero.

La comida no alcanzará **para** todos.

Neće biti hrane **za** sve.

Les dimos cincuenta pesetas **para** los tres.

Dali smo im pedeset pezeta **za** njih troje.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

146. Traiga también dos paquetes de cigarrillos **para** cada uno.

122. Donesi mi još dvije kutije cigareta **za** svakoga.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

55. ...pero el espacio de las arcadas no era suficiente **para** tantos apellidos tan grandes.

40. ...ali prostor pod arkadama nije bio dostatan **za** toliki broj tako plemenitih imena.

298. ...y su padre la obligó a comerse completa la cazuela prevista **para** seis personas.

198. ...a njezin ju je otac natjerao da pojede cijelu zdjelu predviđenu **za** šest osoba.

331. Menos mal que en aquella época se impuso la moda de pasear por las tardes en las viejas victorias de alquiler arregladas **para** un solo caballo...

220. Na svu sreću, u to su doba u modu uvedene večernje vožnje u starim viktorijama za iznajmljivanje, preuređenim **za** samo jednog konja...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

91. Estaba sentada a la turca sobre la cama de reina frente a un platón babilónico de cosas de comer: costillas de ternera, una gallina hervida, lomo de cerdo, y una guarnición de plátanos y legumbres que hubieran alcanzado **para** cinco.

61. Sjedila je po turski na kraljevskom krevetu s babilonskim pladnjem jela: telećim rebrima, kuhanom kokoši, svinjskom pečenicom i prilgom od banana i povrća – dovoljno **za** petero.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Donesi mi još dvije kutije cigareta za svakoga.*).

11. Upotrebljava se za povezivanje dvaju elemenata usporedbe.

imenica + prijedlog + imenica (ima isto značenje kao i *en relación a, en comparación con*)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Te dan poco dinero para lo que trabajas.	Malo te plaćaju za onoliko koliko radiš.
Hace poco frío para diciembre.	Za prosinac nije velika hladnoća.
Sabes mucho para tus pocos años.	Mnogo znaš za svoje godine.
Para lo que estás haciendo, más te valía no hacer nada.	Za to što radiš, bolje bi ti bilo ne raditi ništa.

prijetiv + prijedlog + imenica (zamjenjiv je s *en consideración, teniendo en cuenta, con relación a...*)

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Está muy desarrollado para su edad.	Vrlo je razvijen za svoju dob.
Está muy fuerte para sus años.	Vrlo je jak za svoje godine.
Han sacado unas notas demasiado buenas para sus conocimientos.	Dobili su predobre ocjene za svoje znanje.
Vas demasiado abrigado para el calor que hace.	Predebelo si obučen za ovu vrućinu.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

87. El viejo palacio era demasiado grande para el obispo...	95. Drevna palača bijaše prevelika za biskupa...
--	---

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

133. Había en la plaza un silencio demasiado grande para la voz del pregonero.	112. Tajac na trgu bio je prejak za telalov glas.
---	--

185. ...hay que reconocer que su régimen de vida no es el más adecuado **para** un octubre como éste.

157. Ako ćemo pravo, vaš način života nije baš primjeren **ovakvom listopadu**.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

44. Aquel atuendo de moda no parecía adecuado **para** una abuela venerable, pero le iba muy bien a su cuerpo de huesos largos...

33. Takva pomodnost nije se činila doličnom **za** tako časnu baku, ali je vrlo dobro pristajala njezinu tijelu dugih kostiju.

55. ...pero el espacio de las arcadas no era suficiente **para** tantos apellidos tan grandes.

40. ...ali prostor pod arkadama nije bio dostatan **za** toliki broj tako plemenitih imena.

70. ...que presionaban a los gobiernos y al comercio local con ocurrencias progresistas demasiado audaces **para** la época.

49. ...te su pravili pritiske na vlade i poslovanje pokrajine svojim naprednim zamislama, presmionima **za** ono doba.

100. ...pues la música mística le resultaba tan inocua **para** su estado de alma, que trataba de enardecerla con valces de amor...

68. ...jer mu se mistična glazba činila tako prostodušnom **za** njegovo duševno stanje da ju je pokušavao rasplamsati ljubavnim valcerima...

107. ...de los que se vendían a escondidas por aquellos días a un precio inalcanzable **para** una colegiala de su edad.

72. ...koje su potajice prodavali tih dana po cijeni nedostižnoj **za** školarku njezine dobi.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

22. Esta mañana llevaban todavía los vestidos de paño oscuro de la boda, demasiado gruesos y formales **para** el Caribe...

15. Toga su jutro još uvijek bili u odijelima od tamna sukna, odjenutima za svadbu, previše teškima i svečanima **za** Karibe.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (*Takva pomodnost nije se činila doličnom za tako časnu baku...*)
- imenicom u **dativu** (*Ako ćemo pravo, vaš način života nije baš primjeren ovakvom listopadu.*).

12. Upotrebljava se s glagolima koji znače osposobljavanje, imenovanje, prekid, prihvaćanje, ovlaštenje i slično, a izražavajući značenje koje je između cilja ili svrhe i izravnog objekta. U nekim se slučajevima ponekad može izostaviti prijedlog. Zamjenjiv je nultim prijedlogom i prijedlozima *como, de* i *en*.

glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Le nombraron **para** presidente de la asociación. Imenovali su ga **predsjednikom udruženja**.

Le incapacitaron **para** el cargo. Proglasili su ga nesposobnim **za** tu dužnost.

Me autorizaron **para** la gestión (en). Ovlastili su me **za** upravljanje.

Habilitaron la casa **para** enfermería (de). Osposobili su kuću **za** ambulantu.

Le vi el título que le acredita **para** médico (como). Vidio sam mu ispravu koja ga akreditira **kao** liječnika.

glagol + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Le incapacitaron **para** ejercer su oficio. Proglasili su ga nesposobnim **za** obavljanje svoje dužnosti.

Me autorizaron **para** matricularme. Opunomoćili su me **da** se upišem.

Le han inhabitado **para** ejercer la medicina.

Onemogućili su mu **da** se bavi medicinom.

Le han acreditado **para** las conversaciones secretas.

Dobio je dopuštenje **za** tajne razgovore.

imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tiene una gran aptitud **para** la música.

Ima velike sposobnosti **za** glazbu.

Goza de una gran influencia **para** las oposiciones (en).

Ima veliki utjecaj **na** oporbu.

Se encontró con muchos obstáculos **para** su proyecto (en).

Naišao je na mnoge prepreke **za** svoj projekt.

He pedido permiso **para** salir al extranjero.

Zatražio sam dopuštenje **za** odlazak u inozemstvo.

El expediente va a ser un problema **para** tu carrera (en).

Dosje će biti problem **za** tvoju karijeru.

imenica + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

He conseguido permiso **para** salir mañana.

Dobio sam dopuštenje **da** izađu sutra. / Dobio sam dopuštenje **za** sutrašnji izlazak.

Tiene una gran habilidad **para** jugar a las cartas (en).

Ima velike sposobnosti **za** igranje karata. / Ima velike sposobnosti **za** kartanje.

Le concedieron el permiso **para** abrir su tienda.

Dali su mu dozvolu **da** otvori trgovinu.

He conseguido influencias **para** lograr sus propósitos.

Uspio sam utjecati **kako** bi postigao svoj cilj.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

75. ...no conocía el precedimiento **para** nombrar al agente del ministerio público.

61. ...nije mu poznat postupak **za** imenovanje sudskog povjerenika.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

180. Era breve y pulcra, y lo único que Juvenal Urbino le suplicaba era que le permitiera pedirle a su padre el permiso **para** visitarla.

383. ...el tío León XII dio su consentimiento **para** la renuncia del privilegio centenario...

121. Bilo je kratko i ljupko, i jedino što ju je Juvenal Urbino preklinjao bilo je da mu dopusti da zamoli oca za dozvolu **da** je posjećuje.

254. ...stric León XII. dao je svoj pristanak **na** odricanje od stoljetne povlastice...

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

77. ...Santiago Nasar tenía un talento casi mágico **para** los disfraces...

52. ...Santiago Nasar imao je gotovo magijsku nadarenost **za** prerušavanje...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* / *General u svom labirintu*

33. ...si hasta la propia Manuela dudaba de que fuera confirmado una vez más **para** la presidencia de la república por un congreso constituyente que él mismo había calificado de admirable.

28. ...ako i sama Manuela sumnja da će ga opet potvrditi **za** predsjednika Republike ona ista Ustavotvorna skupština koju je osobno prozvao Predivnom.

34. ...que el oficial se consideró bien servido de que ya no tuviera poder **para** una represalia más feroz.

29. ...da se časnik još smatrao i sretnim što nema veće moći **za** okrutnije represalije.

40. ¿Usted sabe que no tengo permiso **para** salir del país?...

34. Znate da nemam dopuštenje **za** odlazak iz zemlje?

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*Santiago Nasar imao je gotovo magijsku nadarenost za prerušavanje...*)
- prijedlogom **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...*stric León XII. dao je svoj pristanak na odricanje od stoljetne povlastice...*)

- zavisnom rečenicom s veznikom **da** (...jedino što ju je Juvenal Urbino preklinjao bilo je da mu dopusti da zamoli oca za dozvolu **da** je posjećuje.)
- zavisnom rečenicom s veznikom **kako** (Uspio sam utjecati **kako** bi postigao svoj cilj.)
- imenicom u **instrumentalu** (predikatni instrumental: Imenovali su ga **predsjednikom udruženja**.).

13. Upotrebljava se s pridjevima izražavajući finalnu nijansu u značenju. Zamjenjiv je prijedlogom *con*.

a) pridjev + prijedlog + imenica/zamjenica¹

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Es una persona agradable **para** los niños Ugodna je osoba **za** djecu.
(con).

Es un aceite bueno **para** los coches. To je ulje dobro **za** automobile.

Es desgraciado **para** los amores. Nesretan je **u** ljubavi.

Es una obra desagradable **para** el público. To je djelo neugodno **za** publiku.

U ovim primjerima možemo pronaći značenje koje odgovara značenju izraza *en cuanto a* i *en lo que se refiere a*, ali s istom strukturom:

pridjev + prijedlog + imenica

Kad znači „prema mišljenju” (šp. *en la opinión de*) naspram „prema” (šp. *hacia*) – koji je imao u prethodnim slučajevima – može doći do dvosmislenosti.

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Resulta agradable **para** los niños. **Za** djecu je ugodan.

Es útil **para** los alumnos. Korisno je **za** učenike.

¹ Iako Luque Durán navodi da se iza prijedloga pojavljuju imenice, u korpusu su pronađeni primjeri u kojima se iza prijedloga pojavljuju ne samo imenice nego i zamjenice (*Buena **para** todos.*, *Demasiado amor es tan malo **para** esto como la falta de amor.*, ***Para** él, como **para** los amigos más cercanos de Santiago Nasar, el propio comportamiento de éste en las últimas horas fue una prueba terminante de su inocencia.*).

Es un niño muy bueno **para** sus padres.

Para su mujer es un desgraciado.

Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*

21. Buena **para** todos.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*

173. – La música es importante **para** la salud – dijo él.

234. Trajo una colección de abanicos de diversos países del mundo, y uno distinto y apropiado **para** cada ocasión.

339. Pero la costumbre de husmear cuanta ropa encontraba a su paso, no sólo le pareció improcedente, sino peligrosa **para** la salud.

341. El horario de las visitas, que parecía el más apropiado **para** la infidelidad, era además el más fácil de vigilar...

379. Era un rincón adecuado **para** su modo de amar...

400. Por su parte, la hija se llevaría algunos muebles y numerosos objetos que le parecían muy apropiados **para** las subastas de antigüedades de Nueva Orleans.

483. „Demasiado amor es tan malo **para** esto como la falta de amor.”

Dječak je **za** svoje roditelje jako dobar.

Za svoju ženu on je nesretnik.

19. Podoban **za** sve uzraste.

117. „Glazba je važna **za** zdravlje”, reče on.

156. Donijela je zbirku lepeza iz različitih zemalja svijeta, **za** svaku prigodu drugačiju i prikladnu.

225. No običaj da onjuši svaki komad odjeće koji bi joj došao pod ruku nije mu se činio samo nepriličnim, nego i opasnim **za** zdravlje.

227. Satnicu kućnih posjeta, što se činilo najprikladnijim **za** nevjeru, bilo je osim toga najlakše motriti...

251. Bio je to prikladan kutak **za** način na koji je on ljubio...

266. Kći je pak odnijela nešto namještaja i brojne predmete koji su joj se činili vrlo prikladnim **za** javne dražbe starina u New Orleansu.

321. „Previše ljubavi **za** ovo je podjednako loše kao i pomanjkanje ljubavi.”

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*

73. ...pero fue algo tan difícil, y tan enigmático **para** Pablo Vicario, que lo interpretó como una nueva artimaña del hermano para perder el tiempo hasta el amanecer.

97. **Para** la inmensa mayoría sólo hubo una víctima: Bayardo San Roman.

115. **Para** él, como **para** los amigos más cercanos de Santiago Nasar, el propio comportamiento de éste en las últimas horas fue una prueba terminante de su inocencia.

49. ...ali sve je to bilo tako mučno i zagonetno **za** Pabla Vicarija da je pomislio kako je posrijedi neko bratsko lukavstvo kojim želi protratiti vrijeme do svitanja.

65. **Za** veliku većinu postojala je samo jedna žrtva: Bayardo San Roman.

77. **Za** njega je, kao i **za** najbliže prijatelje Santiaga Nasara, upravo njegovo ponašanje posljednjih nekoliko sati bio presudan dokaz njegove nevinosti.

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

141. ...sino también porque las primeras noticias que llegaban en secreto sobre la situación en Venezuela no eran las más saludables **para** su alma.

116. ...nego i zato što prve vijesti – koje su im potajno pristizale o stanju u Venezueli – nisu bile najkorisnije **njegovo** **duši**.

b) pridjev + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Es una fruta muy buena **para** comer.

To je voće jako dobro **za** jelo.

Es un aceite muy bueno **para** engrasarse las máquinas.

To je ulje jako dobro **za** podmazivanje strojeva.

Te daré este libro muy bueno **para** aprender inglés.

Dat ću ti ovu knjigu, koja je jako dobra **za** učenje engleskog jezika.

Es un hombre muy exaltado **para** discutir.

Čovjek je to **koji** se zanese u raspravama.

Tengo una medicina estupenda **para** curar los resfriados.

Imam izvrstan lijek **za** liječenje prehladenih osoba.

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

67. Comprendió con cierta amargura que su hijo estaba listo **para** nacer – y tal vez impaciente.

170. En el argumento que he bosquejado intuía la invención más apta **para** disimular sus defectos y **para** ejercitar sus felicidades...

192. No hay palabras decentes **para** nombrarlo...

60. Uvidio je, sa stanovitom gorčinom, da mu je sin spreman **za** rođenje – i možda nestrpljiv.

177. U radnji koju sam ovlaš naznačio naslućivao je najprikladnije sredstvo **za** prikrivanje vlastitih mana i građenje svoje sreće...

199. Nema dostojnih riječi **koje** bi je označile...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

216. ...y un patio bueno **para** meditar bajo la ceiba centenaria.

177. ...a dvorište je bilo idealno **za** razmišljanje ispod stoljetne ceibe.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu** (**Za** njega je, kao i **za** najbliže prijatelje Santiaga Nasara, upravo njegovo ponašanje posljednjih nekoliko sati bio presudan dokaz njegove nevinosti.)
- prijedlogom **u** iza kojega slijedi **lokativ** (*Nesretan je u ljubavi.*)
- imenicom u **dativu** (...prve vijesti – koje su im potajno pristizale o stanju u Venezueli – nisu bile najkorisnije **njegovoj duši.**)
- atributnom zavisnom rečenicom (*Nema dostojnih riječi **koje** bi je označile...*).

14. Upotrebljava se između dvaju elemenata s jasnim značenjem namjene, svrhe, cilja ili upotrebe. Može se zamijeniti prijedlogom *de*.

a) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Dame un tenedor **para** pescado (de).

Se me ha acabado el papel **para** copias (de).

Han construido un nuevo tren **para** mercancías (de).

Cómprame un cajón **para** fichas (de).

No tengo ningún dinero **para** cuadernos de gran tamaño.

Daj mi vilicu **za** ribu.

Nemam više **fotokopirnog** papira.

Napravili su novi vlak **za** prijevoz roba.

Kupi mi ladicu **za** katalogizacijske kartice.

Nemam novca **za** velike bilježnice.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

15. ...que había ido con una sirvienta mulata a comprar una ristra de cascabeles **para** la fiesta de sus doce años.

68. Llevaba una sotana casera **para** el calor y las abarcas iguales a las del obispo.

154. ...él impartió sus instrucciones **para** los pasos siguientes.

116. Pasó noches de delirio y días en vela escribiendo versos desahogados que eran su único sedante **para** las ansias del cuerpo...

13. ...koja je u pratnji kućne mulatkinje došla kupiti vijenac s praporcima **za** proslavu svoga dvanaestog rođendana.

73. ...nosio je kućnu reverendu **za** sparne dane i na nogama je imao seljačke sandale, kao i biskup.

172. ...on je izdao upute **za** budući postupak.

128. Bulaznio je noću i bdio danju, ispisujući bujice stihova koji mu bijahu jedini melem **za** tjelesnu žudnju.

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

37. ...llegan una jarra y una palangana de plata **para** el aposento de la mujer...

22. ...stižu srebrni vrč i umivaonik **za** ženinu sobu...

Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*

50. Una invectiva contra Paul Valéry, en las Hojas **para** la supresión de la realidad de Jacques Reboul.

41. Napad na Paula Valérya, u Listu **za** ukidanje stvarnosti Jacquesa Reboula.

144. ...Nolan propuso un plan que hizo de la ejecución del traidor el instrumento **para** la emancipación de la patria.

148. ...Nolan je smislio plan u kojem se pogubljenje izdajice promiče u oruđe **za** oslobođenje domovine.

b) imenica + prijedlog + infinitiv

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

He comprado un aparato **para** abrir las latas (de).

Kupio sam spravu **za** otvaranje konzervi.

Necesito una máquina **para** escribir (de).

Potreban mi je **pisaći** stroj.

Esto no es una caña **para** pescar (de).

Ovo nije štap **za** pecanje.

No son unos buenos zapatos **para** andar por la nieve.

Nisu to dobre cipele **za** hodanje po snijegu.

Tengo unas gafas **para** ver de lejos.

Imam naočale **za** gledanje na daleko.

Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*

54. ...había obtenido licencias **para** vender cinco mil esclavos en ocho años...

57. ...dobio dozvolu **da** u osam godina može prodati pet tisuća robova...

55. Con una sola licencia **para** importar mil esclavos en cuatro años...

57. Jednom dozvolom **za** uvoz kontingenta od tisuću robova u četiri godine...

78. ...y donde tenía un catre de cuartel **para** dormir cuando lo sorprendiera el sueño.

96. ...i gdje je držao poljski krevet **da** odspava kad ga svlada umor.

106. La monja de turno le llevó un candil y unos vidrios ahumados **para** mirar el sol...

116. Dežurna redovnica donijela mu je svijećnjak i začađena stakla **za** promatranje sunca.

154. Le explicó las cuatro reglas de uso **para** reconocer la posesión demoníaca...

172. Naveo joj je četiri postojeća pravila **za** utvrđivanje opsjednutosti...

Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*

18. Un laberinto es una casa labrada **para** confundir a los hombres...

10. Labirint je kuća koja je podignuta **da** smete ljude...

Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto / General u svom labirintu*

98. ...y aun en despoblado había trampas
para cazar tapires...

82. ...a u praznim je naseljima još bilo
zamka **za** lov na tapire...

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica/infinitiv** u hrvatskom se jeziku izražava:

- prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu** (...on je izdao upute **za** budući postupak...)
- **pridjevom** (Potreban mi je **pisaći stroj**., Nemam više **fotokopirnog papira**.)
- veznikom **da** (Labirint je kuća koja je podignuta **da** smete ljude.).

15. Izražava isto što i con capacidad para (hrv. „s kapacitetom za”). Ponekad se može zamijeniti prijedlogom *de*.

a) imenica + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Tenemos una cama **para** dos personas
(de).

Imamo krevet **za** dvije osobe.

Es un estadio **para** treinta mil personas.

Stadion je to **za** trideset tisuća ljudi.

Queremos un apartamento **para** tres (de).

Želimo stan **za** troje.

Generalmente se instalan ascensores **para**
cuatro personas (de).

Obično se ugrađuju liftovi **za** četiri osobe.

b) glagol + prijedlog + imenica

Juan D. Luque Durán: *Las preposiciones: Valores generales*

Calcularon el estudio **para** seiscientas
personas.

Kalkulirali su studiju **za** šest stotina ljudi.

El cine está construido **para** un máximo de
quinientas butacas.

Kino je izgrađeno **za** maksimalno petsto
fotelja.

Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* / *Ljubav u doba kolere*

435. ...y allí encontró a Fermina Daza junto a una mesita puesta **para** dos personas.

289. ...i ondje pronašao Ferminu Dazu uz stolić postavljen **za** dvoje.

Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* / *Kronika najavljene smrti*

17. ...y construyó en el fondo una caballeriza **para** cuatro animales...

12. ...i iza kuće je sagradio konjušnicu **za** četiri konja...

48. A la novia le regalaron un estuche de cubiertos de oro puro **para** veinticuatro invitados.

33. Nevjesti su darovali pribor za jelo od čista zlata **za** dvadeset i četiri uzvanika.

Navedeno značenje koje se u obrađenom korpusu na španjolskom jeziku izražava konstrukcijom **prijedlog para + imenica** u hrvatskom se jeziku izražava:

– prijedlogom **za** nakon kojega slijedi imenica ili broj u **akuzativu** (*Nevjesti su darovali pribor za jelo od čista zlata za dvadeset i četiri uzvanika.*, *Želimo stan za troje.*).

5.6. Neke opozicije i neutralizacije između španjolskih prijedloga *a, de, en, por i para*

Budući da smatramo da opis značenja španjolskih prijedloga ne bi bio potpun bez osvrta na opozicije koje se pojavljuju među njima, ovo ćemo poglavlje posvetiti upravo tomu. María Luisa López u svom djelu (1970: 147–209) posljednje poglavlje posvećuje prijedložnim opozicijama u španjolskom jeziku (šp. *oposiciones preposicionales en epañol*) i u njemu pokušava sustavno prikazati opozicije između španjolskih prijedloga. Budući da nam se njezin opis čini detaljnim i temeljitim, iz njega ćemo preuzeti neke opozicije koje se odnose na španjolske prijedloge kojima se bavimo u ovom djelu, kao i primjere koje rabi kako bi ih objasnila. Njezine ćemo primjere prevoditi na hrvatski i time pokazati kako se te opozicije izražavaju u hrvatskom jeziku.

Autorica na početku poglavlja objašnjava da se prijedložne opozicije pojavljuju na tri razine: gramatičkoj, značenjskoj i fakultativnoj.

Gramatičke opozicije čine konstrukcije koje zahtijevaju upotrebu određenog prijedloga, primjerice, uz izravni objekt koji je osoba upotrebljava se prijedlog *a*, dok se uz izravni objekt koji nije osoba on ne upotrebljava.

Značenjske opozicije čine izrazi u kojima promjena prijedloga u potpunosti mijenja značenje tog izraza čak i ako sve ostale riječi u tom izrazu ostaju iste, primjerice, *salir de Nueva York* (hrv. „otići iz New Yorka”) i *salir para Nueva York* (hrv. „krenuti prema New Yorku / krenuti za New York”).

Fakultativne opozicije javljaju se u onim slučajevima kad je jedan prijedlog moguće zamijeniti drugim bez promjene značenja izraza, primjerice, *dijo en broma* i *dijo de broma* (hrv. „rekao je to u šali”).

Autorica naglašava da su opozicije analizirane i na planu jezika i na planu diskursa te da su prikazane najvažnije i najčešće opozicije, a ne sve moguće. Dodaje i da smatra da su opozicije koje su prikazane dovoljno brojne da bi nam s jedne strane pokazale stabilnost, a s druge nestabilnost unutar prijedložnog sustava u španjolskom jeziku.

Opozicije: *a* – nulti prijedlog

Gramatička opozicija: *a* – nulti prijedlog

Prijedlog *a* obično se upotrebljava ispred izravnog objekta koji izražava osobu, dok se ne upotrebljava ispred izravnog objekta koji izražava stvari, kao u primjerima:

busco a Juan (hrv. „tražim Ivana”)

busco dinero (hrv. „tražim novac”).

No prijedlog *a* katkad se upotrebljava ispred izravnog objekta koji izražava stvar. To se događa kad želimo personificirati tu stvar ili upotrebu prijedloga rabimo kao izražajno sredstvo, kao u primjerima: *llamar a la muerte* (hrv. „prizivati smrt”), *el déspota teme a la pluma del historiador* (hrv. „despot se boji povjesničareva pera”), *le teme como al fuego* (hrv. „boji ga se kao vatre”).

S druge strane, postoje primjeri kad se prijedlog *a* ne upotrebljava ispred izravnog objekta koji izražava osobu, i to zato što se ne odnosi na određenu osobu, nego na općenitog pripadnika neke skupine, kao što je u primjerima:

busco un criado (hrv. „tražim slugu”)

busco a un criado (hrv. „tražim slugu”).

U prvom je slučaju riječ o pronalaženju sluge, pojedinca koji pripada skupini sluga, dok se u drugom slučaju radi o određenoj, poznatoj osobi. Još je kompleksnija opozicija između primjera:

busco a un médico (hrv. „tražim liječnika”)

busco al médico (hrv. „tražim liječnika”).

U oba je slučaja riječ o određenoj osobi, no upotreba određenog i neodređenog člana dodatno specificira objekt. Upotrijebimo li neodređeni član, objekt je poznat samo govorniku, a ako upotrijebimo određeni član, objekt je poznat i govorniku i sugovorniku.

Iako to nije normativno pravilo, prijedlog *a* uglavnom se ne upotrebljava ispred skupina osoba, kao u primjerima: *vimos mucha gente* (hrv. „vidjeli smo mnogo ljudi”) ili *miramos el grupo* (hrv. „promatrali smo skupinu”). No prijedlog se uvijek ispušta kad je riječ o nabranjanju ako se ispred izravnog objekta osobe nalazi neživi izravni objekt, kao u primjeru: *me atraía el afán de conocer su aldea, las cosas que fueron suyas, las gentes que él quería*. (hrv. „privlačila me silna želja da upoznam njegovo selo, njegove stvari, ljude koje je volio.”).

Značenjska opozicija: *a* – nulti prijedlog

S glagolom *dar* nailazimo na trostruku značenjsku opoziciju: *dar la luz / dar a luz / dar a la luz*, npr.:

la compañía de electricidad dio la luz (hrv. „elektroprivreda je pustila struju”)

María dio a luz una hermosa niña (hrv. „María je na svijet donijela prekrasnu djevojčicu”)

el profesor dio a la luz un libro sobre Prehistoria (hrv. „profesor je obznanio/objavio knjigu o prapovijesti”).

Ako glagol *acercar* (hrv. „približiti”) upotrijebimo s prijedlogom *a* i bez njega, doći će do razlike u značenju, kao u primjerima:

acercándole una silla (hrv. „približavajući joj/mu stolac”)

acercándole a una silla (hrv. „približavajući ju/ga stolcu”).

Do razlike u značenju dolazi i ako upotrebljavamo glagol *oler* (hrv. „mirisati”) s prijedlogom *a*, odnosno bez njega, kao u primjerima:

huelen a jazmines (hrv. „mirišu na jasmine”)

huelen los jazmines (hrv. „mirišu jasmine”).

Kao što je iz primjera vidljivo, značenjskoj opoziciji *a* – nulti prijedlog obično je pridružena i opozicija nulti član – određeni ili neodređeni član.

Kad se upotrebljavaju uz glagol *tomar* (hrv. „uzeti, primiti, prihvatiti”), prilozi *bien* i *mal* mogu se rabiti s prijedlogom *a* i bez njega, uz jasnu razliku u značenju, kao što je vidljivo iz primjera:

el niño se lo tomó mal (hrv. „dječak je to loše uzeo”)

el niño se lo tomó a mal (hrv. „dječak je to loše primio/prihvatio”),

gdje prvi primjer znači da je dječak nešto konzumirao na loš način (primjerice hranu, piće, lijekove...), dok se u drugom primjeru iz nekog razloga naljutio.

Fakultativna opozicija: *a* – nulti prijedlog

Kad je izravni objekt ime grada ili države, nekoć se ispred tog imena uvijek upotrebljavao prijedlog *a*, dok je u današnjoj upotrebi moguće pronaći i slučajeve gdje se prijedlog *a* upotrebljava i gdje se izostavlja, kao u primjerima: *visitaremos Barcelona* i *visitaremos a Barcelona* (hrv. „posjetit ćemo Barcelonu”).

Opozicije: *a* – *de*

Značenjska opozicija: *a* – *de*

Kad se upotrebljavaju s glagolima koji znače kretanje, prijedlog *a* izražava smjer, a prijedlog *de* početnu točku ili ishodište, kao u primjerima:

viene a Barcelona (hrv. „dolazi u Barcelonu”)

viene de Barcelona (hrv. „dolazi iz Barcelone”).

Dopune određenih imenica, kao što su *amor*, *odio*, *miedo*, tvore se s prijedlogom *a* ako izražavaju objekt radnje ljubavi, mržnje, straha, odnosno s prijedlogom *de* ako izražavaju subjekt te radnje, kao u primjerima:

el amor a Dios (hrv. „ljubav prema Bogu”) – *el amor de Dios* (hrv. „ljubav Božja”)

el odio a Juan (hrv. „mržnja prema Juanu”) – *el odio de Juan* (hrv. „Juanova mržnja”).

No ponekad je moguće neutralizirati tu razliku, kao u primjerima: *el temor a la guerra* i *el temor de la guerra* (hrv. „strah od rata”) jer je očito da se rat ne može bojati.

Ako se upotrebljavaju s glagolom *hablar* (hrv. „govoriti, razgovarati”), prijedlog *a* označava sugovornika, dok prijedlog *de* označava temu razgovora, kao u primjerima:

habló a María por teléfono (hrv. „telefonski je razgovarala s Marióm”)

hablaba de Pedro (hrv. „pričala je o Pedru”).

Kad se upotrebljavaju ispred imenice *lado* (hrv. „strana, bok”) ispred koje se nalazi posvojni pridjev, prijedlog *a* označava neposrednu blizinu neke osobe, dok prijedlog *de* figurativno označava pristajanje uz nečiji stav ili stajalište, kao u primjerima:

a su lado, ya estoy viendo que acabaría por gustarme todo (hrv. „uz njega već vidim da će mi se sve svidjeti”)

está de nuestro lado (hrv. „na našoj je strani”).

Konstrukcije *pasar a ser* i *pasar de ser* imaju različito značenje, kao što je vidljivo iz primjera:

no pasará a ser un escritor (hrv. „neće postati pisac”)

no pasará de ser un escritor (hrv. „neće postati ništa više od pisca”).

Fakultativna opozicija: *a – de*

Usporedimo li izraze *daba vueltas en torno de la mesa* i *daba vueltas en torno a la mesa* (hrv. „vrtjeli su se oko stola”), razlike u značenju nema kad se radi o prostornom značenju jer *en torno* specificira smjer kretanja. No ako se radi o nedimenzionalnom značenju (kao što su na primjer izražavanje stajališta ili teme razgovora), upotrebljava se samo prijedlog *a*, kao u primjerima: *en torno a Lope de Vega* (hrv. „o Lope de Vegi”) ili *en torno al capitalismo* (hrv. „o kapitalizmu”).

S glagolom *oler* (hrv. „mirisati”) može se rabiti samo prijedlog *a*, dok se uz imenicu *olor* (hrv. „miris”) mogu upotrebljavati i prijedlog *a* i prijedlog *de*, kao u primjerima: *el olor a rosas* (hrv. „miris po ružama”) i *el olor de rosas* (hrv. „miris ruža”).

Opozicije: *a – en*

Gramatička opozicija: *a – en*

Glagol *convertirse* (hrv. „pretvoriti se, postati”) može se upotrebljavati i s prijedlogom *a* i s prijedlogom *en* bez razlike u značenju, no kad se govori o religiji, onda se može upotrijebiti samo prijedlog *a*, kao u primjerima:

se convirtió en una bailarina excelente (hrv. „postala je izvrsna balerina”)

se convirtió al catolicismo (hrv. „preobratio se na katoličanstvo”).

Kad se radi o riječima istoga korijena, približno će isto značenje imati konstrukcije *en* + imenica i *a* + infinitiv, kao u primjerima: *salí en su búsqueda* (hrv. „krenuo sam u potragu za njim”) i *salí a buscarlo* (hrv. „krenuo sam ga tražiti”).

Značenjska opozicija: *a – en*

Glagol *sentarse* (hrv. „sjesti”) uz imenicu *mesa* (hrv. „stol”) može se upotrebljavati i uz prijedlog *a* i uz prijedlog *en*, s razlikom u značenju kao u primjerima:

sentarse a la mesa (hrv. „sjesti za stol”)

sentarse en la mesa (hrv. „sjesti na stol”).

Glagol *estar* (hrv. „biti”) uz imenicu *aire* (hrv. „zrak”) može se rabiti i uz prijedlog *a* i uz prijedlog *en*, s razlikom u značenju kao u primjerima:

estar al aire (hrv. „biti na zraku / biti na otvorenom prostoru”)

estar en aire (hrv. „biti u zraku” – izražava nesigurnost neke situacije).

Glagol *creer* (hrv. „vjerovati”) može se upotrijebiti i uz prijedlog *a* i uz prijedlog *en*, s razlikom u značenju kao u primjerima:

creer a Pedro (hrv. „vjerovati Pedru” – onomu što on kaže)

creer en Pedro (hrv. „vjerovati u Pedra” – u njegove sposobnosti).

Konstrukcije *a esta hora* (hrv. „sada”) i *en esta hora* (hrv. „tijekom ovog sata”) imaju razliku u značenju. *A esta hora* ima značenje određenog trenutka u vremenu, dok *en esta hora* ima značenje određenog trajanja.

Kad se odnosi na osobu, glagol *confiar* (hrv. „imati povjerenje u nekoga”) može se upotrebljavati i uz prijedlog *a* i uz prijedlog *en*, s razlikom u značenju kao u primjerima:

confiar a Pedro (hrv. „povjeriti Pedru”)

confiar en Pedro (hrv. „imati povjerenja u Pedra”).

Prva konstrukcija zahtijeva izravni objekt: *confiar algo a Pedro* (hrv. „povjeriti nešto Pedru”).

Izrazi *a estas alturas* i *en estas alturas* imaju vrlo različita značenja. *A estas alturas* izraz je sa značenjem „sada”, dok *en estas alturas* ima prostorno značenje i znači „na toj visini”, odnosno metaforički „u obilju, na visokoj nozi”.

Fakultativna opozicija: *a* – *en*

Prijedlozi *a* i *en* neutraliziraju se kad imaju prostorno značenje, kao u primjerima: *hay vendedores a ambos lados / hay vendedores en ambos lados* (hrv. „prodavači su na obje strane”), *estaba el niño tonto a la puerta de su casa / estaba el niño tonto en la puerta de su casa* (hrv. „bedasti je dječak bio na vratima svoje kuće”). López naglašava da je moguće pronaći mnoštvo sličnih primjera i da ih je čak mnogo više u govornom nego u pisanom jeziku, iako neki od njih ne čine dio jezične norme.

Neki glagoli, poput *entrar* (hrv. „ući”), *penetrar* (hrv. „prodrijeti”), *caer* (hrv. „pasti”), *subir* (hrv. „popeti se”), *echar* (hrv. „baciti”), mogu se upotrebljavati i s prijedlogom *a* i s

prijedlogom *en*, kao što to pokazuju sljedeći primjeri: *entraba a la casa / entraba en la casa* (hrv. „ulazio je u kuću”), *caer al agua / caer en el agua* (hrv. „pasti u vodu”), *echar a la piscina / echar en la piscina* (hrv. „baciti u bazen”).

Prijedlozi *a* i *en* neutraliziraju se i u određenim konstrukcijama s vremenskim značenjem, kao na primjer: *a la primavera / en la primavera* (hrv. „u proljeće”), *a cualquier hora / en cualquier hora* (hrv. „u bilo koje doba”).

Postoje neutralizacije i u nedimenzionalnom značenju između ovih prijedloga, kao na primjer: *Y el dinero que recibiste en cambio fue de verdad, ¿si o no? / pero, a cambio, su conferencias a Madrid casi diarias; Usted todavía podría colocarse si se pusiera en ello / podría colocarse si se pusiera a ello; había contraído una deuda a mi favor / había contraído una deuda en mi favor.*

Opozicije: *a* – *para*

Značenjska opozicija: *a* – *para*

Ako se između glagola *volver* (hrv. „vratiti”) i infinitiva upotrebljavaju prijedlozi *a* i *para*, nastaje značenjska opozicija, kao u primjeru:

volví a dejarlo (hrv. „ponovno sam ga ostavila”)

volví para dejarlo (hrv. „vratila sam se kako bih ga ostavila”).

Konstrukcija *volver a* ima značenje ponavljanja određene radnje, dok konstrukcija *volver para* upućuje na cilj, odnosno svrhu radnje.

S glagolima koji izražavaju kretanje, kao što su primjerice *ir* i *volver*, postoji značenjska razlika ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *a* ili *para*, kao u primjerima:

ir a Sol (hrv. „ići na trg Sol”)

ir para Sol (hrv. „ići prema trgu Sol”).

U prvom primjeru prijedlog *a* označava točno odredište kretanja, dok u drugom primjeru prijedlog *para* označava smjer kretanja, koji se ne mora podudarati s krajnjim odredištem.

Fakultativna opozicija: *a* – *para*

Do fakultativne opozicije kod upotrebe prijedloga *a* i *para* može doći ako je riječ o nedimenzionalnom značenju, kao što je to u primjerima: *que se quede esta tarde, para servir en el jardín* (hrv. „neka ostane popodne kako bi posluživao / da bi posluživao u vrtu”), *se habían detenido a mirarlo en el borde del terraplén* (hrv. „zaustavili su se kako bi / da bi ga gledali na rubu nasipa”).

Opozicije: *a* – *por*

Značenjska opozicija: *a* – *por*

Kad je riječ o prostornom značenju ovih prijedloga, postoji razlika u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *a* ili prijedlog *por* s glagolima kretanja, kao što je to u primjerima:

va a Córdoba (hrv. „ide u Córdoba”)

va por Córdoba (hrv. „ide kroz Córdoba”).

Prijedlog *a* označava cilj kretanja, dok prijedlog *por* označava mjesto između ishodišta kretanja i krajnjeg odredišta.

Kad se upotrebljavaju u rečenicama u kojima se rabi pasiv, prijedlog *a* označava neizravni objekt, dok prijedlog *por* označava vršitelja radnje, kao što je vidljivo u primjerima:

el libro fue entregado a Pedro (hrv. „knjiga je predana Pedru”)

el libro fue entregado por Pedro (hrv. „knjiga je predana od (strane) Pedra / Pedro je predao knjigu”).

Slično se događa i u sljedećim primjerima, iako nije riječ o pasivnim konstrukcijama:

se lo hice saber a Pedro (hrv. „obznanio sam to Pedru”)

se lo hice saber por Pedro (hrv. „obznanio sam to preko Pedra”).

Kad se upotrebljavaju u konstrukcijama između glagola *empezar/comenzar* (hrv. „početi”) i infinitiva, prijedlog *a* izražava početak radnje izražene infinitivom, dok prijedlog *por* označava da je radnja izražena infinitivom prva u nizu više radnji, kao u primjerima:

empezó a reír (hrv. „počeo se smijati”)

*empezó **por** reír* (hrv. „počeo je smijući se”)

*comenzó **a** insultar* (hrv. „počeo je vrijeđati”)

*comenzó **por** insultar* (hrv. „počeo je vrijeđajući”).

Do razlike u značenju dolazi ovisno o tome upotrebljavamo li između glagola *estar* i njegove dopune prijedlog *a* ili *por*, kao što je vidljivo iz primjera:

*estar **a** voluntad del jurado* (hrv. „biti na volju porote”)

*estar **por** voluntad del jurado* (hrv. „biti zbog volje porote”).

Prijedlog *a* označava način, dok prijedlog *por* označava uzrok. Smatramo bitnim napomenuti da se u drugom primjeru između glagola *estar* i prijedloga *por* upotrebljava riječ ili riječi koje izražavaju mjesto boravka (npr. *estoy aquí / estoy en la cárcel por la voluntad del jurado*)¹.

U primjerima:

*lo dije **a** Juan* (hrv. „rekao sam to Juanu”)

*lo dije **por** Juan* (hrv. „rekao sam to zbog Juana”)

prijedlog *a* izražava neizravni objekt, dok prijedlog *por* izražava razlog, odnosno uzrok.

U nekim slučajevima *por* također može značiti „u nečiju korist” / „u nečiju obranu”, kao u slučaju *hablé por Juan* (hrv. „založio sam se za Juana”).

Kad upotrebljavamo prijedloge *a* i *por* s glagolima *preguntar* (hrv. „pitati”) ili *interrogar* (hrv. „ispitati”), dolazi do opozicije u značenju, kao u primjerima: *preguntar **a** María* (hrv. „pitati Maríu”) i *preguntar **por** María* (hrv. „pitati za Maríu”).

Fakultativna opozicija: a – por

Kad se izražava prostorno značenje, u nekim je slučajevima moguće upotrijebiti prijedloge *a* i *por* bez razlike u značenju, kao što je to u primjerima: *caminar **a** la izquierda / caminar **por** la izquierda* (hrv. „hodati lijevom stranom”).

U određenim izrazima nema razlike u značenju ako se rabi prijedlog *a* ili *por*, kao što je to u sljedećim primjerima: *¿Qué decides **al** fin? / ¿Qué decides **por** fin?* (hrv. „Za što si se na kraju odlučio?”), *Sí, se respira **al** menos. / Sí, se respira **por** lo menos.* (hrv. „Da, barem se diše.”).

¹ Vlastiti dodatak.

U određenim slučajevima kad se izražava uzrok moguće je upotrijebiti i prijedlog *a* i prijedlog *por* bez razlike u značenju, kao u primjeru: *Las atrofiadas piernecillas, que colgaban sin vida y se mecían como péndulos, al peso de unas botas deformes y negras / por peso de unas botas deformas y negras...* (hrv. „Atrofirane nožice, koje su beživotno visjele i ljuljale se poput njihala zbog težine izobličjenih, crnih čizama...”).

U određenim izrazima koji su priložne oznake vremena moguće je upotrijebiti prijedlog *a* ili prijedlog *por* bez razlike u značenju, kao u primjerima: *A la tarde / por la tarde, el canario se vino al tejado de la casa grande.* (hrv. „Poslijepodne je kanarinac došao na krov velike kuće.”), *en la celda no parabas más que a las noches / no parabas más que por las noches* (hrv. „u ćeliji nisi prestajao osim noću”).

Prijedlozi *a* i *por* uzrokuju fakultativnu razliku u značenju kad je riječ o finalnom značenju, kao što je to u primjeru: *y señaló su amor por España* (hrv. „pokazao je svoju ljubav prema Španjolskoj”) / *y señaló su amor a España* (hrv. „pokazao je svoju ljubav Španjolskoj”).

Opozicije: *de* – *por*

Značenjska opozicija: *de* – *por*

Kad se odnose na mjesto na koje je radnja usmjerena, dolazi do značenjske opozicije ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *por*, kao što je u primjerima:

viene de Zaragoza (hrv. „dolazi iz Zaragoze”)

viene por Zaragoza (hrv. „dolazi kroz Zaragozu”).

Prijedlog *de* upućuje na ishodište radnje, dok prijedlog *por* upućuje na mjesto kroz koje se prolazi na putu između ishodišta i odredišta.

Kad se nalaze između glagola *terminar/acabar* (hrv. „završiti”) i infinitiva, dolazi do razlike u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *por*, kao u primjerima:

terminó de hablar (hrv. „prestao je govoriti”)

terminó por hablar (hrv. „na kraju je govorio”).

Prijedlog *de* upućuje na svršetak radnje na koju se odnosi infinitiv, dok prijedlog *por* upućuje na to da se radnja dogodila unatoč tomu što se pretpostavljalo da se neće dogoditi.

Između izraza *de una vez* i *por una vez* postoji razlika u značenju kao što je to u primjerima:

¿*Pero quieres dejarlo ya tranquilo al muchacho, de una vez?* („Hoćeš li napokon ostaviti tog dečka na miru?“)

¿*Pero quieres dejarlo ya tranquilo al muchacho, por una vez?* („Hoćeš li barem jednom ostaviti tog dečka na miru?“).

Konstrukcija s prijedlogom *de* upućuje na konačnost radnje, na nešto što se radi zauvijek, dok konstrukcija s prijedlogom *por* upućuje na privremenost radnje, na nešto što se čini jednom.

Fakultativna razlika: *de* – *por*

I prijedlog *de* i prijedlog *por* mogu se upotrijebiti za izražavanje vršitelja radnje u pasivnim konstrukcijama, kao u primjerima: *olvidado de todos* (hrv. „zaboravljen od svih“) i *invadido por los alemanes* (hrv. „napadnut od Nijemaca“). M. L. López ipak naglašava da određena razlika postoji. Naime, *de* se upotrebljava za radnju koja je nematerijalna, kao što je glagol *olvidar* (hrv. „zaboraviti“), dok se prijedlog *por* upotrebljava za radnju koja je materijalna, kao što je glagol *invadir* (hrv. „napasti, izvršiti invaziju“).

Uz određene glagole, kao što su *agarrar* (hrv. „zgrabiti, ščepati“) i *coger* (hrv. „uhvatiti, dohvatiti, zgrabiti, ščepati“), mogu se rabiti i prijedlog *de* i prijedlog *por*, kao što je u primjerima: *agarrar de las orejas* / *agarrar por las orejas* (hrv. „primiti/povući za uši“). No M. L. López napominje da ponekad može postojati nijansa u značenju, kao što je to u primjeru: *lo cogió del* / *por el brazo* (hrv. „primio/zgrabio ga je za ruku“), objašnjavajući da konstrukcija u kojoj se rabi prijedlog *por* može upućivati na veći stupanj agresije od konstrukcije koja se tvori s prijedlogom *de*.

Opozicije: *de* – *para*

Značenjska opozicija: *de* – *para*

Kad se upotrebljavaju između glagola *salir* (hrv. „izići“) / *partir* (hrv. „krenuti“) i priložne oznake mjesta, dolazi do razlike u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *para*, kao u primjerima:

sale de Madrid (hrv. „krenuo je iz Madrida“)

sale para Madrid (hrv. „krenuo je u Madrid / za Madrid“),

pri čemu prijedlog *de* označava ishodište radnje, dok prijedlog *para* označava cilj prema kojemu je radnja usmjerena.

Kad se upotrebljavaju između imenice koja označava posudu i imenice koja označava tekućinu, postoji razlika u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *para*, a kao što je to u primjerima:

vasos de vino (hrv. „čaše vina”)

vasos para vino (hrv. „čaše za vino”),

pri čemu prijedlog *de* označava sadržaj posude, a prijedlog *para* namjenu posude.

Kad se rabe iza nekih pridjeva, dolazi do opozicije u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *a* ili prijedlog *de*, kao što je u primjerima:

¿*No está cansado del viaje?* (hrv. „Nije li umoran od puta?”)

¿*No está cansado para el viaje?* (hrv. „Nije li umoran za put?”).

U prvom primjeru prijedlog *de* označava uzrok, a u drugom primjeru prijedlog *para* označava svrhu.

Fakultativna opozicija: *de* – *para*

Prijedlozi *de* i *para* neutraliziraju se u nekim slučajevima u kojima prijedlog *de* ima značenje svrhe, kao što je u primjerima: ¿*De qué os sirve?* / ¿*Para qué os sirve?* (hrv. „Za što vam služi?”), *peluquería de señoras* / *peluquería para señoras* (hrv. „frizerski salon za žene”).

Opozicije: *de* – *en*

Značenjska opozicija: *de* – *en*

Kad se upotrebljavaju između glagola *venir* (hrv. „doći, stići”) i imenice koja označava godišnje doba, dolazi do opozicije u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *en*, a kao što je u primjerima:

viene en verano (hrv. „stiže u ljeto”)

viene de verano (hrv. „stiže ljetno odjeven”),

pri čemu prijedlog *en* označava vrijeme događanja radnje, a prijedlog *de* način na koji je određena osoba odjevena.

Kad se rabe s glagolom *reírse* (hrv. „smijati se”), dolazi do razlike u značenju ovisno o tome upotrebljavamo li prijedlog *de* ili prijedlog *en*, kao što je to u primjerima:

Se volvían a reír de la cara de Macario. (hrv. „Opet su se smijali Macarijevu licu.”)

Se volvían a reír en la cara de Macario. (hrv. „Opet su se smijali Macariju u lice.”),

pri čemu prijedlog *de* označava objekt radnje, a prijedlog *en* označava da se radnja događa u nečijoj prisutnosti.

Fakultativna opozicija: *de* – *en*

S nekim imenicama, kao što su *empeño* (hrv. „upornost, ustrajnost”) i *temblor* (hrv. „drhtanje, treperenje”), mogu se rabiti i prijedlog *de* i prijedlog *en* bez razlike u značenju, kao što je u primjerima: *No sé qué empeño de bañarlos.* / *No sé qué empeño en bañarlos.* (hrv. „Ne znam čemu ustrajnost da ih se okupa.”), *con una leve temblor en la voz* (hrv. „s laganim podrhtavanjem u glasu”) / *con una leve temblor de voz* (hrv. „s laganim podrhtavanjem glasa”).

U nekim priložnim izrazima moguće je upotrijebiti prijedloge *en* i *de* bez razlike u značenju, kao što je to u primjerima: *quedaba en pie* / *quedaba de pie* (hrv. „ostao je stajati”), *lo dijo de broma* / *lo dijo en broma* (hrv. „rekao je to u šali”).

I prijedlog *de* i prijedlog *en* mogu se upotrebljavati između glagola *pintar* i riječi koja označava boju, kao što je u primjerima: *pintado de rojo* / *pintado en rojo* (hrv. „obojeno crveno / u crvenu boju”).

Značenjska opozicija: *en* – *por*

Između izraza:

en otra parte (hrv. „na drugome mjestu”) i

por otra parte (hrv. „negdje drugdje”)

postoji značenjska opozicija. S jedne strane oba izraza mogu imati prostorno značenje, s tim da konstrukcija koja se tvori s prijedlogom *en* označava određeno mjesto u prostoru, dok

konstrukcija koja se tvori s prijedlogom *por* označava manje određeno, a više arbitrarno mjesto u prostoru. S druge strane, izraz *por otra parte* ima i nedimenzionalno značenje koje odgovara značenju „osim toga”, a koje konstrukcija koja se tvori s prijedlogom *en* ne izražava.

Postoje i konstrukcije koje imaju vremensko značenje, ali im se značenja razlikuju ovisno o tome rabimo li prijedlog *en* ili prijedlog *por*. Na primjer, u konstrukcijama:

en aquella época (hrv. „u to vrijeme / u tom razdoblju”)

por aquella época (hrv. „u to vrijeme / u tom razdoblju”)

prijedlog *en* upućuje na određeni trenutak u vremenu, dok prijedlog *por* ima značenje približnosti, a ne određenosti.

Razlika postoji i između sljedećih konstrukcija:

en abril (hrv. „u travnju”)

por abril (hrv. „otprilike u travnju”).

Dok konstrukcija *en abril* prenosi značenje da će se nešto dogoditi baš u travnju, konstrukcija *por abril* prenosi značenje arbitrarnosti i približnosti, stoga se to nešto može dogoditi u travnju, ali može i u ožujku ili svibnju.

Kad tvore konstrukcije s glagolom *entrar* (hrv. „ući”), dolazi do značenjske razlike, kao što je to u primjerima:

entrar por Irún (hrv. „ući kroz Irún”)

entrar en Irún (hrv. „ući u Irún”).

Prva konstrukcija upućuje na to da je Irún mjesto kroz koje se ušlo, ali možda postoje još neka kroz koja se moglo napraviti to isto, dok druga konstrukcija znači ulazak u određeno mjesto.

Slični su primjeri i:

entrando por la calle de la Fuente (hrv. „ulazeći kroz ulicu Fuente”)

entrando en la calle de la Fuente (hrv. „ulazeći u ulicu Fuente”).

Gramatička opozicija: *en* – *para*

Kad izražavaju isti sadržaj, prijedlog *en* iza sebe zahtijeva imenicu, dok prijedlog *para* zahtijeva upotrebu infinitiva, kao što je vidljivo u primjerima:

Actuó en favor tuyo. (hrv. „Postupio je u tvoju korist.”)

Actuó para favorecerte. (hrv. „Postupio je kako bi ti imao korist.”)

Lo hizo en perjuicio tuyo. (hrv. „Učinio je to na tvoju štetu.”)

Lo hizo para perjudicarte. (hrv. „Učinio je to da ti naštetiti.”)

Lo dijo en broma. (hrv. „Rekao je to u šali.”)

Lo dijo para bromear. (hrv. „Rekao je to da se našali.”).

Opozicije: *por* – *para*

Fakultativna opozicija: *por* – *para*

Značenja prijedloga *por* i *para* mogu se neutralizirati kad je riječ o njihovu nedimenzionalnom značenju. Prijedlog *por* izražava uzrok, dok prijedlog *para* izražava svrhu. Budući da se uzrok i svrha često isprepliću, dolazi do moguće neutralizacije u upotrebi prijedloga *por* i *para*, kao što je to vidljivo iz sljedećih primjera: *Platero, si algún día me echo a este pozo, no será por matarme / no será para matarme.* (hrv. „Kujundžijo, ako se jednog dana bacim u ovaj bunar, neće to biti kako bih se ubio.”), *Yo descabalgué rápido por socorrerla / para socorrerla.* (hrv. „Brzo sam sišao s konja kako bih joj pritekao u pomoć.”), *haciendo esfuerzos para mejorarse en su manera de nadar / haciendo esfuerzos por mejorarse en su manera de nadar* (hrv. „trudeći se poboljšati svoj način plivanja”).

Značenjska opozicija: *a* – *de* – nulti prijedlog

Kad se upotrebljavaju između glagola *tener* (hrv. „imati”) i osobe, dolazi do razlike u značenju ovisno o tome upotrebljava li se prijedlog *a*, prijedlog *de* ili nulti prijedlog, a kao u primjeru:

Juan tiene Ø padre. (hrv. „Juan ima oca.”)

Juan tiene mucho de su padre. (hrv. „Juan ima mnogo toga očevoga.”)

Juan tiene a su padre en el bolsillo. (hrv. „Juan ima svog oca u džepu.” – što bismo inače u duhu hrvatskog jezika preveli kao „Juan vrti oca oko malog prsta.”).

Kad se rabe s glagolom *servir* (hrv. „služiti”), dolazi do razlike u značenju ovisno o tome upotrebljava li se prijedlog *a*, prijedlog *de* ili nulti prijedlog, a kao u primjeru: (*servir de / servir a / servir*):

Pedro sirve de risión a todo el mundo. (hrv. „Pedro svima služi kao predmet ismijavanja.”)

Pedro sirve Ø el coctail. (hrv. „Pedro poslužuje koktel.”)

Pedro sirve a María. (hrv. „Pedro poslužuje Maríu.”).

Gramatička opozicija: en – nulti prijedlog

S nekim riječima koje označavaju vrijeme upotrebljava se prijedlog *en*, dok se s nekima ne upotrebljava. Preciznije rečeno, prijedlog *en* se upotrebljava s riječima koje znače mjesec, godišnja doba ili godine, dok se ne upotrebljava s riječima koje znače dan ili datum, primjerice:

en enero (hrv. „u siječnju”)

en primavera (hrv. „u proljeće”)

en 1850 (hrv. „1850. godine”)

Ø el 14 de enero (hrv. „14. siječnja”)

Ø el lunes (hrv. „u ponedjeljak”).

U nekim priložnim oznakama vremena koje se tvore s prijedlogom *en* (primjerice *en mayo*, *en primavera*) moguće je izostaviti prijedlog ako se ispred imenice pojavljuje determinat, kao u primjeru: *le repasas las lecciones en verano* (hrv. „tijekom ljeta mu ponovi lekcije”) / *le repasas las lecciones Ø este verano* (hrv. „ovog ljeta mu ponovi lekcije”).

Isto se događa i s priložnim oznakama vremena koje se tvore s prijedlogom *a* kao u primjeru: *Tenía pensamiento ir al baile a la tarde.* („Mislio je ići na plesnjak poslijepodne.”) / *Tenía pensamiento ir al baile Ø esta tarde.* („Mislio je ići na plesnjak danas poslijepodne.”).

Kad se ne želi specificirati datum ili točan trenutak događanja, ispred imenica *mañana* (hrv. „jutro”), *tarde* (hrv. „poslijepodne”), *día* (hrv. „dan”) ne rabe se prijedlozi, na primjer:

Y en cuanto se hubo sentado una mañana, como siempre, en su rincón... (hrv. „I čim je jedno jutro sjeo, kao i obično, u svoj kut...”)

Yo sólo digo que se les ocurra otro día... (hrv. „Ja samo kažem da će im to pasti na pamet neki drugi dan...”).

Kao što je iz primjera vidljivo, u tom je slučaju ispred imenice potrebno upotrijebiti determinant.

Fakultativna opozicija: *en* – nulti prijedlog

U određenim priložnim oznakama vremena moguće je ne rabiti prijedlog *en* bez razlike u značenju, kao u primjerima: \emptyset *estos días estaré muy ocupada* / ***en*** *estos días estaré muy ocupada* (hrv. „ovih ću dana biti vrlo zauzeta”), \emptyset *aquellos primeros días trabajamos mucho* / ***en*** *aquellos primeros días trabajamos mucho* (hrv. „tih smo prvih dana mnogo radili”).

Gramatička opozicija: *para* – *a*

U određenim se konstrukcijama mogu upotrijebiti i prijedlog *a* i prijedlog *para* za označavanje neizravnog objekta, i to bez razlike u značenju, kao što je u primjerima: *trajimos este jersey a Juan* (hrv. „donijeli smo ovu jaknu Juanu”) / *trajimos este jersey para Juan* (hrv. „donijeli smo ovu jaknu za Juana”).

Značenjska opozicija: *por* – nulti prijedlog

U konstrukcijama koje označavaju mjesto postoji razlika ovisno o tome upotrebljavamo li ili ne prijedlog *por*, primjerice: *me gusta venir por aquí* / *me gusta venir \emptyset aquí* (hrv. „svida mi se doći ovamo”). Obje konstrukcije izražavaju mjesto, no konstrukcija u kojoj se upotrebljava prijedlog *por* izražava konkretnije mjesno značenje, dok konstrukcija u kojoj se prijedlog ne rabi označava približnost, ali ne i točno konkretno mjesto.

6. ZAKLJUČAK

Budući da španjolski i hrvatski jezik pripadaju različitim jezičnim skupinama, njihov se cjelokupni ustroj razlikuje. Španjolski je jezik analitički, za razliku od latinskog jezika od kojeg potječe, dakle nema ni padežni sustav ni morfološke nastavke koji bi imenici odredili funkciju u rečenici. Za razliku od njega, hrvatski je jezik sintetički jezik, ima sustav od sedam padeža te morfološke padežne nastavke.

Prijedlozi u ovim dvama jezicima imaju različit opseg upotrebe. U hrvatskom su jeziku prijedlozi vezani uz padeže i nadopunjavaju ih, dok su u španjolskom jeziku prijedlozi na sebe preuzeli ulogu latinskih padeža i prijedloga, stoga je i njihova upotreba u jeziku šireg opsega. Dok u hrvatskom jeziku prijedlozi uvijek imaju i sintaktičku funkciju i određeno leksičko značenje u rečenici, u španjolskom je jeziku moguće da prijedlog u određenom kontekstu ima samo sintaktičku funkciju, pa možemo reći da je uloga prijedloga u španjolskom jeziku kompleksnija od uloge koju imaju u hrvatskom jeziku.

Ovaj se rad sastoji od dvaju dijelova: prvoga, koji je posvećen teorijskim spoznajama vezanima uz prijedloge, i drugoga, koji čini analiza korpusnog istraživanja. U prvom smo dijelu smjestili prijedloge unutar okvira vrsta riječi (na osnovi morfološkoga, semantičkoga i sintaktičkoga kriterija), naveli smo i analizirali neke njihove definicije, govorili smo o njihovoj funkciji u jeziku i njihovu značenju, koje može biti dimenzionalno i nedimenzionalno, te smo detaljnije opisali prijedloge i njihovu funkciju u španjolskom i hrvatskom jeziku.

Cilj je rada bio: I.) navesti što više značenja (leksičkih i funkcionalnih) ovih španjolskih prijedloga i II.) istražiti kako se ta značenja izražavaju u hrvatskom jeziku. Opis značenja španjolskih prijedloga preuzeli smo iz djela *Preposiciones: Valores generales* (1973) autora Luque Durána. Korpusna analiza rađena je na primjerima iz istoga djela te iz sljedećih književnih djela (originalno napisanih na španjolskom jeziku i njihovih prijevoda na hrvatski jezik): Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios / O ljubavi i drugim nečistim silama*, Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada / Kronika najavljene smrti*, Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera / Ljubav u doba kolere*, Gabriel García Márquez: *La mala hora / Zla kob*, Jorge Luis Borges: *El Aleph / Aleph*, Jorge Luis Borges: *Ficciones / Izmišljaji*, Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia / Opća povijest gadosti*. U analizi, naravno, nisu prikazani svi primjeri koje smo pronašli u korpusu. Za neka je značenja bilo moguće pronaći stotine primjera u svakom od navedenih djela, dok je za pronalaženje samo nekoliko primjera za neka od značenja bilo potrebno

analizirati sva navedena djela. Za one primjere kojih je bilo u obilju naveli smo što raznolikije prijevode kako bi analiza bila što potpunija.

Nakon provedene analize možemo zaključiti sljedeće:

Ponekad se jedna španjolska konstrukcija u hrvatskom jeziku izražava samo jednom konstrukcijom, kao na primjer u slučaju kad se prijedlog **a** upotrebljava između glagola kretanja i imenice koja označava osobu, odnosno kad izražava činjenicu da je cilj kretanja mjesto na kojem se osoba nalazi (*Le llevaron **al** médico para que le hiciera un reconocimiento.* – *Odveli su ga **liječniku** kako bi ga pregledao.*). No u većini se slučajeva jedna španjolska konstrukcija u hrvatskom jeziku izražava različitim konstrukcijama. Na primjer, u provedenoj se analizi jedna španjolska konstrukcija s prijedlogom **a** u hrvatskom jeziku izražava uz pomoć osam različitih konstrukcija, jedna uz pomoć sedam, dvije uz pomoć šest, a ostale uz pomoć pet ili manje različitih konstrukcija.

U nastavku slijedi, za svaki od proučavanih prijedloga, kratak pregled konstrukcija koje u hrvatskom jeziku zamjenjuju španjolske konstrukcije u kojima se oni pojavljuju.

Prijedlog **a**

U obrađenom se korpusu na mjestu konstrukcija u kojima se upotrebljava španjolski prijedlog **a** (*prijedlog **a** + imenica, prijedlog **a** + neodređena zamjenica, prijedlog **a** + infinitiv, prijedlog **a** + donde, de/desde + imenica + prijedlog **a** + imenica, de/desde + infinitiv + prijedlog **a** + infinitiv, prijedlog **a** + određeni član + infinitiv, prijedlog **a** + imenica + por + imenica*) u hrvatskom jeziku upotrebljavaju:

a) prijedlozi:

– prijedlog **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Realizaron el desenso **al** mismo fondo de la cueva.

Spustili su se **do** samog dna pećine.

Era también la mjeor protegida de diciembre **a** marzo, cuando los alisios del norte desbarataban los tejados...

Bila je i najbolje zaštićena od prosinca **do** ožujka, kada pasatni vjetrovi sa sjevera razbijaju krovove...

...y luego regresó **al** mostrador.

...i vrati se **do** tezge...

– prijedlog *iza* nakon kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Lo tienes **a** tu espalda.

Iza leđa ti je.

– prijedlog *između* (koji zamjenjuje konstrukciju *od – do*), pri čemu veznik *i* povezuje dva elementa koji omeđuju određeni interval:

El tren vendrá de seis **a** seis y media.

Vlak će doći **između** šest i pola sedam.

ili uspoređene imenice u **genitivu**:

Hay un abismo en este caso de hacer una cosa **a** hacer otra.

U ovom slučaju postoji ponor **između** činjenja jedne stvari i činjenja druge.

– prijedlog *na* iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

La ascensión **a** la cumbre no fue posible por la tormenta.

Penjanje **na** vrh nije bilo moguće zbog oluje.

Así comían, sorteando recados con los hijos de un lado **al** otro de la mesa, sin que éstos se dieran cuenta de que no se hablaban.

Tako su jeli, rješavajući situaciju tako vješto da su si slali poruke preko djece, s jednog kraja stola **na** drugi, a ona nisu shvatila da ne razgovaraju.

El barrio de los esclavos, **al** borde mismo de la marisma...

U robovskoj četvrti što se natisnula **na** rubu močvarišta...

...cuando la criada fue sola **al** mercado...

...kad je sluškinja sama otišla **na** tržnicu...

Consideré que estaba **a** unos treinta pies de arena...

Ocijenio sam da se nalazim **na** tridesetak stopa od pijeska...

Sin embargo, según lo comprobó más tarde jugando **a** las cartas en el salón de billar...

Međutim, kako se kasnije uvjerio igrajući **na** karte u biljarskom salonu...

Se cargaba los sacos **a** las espaldas.

Natovario si je vreće **na** leđa.

Mi madre cose **a** mano.

Moja majka šije **na** ruke.

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

La guardiana le recordó **al** salir...

Llegó el dueño, **a** trabajar todo el mundo.

La cuenta sube **a** dos mil pesetas.

Distribuyeron las ganancias **a** mil pesetas por acción.

El solista interpretó una sonata **al** piano.

El alcalde colgó la hamaca en el balcón de su cuarto tratando de dormir **al** fresco de la prima noche.

Estaba realmente bonita con el pañuelo **a** la cabeza.

Por primera vez estaban el uno frente al otro **a** tan corta distancia y con bastante tiempo para verse con serenidad después de medio siglo...

...donde se cocinaba **a** fuego lento una comunidad aldeana...

Čuvarica ga je **na** odlasku upozorila...

Stigao je vlasnik, svi **na** posao.

Račun se penje **na** dvije tisuće pezeta.

Raspodijelili su dobit **na** tisuću pezeta po dionici.

Solist je izveo sonatu **na** klaviru.

Načelnik je smjestio visaljku na sobni balkon, pokušavajući zaspati **na** svježem zraku prvih noćnih sati.

Bila je doista lijepa s rupcem **na** glavi.

...prvi su put bili jedno nasuprot drugomu, **na** tako maloj udaljenosti i s dovoljno vremena da se, nakon pola stoljeća, spokojno pogledaju...

...gdje se **na** polaganoj vatri kuhalo seosko zajedništvo...

– prijedlog **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Yo misma me puse soga **al** cuello, dijo.

– Sama sam sebi namakla uže **oko** vrata – reče.

– prijedlog **po** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu**:

...y en cambio el permanecía insomne en la hamaca de la trastienda contando, uno **a** uno los minutos eternos que faltaban para que ella volviera.

...a zauzvrat je on besano ležao u visećoj mreži, u prostoriji iza dućana, brojeći, jednu **po** jednu, vječne minute koje nedostaju do njezina povratka.

Florentino Ariza se tomó sorbo **a** sorbo dos termos de café cerrero.

Florentino Ariza ispio je, gutljaj **po** gutljaj, dvije termosice gorke kave.

– prijedlog **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

...y le regaló de cumpleaños un centímetro cuadrado del hábito de San Pedro Claver, de los que se vendían a escondidas por aquellos días **a** un precio inalcanzable para una colegiala de su edad.

...a za rođendan mu je poklonila četvorni centimetar s odore Svetog Petra Klavera, koje su potajice prodavali tih dana **po** cijeni nedostižnoj za školariku njezine dobi.

Era muy vieja, y andaba descalza **a** pleno sol...

Bila je vrlo stara i **po** najvećoj žezi hodala je bosa...

...y le fabricó sobre medidas un régimen de excepción que le permitía mandar **a** su antojo.

...te mu prema mjeri razradio način vladavine koji mu je **po** želji omogućavao zapovijedati.

– prijedlog **pod** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu**:

...cuando ya muchos de los invitados tomaban los aperitivos **al** aire libre, el estampido de un trueno solitario hizo temblar la tierra...

...kad su već mnogi uzvanici pili aperitive **pod** vedrim nebom, prasak jednog osamljenog groma zatresao je zemlju...

– prijedlog **poslije** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

A los 6 meses de la demolición del inmueble de la calle Garay...

Šest mjeseci **poslije** rušenja zgrade u Ulici Garay...

– prijedlog **prema** nakon kojega slijedi imenica u **dativu**:

...y que sólo lo mantenía en su séquito por consideración **a** su padre...

...a u svojoj ga je pratnji zadržao samo iz obzira **prema** ocu...

...y se dirigió **al** laberinto.

...i zaputio se **prema** labirintu.

– prijedlog **prema** iza kojega slijedi **prilog**:

Miren **al** frente.

Gledajte (**prema**) naprijed.

koji je moguće i izostaviti bez promjene u značenju.

– prijedlog **s(a)** iza kojega slijede broj i imenica u **genitivu**:

Se casó **a** los treinta años.

Oženio se **s** trideset godina.

...y eso era lo único que sabía **a** los dieciséis años.

...a to je bilo jedino što sam **sa** šesnaest godina znao o politici.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

La salida **al** extranjero es siempre interesante.

Odlazak **u** inozemstvo uvijek je zanimljiv.

...era el barrio más alegre, de colores intensos y voces radiantes, y más **al** atardecer, cuando sacaban las sillas...

...bila je to najveselija od svih četvrti, prepuna jakih boja i razdraganih glasova, naročito **u** predvečerje, kada su njezini žitelji iznosili stolice...

Al amanecer los campos se cubren de rocío.

U svitanje polja se prekrivaju rosom.

La ventana de mi cuarto da **al** sol.

Prozor moje sobe gleda **u** sunce.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

...se puso la misma ropa de montar que había usado en la excursión **a** las minas...

...navukao istu jahaću odjeću kao kad su bili na izletu **u** rudnicima...

Al fondo había un patiecito pedregoso...

U dnu je bilo malo popločano dvorište...

Al pasar vio entreabierta la alcoba de Bernarda.

U prolazu je opazio odškrinuta vrata na Bernardinoj sobi.

Desde las siete de la mañana se sentaba solo en el escaño menos visible del parquecito, fingiendo leer un libro de versos **a** la sombra de los almendros...

Od sedam ujutro sjedio bi sam na najneupadljivijoj klupi u parkiću pretvarajući se da čita knjigu stihova **u** sjeni badema...

– prijedlog **usred** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Un rayo, **al** mediodía, incendió los árboles...

Munja je **usred** podneva zapalila šumu...

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

Como castigo **a** su comportamiento estará tres días sin salir a la calle.

Za kaznu **za** svoje ponašanje tri dana neće izaći na ulicu.

Don Lalo Moscote volvió **al** mostrador con un pomo de loza sin etiqueta...

Lalo Moscote vratio se **za** tezgu noseći porculansku bočicu bez natpisa...

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi imenica u **instrumentalu**:

Lo tienes **a** tu espalda.

Za leđima ti je.

...el marqués encontró a Bernarda sentada **al** tocador...

...markiz je zatekao Bernardu kako sjedi **za** toaletnim stolićem...

Día **a** día fue ganándose la confianza de sus superiores.

Dan **za** danom stjecao je povjerenje svojih nadređenih.

b) padeži:

– imenica u **nominativu**:

Volvió a su tierra de origen como si fuera uno de esos viajecitos que se hacen de vez en cuando para engañar **a** la nostalgia, y en el fondo de esa apariencia había algo de verdad...

Vratio se u svoj rodni kraj kao da je to jedno od onih putovanja koja se poduzimaju s vremena na vrijeme da se prevari **nostalgija**, a iza tog privida bilo je nešto istine...

Tocamos **a** un pastel por persona.

Dopao nas je **jedan kolač** po osobi.

– imenica u **genitivu**:

...porque las visitas semanales se habían incorporado **a** la rutina de ambos al final del segundo mes.

...jer su tjedni posjeti postali dijelom njihove **rutine** već potkraj drugoga mjeseca.

El recibimiento **al** nuevo director debe ser muy cordial.

Se había hecho católica sin renunciar **a** su fe yoruba...

Era todavía noche cuando atracaron en la ensenada del Niño Perdido, que era el último puerto de los vapores fluviales, **a** nueve leguas de la bahía, antes de que dragaran y pusieran en servicio el antiguo paso español.

Teme a las tormentas como **a** la muerte.

– riječ u **dativu**:

Regresamos **a** su casa.

El tío León XII le mandó **al** doctor Francis Adonay...

Tres cuentos he agregado **a** la serie...

No dejó **al** pájaro volar.

Es favorable **a** los cambios.

Un prefacio **al** catálogo de la exposición de litografías de Carolus Hourcade (Nîmes, 1914).

Aunque nunca lo insinuó siquiera, ella le habría vendido el alma **al** diablo por casarse con él en segundas nupcias.

...pero se desistió del proyecto porque **a** nadie le pareció digna la fidelidad con que quedó plasmado el pavor del último instante.

Doček **novog direktora** mora biti vrlo srdačan.

Postala je katolkinja ne odrekavši se **vjerovanja** jorupskih predaka...

Još je bila noć kad su pristali u dragu Niño Perdido, posljednju luku za riječne parobrode, devet **milja** od zaljeva, prije nego su pročistili dno i stavili u uporabu stari španjolski prolaz.

Boji se oluja kao **smrti**.

Vraćamo se **njegovoj kući**.

Stric León XII. poslao ga je **doktoru** Francisu Adonayu...

Tri sam priče dodao **ovoj zbirci**...

Nije dopustio **ptici** da poleti/leti.

Sklon je **promjenama**.

Predgovor **katalogu** na izložbi litografija Carolusa Hourcadea (Nîmes, 1914.)

Premda mu nikad nije natuknula, prodala bi dušu **vragu** da se drugi put uda za njega.

...ali su odustali od projekta jer se **nikomu** nije činio dostojanstvenim vjerno oblikovan užas posljednjeg trenutka.

Él prestaba tanta atención a esos reclamos callejeros como **a** los asuntos más graves del gobierno...

– riječ u **akuzativu**:

La cifra de nacimiento este mes llega **a** cuatrocientos.

– No tienes que engañarme como **a** una criatura – le decía.

Tratando de distraerlo lo invitó a jugar **al** ajedrez...

...cuando regresó la criada que acompañó **a** Sierva María...

– No seas pendeja – le dijo – esos no matan a nadie, y menos **a** un rico.

...ni recordaba haber visto **a** alguien que pudiera serlo en la reunión de la tarde anterior...

Aborrezco **a** las deudas más que a los españoles...

...Santander tenía dispuesta una conjura para quitarle el poder y desmembrar **a** Colombia.

...la fiebre y la magia consumieron **a** muchos hombres que codiciaban magnánimos el acero.

Tratando de asustar **al** loro habían desplumado un árbol con las mangueras de presión...

Tim je uličnim pritužbama posvećivao jednaku pozornost kao **najozbiljnijim vladinim poslovima**...

Broj rođenih ovaj mjesec doseže **četiri** stotine.

„Ne moraš me mamiti kao **dijete**”, govorila mu je.

Pokušavajući ga oraspoložiti, pozvala ga je da igraju **šah**...

...u kuću se vratila sluškinja koja je pratila **Siervu Mariju**.

– Ne budali – reče joj – neće oni nikoga ubiti, a ponajmanje **nekog bogataša**.

...niti se sjećao da je na skupu prethodnoga popodneva vidio **ikoga** tko bi to mogao biti...

Dugove mrzim više nego Španjolce!

...Santander bio skovao urotu kako bi ga svrgnuo s vlasti i rascjepkao **Kolumbiju**...

...groznica i čarbine pokosile su **mnoge ljude** koji su vruće željeli da se ogledaju u boju.

Pokušavajući preplašiti **papagaja** očerupali su mangovo drvo pritiskom vode...

Mandó **a** Juan a su familia.

Poslao je **Juana** njegovoj obitelji.

Éstos habían visto huir **a** sus compañeros y no los habían visto volver.

Oni su vidjeli **svoje drugove** kako bježe, ali ne i njihov povratak.

– imenica u **instrumentalu** (instrumental sredstva):

...y habían destrozado **a** bayoneta y tirado por el balcón un retrato suyo de tamaño natural, pintado **al** oleo por un antiguo abanderado del ejército libertador.

...**bajunetama** su rasporili i bacili s balkona njegov portret u prirodnoj veličini, što ga je **uljem** naslikao neki stari zastavnik oslobodilačke vojske.

c) prilozi i priložne oznake:

– mjesni prilozi **kamo** i **tamo** te upitni prilog **kamo** koji zamjenjuju konstrukciju *a dónde / a donde*:

¿**A** dónde vas?

Kamo ideš?

Se escapó **a** donde no lo buscarán.

Pobjegao je **tamo** gdje ga neće tražiti.

Fuimos **a** donde tú nos dijiste.

Otišli smo **kamo** si nam rekao.

Ako u hrvatskom jeziku postoji **prilog** koji u sebi sadržava značenje španjolskog prijedloga *a* i imenice koja ga slijedi, onda se može upotrijebiti i on, kao što su u primjerima upotrijebljeni *zdesna* i *ulijevo*.

...y después señaló **a** su izquierda...

...potom ukaže **ulijevo**...

...y el marqués le hizo la distinción de sentarlo **a** su derecha.

...a markiz mu je iskazao čast i posjeo ga sebi **zdesna**.

– **vremenski prilog**:

...Villari, **al** día siguiente, manó buscar un coche...

...Villari je **sutradan** naručio kočiju...

...prometió pasar por el escritorio, **al** oscurecer.

...obećala da će se **predvečer** navratiti u njegov ured.

Esto ha ocurrido y volverá **a** ocurrir.

...volvió **a** soñar con la ventana de un campo nevado.

– **prilog načina:**

Se alejaron un trecho de las casas, caminando **a** la par.

Poco **a** poco, las esclavas le habían ido colgando los collares de distintos dioses...

También contaba *La Justicia* que Lorenzo Daza compró **a** muy bajo precio un cargamento de botas sobrantes del ejército inglés...

– **glagolski prilog sadašnji:**

...que Cartaphilus había muerto en el mar, **al** regresar a Esmirna...

– **glagolski prilog prošli:**

Otálora, **al** saberlo, rompe la carta...

Fue así como Cayetano Alcino del Espíritu Santo Delaura y Escudero, **a** los treinta y seis años cumplidos, entró en la vida...

– **priložna oznaka načina:**

...que atendieron la mesa de honor con una fluidez **a** la antigua.

Estaba sentada **a** la turca sobre la cama de reina frente a un platón babilónico de cosas de comer...

To se dogodilo i **opet** će se dogoditi.

...**ponovno** je usnula prozor s pogledom na zasnieženu ravnicu...

Pomalo su se udaljili od kuća, koračajući **naporedo**.

Robinje su joj **postupno** vješale oko vrata ogrlice raznih božanstava...

...također je u *Pravdi* pisalo da je Lorenzo Daza **jeftino** kupio pošiljku viškova čizama engleske vojske...

...da je Cartaphilus umro na moru, **vraćajući se** u Smirnu...

Saznavši to, Otálora podere pismo...

I tako je Cayetano Alcino del Espíritu Santo Delaura y Escudero, **navršivši** trideset i šestu godinu, ušao u život...

...koje su počasni stol dvorile **starinskom** spretnošću.

Sjedila je **po** turski na kraljevskom krevetu s babilonskim pladnjem jela...

d) zavisne rečenice:

– zavisna vremenska rečenica s veznikom **kad**:

Al abrir los ojos, vi el Aleph.

...la rauda cabellera que **a** los cinco años le daba a la cintura...

Kad sam otvorio oči, vidio sam Aleph.

...bujnu kosu, koja joj je, **kad je navršila** petu godinu, padala do struka.

– zavisna vremenska rečenica s veznikom **dok**:

Al repechar la margen, un arbol espinoso me lacaeró el dorso de la mano.

Dok sam se uspinjao obalom, neko drvo načičkano bodljama ozlijedilo mi je nadlanicu.

– zavisna vremenska rečenica s veznikom **čim**:

...el temor de que, **al** salir del último laberinto, me rodeara otra vez...

...bojazni kako će me, **čim** izađem iz zadnjeg labirinta, opet opkoliti...

– zavisna namjerna rečenica s veznikom **da**:

...doña Amalia cumplió con invitarlo **a** ocupar la poltrona que le habían reservado en la cabezera...

Doña Amalia udvorno ga pozove **da** zauzme naslonjač koji su mu bili namijenili na čelu stola...

– zavisna namjerna rečenica s veznikom **kako**:

Volví **a** recoger algo que se había olvidado.

Vratio se **kako** bi pokupio nešto što je zaboravio.

– zavisna usporedna rečenica s veznikom **kao što**:

Habla **al** estilo de los barrios bajos.

Govori **kao što** se govori u sirotinjskim četvrtima.

– zavisna načinska rečenica s veznikom **kao**:

...y aun entonces andaba **a** la cordobana.

...a i tada bi se pojavila **kao** od majke rođena...

e) glagoli:

– **infinitiv** glagola:

...el marqués empezó **a** pensar en un viaje a Sevilla...

...markiz je počeo **razmišljati** o putovanju u Seville...

...que había ido con una sirvienta mulata **a** comprar una ristra...

...koja je u pratnji kućne mulatkinje došla **kupiti** vijenac.

– **inkoativni glagol** (ako se značenje cijele španjolske inkoativne perifraze izražava upotrebom samo jednoga glagola u hrvatskom jeziku):

Eché **a** correr.

Potrčao je.

– glagol u **imperativu**:

A volver, que se hace de noche.

Vratite se, pada mrak.

Ako postoji glagol ili glagolska imenica koji u sebi obuhvaćaju značenje španjolskog prijedloga *a* i riječi koje ga okružuju, oni će biti i upotrijebljeni:

...atravesó el espacio del antiguo mercado de la bahía de las Ánimas, donde había adultos casi desnudos jugando **a** la pelota...

...prešao je prostorom nekadašnje tržnice u zaljevu Las Ánimas, gdje su se **loptali** polugoli odrasli ljudi...

Las circunstancias de que jugara **a** los naipes aumentaba el contraste.

Kontrast je bio naglašen **kartanjem**.

f) fraze:

– frazeologizirane konstrukcije:

De no ser lo que era en esencia, un cristiano **a** la antigua, tal vez estaría de acuerdo con Jeremiah de Saint-Amour en que la vejez era un de Saint-estado indecente que debía impedirse a tiempo.

Da nije bio to što je u osnovi bio, kršćanin **staroga kova**, možda bi se složio s Jeremiahom Amourom da je starost nedostojno stanje koje treba spriječiti na vrijeme.

Vive **a** lo grande.

Živi **na visokoj nozi**.

A este respecto, no tengo nada que objetar.

Po tom pitanju, nemam ništa za prigovoriti.

Prijedlog *de*

U obrađenom se korpusu na mjestu konstrukcija u kojima se upotrebljava španjolski prijedlog **de** (*prijedlog de + imenica, prijedlog de + infinitiv, zamjenica + prijedlog de, komparativni izrazi*) u hrvatskom jeziku upotrebljavaju:

a) prijedlozi:

– prijedlog **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Delaura sacó **del** bolsillo un rosario de sandalo...

...escapó **del** hospital para colarse de cualquier modo en el convento.

Este mineral procede **de** unos yacimientos del cuaternario.

„Soy **de** la ciudad famosa de El Cairo y mi nombre es Mohamed El Magrebí.”

El hombre les dictaba lecciones **de** anatomía, **de** cosmografía, **de** magia...

...y **de** esa suposición sacaba conclusiones siniestras.

Delaura je **iz** džepa izvadio krunicu od sandalovine...

...pobjegao je **iz** bolnice želeći se bilo kako uvući u samostan.

Ovaj mineral potječe **iz** kvartarnog nalazišta.

„Ja sam **iz** čuvenog grada Kaira i zovem se Muhamed el Magrebi.”

Čovjek im je držao predavanja **iz** anatomije, kozmografije, magije...

...**iz** te je pretpostavke izvlačila zlonamjerne zaključke.

– prijedlog **iz** nakon kojega slijedi riječ u **genitivu**:

La revolución **de** 1904 lo tomó en una estancia de Río Negro o de Payasandú...

Revolucija **iz** 1904. zatekla ga je na nekom imanju oko Río Negra ili Payasandúa...

– prijedlog **na** iza kojega slijedi dio tijela zahvaćen bolešću u **akuzativu**:

Es sordo **del** oído izquierdo.

Gluh je **na** lijevo uho.

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

El juez Arcadio los observó desde la baranda **del** segundo piso.

Sudac Arkadio ih pogleda s ograde **na** drugom katu.

– prijedlog **o** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

...hasta el mismo día en que le llegaron las primeras noticias **de** la emancipación de Venezuela.

...sve do dana kada su mu stigle prve vijesti **o** neovisnosti Venezuele.

– prijedlog **od** iza kojega slijedi broj (ako je deklinabilan, u akuzativu) i riječ u **genitivu**:

Fermina Daza, aconsejada por la tía Escolástica, aceptó el plazo **de** dos años...

Fermina Daza, koju je savjetovala teta Escolástica, prihvatila je rok **od** dvije godine...

...y el alarido del hombre y su racimo **de** siete animales amarrados entre sí continuaba rebotando por cañadas y cantiles varias horas después del desastre...

...a vapaj čovjeka i njegove skupine **od** sedam međusobno zavezanih životinja odskakivao je liticama i usjecima još satima nakon nesreće...

Tengo un niño **de** dos años y una niña **de** cinco.

Imam dječaka **od** dvije godine i djevojčicu **od** pet.

Encontró en otro bolsillo una libreta de apuntes, una argolla con tres llaves y cuatro billetes **de** cien pesos.

U drugom džepu našao je knjižicu s pribilješkama, tri ključa na kolutu i četiri novčanice **od** sto pesosa.

– prijedlog **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

En el hospital, los leprosos tirados en los pisos **de** ladrillos lo vieron entrar...

Gubavci, koji su u bolnici ležali na podu **od** opeka, ugledali su ga kako ulazi...

...vieron las ruinas de la muy antigua y heroica ciudad de Cartagena de Indias, la más bella del mundo, abandonada de sus pobladores por el pánico **del** cólera, después de haber resistido a toda clase de asedios de ingleses...

...ruševine drevnog i junačkog grada Cartagene de las Indias, najljepšeg na svijetu, koji su njegovi stanovnici napustili u panici **od** kolere, nakon što su odolijevali, tijekom tri stoljeća, svakovrsnim opsadama Engleza...

Hace una montaña **de** un granito de arena.

Od zrnca pijeska pravi planinu.

Inquieta, la abadesa lo apartó **de** la ventanilla.

Los veinte mil pesos duros que quería pagar **de** su dinero al educador cuáquero José Lancaster...

...y Delaura se conformó con uno **de** los bizcochuelos que sustentaban el prestigio de las clarisas.

– prijedlog *oko* iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Ella se le colgó **del** cuello...

Nadstojnica ga usplahireno odmakne **od** prozorčića.

Dvadeset tisuća srebrnih pesosa koje je **od** svojega novca htio platiti kvekerskom odgajatelju Josephu Lancasteru...

...pa je Delaura, da joj ugodi, kušao jedan **od** kolačića po kojima su klarise bile nedaleko poznate.

Ona mu se objesila **oko** vrata...

– prijedlog *po* iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Es peliquero **de** profesión.

Po zanimanju je frizer.

Soy español **de** nacionalidad.

Po nacionalnosti sam Španjolac.

– prijedlog *poput* iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Tiene cara **de** marroquí.

Ima lice **poput** Marokanca.

– prijedlog *prema* iza kojega slijedi riječ u **dativu**:

Florentino Ariza no sintió celos ni rabia, sino un gran desprecio **de** sí mismo.

Florentino Ariza nije osjetio ljubomoru ni bijes, nego veliki prezir **prema** samome sebi.

– prijedlog *s(a)* iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Aquí lo interrumpieron unas personas que se iban **de** la fiesta.

Uto su ga prekinuli neki ljudi koji su odlazili **sa** slavlja.

Le quité **de** su mesa un bolígrafo.

Uzeo sam mu **sa** stola kemijsku olovku.

...y un árbol colosal, **de** cuyas ramas colgaban bejucos de vainilla y ristras de orquídeas.

...a **s** granja nekog orijaškog stabla visjele su povijuše vanilije i spletovi orhideja.

Aún no hemos terminado **de** comer.

Juan es **del** Norte.

...Delaura se hizo llevar un estuche **de** curaciones...

Subimos al barco **de** tres chimeneas.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Fui divisando capiteles y astrágalos frontones triangulares y bóvedas, confusas pompas **del** granito y **del** mármol.

Ofelia, la única hija, casada con un buen empleado **de** banco de Nueva Orleans...

No ha venido el hombre **de** la chaqueta marrón.

Había sido alumno del obispo en su célebre cátedra de teología **de** Salamanca...

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

...ya se había puesto los zapatos **de** tacones y la mantilla **de** iglesia que solo usaba entonces para las visitas de pésame.

La agarró **del** brazo.

...le anunciaron que una mujer lo esperaba en la sala **de** visitas.

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi infinitiv:

La oferta que te hace no es **de** rechazar.

Eso es muy duro **de** sufrir.

Još uvijek nismo završili **s** jelom.

Juan je **sa** Sjevera.

...Delaura je naložio da donesu škrinjicu **s** pomastima...

Popeli smo se na brod **s** tri dimnjaka.

Malo-pomalo razabirao sam kapitele i vijence, trokutaste zabate i svodove, nedokučivu raskoš **u** granitu i mramoru.

Ofelia, jedina kći, udana za nekog dobrog službenika **u** banci u New Orleansu...

Nije došao čovjek **u** smeđoj jakni.

Bio je student na glasovitoj teološkoj katedri **u** Salamanki...

...a već je obula cipele s potpeticama i zaogrnila se velom **za** crkvu koji je u ono doba nosila samo kad bi pošla nekome izraziti sućut.

I zgrabi je **za** ruku.

...najavili su mu neku ženu koja ga je čekala u dvorani **za** posjete.

Ta ponuda nije **za** odbaciti.

To je vrlo teško (**za**) podnijeti.

b) padeži:

– imenica u **genitivu**:

Los habitantes **de** Sevilla tienen fama de alegres.

Lo llevan en seguida al piso **de** la Alcaldía...

Se presentó sin anuncio en la oficina del tío León XII, presidente **de** la Junta Directiva y Director General **de** la Compañía Fluvial del Caribe, y le manifestó la disposición de someterse a su designios.

Somos hijos **de** José el carpintero.

...de ahí salió Manuel Mesa, que fue ejecutado en la Plaza **de** la Victoria...

...cenaría con él esa noche en casa **del** alcoranista Farach.

Esta es la casa **de** mi hermana.

Un tropie **de** animales remotos se oyó en el horizonte...

...me permití agregar al alfajor una botella **de** coñac del país.

Pero cuando Bernarda sucumbió en los tremendales **del** cacao y Dominga de Adviento murió...

...y le daba lecciones **de** francés y **de** canto al loro doméstico que desde hacía años era una atracción local.

Es un verso **del** abuelo de mi tatarabuela.

Stanovnici **Seville** na glasu su kao veseli.

Odvedite ga na drugi kat **poglavarstva**...

Bez najave se pojavio u uredu strica Leóna XII., predsjednika **skupštinske uprave** i generalnog direktora **Karipske riječne** kompanije, i izrazio svoju spremnost da se podvrgne njegovim nakanama.

Mi smo sinovi **tesara Josipa**.

...odatle je krenuo Manuel Mesa, kojega su pogubili na Trgu **Pobjede**...

...i koji će te noći s njime večerati u kući **kur'anskog stručnjaka Faracha**.

Ovo je kuća **moje sestre**.

Na obzorju se oglasi stado **dalekih grla**...

...uzeo sam slobodu da slastici dometnem bocu **domaćeg konjaka**.

Ali kada je Bernarda potonula u močvaru **kakaa**, a Domiga de Adviento umrla...

...te davao satove **francuskog i pjevanja** kućnom papagaju koji je već godinama bio mjesna atrakcija.

To je stih **djeda** moje šukunbake.

...y una galería de arcos **de** medio punto alrededor de un jardín agreste y sombrío.

...y se la comunicó a un agente de la policía que pasó poco más tarde a comprar una libra **de** hígado para el desayuno del alcalde.

Se proclamaron tres días **de** duelo...

El ingeniero **del** globo, que iba observando el mundo con un catalejo, dijo...

...había vivido una noche feliz con una doncella **de** vellos lacios que le cubrían hasta el último milímetro de su piel de beduina.

Ella lo midió con un ojo **de** tasadora rejugada.

Camille se sorprendió de la elegancia de aquella danza popular **de** estirpe africana...

Desde la ventana **de** la carroza contempló las calles desoladas...

Nunca había sentido vergüenza **de** su soledad.

– vremenski **genitiv**:

Tus primos vinieron durante las vacaciones **del** año pasado.

Al amanecer **del** 27 de abril, Sierva María empezaba a dormirse...

...i s trijemom **polukružnih lukova** oko zaraslog i sumračnog vrta.

...i da ju je prenio policijskom agentu koji je nešto kasnije svratio kupiti pola kilograma **jetre** načelniku za doručak.

Proglašena su tri dana **žalosti**...

Upravljač **balona**, koji je promatrao svijet dalekozorom, reče...

...proveo jednu sretnu noć s nekom djevojkom **glatkih dlačica** koje su joj pokrivala i posljednji milimetar beduinske kože.

Ona ga je odmjerila pogledom **iskusna procjenitelja**.

Camille se iznenadila eleganciji tog narodnog plesa **afričkog podrijetla**...

Kroz prozor **kočije** zurio je u puste ulice...

Nikad se nije postidio **svoje usamljenosti**.

Tvoji su rođaci došli tijekom praznika **prošle godine**.

U zoru **27. travnja** Sierva María je tonula u san...

– **ime/naziv:**

Florentino Ariza reconoció la goleta cuando atravesaba la bahía **de** Las Ánimas con las velas desalentadas por la lluvia...

Florentino Ariza prepoznao je škunu dok je prelazila zaljevom **Las Ánimas**, jedara klonulih od kiše...

– riječ u **dativu** (dativ namjene) ako se u rečenici upotrebljava glagol *pripadati*:

Nada: la gloria era **de** otros.

Ništa: slava je pripala **drugima**...

Florentino Ariza no logró precisar siquiera la relación entre ellas, aunque sin duda eran **de** una misma familia.

Florentino Ariza nije uspio odrediti ni odnose među njima, premda su nesumnjivo pripadale **istoj obitelji**.

– riječ u **akuzativu**:

...y llegó a manos de Florentino Ariza por una serie de casualidades inverosímiles cuando ya pasaban **de** los sesenta años.

...i spletom nevjerojatnih slučajnosti stigla u ruke Florentina Arize, kada su već oboje prešli **šezdesetu**.

c) pridjevi:

Delaura estaba en la lista de tres candidatos al cargo de custodio del fondo sefardita en la biblioteca **del** Vaticano.

Delaura je uvršten među trojicu kandidata za mjesto kustosa sefardske zbirke u **Vatikanskoj** knjižnici.

La tercera fue para el ministro **de** Colombia en Londres...

Treće je pismo namijenjeno **kolumbijskom** izaslaniku u Londonu...

Con el mismo cuidado seguía manteniendo el vestuario de Fermina Sánchez, la madre **de** Fermina, muerta catorce años antes.

S istom je pomnjom održavala garderobu Fermine Sánchez, **Ferminine** majke, umrle prije četrnaest godina.

Un día cualquiera, Juvenal Urbino pasó por casualidad frenet al Jardín **del** Luxemburgo y lo vio salir del Senado...

Jednog običnog dana Juvenal Urbino slučajno je prošao ispred **Luksemburškog** vrta i vidio ga kako izlazi iz Senata...

Sólo el mastín de presa amaneció en su sitio de guardia frente al dormitorio **del** amo.

...en el patio **de** la fábrica había un gran perro y en el cajón **de** su escritorio, nadie lo ignoraba, un revólver.

Unos peldaños **de** metal escalaban el muro.

El alcalde entró en el salón **de** billar...

...es una película **de** guerra.

...no es el misceláneo drama **de** Goethe sino un poema redactado hace veinte siglos, el *De rerum natura*.

En la quinta encontraron un espejo **de** forma circular, obra de Solimán, hijo de David...

En el año anterior había celebrado los ochenta con un jubileo oficial **de** tres días...

...y había tenido que aprender el arte de hacer sillas de montar para que no se extinguiera con ella una tradición **de** casi dos siglos.

Los autobuses estaban llenos de trabajadores **de** fábrica.

...y era además su madrina **de** bautismo, pero también tenía un parentesco **de** sangre con Pura Vicario...

El señor Carmichael vio reflejada en el espejo su cara **de** chivo...

Ostao je samo vučjak na straži pred **gospodarevom** spavaonicom.

...u **tvorničkom** dvorištu držao je velikog psa, a u ladici **pisaćeg stola** – što su svi znali – revolver.

Nekoliko **metalnih** prečki penjalo se uza zid.

Načelnik uđe u **biljarski** salon...

To je **ratni** film.

...nije ona svaštarska **Goetheova** drama nego spjev napisan prije dvadeset stoljeća, *De rerum natura*.

U petoj nadoše **okruglo** zrcalo, rad Sulejmana, sina Daudova...

Lani je bio proslavio svojih osamdeset godina **trodnevnom** službenom proslavom...

...morala je izučiti sarački zanat, da s njome ne utrne gotovo **dvjestogodišnja** tradicija.

Autobusi su bili puni **tvorničkih** radnika.

...i k tome, bila mu je **krsna** kuma, ali je također bila u **krvnom** srodstvu s Purom Vicario...

Gospodin Carmichael ugleda u zrcalu odraz **kozjeg** lica...

...al frente de una bulliciosa cabalgada de parientes juveniles montados en las bestias **de** mejor raza de toda la provincia...

Era una cautiva abisinia con siete cuartas **de** estatura, embadurnada de melaza de caña...

Bogat je kao Rockefeller.

...na čelu bučne jahačke skupine mlađahnih rođaka koji su uzjahali **najrasnije** životinje u cijeloj pokrajini...

Bijaše to abisinijska zatočenica, sedam pedalja **visoka**, premazana šećernom melasom...

Bogat je kao Rockefeller.

d) veznici:

U rečenicama u kojima se izražava inferiornost ili superiornost koje slijedi *lo que* + *španjolski glagol* u hrvatskom se jeziku upotrebljava:

– veznik (konjunktor) **no**:

Es más **de** lo que me esperaba.

To je više **no** što sam očekivao.

– veznik (konjunktor) **nego**:

– Muchas menos **de** las que usted piensa – dijo.

– Mnogo manje **nego** što mislite – reče.

– poredbeni veznik (subjunktor) **kao** iza kojega slijedi imenica u **nominativu**:

Lleva una conducta **de** degenerado.

Ponaša se **kao** pokvarenjak.

– veznik (subjunktor) **da**:

Obró con gigantesca humildad, se creyó indigno **de** ser bueno.

Djelovao je s gorostasnom smjernošću, smatrao se nedostojnim **da** bude dobar.

e) prilozi i priložne oznake:

– **prilog načina**:

El marqués la recibió **de** mala gana...

Markiz ju je **zlovoljno** saslušao...

– **vremenski prilog:**

...hacemos con los moribundos lo que usted acaba **de** ver.

...mi postupamo sa samrtnicima onako kako ste **upravo** imali prilike vidjeti.

– **priložna oznaka načina:**

Sólo lo conocemos **de** oídas.

Samo ga znamo **po** pričama.

Lo hizo **de** buena fe.

Napravio je to s dobrom namjerom.

Pintamos la habitación **de** rojo.

Obojili smo sobu **u** crveno.

f) glagoli:

– **infinitiv** iza pridjeva:

Yo me creía capaz **de** apurar la copa de la cólera...

Vjerovao sam da sam **kadar iskapiti** čašu srdžbe...

– **infinitiv** iza glagola:

Dejó **de** mecerse tan pronto como vio al marqués en la puerta...

Prestao se **ljuljati** čim je ugledao markiza na vratima...

Prijedlog *en*

U obrađenom se korpusu na mjestu konstrukcija u kojima se upotrebljava španjolski prijedlog ***en*** (*prijedlog en* + *imenica*, *prijedlog en* + *infinitiv*) u hrvatskom jeziku upotrebljavaju:

a) prijedlozi:

– prijedlog ***na*** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

...estaba aclimatado **en** el fracaso y no se resignaba con dulzura a un cambio de régimen.

...navikao se **na** neuspjeh i nije se lako mirio s promjenama životnog protjecanja.

...y él la puso **en** la lengua una tableta del chocolate mágico de Oaxaca.

Se derrumbó **en** la cama...

Queremos un perito **en** electricidad.

La espátula del sueño no era de aluminio sino de un metal apetitoso que ella había saboreado con deleite en otros sueños, de modo que la quebró **en** dos partes desiguales y le dio a él la más pequeña.

Calculamos los beneficios **en** cinco millones de pesetas.

Con el nuevo avión han acortado el viaje **en** media hora.

Había releído lo escrito la noche anterior y comenzado un nuevo párrafo, cuando dieron tres golpes **en** la puerta.

...pues la obligaba a concentrarse **en** los pormenores de la aventura...

...la madre le colgaba un cencerro **en** el puño...

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Le despertó del hechizo una negra feliz con un trapo de colores **en** la cabeza, redonda y hermosa...

Dio una voltereta **en** la colchoneta.

Pero Ángeles Alfaro se fue como vino, con su sexo tierno y su violonchelo de pecadora, **en** un transatlántico abanderado por el olvido...

...i on joj stavi **na** jezik pločicu čarobne čokolade iz Oaxace.

Stropoštala se **na** ležaj.

Želimo psića **na** struju.

Štapić iz sna nije bio aluminijski, nego od nekog ukusnog metala kojim se naslađivala s užitkom u drugim snovima, pa ga je slomila **na** dva nejednaka dijela i njemu dala manji.

Izračunali smo beneficije **na** pet milijuna pezeta.

Novim su avionom skratili putovanje **na** pola sata.

Upravo je bio ponovno pročitao tekst od prethodne večeri i započeo novi odlomak, kad je netko triput pokucao **na** vrata.

...zato što ju je silio da se usredotoči **na** pojedinosti svoje pustolovine...

...majka bi joj **na** zapešće pričvrstila zvonce...

Iz začaranosti ju je prenula neka sretna crnkinja sa šarenom maramom **na** glavi, okrugla i lijepa...

Napravio je salto **na** strunjači.

Ali je Ángeles Alfaro otišla kako je i došla, sa svojom nježnom spolnošću i grešničkim violončelom, **na** preookeanskom brodu s istaknutom zastavom zaborava...

...y pasaba con él las noches de luna en la azotea de su casa, como su madre la echó al mundo, tocando las suites más bellas de toda la música **en** el violonchelo...

Entró caminando **en** puntillas para sortear las inmundicias del piso...

...el señor Carmichael vio el aviso clavado **en** la pared del fondo...

– prijedlog **o** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

...había varias jaulas de pájaros colgadas **en** el alar...

...i provodila s njim noći pod mjesečinom na ravnom krovu svoje kuće, kao od majke rođena, svirajući od sve glazbe najljepši suit **na** violončelu...

Uníde **na vršcima prstiju**, trudeći se da ne ugazi na prljavštinu s poda...

...gospodin Carmichael ugleda **na** zidu na dnu radnje prikucan natpis...

...bilo je nekoliko ptičjih krletki obješenih **o** strehu...

– prijedlog **od** iza kojega slijedi imenica u **genitivu** koja izražava materijal (genitiv materije):

He comprado un jarrón esculpido **en** alabastro.

Kupio sam vrč izrađen **od** alabastra.

– prijedlog **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

A medida que se les colgaba **en** el cuello de Sierva María los iba enumerando y definiendo en lenguas africanas...

Vješajući ih redom Siervi Maríji **oko** vrata, objašnjavao je na afričkim jezicima...

– prijedlog **po** nakon kojega slijedi imenica u **lokativu**:

El doctor Giraldo le dio una palmadita **en** el hombro sin haber dejado de sonreír.

Doktor Giraldo ga lagano potapše **po** ramenu ne gubeći osmijeh.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

...e interrumpió **en** el convento como un ventarrón de novedad.

...i **u** samostan je uletjela poput radoznalog vihora.

Se dejó caer **en** el mullido sillón de cuero colocado junto a la cama.

Svali se **u** meki kožnati naslonjač pokraj kreveta.

...y despertaba sin aire **en** la madrugada...

Y contó la historia de un pueblo que fue liquidado **en** siete días por los pasquines.

Los zapatos terminan **en** punta.

...pero al salir fingió olvidar en el mostrador un brevario empastado **en** piel de lagartija dentro del cual había un sobre de papel de lino con viñetas doradas.

Pintamos el cuarto **en** azul.

Una maestra laica la inició **en** la apreciación de la música.

...miró al señor Carmichael absorto **en** su trabajo...

Alguien le había contado que Enrico Caruso podía romper un florero **en** pedazos con el solo poder de su voz...

...y sólo cuando se iba a casar lo convirtió **en** una casa para vivir.

El avión se estrelló **en** un monte.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Cada hora me resuena **en** las entrañas como un temblor de tierra.

Se tendieron **en** la cama, uno al lado del otro...

En octubre cumplió cien años.

...y niegan que hayan ocurrido **en** un solo día.

Llegó **en** la carroza del señor Bartolomé Molinares...

...budio se **u** zoru, jedva dišući...

I rasprede pripovijest o selu koje je zbog takvih cedulja nestalo **u** sedam dana.

Cipele završavaju **u** špic.

...ali se na izlazu pravila da je na pultu zaboravila molitvenik ukoričen **u** gušterovu kožu u kojemu je bila omotnica od lanenog papira sa zlaćanim vinjetama.

Obojit ćemo sobu **u** plavo.

Laička ju je učiteljica uvela **u** svijet glazbe.

...dobaci pogled gospodinu Carmichaelu zadubljenom **u** posao...

Netko mu je ispričao da je Enrico Caruso mogao razbiti vazru **u** komadiće samom snagom svoga glasa...

...i tek kad se trebao oženiti, pretvorio je skladište **u** kuću za stanovanje.

Avion je udario **u** stijenu.

Svaki mi sat odzvanja **u** utrobi kao zemljotres.

Ispružili su se **u** krevetu, jedno uz drugo...

U listopadu je navršio stotu.

...i navode da se sve to nije dogodilo **u** jednome danu.

Dovezao se **u** raskošnoj kočiji gospodina Bartoloméa Molinaresa...

...pues el mundo empezó a girar con los pájaros carniceros que volaban **en** círculos sobre su cabeza...

Lavó la colada **en** agua caliente.

...el gran retrato de Beatriz, **en** torpes colores.

Desembarcó **en** mangas de camisa, sin discursos ni lardes de lombardos.

La ayudó **en** la liturgia del dormitorio con una torpeza de papá prestado.

Las amigas de Ángela Vicario que habían sido sus cómplices **en** el engaño siguieron contando durante mucho tiempo...

...y ninguno de sus compañeros de generación parecía tan severo y tan sabio como él **en** su ciencia...

Era incoherente que los números faustos se computaran **en** redondas monedas y los infaustos **en** días y noches de cárcel.

Éste, a quien Florentino Ariza le hacía favores difíciles **en** el comercio fluvial, no tuvo más recurso que llevarlo a comer a otra parte.

– prijedlog **u obliku** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

El arquitecto hizo la planta de la catedral **en** cruz griega.

– prijedlog **u vezi s(a)** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu**:

Vd. Debe asesorarse **en** cuestiones de legislación laboral.

...jer mu se svijet počeo okretati s pticama grabežljivicama koje su **u** krugovima letjele iznad njegove glave...

Oprao je rublje **u** vrućoj vodi.

...veliki Beatrizin portret **u** neprirodnim bojama...

Iskrcao se **u** košulji, bez pozdravnih govora i pucanja lombardi.

Pomogao joj je **u** liturgiji spavaće sobe s nespretnošću tuđeg tate.

Prijateljice Ángele Vicario koje su bile njezine suučesnice **u** prijeviri godinama su tvrdile...

...i nijedan od njegovih vršnjaka nije se doimao tako ozbiljnim ni tako izobraženim **u** svojoj znanosti kao on...

Bilo je nelogično da se sretni brojevi obračunavaju **u** gotovini, a nesretni **u** danima i noćima zatvora.

On pak, kojemu je Florentino Ariza napravio neke velike usluge **u** riječnoj trgovini, nije imao izbora nego da ga povede nekamo drugamo na ručak.

Arhitekt je napravio nacrt katedrale **u** **obliku** grčkog križa.

Trebate se posavjetovati **u vezi s** radnom legislacijom.

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

En veinte horas habían construido una calle nueva, ancha y pelada...

...y llevó a la casa los primeros mastines amaestrados **en** artes de guerra.

...porque era especialista **en** todos los juegos de salón, y además buen maestro.

Za dvadeset sati načinili su nov, širok i ravan put...

...i u kuću doveo prve psine uvježbane **za** borbu protiv napadača.

...jer je bio stručnjak **za** sve salonske igre, a povrh toga dobar učitelj.

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi iznos – broj i imenica valute u **genitivu**:

Sobrepasamos el presupuesto de este año **en** cien mil pesetas.

Premašili smo ovogodišnji proračun **za** sto tisuća pezeta.

b) padeži:

– imenica u **nominativu**:

...lo cual lo convirtió **en** el tratante individual más afortunado de su siglo.

...pa je tako postao **najbogatiji mešetar** u tome stoljeću.

– imenica u **genitivu**:

...la señorita Bárbara lynch, doctora **en** teología, era la hija única del reverendo Johnatan B. Lynch...

Gospođica Bárbara Lynch, doktorica **teologije**, bila je jedina kći velečasnog Johnatana B. Lyncha.

– **vremenski genitiv** (ako je riječ o godini):

...el valiente que murió en Masoller **en** 1904.

...i junak koji je poginuo **1904.** kod Masollera.

– imenica u **dativu**:

Sin embrago, ha habido corsarias: mujeres hábiles **en** la maniobra marinera, **en** el gobierno de tripulaciones bestiales y **en** la persecución y saqueo de naves de alto bordo.

Ipak, gusarkinje su doista postojale; bijahu to žene vične **navigaciji**, **zapovijedanju** divljačkim posadama, **gonjenju** i pljački velikih brodova.

– imenica u **instrumentalu**:

Magdalena Oliver había venido con él **en** el buque y no pudo quitarle la vista de encima durante el viaje.

...el plano demostraba **en** tinta roja la regularidad de ese triángulo.

La sala estaba decorada **en** numerosos colores.

Imitaba a las artistas de cine **en** sus peinados.

El tiempo se mide a escala interplanetaria **en** años-luz.

Esta comarca es abundante **en** ganado.

Magdalena Oliver doputovala je **tim istim brodom** i nije mogla odvratiti pogleda s njega cijelo vrijeme putovanja.

Na planu je pravilnost trokuta bila označena **crvenom tintom**.

Dvorana je bila ukrašena **raznim bojama**.

Svojim je **frizurama** oponašao filmske glumce.

Vrijeme se na interplanetarnoj ljestvici mjeri **svjetlosnim godinama**.

Ova regija obiluje **stokom**.

c) prilozi:

– **vremenski prilozi**:

En el invierno las temperaturas son más bajas.

Zimi su temperature najniže.

– **prilozi načina** koji u sebi obuhvaćaju značenje španjolskog prijedloga i imenice koja ga slijedi:

Repitió **en** voz alta los sonetos de amor de Garcilaso...

Naglas je ponovio Garcilasove ljubavne sonete...

d) pridjevi:

– **pridjev**:

Lo único que dejó intacto en el salón fue la escalera **en** espiral rescatada de algún naufragio.

Jedino nije dirao **spiralne** stepenice u salonu, spašene nakon nekog brodoloma.

e) zavisne surečenice:

– **zavisna objektna surečenica:**

Vaciló **en** dar-me todo el dinero.

Oklijevao je hoće li mi dati sav novac.

– **zavisna atributna surečenica:**

Cogió el autobus **en** marcha.

Ulovio je autobus **koji je kretao**.

Prijedlog *por*

U obrađenom se korpusu na mjestu konstrukcija u kojima se upotrebljava španjolski prijedlog **por** (*prijedlog por + imenica, prijedlog por + pridjev, prijedlog por + infinitiv, prijedlog por + prilog/pridjev + que, prijedlog por + lo + prilog/particip*) u hrvatskom jeziku upotrebljavaju:

a) prijedlozi:

– prijedlog **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Entonces él tenía su determinación tan tomada que a las cinco de la tarde no pasó **por** la casa de la señorita Lynch.

Dotad je već čvrsto odlučio da u pet popodne neće poći **do** kuće gospođice Lynch.

– prijedlog **iz** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu**:

...y los cambios de su modo de ser no habían sido **por** devoción sino **por** el pavor que le causó la pérdida súbita de la fe...

...i njegove duševne mijene nisu proistekle **iz** pobožnosti nego **iz** užasa koji je u njemu izazvao časovit gubitak vjere...

– prijedlog **kroz** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

Abandonó la plaza **por** una calle angosta y torcida, con casas de paredes de barro...

Skrenuo je s trga **kroz** tijesan i vijugav puteljak među kućama od ilovače...

...oyendo los pregones de la calle, el fragor de aceites y motores de la bahía, cuyos efluvios aleteaban **por** el ámbito de la casa en las tardes de calor como un ángel condenado a la podredumbre.

...se escabulló a toda prisa **por** el laberinto del comercio porque su madre lo esperaba a las seis...

El padre Ángel miró **por** la ventana...

Pasaba **por** la cocina a cualquiera hora, cuando tenía hambre, y metía el tenedor en las ollas...

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

Este coche alcanza los ciento cincuenta kilómetros **por** hora.

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Desde el cerro de San Lázaro veían **por** el oriente las ciénagas fatales, y **por** el occidente el enorme sol colorado que se hundía en el océano en llamas.

– prijedlog **niz** nakon kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

Una vaca ahogada, enorme, descendía **por** el hilo de la corriente, con varios gallinazos encima.

La fortuna venida por el agua, **por** agua se le iba...

...slušajući izvikivanja uličnih prodavača, štropot motora u zaljevu, čiji su se ispušni plinovi vrpeljili **kroz** prostor kuće za vrućih večeri kao anđeo osuđen na trulež.

...pohitao je žurno **kroz** labirint s trgovinama jer ga je majka čekala u šest sati...

Fra Angel pogleda **kroz** prozor...

U bilo koje doba prolazila bi **kroz** kuhinju, kad bi ogladnjela, i gurala bi vilicu u lonce...

Ovaj automobil postiže stotinu pedeset kilometara **na** sat.

S brežuljka San Lázaro njih dvoje gledali su kobne močvare **na** istoku i golemo crveno sunce **na** zapadu kako tone u zažareni ocean.

Uginula, golema, krava je plutala **niz** traku matice, načičkana strvinarima.

Imetak koji je došao rijekom, **niz** rijeku se i gubio...

– prijedlog **od** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu**:

No se le ha quitado su temor **por** los perros.

Nije ga prošao strah **od** pasa.

– prijedlog **oko** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Emma vivía **por** Almagro...

Emma je živjela **oko** Almagra.

Ese mismo año, **por** Navidad, conoció a César Montero en una verbena escolar.

Te iste godine, **oko** Božića, upoznala je Césara Montera na školskoj zabavi.

– prijedlog **po** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu**:

...y Fernando fue a Cartagena **por** el dinero.

...i Fernando je otišao u Cartagenu **po** novac.

El doctor Juvenal Urbino tomó la decisión de ir **por** ella después de recibir el informe del obispo de Riohacha.

Doktor Juvenal Urbino odlučio je otići **po** nju pošto je primio izvještaj biskupa iz Riohache.

...que sacó tiempo de donde no lo tenía para escribir un Secretario de los Enamorados más poético y amplio que el que hasta entonces se vendía **por** veinte centavos en los portales...

...da je niotkuda iznašao vrijeme da napiše Upute za zaljubljene, poetičnije i opsežnije od onih koje su se dotad prodavale **po** dvadeset centavosa u vežama...

– prijedlog **po** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

El marqués le explicó que llevaba a Sierva María **por** orden del obispo.

Markiz joj objasni da je doveo Siervu Mariju **po** biskupovu nalogu.

Luego contempló las provisiones dispersas **por** el suelo...

Pogledao je živež rasut **po** podu...

Sin quitarse el pañuelo de la nariz siguió al alcalde con la vista **por** la habitación...

Držeći rupčić na nosu, slijedio je pogledom načelnika **po** sobi...

...alcé los ojos y vi un muchacho que corría **por** la estrecha y rota vereda como **por** una estrecha y rota pared.

Pogledao sam uvis i vidio nekog mladića kako trči **po** uskom i razrovanom pločniku kao **po** uskom i razbarušenom zidu.

A veces daba vueltas y vueltas hablando solo **por** el cuarto...

...cincuenta pesos de impuesto municipal **por** cada res.

– prijedlog **preko** nakon kojega slijedi imenica u **genitivu**:

...cuando se enteró **por** un telegrama casual del retraso de la goleta por los vientos contrarios...

No parecía posible, y menos aún que salieran **por** la terraza, cuya única vía de escape era el patio fortificado.

– prijedlog **prema** nakon kojega slijedi imenica u **dativu**:

Una vez más, Florentino Ariza tuvo que apelar a todas su fuerzas para no revelar a Leona Cassiani su amor reprimido **por** Fermina Daza.

...que logró esconder en un sitio seguro de Santa Fe hasta que Daniel O’Leary los rescató varios años después **por** instrucciones suyas.

– prijedlog **s(a)** iza kojega slijedi imenica u **instrumentalu**:

Multiplika cinco **por** siete.

Seguiremos **por** el artículo determinado.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Escribeme **por** carta.

Nadie lo sabe **por** esos reinos...

Na mahove je šetao **po** prostoriji i razgovarao sam sa sobom...

...pedeset pesosa općinskoga nameta **po** grlu.

...kad je slučajno, **preko** nekog brzajava, doznao za kašnjenje škune zbog nepovoljnih vjetrova...

Nije zvučalo uvjerljivo niti je bilo moguće da se iskradu **preko** terase, odakle se moglo stići samo u utvrđeno dvorište.

Još je jednom Florentino Ariza morao skupiti sve svoje snage kako ne bi Leoni Cassiani odao svoju zatomljenu ljubav **prema** Fermini Dazi.

...koje je pohranila na sigurnome mjestu u Santa Feu sve dok ih, mnogo godina kasnije, nije – **prema** njezinim uputama – preuzeo Daniel O’Leary.

Pomnoži pet **sa** sedam.

Nastavit ćemo **s** određenim članom.

Napiši mi **u** pismu.

Nitko to ne zna **u** ovim kraljevstvima.

El miércoles apareció **por** la oficina después de una semana de faltas...

Trabajo cinco días **por** semana.

Este hecho sucedió **por** la Edad Media.

Nakon cjelotjedne odsutnosti, u srijedu se pojavio **u** uredu.

Radim pet dana **u** tjednu.

Taj se događaj zbio **u** srednjem vijeku.

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

...los gemelos Vicario pasaron **por** el depósito de la posilga, donde guardaban los útiles de sacrificio...

El maestro de obra me explicó sin asombro que el cabello humano crecía un centímetro **por** mes hasta después de la muerte...

Esto sucedía **por** la época en que Florentnio Ariza se confesó con su madre...

...blizanci Vicario svratili su **u** spremište svinjca...

Nadglednik mi je staloženo objasnio da ljudska vlas naraste jedan centímetar **u** mjesec dana, čak i u pokojnika...

Događalo se to **u** doba kad se Florentino Ariza povjerio svojoj majci...

– prijedlogom **umjesto** iza kojega slijedi imenica ili zamjenica u **genitivu**:

Firmó este documento **por** su esposo.

Nunca permitió que el chófer lo hiciera **por** él...

Potpisala je dokument **umjesto** svog muža.

Nikad nije dopustio da vozač to učini **umjesto** njega...

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu**:

Trató de retrasar la boda **por** un día cuando se anunció la visita del obispo.

...fue vendido primero a la Tesorería Municipal **por** un precio adecuado, y más tarde revendido **por** una fortuna al gobierno central...

Pokušao je odgoditi svadbu **za** jedan dan kad je najavljen biskupov posjet...

...prvo je prodana Financijskoj upravi **za** odgovarajuću cijenu, a poslije preprodana **za** pravo bogatstvo središnjoj vlasti...

Cada vez que un rey fallecía y otro rey heredaba su trono altísimo, éste añadía con sus manos una cerradura nueva a la puerta, hasta que fueron veinticuatro las cerraduras, una **por** cada rey.

Votemos **por** el candidato republicano.

...pero no hay nada en este mundo que no sea capaz de hacer **por** usted.

Lo retuvo **por** el brazo.

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi riječ u **instrumentalu**:

Nos hace la misma jugada año **por** año.

Kad god bi neki kralj umro, a drugi naslijedio njegovo preuzvišeno prijestolje, ovaj bi vlastoručno stavio novi katanac na kapiju dok ih napokon nije bilo dvadeset i četiri, **za** svakoga kralja jedan katanac.

Glasajmo za republikanskog kandidata.

...ali nema toga na ovome svijetu što ne bih **za** vas učinio.

Uhvati ga **za** ruku.

Godinu **za** godinom izigrava nas na isti način.

– prijedlog **zbog** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

La navidad fue más alegre que en otros años **por** las buenas noticias de España.

Božić je protekao veselije nego inače, **zbog** povoljnih vijesti iz Španjolske.

b) padeži:

– riječ u **genitivu**:

Aproximadamente **por** el día 27 lo tendré terminado.

Završit ću to otprilike **27-og**.

– imenica u **akuzativu**:

Mi hermana la monja anduvo algún tiempo **por** la alta Guajira tratando de convertir a los últimos idólatras...

Moja sestra opatica jedno je vrijeme obilazila **gornju Guajiru**, pokušavajući obratiti posljednje idolopoklonike...

He sido feliz **por** unas horas.

Bio sam sretan **nekoliko sati**.

– **subjektni instrumental** kad je prouzročitelj radnje kakva vanjska ili unutrašnja neživa sila:

...fue una larga fila de montículos de huesos, recalentados **por** el bárbaro sol de octubre que se metía a chorros por los portillos del techo...

Impulsado **por** esa reflexión, procuré pensar en otra moneda, pero no pude.

Pritom se vrlo često pasivne rečenice pretvaraju u aktivne, pa se tako u potpunosti mijenja rečenična struktura (*Este cuadro fue pintado **por** Picasso. – Ovu je sliku naslikao **Picasso**.*).

– riječ u **instrumentalu**:

El padre Ángel buscó **por** orden alfabética...

– instrumental sredstva:

...en la cual se establecía para la historia que aquel era el primer correo transportado **por** los aires.

Envíalo **por** correo.

...el soñador corría **por** las arenas de un desierto lluvioso...

Ebrio de insomnio y de vertiginosa dialéctica, Nils Runeberg erró **por** las calles de Malmö...

...que casi podía tocarse con las manos cuando pasaba **por** el canal del puerto.

Iba **por** la plaza del Carmen cuando ocurrió el accidente.

...bio je dugi niz hrpica kostiju, ugrijanih **nesmiljenim listopadskim suncem** što je peklo kroz procjepe na stropu...

Potaknut **tom mišlju**, pokušah misliti o nekom drugom novčiću, ali nisam mogao.

Fra Angel stade tražiti **abecednim redom**...

...u kojemu je utvrđeno za povijest da je to prva pošta prevezena **zrakom**.

Pošalji to **poštom**.

...sanjač je trčao **pijeskom** neke kišovite pustinje...

Ošamućen besanicom i vrtoglavom dijalektikom, Nils Runeberg potucao se **ulicama** Malmöa...

...koji se zamalo moglo dotaknuti rukom kad je prolazio **lučkim kanalom**.

Kad se dogodila nesreća, hodao je **trgom Carmen**.

En el año cero, mientras la guerra civil de los Mil días desangraba el país, pasó **por** la ciudad un italiano que fabricaba pelucas de cabello natural sobre medida.

Abandonó su peluquero de toda la vida, que era calvo de solemnidad, y lo cambió **por** un foráneo recién llegado que sólo cortaba el cabello cuando la luna entraba en cuarto creciente.

El general la tenía **por** la más bella de la ciudad...

El alfabeto comienza **por** la letra „a”.

No duermo más de dos horas **por** noche, y siempre a retazos...

c) prilozi i priložne oznake:

– **prilog načina:**

Lo supo casi **por** casualidad...

Por lo corriente suele venir a las tres.

– **priložna oznaka načina:**

Segura de convencerlo **por** la razón o **por** la fuerza, ella siguió en los suyos.

Lo logró **por** la fuerza.

– **prilozi** koji u sebi sadržavaju značenje španjolskog prijedloga *por* i imenice koja ga slijedi, kao što su *tjedno, dnevno*:

Ella se ocupaba de mantener la limpieza y el orden del laboratorio una vez **por** semana...

Godine 1900., dok je građanski rat od tisuću dana zemlju natapao krvlju, prošao je **gradom** neki Talijan koji je po mjeri izrađivao perike od prirodne kose.

Napustio je svog stalnog brijača, koji je bio sasvim ćelav, te ga je zamijenio **nekim tek pristiglim tuđincem** koji je šišao kosu samo kad bi Mjesec ulazio u četvrtu mijenu.

General ju je smatrao **najljepšom** u gradu...

Abeceda počinje **slovom** „a”.

Noću spavam samo dva sata, i to na mahove...

Saznala je to gotovo **slučajno**.

Obično dolazi u tri.

Uvjerena da će ga privesti pameti **milom** ili **silom**, ustrajala je i ona.

Uspio je **na silu**.

...ona se brinula za održavanje čistoće i reda u laboratoriju jednom **tjedno**...

Cuatro veces **por** día veía pasar a Néstor Jacob frente a la casa.

Četiri puta **dnevno** je gledala kako Néstor Jacob prolazi pored kuće.

– **vremenski prilozi:**

Menard propone, recomienda, discute y acaba **por** rechazar esa innovación.

Menard predlaže, preporučuje, raspravlja i **naposljetku** odbacuje tu novost.

Antes, un lunes **por** la mañana había hecho por lo menos cinco cortes a esta hora.

Ranije sam ponedjeljkom **ujutro** u ovo vrijeme obavio najmanje pet šišanja.

Se iban **por** las noches a los bailes de candil en los arrabales...

Noću su odlazili na pučke plesove po predgrađima.

No volverán a hacerlo **por** mucho tiempo.

Neće to još **dugo** ponoviti.

Ponekad se umjesto imenice s pridjevom upotrebljava **prilog** (...y *Dulce Olivia desaparecía de la casa **por** largo tiempo.* – ...i *Mila Olivia **dugo** se ne bi pojavljivala u kući.*, umjesto *dugo se vremena ne bi pojavljivala.*)

d) glagoli:

– **infinitiv nesvršenih glagola:**

El barbero empezó **por** repicar en la nuca el cabello recortado.

Brijač mu počne **potkresivati** obrasli zatiljak.

e) zavisne surečenice:

– zavisna mjesna surečenica s odnosnim prilogom **gdje** kao veznim sredstvom:

Continuaremos **por** donde lo dejamos.

Nastavit ćemo **gdje** smo stali.

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **jer**:

Funes proyectó alguna vez un idioma análogo, pero lo desechó **por** parecerle demasiado general, demasiado ambiguo.

Funes je jednom pokušao stvoriti analogni jezik, ali je ubrzo odustao, **jer** mu se činio odviše općenit, odviše dvosmislen.

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **zato što**:

El padre de mis cinco hijos cumple una larga condena **por** haber matado a un hombre... Otac petero moje djece izdržava dugu kaznu **zato što** je ubio čovjeka...

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **kako**:

Estoy resuelto a irme a cualquier parte **por** no morirme aquí... Odlučio sam otići bilo kamo samo **kako** ne bih ovdje umro...

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **kad**:

Esto nos pasa **por** meternos a libertadores. To nam se događa **kad** smo se dali u osloboditelje.

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **jer**:

Me han dado el trabajo **por** bueno. Dali su mi posao **jer** sam dobar.

– zavisna mjesna rečenicom s odnosnim prilogom **gdje** kao veznim sredstvom:

Continuaremos **por** donde lo dejamos. Nastavit ćemo **gdje** smo stali.

– zavisna rečenica s veznikom (subjunktorom) **koliko god**:

Por inverosímil que sea, nadie había ensayado hasta entonces una teoría general de los juegos. **Koliko god** to zvučalo nevjerovatno, nitko dotad nije pokušao razraditi opću teoriju igara na sreću.

Prijedlog para

U obrađenom se korpusu na mjestu konstrukcija u kojima se upotrebljava španjolski prijedlog **para** (prijedlog **para** + imenica, prijedlog **para** + zamjenica, prijedlog **para** + infinitiv, prijedlog **para** + povratna zamjenica) u hrvatskom jeziku upotrebljavaju:

a) prijedlozi:

– prijedlog **do** iza kojega slijedi imenica u **genitivu**:

Quedan cinco días **para** las fiestas.

Do proslave je ostalo pet dana.

– prijedlog **na** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

...y le preguntó en broma si iba **para** un entierro.

...pa ga je u šali upitala ide li **na** sprovod.

...el tío León XII dio su consentimiento **para** la renuncia del privilegio centenario...

Stric León XII. dao je svoj pristanak **na** odricanje od stoljetne povlastice...

– prijedlog **po** iza kojega slijedi riječ u **lokativu**:

No había, **para** él, disciplina inferior a la historia.

Po njemu, nije bilo inferiornije discipline od povijesti.

– prijedlog **prema** iza kojega slijedi imenica u **dativu**:

...se encontró al final del corredor con una novicia que iba **para** las cocinas...

...na kraju je trijema nabasala na novakinju koja je išla **prema** kuhinji...

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **akuzativu**:

Ella se iba **para** la cocina cuando lo oía llegar...

Ona bi odlazila **u** kuhinju kad bi ga čula da dolazi...

– prijedlog **u** iza kojega slijedi imenica u **lokativu**:

Me casaré **para** septiembre.

Vjenčat ću se **u** rujnu.

Es desgraciado **para** los amores.

Nesretan je **u** ljubavi.

– prijedlog **za** nakon kojega slijedi riječ u **akuzativu**:

Te veré **para** tu cumpleaños.

Vidjet ćemo se **za** tvoj rođendan.

Lo aplazaron **para** el miércoles.

Odgodili su **za** srijedu.

Salimos **para** Madrid dentro de dos días.

Krećemo **za** Madrid za dva dana.

...sino para que dispusiera de un lugar más tranquilo **para** sus lecturas y sus cartas de amor.

...porque **para** Bandoleira ya estaba muerto.

– A este paso – suspiró como **para** sí mismo – tendremos que pedir gente prestada a los otros pueblos.

...Emir Rodríguez Monegal, a quien referí el argumento, me dió unas líneas **para** el coronel Dionisio Tabares...

Traiga también dos paquetes de cigarrillos **para** cada uno.

Santiago Nasar tenía un talento casi mágico **para** los disfraces...

A la novia le regalaron un estuche de cubiertos de oro puro **para** veinticuatro invitados.

– **prijedlog za** nakon kojega slijedi vremenska rečenica:

Se ha retrasado **para** cuando vengan todos.

b) **padeži:**

– riječ u **dativu:**

Se decía **para** sí que eso era falso.

...y escribió de su puño y letra una carta de seis líneas **para** Manuela Sáenz.

...hay que reconocer que su régimen de vida no es el más adecuado **para** un octubre como éste.

...nego kako bi imao na raspolaganju mirnije mjesto **za** svoja čitanja i svoja ljubavna pisma.

...zato što je **za** Bandoleiru on odavna bio pokojnik.

– Nastavi li ovako – uzdahne nekako **za** sebe – morat ćemo posuđivati ljude iz drugih sela.

...Emir Rodríguez Monegal, kojemu sam je ispričao, dao mi je pisamce **za** pukovnika Dionisija Tabaresa...

Donesi mi još dvije kutije cigareta **za** svakoga.

Santiago Nasar imao je gotovo magijsku nadarenost **za** prerusavanje.

Nevjesti su darovali pribor za jelo od čista zlata **za** dvadeset i četiri uzvanika.

Odgodilo se **za** kada dođu svi.

Govorio je **samome sebi** da je to netočno.

...i vlastoručno napisao **Manueli Sáenz** pisamce od šest redaka.

Ako ćemo pravo, vaš način života nije baš primjeren **ovakvom listopadu**.

...sino también porque las primeras noticias que llegaban en secreto sobre la situación en Venezuela no eran las más saludables **para** su alma.

– **besprijedložni dativ smjera:**

Volvíamos **para** casa cuando te vimos.

– riječ u **genitivu:**

Fuerzas **para** el orden público.

...cuando él se fuera a dirigir la Escuela de Telegrafía y magnetismo, prevista **para** el año siguiente.

Las próximas olimpiadas serán **para** 1976.

– imenica u **instrumentalu** (predikatni instrumental):

Le nombraron **para** presidente de la asociación.

c) pridjev:

Nos falta un armario **para** ropa.

Necesito una máquina **para** escribir.

Se me ha acabado el papel **para** copias.

d) zavisna rečenica:

Para mí que se había casado.

– atributna zavisna rečenica:

No hay palabras decentes **para** nombrarlo...

...nego i zato što prve vijesti – koje su im potajno pristizale o stanju u Venezueli – nisu bile najkorisnije **njegovoj duši**.

Vraćali smo se **kući** kad smo te vidjeli.

Snage **javnog reda**.

...kad on ode upravljati Školom za telegrafiju i magnetizam, koja se trebala otvoriti **sljedeće godine**.

Sljedeća će Olimpijada biti **1976. g.**

Imenovali su ga **predsjednikom udruženja**.

Nedostaje nam **garderobni** ormar.

Potreban mi je **pisaći** stroj.

Nemam više **fotokopirnog** papira.

Što se mene tiče, neka se udala/oženio.

Nema dostojnih riječi **koje** bi je označile...

– zavisna rečenica s veznikom **da**:

...con la amenaza de que iba a necesitar por lo menos un año **para** empezar, cinco **para** ser aceptable en una orquesta profesional...

...y ella tuvo que quitársela **para** ponérsela al derecho....

Un laberinto es una casa labrada **para** confundir a los hombres...

...y lo único que Juvenal Urbino le suplicaba era que le permitiera pedirle a su padre el permiso **para** visitarla.

– zavisna rečenica s veznikom **kako**:

...y toda la vida de seis horas diarias **para** tocarlo bien.

Vino **para** irse a los cinco minutos.

Un extranjero de quien ella siempre había desconfiado se permitió abusar de su buena fe **para** venderle una porción de sombreros cilíndricos...

He conseguido influencias **para** lograr sus propósitos.

...uz prijetnju da će mu trebati najmanje jedna godina **da** započne, pet **da** ga prihvate u profesionalnom orkestru...

...i ona ju je morala svući **da** je obrne na pravu stranu.

Labirint je kuća koja je podignuta **da** smete ljude.

...jedino što ju je Juvenal Urbino preklinjao bilo je da mu dopusti da zamoli oca za dozvolu **da** je posjećuje.

...a šest sati na dan cijeloga života **kako** bi ju mogao dobro svirati.

Došao je **kako** bi otišao za pet minuta.

Neki je stranac, prema kojem je uvijek bila nepovjerljiva, dopustio sebi da zloupotrijebi njezinu lakovjernost **kako** bi joj utrapio stanovitu količinu cilindara.

Uspio sam utjecati **kako** bi postigao svoj cilj.

Nakon analize svakog od prijedloga dodali smo dio posvećen najčešćim opozicijama između pet proučavanih španjolskih prijedloga. Taj dio nije činio dio korpusnog istraživanja, nego je, s ciljem dodatnog objašnjavanja značenja španjolskih prijedloga i njihove upotrebe u španjolskom jeziku, svojevrsan dodatak korpusnoj analizi. Analiza opozicija preuzeta je iz djela *Problemas y métodos en el análisis de preposiciones* (1970: 168–208) autorice Marie Luise López, a španjolske smo primjere preveli na hrvatski jezik da bi bilo jasno kako se navedene opozicije izražavaju u hrvatskom jeziku. Iz prijevoda je vidljivo da se, zbog razlika u jezicima, neke opozicije koje se u španjolskom jeziku smatraju neutraliziranima, u hrvatskom jeziku razlikuju te da govornici hrvatskoga osjete suptilnu razliku u značenju. No, kako i sama M. L. López zaključuje, vrlo je vjerojatno da će se, za one konstrukcije u španjolskom jeziku u kojima se bez velike razlike u značenju mogu upotrebljavati različiti prijedlozi, norma u budućnosti opredijeliti za jednu od tih varijanti, dok će se drugoj smanjiti upotreba ili će se čak prestati upotrebljavati. Također je moguće da će s vremenom dolaziti do sve veće diferencijacije u značenju dok se ne stvori očita značenjska razlika između dviju varijanti.

Na kraju naglasimo da je ovaj rad prvi koji se bavi usporedbom španjolskoga i hrvatskoga prijedložnog sustava te ekvivalentima španjolskih prijedloga u hrvatskom jeziku. Bi će od koristi:

- studentima španjolskog jezika pri usvajanju upotrebe ovih prijedloga u španjolskom jeziku, odnosno pri razumijevanju najčešćih opozicija među njima i njihovih ekvivalenata u hrvatskom jeziku
- profesorima španjolskoga kao stranog jezika kako bi što sustavnije i preciznije mogli objasniti svojim učenicima važnost prijedložnog sustava u španjolskom jeziku, usporediti ga s prijedložnim sustavom u hrvatskom jeziku i tako doprinijeti što boljem usvajanju upotrebe španjolskih prijedloga, posebice pet prijedloga obrađenih u ovom radu, koji su i inače posebno zahtjevni za objašnjavanje i usvajanje
- u leksikografiji, pri pisanju novih španjolsko-hrvatskih rječnika ili glosara, odnosno pri nadopuni postojećih ako se budu tiskala nova izdanja
- pri izradi udžbenika ili priručnika u kojima se obrađuju španjolski prijedlozi, a koji su namijenjeni izvornim govornicima hrvatskog jezika.

Iskreno se nadamo da će poslužiti i kao inspiracija i poticaj za buduća istraživanja vezana uz prijedloge, posebice uz upotrebu pojedinih prijedloga unutar ovih dvaju jezika, te za proučavanje frazeologiziranih konstrukcija i izraza u kojima se pojavljuju prijedlozi u ovim dvama jezicima.

7. BIBLIOGRAFIJA

- Alarcos Llorach, Emilio (1998.): *Gramática de la lengua española*, Espasa Calpe, Madrid
- Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (2005.): *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb
- Bruyne, Jacques de (1999.): *Las preposiciones*, u Ignacio Bosque y Violeta Demonte (dir.) (1999.): *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. I, Espasa Calpe, Madrid, str. 657. – 703.
- Gili Gaya, Samuel (2000.): *Curso superior de sintaxis española*, Vox, Barcelona
- Gómez Torrego, Leonardo (2002.): *Gramática didáctica del español*, SM, Madrid
- Gravnik, Anton (2003.): *Estudio diacrónico comparativo de los usos y la semántica de las preposiciones DE en dos novelas españolas: Libro del caballero Zifar y El ingeniosos hidalgo don Quijote de la Mancha*, Universidad de Helsinki, Helsinki
- Ham, Sanda (2002.): *Školska gramatika hrvatskoga jezika*, Školska knjiga, Zagreb
- Klajn, Ivan (1977.): *Istorijska gramatika španskog jezika*, Naučna knjiga, Beograd
- Kovačević, Barbara i Matas Ivanković, Ivana (2007.): Parni prijedlozi, Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 33, str. 245. – 261.
- Laguna Campos, José (2004.): *Gramática de las preposiciones*, ASELE, Actas XV, Centro Virtual Cervantes
- López, María Luisa (1970.): *Problemas y métodos en el análisis de preposiciones*, Editorial Gredos, Madrid
- Luque Durán, Juan de Dios (1973.): *Las preposiciones: Valores generales*, Sociedad General Española de Librería, Madrid
- Matas Ivanković, Ivana (2006.): *Prijedlozi s genitivom u hrvatskom i ruskom jeziku*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet, Zagreb
- Matas Ivanković, Ivana (2009.): *Izražavanje prostornih značenja prijedložno-padežnim izrazima*, pristupljeno sa stranice www.hrvatskiplus.org
- Matte Bon, Francisco (2002.): *Gramática comunicativa del español, de la lengua a la idea*, tomo I, Edelsa, Madrid
- Matte Bon, Francisco (2002.): *Gramática comunicativa del español, de la idea a la lengua*, tomo II, Edelsa, Madrid
- Moguš, Milan; Tadić, Marko; Bratanić, Maja (1999.): *Hrvatski čestotni rječnik*, Školska knjiga, Zagreb

- Moliner, María (2004.): *Preposición*, u *Diccionario de uso del español*, vol. II, Apendice II, Gredos, Madrid, str. 1541. – 1542.
- Moreno, Concha i Tuts, Martina (2002.): *Las preposiciones: Valor y función*, SGEL, Madrid
- Náñez Fernández, Emilio (1997.): *Uso de las preposiciones*, SGEL, Madrid
- Pavón Lucero, María Victoria (1999.): *Clases de partículas: preposición, conjunción y adverbio*, u Ignacio Bosque y Violeta Demonte (dir.) (1999.): *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. I, Espasa Calpe, Madrid, str. 565. – 655.
- Penny, Ralph (2000.): *A history of the Spanish language*, Cambridge University Press, Cambridge
- Pranjković, Ivo (1992.): *Prostorna značenja prijedloga u hrvatskome standardnom jeziku*, *Suvremena lingvistika* 33, Zagreb, str. 21. – 26.
- Pranjković, Ivo (1994.): *Vremenski prijedlozi u hrvatskom jeziku*, *Fluminensia*, god. 6, br. 1–2, Rijeka, str. 63. – 69.
- Pranjković, Ivo (2001.): *Druga hrvatska skladnja – sintaktičke rasprave*, Hrvatska sveučilišna naklada
- Pranjković, Ivo (2002.): *Hrvatska skladnja – rasprave iz sintakse hrvatskoga standardnog jezika* (2. izmijenjeno izdanje), Hrvatska sveučilišna naklada
- Raguž, Dragutin (2010.): *Gramatika hrvatskoga jezika*, vlastito izdanje
- Real Academia Española (2006.): *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*, Editorial Espasa Calpe, Madrid
- Real Academia Española (2009. – 2011.): *Nueva gramática de la lengua española*, Editorial Espasa Calpe, Madrid, pristupljeno sa stranice www.rae.es
- Real Academia Española: *Listado de frecuencias, Corpus de referencia del español actual*, pristupljeno sa stranice corpus.rae.es/frecuencias.html
- Real Academia Española: *Diccionario de la lengua española*, 22. izdanje, pristupljeno sa stranice [buscon/rae.es/draeI/](http://buscon.rae.es/draeI/)
- Rišner, Vlasta (2001.): *Prijedlozi u djelima slavonskih književnika od 18. do 20. stoljeća*, doktorski rad, Filozofski fakultet, Zagreb
- Rišner, Vlasta (2004., a): *Prijedlozi nekad i danas*, *Zbornik Zagrebačke slavističke škole*, str. 41. – 57.
- Rišner, Vlasta (2006.): *Od 18. stoljeća do suvremenog jezika: prijedlozi i prijedložni izrazi*, *Iz jezične prošlosti i sadašnjosti*, Matica hrvatska, Osijek, str. 81. – 130.
- Seco, Manuel (1977.): *Gramática esencial del español*, Aguilar, Madrid

- Seco, Rafael (1985): *Manual de gramática española*, Aguilar, Madrid
- Silić, Josip i Pranjković, Ivo (2005.): *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Zagreb
- Slager, Emile (1997.): *Pequeño diccionario de construcciones preposicionales*, Visor libros, Madrid
- Švačko, Vanja (1993.): *Funkcija i status prijedložnih izraza*, Rasprave Zavoda za hrvatski jezik, sv. 19, str. 353. – 361.
- Trujillo, Ramón (1971.): *Notas para un estudio de las preposiciones españolas*, Thesaurus, tomo XXVI num. 2, Centro Virtual Cervantes
- Vinja, Vojmir (1998.): *Gramatika španjolskog jezika*, Školska knjiga, Zagreb
- Vinja, Vojmir (2000.): *Španjolsko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb
- Vukojević, Luka (1995.): *Vrste, položaj i uloga determinatora*, Rasprave Zavoda za hrvatski jezik, svezak 21.
- Waluch de la Torre, Edyta (2007.): *Análisis comparado de las preposiciones en español, portugués y polaco*, Varsovia/Granada

Korpus:

- Gabriel García Márquez: *Crónica de una muerte anunciada* (1981.; izdanje iz 2007.), Debolsillo, Barcelona
- Gabriel García Márquez: *Kronika najavljene smrti* (2003.), V.B.Z., Zagreb (prijevod: Gordana Tintor)
- Gabriel García Márquez: *Del amor y otros demonios* (1994.; izdanje iz 2013.), Debolsillo, Barcelona
- Gabriel García Márquez: *O ljubavi i drugim nečistim silama* (1996.), Mozaik knjiga, Zagreb (prijevod: Milivoj Telećan)
- Gabriel García Márquez: *El amor en los tiempos del cólera* (1985.; izdanje iz 2003.), Debolsillo, Barcelona
- Gabriel García Márquez: *Ljubav u doba kolere* (2008.), Vuković & Runjić, Zagreb (prijevod: Tamara Horvat Kanjera)
- Gabriel García Márquez: *La mala hora* (1962.; izdanje iz 2003.), Random House Mondadori, Barcelona
- Gabriel García Márquez: *Zla kob* (2005.), V.B.Z., Zagreb (prijevod: Milivoj Telećan)

- Gabriel García Márquez: *El general en su laberinto* (1989.; izdanje iz 2003.), Debolsillo, Barcelona
- Gabriel García Márquez: *General u svom labirintu* (2000.), Mozaik knjiga, Zagreb (prijevod: Anka Katušić Balen)
- Jorge Luis Borges: *El Aleph* (1949.; izdanje iz 2012.), Debolsillo, Barcelona
- Jorge Luis Borges: *Aleph* (2004.), Biblioteka Jutarnjeg lista, Zagreb (prijevod: Milivoj Telećan i Marko Grčić)
- Jorge Luis Borges: *Ficciones* (1944.; izdanje iz 1995.), Alianza Editorial, Madrid
- Jorge Luis Borges: *Izmišljaji* (2000.), Zagrebačka naklada, Zagreb (prijevod: Milivoj Telećan)
- Jorge Luis Borges: *Historia universal de la infamia* (1935.; izdanje iz 2015), Debolsillo, Barcelona
- Jorge Luis Borges: *Opća povijest gadosti iz Sabrana djela* (1985.), Grafički zavod Hrvatske, Zagreb (prijevod: Karlo Budor et al.)

ŽIVOTOPIS

Aleksandra Knoll rođena je 23.travnja 1980.godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. U Zagrebu je završila opću gimnaziju te je 2004. godine diplomirala na Filozofskome fakultetu studijske grupe Engleski jezik i književnost te Španjolski jezik i književnost. Od 2004. do 2012. godine radila je kao profesor engleskog i španjolskog jezika u školi stranih jezika Svjetski jezici Zagreb. Od završnih godina studija bavi se prevođenjem te je 2005.godine imenovana sudskim tumačem za engleski i španjolski jezik. Od 2006. do 2017. godine predavala je engleski jezik u osnovnoj školi Ivana Grande. 2014. godine Instituto Cervantes imenovao ju je međunarodnim DELE (*Diplomas de Español como Lengua Extranjera*) ispitivačem. Od 2017. godine radi u Hrvatskom odjelu Prevoditeljske službe Vijeća Europske unije. Tijekom doktorskog poslijediplomskog studija lingvistike se, zbog svog velikog interesa za prijedloge kao vrstu riječi, odlučuje za pisanje doktorskog rada koji se bavi usporedbom najčešće korištenih španjolskih prijedloga i njihovih ekvivalenata u hrvatskom jeziku pod naslovom Španjolski prijedlozi *a, de, en, por, para* i njihovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku pod mentorstvom prof.dr.sc. Karla Budora i prof.dr.sc. Ive Pranjkovića. Doktorirala je u svibnju 2018. godine. Objavila je znanstveni članak Značenja španjolskog prijedloga *desde* i njegovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku u časopisu Pismo i znanstveni članak Značenja španjolskog prijedloga *sobre* i njegovi ekvivalenti u hrvatskom jeziku u časopisu Lingua Montenegrina.